

တက္ကသိုလ်လှကြွယ်

စိန်လောက နှင့် ဘာသာပြန်ဆောင်းပါးများ

စာရေးသူ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိအကျဉ်း

ဦးလှကြွယ် (တက္ကသိုလ်လှကြွယ်)ကို ၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ မေလ ၁၉ ရက်နေ့တွင် မွေးဖွားခဲ့ပါသည်။ ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ်သို့ တက်ရောက်ရာ

၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် ဘွဲ့ရရှိခဲ့ပါသည်။ မြဝတီစာပေတိုက်တွင်

လက်ထောက်အယ်ဒီတာ၊ အယ်ဒီတာ၊ အမှုဆောင်အယ်ဒီတာ၊

ဒုတိယအယ်ဒီတာချုပ်၊ အကြံပေးအရာရှိအဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ပါ သည်။

ယခုအခါတွင် Revenue ဂျာနယ်တွင်

အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ထမ်းဆောင်လျက် ရှိပြီး

တိုက်အမှတ် ၂၈၊ ပထမထပ်၊ ရေကျော် ဝတ်ကျောင်းလမ်း၊

ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့တွင် နေထိုင်လျက်ရှိပါသည်။

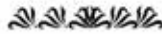
ထုတ်ဝေပြီးသော စာအုပ်များမှာ - (၁) ရှောက်ချိုသီးမေတ္တာစာနှင့် ဘာသာပြန်

ဝတ္ထုတိုများ။ (၂) နတ်သမီးပုံပြင် စုဆောင်းသူများနှင့် ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတိုများ။

(၃) ရှန်ဂရီ လာရာပုံတော်နှင့် ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတိုများ။ (၄)

အမေရိကန်နှင့်ဘာသာပြန်ဝတ္ထုတိုများ ဖြစ်ကြပါသည်။

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

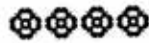

- ဖြန့်ချိရေး - အနာဂတ်ကာလစာပေဆက်ဆံရေး (၁၈၄၀) အမှတ် (၁၅၅)၊ ဒုတိယထပ်၊ အနော်ရထာလမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း - ၀၉-၄၂၁၁၃၁၆၈၉
- အမှတ် (၂၈) ပထမထပ်၊ ရေကျော်ဝတ်ကျောင်းလမ်း၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း- ၀၉-၉၇၂၆၈၆၂၃၂၊ ၀၉-၄၂၅၃၀၅၇၉၈
- ထုတ်ဝေသည့်အကြိမ် - ပထမအကြိမ်
- ထုတ်ဝေသည့်ကာလ - အောက်တိုဘာလ၊ ၂၀၁၇
- မျက်နှာပုံးဒီဇိုင်း - နန်းသဇင်
- ကွန်ပျူတာစာစီ - ရီရီ၊ နန်းသဇင်
- အုပ်ရေး - ၅၀၀
- တန်ဖိုး - ၂၅၀၀
- ထုတ်ဝေသူ - ဦးကျော်သူလှိုင် (၀၁၅၀၈) မှန်စုန်းစောင် စာပေတိုက်
အခန်း(၀၀၂)၊ တိုက် (၄၇၂)၊ ရာဇဓိရာဇ်အိမ်ရာ ဗိုလ်တထောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
- မျက်နှာပုံးနှင့်အတွင်းပုံနှိပ် - ဦးတင်သောင်း
မှတ်ပုံတင်အမှတ် (၀၀၂၇၈)
Revenue ပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ် ၂၁၀ (မြေညီထပ်)၊ ၃၆ လမ်း (အလယ်)၊
ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

စာအုပ်ကတ်တလောက်အညွှန်း (CIP)

တက္ကသိုလ်လှကြွယ်
စိန်လောကနှင့် ဘာသာဖြန့်ဆောင်းပေးများ
စာမျက်နှာ ၁၆၆၊ ၁၂၅ စာ၊ ၁၃.၃ x ၂၀.၇ ဧင်တီ၊

ဓာတ်ကာ

ဓာရေးသူ၏အမှာစာ

ခေတ်ရေစီးကြောင်း	၃
အဖေကြီးဆောင်းတဲ့ဦးထုပ်	၇
ပန်းသည်မကလေး	၁၃
တစ်ခါက ကယ်တင်ရှင်	၁၉
တစ်ကျော့ပြန်တော်လှန်ရေး	၂၃
မစ်ဒဝေးကျွန်းအောင်ပွဲ	၅၁
နီပေါနိုင်ငံမှ ကူမာရီကလေးများ	၉၁
သည်မှီးသည်မြေ	၁၀၅
စိန်လောက	၁၁၁
ရယ်ပင်လယ်၏ နောက်ဆုံးအချိန်များ	၁၄၃

စာရေးသူ၏ အမှာစာ

ဤစာအုပ်တွင် ဖော်ပြထားသော သာသနာပြန်ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုအများစုမှာ Reader's Digest မဂ္ဂဇင်းမှ ဘာသာပြန်ဆို ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဘာသာပြန်ရန် မူရင်းဝတ္ထုတို့ကို ရွေးချယ်ရာတွင် ဖတ်ရှုရသူ၏ စိတ်ကြည်နူးစေမှုကို ဦးစားပေးပါသည်။ မြန်မာ့စရိုက်နှင့် နီးစပ်သော ဇာတ်လမ်းပါသည့် ဝတ္ထုကိုသာ ရွေးချယ်ဘာသာပြန်ပါသည်။

ဤစာအုပ်တွင် ဖော်ပြပါ ဝတ္ထုတိုများမှာများသောအားဖြင့် Revenue ဂျာနယ်တွင် ဖော်ပြပြီး ဝတ္ထုကို ပြန်လည်ရိုက်နှိပ်ဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ပြင် အခြားမဂ္ဂဇင်းများမှလည်းဖော်ပြပြီးဆောင်းပါးများဖြစ်ပါသည်။

ဆောင်းပါးများကို ဘာသာပြန်ဆိုရာတွင် လှူမှုရေးနှင့် ဒေသန္တရဗဟုသုတရရှိရေးတို့အတွက် နေရှင်နယ်ဂျီအိုဂရပ်ဖစ်မဂ္ဂဇင်း၊ တိုင်းမဂ္ဂဇင်းအပါအဝင် အခြားသော ဂျာနယ်စာစောင်တို့မှ မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်အဖို့ သင့်လျော်မည့်အကြောင်းအရာတို့ကိုသာ ရွေးချယ်ပြန်ဆိုပါသည်။

ဤဘာသာပြန်ဝတ္ထုတိုနှင့် ဆောင်းပါးတို့သည် စာရှုသူတို့အတွက် အကျိုးအမြတ်ရနိုင်ပါစေဟု ဆုတောင်းမိပါသည်။

လေးစားစွာဖြင့်

တက္ကသိုလ်လှကြွယ်

ခေတ်ရေစီးကြောင်း

နိုင်ငံအသီးသီးတွင် ဖြစ်ပေါ်လာသောသမိုင်းကြောင်းအရ ခေတ်တွေအမျိုးမျိုးရှိကြ၏။ ကျွန်ုပ် တို့နိုင်ငံတွင်လည်း နိုင်ငံရေးခေတ်၊ မြန်မာ့ဆို ရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ခေတ်၊ နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးခေတ်၊ နိုင်ငံအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးခေတ်၊ ဒီမိုကရေစီအခြေချသောခေတ် စသည်ဖြင့် ရှိခဲ့ကြ၏။ အခြားသော ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးတို့တွင်လည်း သူတို့၏သမိုင်း ကြောင်းအရ ခေတ်တွေအမျိုးမျိုး ရှိကြမည်ဖြစ် ပေသည်။

ယခုတင်ပြမည့်ခေတ်ဆိုသည်မှာ လူမှုရေး သိပ္ပံပညာရှင်တို့ ခွဲခြားသုံးသပ်ထား သောခေတ် ဖြစ်သည်။ လူမှုရေးသိပ္ပံပညာရှင်တို့က ကမ္ဘာနှင့် အဝန်းခြုံငုံ၍ ရာစု အလိုက်ခေတ်ကိုသတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ လူမှုရေးသိပ္ပံပညာရှင်တို့သုံး သပ်ချက်အရ ၁၉ ရာစုကို စိုက်ပျိုးရေးခေတ် (Agricultural Age)ဟု သတ်မှတ်၏။ ၁၉ ရာစုတွင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးသည် မိမိတို့နိုင်ငံ၏ တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံထားပေသည်။ ဓာတ်သတ္တုစသည့် သဘာဝသယံဇာတတို့က တစ်ကြိမ်ထုတ်ယူပြီး

ပြီ ဆိုလျှင် ရင်းစားပြန်၍ ရမည်မဟုတ်ချေ။ စိုက်ပျိုးရေးက ဤသို့မဟုတ် ယခုနှစ်ကေ တစ်သိန်း စိုက်ပျိုးလျှင် နောက်ထပ်ကေတစ်သိန်း ပြန်လည် စိုက်ပျိုးနိုင်၏။ ထိုပမာဏ သည် ပို၍လည်း စိုက်ပျိုးနိုင်၏။ စဉ်ဆက်မပြတ် ထုတ်လုပ်နိုင်သဖြင့် နိုင်ငံ၏ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်မှုက စိုက်ပျိုးရေးကို အားထားရသောကြောင့် ၁၉ရာစုကို “စိုက်ပျိုး ရေးခေတ်”ဟု သတ်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၉ ရာစုကိုကျော်လွန်၍ ၂၀ရာစုသို့ ချဉ်း နင်းဝင်ရောက်သောအခါ ကမ္ဘာလူဦးရေ လည်း ၁၉ရာစုထက် တိုးလာပြီဖြစ်၍ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးသည် မိမိတို့စိုက်ပျိုးထားသော သီးနှံထုတ်လုပ် ထားသော သဘာဝသယံဇာတတို့ကို လိုအပ်ရာသို့ အချိန်နှင့်တစ်ပြေး ညီ ပို့ဆောင်နိုင်ရန် မော် တော်ကားတွေ၊ မီးရထားတွေ၊ မီးသင်္ဘောတွေ လေယာဉ်ပျံတွေ

တီထွင်ထုတ်လုပ်လာရ၏။ ထို့ ကြောင့် ၂၀ရာစုကို “စက်မှုခေတ်” (Industrial Age) ဟု သတ်မှတ်သည်။

၂၀ ရာစုနှောင်းပိုင်းနှင့် ၂၁ရာစုအစအစဉ် ပိုင်းသို့ ချဉ်းနင်းဝင်ရောက်လာသောအခါ အီလက်ထရွန်းနစ်ဆိုင်ရာပစ္စည်းများ (Electro -nic Gadget) တွေပေါ်ထွန်းလာ၏။ ဤ အီလက်ထရွန်းနစ်နည်းပညာအခြေပြုသည့် ကိရိယာတို့မှာ ကွန်ပျူတာ၊ ရေဒီယို၊ ရုပ်မြင် သံကြား၊ ဝက်ဘ်ဆိုက်(Website)၊ လက်ကိုင် ဖုန်း၊ ဂြိုဟ်တုဆက်သွယ်ရေး (Satellite Communication) တွေ ပေးလာ၏။ ထိုကဲ့သို့သော ပစ္စည်းများ ကြောင့် ကမ္ဘာ့အခြားတစ်နေရာမှ အကြောင်းအခြားတစ်နေရာမှ အလွယ် တကူ ချက်ချင်းသိနိုင်၏။ အီလက်ထရွန်းနစ် စာပို့စနစ် (Electronic Mail, e-mail) ကြောင့် အကြောင်း ကြားစာတို့ကို စက္ကန့်မဆိုင်း ကမ္ဘာ့တစ်နေရာမှ အခြားတစ်နေရာသို့ ပို့ဆောင် နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ၂၁ရာစုကို“သတင်းပြန်ကြားခေတ်” (Information Age) ဟု လူမှုရေးသိပ္ပံပညာရှင်တို့ကသတ်မှတ် ကြလေသည်။

စက်မှုခေတ်နှင့်သတင်းပြန်ကြား ခေတ်တို့တွင် မူမတူခြားနားချက်များစွာ ရှိပေ သည်။ စက်မှုခေတ်တွင် ဝင်ငွေအကောင်းဆုံးသော ပညာရပ်တို့မှာ ဆရာဝန်နှင့် အင်ဂျင်နီယာများဖြစ်ကြ၏။ သို့သော် သတင်းပြန်ကြားခေတ်တွင်ဆရာဝန်နှင့် အင်ဂျင် နီယာ တို့၏ ရေပန်းမစားနိုင်တော့ချေ။ အားကစားသမားများနှင့် စင်တင်ဖျော်ဖြေရေး ပညာရှင်များ ခေတ်စားလာကြသည်။ အားကစား ထူးချွန်သူတို့၏ ဝင်ငွေကို ဆရာဝန် နှင့် အင်ဂျင်နီယာတို့ လိုက်မမီနိုင်တော့ချေ။ ဘရစ်တနေစပီး ယားတို့လို၊ လေဒီဂါဂါတို့လို စင်တင်တေးဂီတ ဖျော်ဖြေသူတို့၏ တစ်ညတာသီဆိုဖျော်ဖြေမှုမှရ သော ဝင်ငွေမျိုးကို ဆရာဝန်နှင့် အင်ဂျင်နီယာတို့၏တစ်နှစ်စာဝင်ငွေကလိုက်၍မမီနိုင်တော့ချေ။

စက်မှုခေတ်က အသက်အရွယ်ကြီးရင့်သူတို့ တွင် ဘဝအတွေ့အကြုံ၊ လုပ်ငန်း အတွေ့အကြုံ များပြား၍ တန်ဖိုးကြီး၏။ လူငယ်လူရွယ်တို့မှာ ဘဝအတွေ့အကြုံ၊ လုပ်ငန်းအတွေ့အကြုံနည်း တန်ဖိုးနည်း၏။ သို့သော် သတင်းပြန်ကြားခေတ်တွင် ပြောင်းပြန်ဖြစ်သွား၏။ ဘာကအရွယ်ကြီး ရင့်လေတန်ဖိုးနည်းပါးကျဆင်းလေ ဖြစ် ပြီးအသက် အရွယ်နုပျိုသူတို့က တန်ဖိုးမြင့် တက်လာနေပြီဖြစ်၏။

စက်မှုခေတ်တွင် တိုးတက်ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးမှု နှေးကွေး၏။ သတင်းပြန်ကြားခေတ်တွင်

တိုး တက်ပြောင်းလဲဖွံ့ဖြိုးမှုနှုန်းအရှိန်အဟုန်မှာ အံ့ဩစရာကောင်းလောက်အောင် မြန်ဆန်၏။ ကြောက်မက်ဖွယ်ကောင်းလောက်အောင်လည်း မြန်ဆန်၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သတင်းပြန်ကြားခေတ်တွင် အကြောင်းကိစ္စကို ဖုံးဖိထား၍ မရနိုင်။ အလားတူပင် တစ်ဦးချင်းလွတ်လပ်မှု (Privacy)လည်း နည်းပါးသွားလေသည်။ မမြင်ကွယ်ရာ ဆိတ်ကွယ်ရာဟူ၍လည်း လုံခြုံမှုနည်းပါးသွားလေသည်။

ကွန်ပျူတာ၊ အင်တာနက်တို့ဖြင့် သိလိုရာကို ရှာဖွေနိုင်၏။ အတွေ့အကြုံရင့်ကျက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကိုချဉ်းကပ်မေးမြန်းရန်မလို။ ကွန်ပျူတာ အင်တာနက်တို့တွင် အပြည့်အဝထည့်သွင်းထားပြီးဖြစ်နေပြီ။ မိမိ၏ ကျန်းမာရေးကအစ မည်သို့ဖြစ်လျှင် မည်သည့်ဆေးကိုသောက်ဟူ၍ လမ်းညွှန်ပြနေပြီ။ အကောင်းဘက်ကအသုံးချ လျှင် လိုလေးသေးမရှိပြီးပြည့်စုံနေ၏။

လူ့ဘဝ၏ ကောင်းကျိုးအတွက် တီထွင်မှု အထွေထွေတွင် ကောင်းဆိုးနှစ်ဖြာ ပါဝင်နေ၏။ ဤသတင်းပြန်ကြားခေတ်တွင် ကွန်ပျူတာ၊ အင်တာနက်တို့တွင်မိသားစုအတွင်းမမြင်အပ်၊ မကြည့်အပ်သည့် အကြောင်းရာတွေ၊ ပုံရိပ်တွေပါဝင်နေ၏။ ထို့ကြောင့် သတင်းအချက်အလက်ခေတ်ကြီးသည် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသလို ကြောက်မက်ဖွယ် လည်းကောင်းလှပေသည်။

ခေတ်ရေစီးကြောင်းသည် လူတို့၏ ဖန်တီးမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းဖြစ်ပြီး ဤခေတ်ရေစီးကြောင်းကို လူတို့မတားဆီးနိုင်ချေ။ ခေတ်ရေစီးကြောင်းနှင့်အတူ လိုက်လျောညီထွေစွာလိုက်ပါသွားကြဖို့သာရှိပေသည်။ ၁၉ရာစု စိုက်ပျိုးရေး ခေတ်သည် ရိုးရှင်း၏။ ၂၀ရာစုစက်မှုခေတ်သည် ဆန်းပြား၍ အကျိုးပွား၏။ ၂၁ရာစုသတင်းပြန်ကြားခေတ်သည် အံ့ဩစရာ ထိတ်လန့်စရာတွေနှင့် ပြည့်လျက်ရှိပေသည်။ လူ့ခေတ်တို့သည် မရပ်တန့်၊ အစဉ်တစိုက်ပြောင်းလဲလျက်ရှိနေပေသည်။ ကောင်းဆိုးနှစ်ထွေရောပြွန်းနေသော သတင်းပြန်ကြားခေတ်ကြီးတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ကန်တော်မင်းကျောင်းဆရာတော်၏ လောကသာရပျို့တွင်ပါသည့် “ကောင်းမှုမြတ်နိုး၊ ကောင်းအောင်ကြိုး၍ ကောင်းကျိုးကိုယ်၌ တည်စေမင်း” ဟူသော ဆုံးမလမ်းညွှန်ချက်အတိုင်း နေထိုင်ကြပါစို့။

အဖေကြီးဆောင်းတဲဦးထုပ်

ကျွန်မ ငယ်ရွယ်စဉ်က ကျွန်မ၏ဖခင်သည် သူ၏အဆင့်အတန်းနိမ့်ကျလှသော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းခွင်ကို ပြောပြရန်ရှက်ဟန်တူပါသည်။ နှစ်ပေါင်းများစွာကြာသောအခါ ကျွန်မသည် အဖေအလုပ်လုပ်ရသည့် စက်ရုံလုပ်ငန်းခွင်သို့ သွားရောက်လေ့လာကြည့်ရှုသောအခါ ကျွန်မသည် အဖေအတွက် ဂုဏ်ယူစရာတွေတွေ့ရှိလာရပါသည်။

အဘယ်ကြောင့် ကျွန်မ၏ဖခင်သည် ကျွန်မတို့မိသားစုကို လုပ်ကိုင်ကျွေးမွေးရသည့် သူ၏ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအလုပ်ကို မသိစေချင်ခဲ့ပါသနည်း။

အဖေသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ကလိဗလင်းလျှပ်စစ်ဓာတ်အားပေးစက်ရုံ မှုဖက်ပစ္စည်း ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးဌာနတွင် လုပ်ကိုင်သူဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါ စက်ရုံသည် အိမ်ခြံရံအဖွဲ့ကြီး၏ ကမ်းခြေတွင် တည်ရှိပြီး ဤစက်ရုံတွင်းသို့ အဖေသည် နံနက်မိုးသောက်ကာလတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ပြီး ညနေနေဝင်ရီတရောအချိန်ကျမှ

တက္ကသိုလ်လှကြွယ်

စက်ရုံမှပြန်ထွက်လာရလေ့ရှိသည်။ ထိုအချိန်တွင် ကျွန်မသည် ကလေးနှစ်ယောက် မိခင်ဖြစ်နေပါပြီ။ ကျွန်မ၏ မိခင်သည် ကျွန်မကိုရော ကျွန်မ၏ ကလေးနှစ်ယောက် ကိုပါ ခေါ်ကာ အီးရီးရေအိုင်ကြီး၏ ကမ်းခြေ ကျွန်မတို့ မိသားစုအိမ်ရှိရာ အက်ရှ ကာဘူလာအရပ်မှ နေ့စဉ်လမ်းလျှောက်အပန်းဖြေလေ့ရှိပါသည်။ ကျွန်မတို့သည် အိုဟိုင်းဟိုးပြည်နယ်ရှိ အီးရီးရေအိုင်ကြီး၏ ကမ်းခြေတွင် နေထိုင်သူများဖြစ်သဖြင့်

အဝေးကမ်းခြေတစ်နေရာမှ စက်ရုံ၏ မီးခိုးခေါင်းတိုင်များကို ညွှန်ပြပါသည်။ မီးခိုး ခေါင်းတိုင်မှ မီးခိုးတို့သည် လေတိုက်ရာသို့လွင့် မျောရွေ့လျားလျက်ရှိနေသည်ကို တွေ့ရ၏။ ဤ စက်ရုံတွင် ကျွန်မအဖေအလုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိ ပါသည်။

အမေက “သမီးအဖေကို ဒီကနေပြီး လက်ဝှေ့ရမ်းပြလိုက်ကြ” ဟု ပြောသဖြင့် ကျွန်မ ၏ ကလေးနှစ်ယောက်က သူတို့အဘိုး အလုပ်လုပ်ရာ အဝေးဆီမှ စက်ရုံဆီသို့ ကြည့်ပြီး သူတို့၏လက်ကလေးများဖြင့် ဝှေ့ရမ်းပြကြပါသည်။

ကျွန်မသည် ထိုစဉ်ကပင် ဤစက်ရုံ၌ အဖေ ဘာလုပ်သည်ကို မသိရပါ။ အဖေသည်

အသက် ၃၄နှစ်အရွယ်ရှိပြီဖြစ်ပြီး စက်ရုံတွင် အလုပ်ကြမ်းသမားအဖြစ် လုပ်ကိုင် ကာကျွန်မတို့မိသားစုကို ပြုစုပျိုးထောင်ပေးခဲ့သည်။ သူ့ပုံခုံးတွင် ဒဏ်ရာရခဲ့၍ ခွဲစိတ် ကုသမှုခံယူခဲ့ရ၏။ သူ၏ လက်မောင်းသူ၏ ကျောပြင်၌လည်း လုပ်ငန်းမှ မတော်တဆ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရမှုတွေနှင့် မကင်းချေ။ အဖေအသက် ၄၈နှစ်အရွယ်တွင် နှလုံး ခွဲစိတ်ကုသမှုကို ခံယူခဲ့ရ၏။ အဖေသည် ၁၉၉၃ ခုနှစ်တွင် အလုပ်ခွင်မှ အနားယူလိုက် ရပါသည်။ ထိုနှစ်မှာပင် ကျွန်မ၏ မောင်အငယ်ဆုံး တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အဖေ၏ နှလုံးရောဂါကို ကုသသော်ငြားလည်း အဖေရောဂါက ကျွမ်းနေပြီဖြစ်သည်။ နှစ်အနည်းငယ် အကြာတွင် ခွဲစိတ်ဆရာဝန်တစ်ဦးက အဖေသွေး လွှတ်ကြောအတွင်း သို့ ဆေးကိုသွင်းကုသပေးပါသည်။ နောက်တစ်ကြိမ် နှလုံးရောဂါတိုးလာပြီး နောက် အဖေ အသက် ၆၉နှစ်အရွယ်တွင် နှလုံးရောဂါဖြင့်ပင် ကွယ်လွန်သွားခဲ့ပါသည်။

အဖေအလုပ်လုပ်နေစဉ်က အဖေ၏စက်ရုံလုပ်ငန်းခွင်သို့ ကျွန်မ တစ်ကြိမ်ရောက်ခဲ့ ဖူးပါသည်။ ထိုနေ့က အဖေအချိန်ပိုအလုပ်ဆင်းရသဖြင့် ကျွန်မက ညစာအတွက် ထမင်းပို့ရင်း ရောက်ရှိခဲ့ပါသည်။ အဖေက သူ၏အချိန်ပို အဆင်းပြီးပြီဆိုလျှင် သူ ကိုယ်ပေါ်၌ တင်ကျန်နေသော ကျပ်ခိုးမှုန်တွေ၊ ချွေးတွေကို ရေချိုးသန့်စင်လေ့ရှိ ပါသည်။ အဖေသည် ဘရိုင်ကလင်း ခေါင်းလိမ်းဆီကိုသုံးလေ့ရှိသဖြင့် အလုပ်ရုံမှကြေး ညှော်တို့ ကင်းစင်ပြီး သန့်ပြန့်မွှေးကြိုင်နေပါသည်။

ကျွန်မ ထမင်းပို့သည်ညက အဖေအချိန်ပို ဆင်းရသဖြင့် အဖေအလုပ်စခန်းမှ ထွက်လာသောအခါ အဖေတစ်ကိုယ်လုံး ချွေးတွေရော၊ ကျောက်မီးသွေးမှုန်တွေပါ ကပ်တင်လျက်ရှိသည် ကိုတွေ့ရပါသည်။ အဖေက အလုပ်ကြမ်းသမားဆိုတော့ ဒီလိုပဲပေါ့ဟု ကျွန်မသဘောပေါက်ရပါသည်။

၂၀၀၁ခုနှစ် အဖေလုပ်ကိုင်သော ကျောက် မီးသွေးအားနှင့်လျှပ်စစ်ဓာတ်ထုတ်လုပ် သော စက်ရုံကိုပိတ်လိုက်ပါသည်။ ကျောက်မီးသွေး အပူဓာတ်ဖြင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်အား

ထုတ်လုပ်မှုက သဘာဝဝန်းကျင်ကို ညစ်ညမ်းစေသည်ဟု အိုဟိုင်းယိုးပြည်နယ် အာဏာပိုင်တို့၏ တားမြစ်ချက်ကြောင့် မူလကျောက်မီးသွေးလျှပ်စစ်ဓာတ် အားပေးစက်ရုံကို အကြီးစားပြန်လည်ပြင်ဆင်ရမည်ဖြစ်၍ စက်ရုံပိုင်ရှင်က ပိတ်ထားပြီးလိုအပ်သည်တို့ကို ပြင်ဆင်ကြလေသည်။ သဘာဝ ဝန်းကျင်သန့်စင်စေသော စီမံကိန်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရခြင်းဖြစ်လေသည်။ ကျွန်မအဖေက သူ့လုပ်ငန်းခွင်သို့ ကျွန်မကိုမလာစေလို။ ကျွန်မအနေဖြင့်လည်း အဖေ၏ အချိန်ပိုအလုပ်အတွက် ထမင်းမပို့မဖြစ်၍ လာရကြောင်း အဖေသဘောပေါက်မည်ဖြစ်လေသည်။

အလုပ်ခွင်ကြီးကြပ်ရေးမှူး တိုလဘီက ကျွန်မအဖေတာဝန်ယူရသည့် စက်ပစ္စည်းထိန်း သိမ်းရေးဌာနသို့ အကွေ့အကောက်အဆင်း အတက်တွေများသော စက်ခန်းတို့ကို လိုက်လံပြ သပါသည်။ ကြီးကြပ်ရေးမှူးတိုလဘီရှင်းပြသမျှကို ကျွန်မက စာနယ်ဇင်းသမားဖြစ်သည့်အလျောက် မှတ်တမ်းရေးသားရပါသည်။ အခန်းတိုင်းတွင် “အန္တရာယ်ရှိသည်” ဟူသော သတိပေး စာတန်းများအကြိမ်ကြိမ်တွေ့ရ၏။ မြေအောက်လမ်းတစ်လျှောက် ဖောက်လုပ်ထားသော ရထား သံလမ်း၊ ကျောက်မီးသွေးအမှုန့်ကြိတ်စက်များ၊ ကျောက်မီးသွေးတုံးခွဲစိတ်သော စက်ကိရိယာတို့ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။

“ဒီလုပ်ငန်းခွင်တွေက ကျောက်မီးသွေးနှင့် လျှပ်စစ်ဓာတ်ထုတ်လုပ်သောဌာနဖြစ်သဖြင့် မကြာခဏ ပေါက်ကွဲမှုဖြစ်တတ်ပြီး မီးလောင်လွယ်တဲ့အတွက် အန္တရာယ်ကြီးပါတယ်။ ကျုပ်တို့က မြေအောက်ခန်းတွေမှာ အလုပ်လုပ်ကြရတော့ ကျုပ်တို့ကို လူတွေ မမြင်ကြရပါဘူး။ ကျုပ်တို့အလုပ်လုပ်နေတာကိုလည်း မသိကြပါဘူး” ဟု တိုလဘီကရှင်းပြ၏။

“မင်းရဲ့အဖေက ၁၂ပေါင်လေးတဲ့ သံခွကြီးကို ကိုင်ပြီး စက်ခန်းက ဝက်အူချောင်တဲ့နေရာတွေကို လိုက်လံပိတ်ဆို့ရတယ်။ မြေအောက်ခန်းတွေဆိုတော့ သူ့တစ်ကိုယ်လုံး ချွေးတွေရွဲပြီး ကျောက်မီးသွေးမှုန့်တွေနဲ့ရောက်နေလေ့ရှိတယ်” ဟု ရှင်းပြ၏။ အဖေ

အလုပ်လုပ်ရသည့် မြေအောက်ခန်းအပူချိန်မှာ ၁၄၀ ဖာရင်ဟိုက်အထိ ရှိသဖြင့် ကျွန်မ လေ့လာဖူးသမျှသော အကျဉ်းစခန်းတွေထက် အဖေ့အလုပ်ခန်းက ပိုမိုဆိုးရွား နေသည် ကိုတွေ့ရပါသည်။ ကျွန်မတို့မိသားစုအတွက် ကျွန်မ၏ဖခင်မည်မျှရုန်းကန်လုပ်ကျွေးခဲ့ ရသည်ကို ယခုမှ ကျွန်မသဘောပေါက်ရပါတော့သည်။ ကျွန်မအဖေသည် အဝါရောင် အမာခံ ဦးထုပ်ကိုဆောင်းကာ လုပ်ငန်းခွင်ဝင်လေ့ရှိ၏။ ကျွန်မအဖေရှိစဉ်က သူ အလုပ်လုပ်ခဲ့သော စက်ရုံကို ကြီးကြပ်ရေးမှူးတို့လတ်၏ အကူအညီဖြင့် ကြည့်ခွင့်ရပြီး နောက်ရက်များမကြာမီမှာပင် ကျွန်မ၏ သမီးတက္ကသိုလ်မှဘွဲ့ယူပါသည်။ ကျွန်မက ဘွဲ့ရသူကျွန်မသမီးအတွက် သူ့အဘိုးအလုပ်ခွင်ဝင်တိုင်း ဆောင်းလေ့ရှိသည့် အဝါ ရောင် ဦးထုပ်ကို လက်ဆောင်ပေးလိုက်ပါသည်။

ကျွန်မက အဖေ၏ အမာခံအလုပ်သမားများလုံခြုံရေးအတွက် ဆောင်းသည့် အမာခံဦးထုပ်အဝါကြီးကို ငေးရင်း “သမီးရဲ့ဘဝရှေ့ ရေးမှာ အတားအဆီးအနှောင့် အယှက် တစ်စုံတစ်ရာတွေလို့ ကြောက်စိတ်ဝင်ပြီး စိတ်အားငယ်တဲ့အခါတိုင်း သမီး အဘိုးရဲ့ ဟောဒီဦးထုပ်အဝါကြီးကိုဆောင်းပါ။ သမီးမှာ အရာရာကို ရင်ဆိုင်ရဲတဲ့ သတ္တိတွေ ဝင်လာပါလိမ့်မယ်” ပြောပြရသည်။

ကျွန်မ၏သမီးသည် ဂုဏ်ယူစရာကောင်းသော ကျွန်မအဖေ၏ မြေးဖြစ်သည်။ အဖေ၏ ဇွဲ လုံ့လနှင့် သတ္တိကို ကျွန်မသမီးသည် သဘောပေါက် နားလည်စွာဖြင့် သူ့ဘဝရှေ့ရေးကို သူ့ကိုယ်တိုင် ကျောင်းနိုင်ပေးလိမ့်မည်။

Connie Schultz ၏ "A different kind of Genius" ကို ပြန်ဆိုပါသည်။

ပန်းသည်မကလေး

ကျွန်မသည် ပန်းရောင်းသောဆိုင်တွင် ပန်းအရောင်းမိန်းကလေးအဖြစ် လုပ်ရပါသည်။ ပထမနေ့အလုပ်စတင်ဝင်ရောက်တော့ ကျွန်မက ခြေညှပ်ဖိနပ်ကလေးနှင့် ဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယနေ့တွင်တော့ ခြေချောင်းလေးတွေပါလုံ ခြုံစေရန် ဖိနပ်ကိုဝတ်ပါသည်။ ပန်းရောင်းသူအဖြစ် အလုပ်ဝင်ရတော့ သိပ်ပြီးပပလွှားလွှား တောက်တောက် ပြောင်ပြောင်ဝတ်၍ မဆီလျော် မသင့်တော်ချေ။ ပန်းသည်အလုပ်က ပန်းအလှကို ဝယ်သူအား ရောင်းချရုံသက်သက်မဟုတ်၊ ပန်းခွေတွေ၊ ပန်းကုံးတွေပါဝယ်ယူသူက အော်ဒါ မှာလျှင်မှာသလိုလုပ်ကိုင်ပေးရပါသည်။ ဝယ်ယူသူ စိတ်ကြိုက်ရွေးချယ်ပြီး ပန်းတို့ကို စက္ကူဖြင့် မလျှော့မတင်းပတ်ပေးရပါသည်။

“မွေးကင်းစကလေးကို အနီးပတ်ပေးသလိုပေါ့ကွယ်။ ကလေးလဲသက်သာအောင်၊ နွေးထွေးမှုလည်းရှိအောင် ပန်းစည်းကိုပတ်ပေးရတယ်” ဟု မိတ်ဆွေတစ်ဦးက အကြံပြုပါသည်။ ကျွန်မသည် မွေးကင်းစကလေးကို အနီးဖြင့်ပတ်ခြင်း ကို လုပ်ကိုင်ဖူး

သူမဟုတ်။

ကျွန်မ ပန်းအလှရောင်းဆိုင်တွင် အလုပ်လုပ်ရသည်ကို ပျော်ပါသည်။ ပန်းစည်း၊ ပန်းကုံး၊ ပန်းခွေတို့ ပြုလုပ်ပေးခြင်းကိုလည်းနှစ်သက်ပါသည်။ ကျွန်မငယ်စဉ် ကတည်းကပင် ပန်းခြံ၊ ပန်းပင်တို့နှင့် မကင်းပါ။ ကျွန်မ၏ အဖွားခြံတွင် ပန်းမျိုးစုံဖူးဖွင့် ပါသည်။ ကျွန်မငယ်စဉ် ကပင် အဘွား၏ခြံတွင်းမှ ပန်းကလေးတို့ကို ခူးသိကာ၊ ပန်းကုံး၊ ပန်းခွေပြုလုပ်သည့်အလေ့ အကျင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုစဉ်ကတော့ တစ်ပါးသူများအတွက် လုပ်ကိုင်နေခြင်းမဟုတ်ဘဲ ကိုယ့်ဝါသနာအလျောက် လုပ်ကိုင်ခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ယခုတော့ ပန်းခွေမှာသူ ပန်းကုံးမှာသူတို့အတွက် သူတို့စိတ်တိုင်းကျဖြစ်အောင် လုပ်ကိုင်ပေးလာရ၏။

ဘုရားသခင်၏ ကျေးဇူးတော်အတွက်ပန်းကုံးအပ်နှံသူတို့က များပြား၏။ အချို့ကလည်း လက်ဆောင်ပေးဖို့သက်သက်ပန်းကုံးပြုလုပ်ပေးရန် လာအပ်ကြသူများ လည်းပါ၏။ ဤအထဲမှ နေ့စဉ်ပန်းကုံးဖောက်သည်တစ်ဦးသည် ပန်းကုံး သုံးကုံးပြုလုပ် ပေးရန် မှာကြားပြီး ပုဂ္ဂိုလ်မရွေး၊ ပထမဆုံးတွေ့ကြုံသူကို လက်ဆောင်အဖြစ်ပေး ကမ်းလှေ့ရှိသည်ကိုတွေ့ရ၏။

ပန်းစည်းအလိုက် ဝယ်သူ၊ ပန်းကုံးအဖြစ် အပ်နှံသူ၊ ပန်းခွေပြုလုပ်ပေးရန်အပ်နှံ သူတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်များ၊ သူတို့၏ စိတ်ဆန္ဒများကိုပါ သိနားလည်ခွင့်ရရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုပန်းဖောက်သည်တို့၏ မှာတမ်းစာကလေးများ၊ အမှတ်တရ စကားလုံးများသည် ကျွန်မအလုပ်သိမ်း၍ အိမ်ပြန်ပြီး အိပ်ချိန်တိုင်သည်အထိသူတို့၏ မှာတမ်း၊ စာတန်း၊ သီကုံးဖွဲ့နွဲ့ထားပုံတို့သည် ကျွန်မ၏ ဦးနှောက်တွင် အစီအရိပြန်လည်ပေါ်လာလေ့ ရှိပေးသည်။ ပန်းကုံးအပ်နှံကြသူတို့၏ မှာတမ်း တို့ကို လေ့လာကြည့်သော် “မင်းကိုချစ် တယ်” I Love You ဆိုသော စာတန်း၊ မှာတမ်းတွေက အများဆုံးဖြစ်လေသည်။ “ပျော်စရာကောင်း သော မွေးနေ့မင်္ဂလာ” (Happy Birthday) နှင့် ပျော်ရွှင်စရာကောင်း

သောနှစ်ပတ်လည်စသည်တို့ကလည်း ဝေဝေဆာဆာဖြင့် ပန်းကုံးတို့တွင် ချိတ်ဆွဲပေးရလေသည်။

နောက်နေ့ သူလာယူသောအခါ အသင့်ပါ လာသော မှာတမ်းကိုချိတ်ဆွဲပေးရန် ကြည့်လိုက် တော့ “ဝမ်းနည်းပါတယ် ကျုပ်ဟာ လူဖျင်းလူ ညံ့တစ်ယောက်ပါ” ဟူသော စာပါလာ၏။ ကျွန်မ အံ့အားသင့်ပြီး “ပန်းကုံးမှာ ချိတ်ဆွဲမယ့်မှာတမ်းက ဒါပဲလား” ဟုမေးရသည်။ “သင့်ရဲ့ဘဲတစ်ယောက်ရဲ့လက်ဆောင်” ဟု သူကမှာတမ်းစာကို ဖြည့်ပါသည်။ ကျွန်မ “ဘဲဆိုတာတိရစ္ဆာန်ပဲ” ဟု ပြောရာ သူအလေးမမူဟန်ဖြင့် “ဟုတ်တယ် လေ... ဘဲပဲပေါ့” ဖြေပြီး ကျသင့်ငွေပေးချေ ကာ ပန်းကုံးကို ယူသွားပါသည်။

ကျွန်မစိတ်အထင်ပြောရလျှင် မှာတမ်းသည် လက်ခံသူအတွက် စိတ်ကြည်နူးစရာ စိတ်ချမ်းမြေ့စရာတွေနှင့်သာ ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားရ မည်ဖြစ်ပေသည်။ ပန်းကုံးလက်ဆောင်နှင့် အတူ စိတ်ကျေနပ်ဖွယ်ရာ စာသားပြင်ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိကြပါသည်။

ပန်းခွေပေါ်တွင် အမှတ်တရစာများရေးသားကြရာတွင် ကွယ်လွန်သူအနေဖြင့် ကျန်ရစ်သူတို့၏ စာနာမှု၊ သနားမှု၊ ကြင်နာမှုတို့ကို ဖော်ပြလေ့ရှိကြပါသည်။ ကျွန်မ ၁၈နှစ်အရွယ်က ကျွန်မ၏ချစ်သူသည် သူ၏ကားဂိုဒေါင်ထဲတွင် ကြိုးဆွဲချသေဆုံးသွားပါသည်။ သူကြိုးဆွဲချသေဆုံးကြောင်း သူ၏မိခင်က ကျွန်မထံ ဖုန်းဆက်အကြောင်းကြားသောကြောင့် သိရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သူသည် ကျွန်မ၏ အချစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကျွန်မဘဝတွင် သူ့ကိုပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ် နှုတ်ဆက်အနမ်း ပေးလိုက်ပါသည်။ ဤ ပထမဆုံးချစ်သူကို နောက်ဆုံးအဖြစ် နှုတ်ဆက် အနမ်းပေးလိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သူ့ထံသို့ ပေးပို့သော ပန်းကုံးနှင့် မှာတမ်းတို့တွင် နောက်ဆုံးခရီးကို ကြေကွဲဖွယ်ရာအဖြစ် ရေးထိုးထားကြသည်။ အားလုံးသည် ချုပ်ငြိမ်းပြီးဆုံးခြင်းကို ဖော်ကျူးလေ့ရှိကြပါသည်။ ခွဲခွာကြရပြီဆိုသောအတူ ယှဉ်တွဲနေထိုင်နိုင်ရေးအတွက်

ကျွန်ုပ်တို့များ တတ်နိုင်ပါမည်နည်း။ လူတွေ၏ ကြေကွဲမှု၊ ကြည်နူးပျော်ရွှင်မှုတို့ကို ကျွန်ုပ်တို့သည် သူတို့ အတွက် ပန်းကုံး၊ ပန်းခွေ၊ ပန်းခြင်းများလုပ်ပေးရင်း တွေ့ကြုံနေရပါ သည်။ ဤမှာတမ်း၊ စာတန်းကလေးများကို ဖတ်ရှုရင်း ကျွန်ုပ်တို့သည် လောက၏ ချိုမြိန်မှု၊ ခါးသည်းမှုတို့ကို ဦးနှောက်နှင့်နှလုံးသားတို့မှ တွေ့မြင်ခံစားနေရသည်။

တစ်ခါက လူတစ်ယောက်သည် ကျွန်ုပ်တို့မှ ပန်းကုံးလည်းမှာ ပန်းကုံးတွင် အတူ ထည့်ရန် စာကိုလည်း စီပေးပါသည်။ ချစ်မေတ္တာဖြင့် ထုံမွန်းသော စာစုကလေးများဖြစ် ၏။ ထိုစာစုကလေးကို ဝန်းရံသော ပန်းတွဲလည်း မွှေးရနံ့သင်းသော ပန်းတို့ကိုသာ အသုံးပြုစေပါသည်။ သူက ဤပန်းကုံးနှင့် ချစ်မှာတမ်းကလေးများပါသည် ပန်းကုံးကို ယူသွားသော်လည်းသူတို့ ချစ်သူဘဝသို့ မရောက်ကြသေးပါ။ ဤပန်းကုံးနှင့် မှာတမ်း ကလေးပေးပြီး ချစ်ရေးဆိုရဦးမည်ဟု ပြောသွားပါသည်။

နောက်ခြောက်လခန့်ကြာသော်ထိုသူရောက် လာပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့မှ ပန်းကုံးမှာ၏။ မျှော် လင့်ခြင်းပါသော ဆုတောင်းစာကလေးကို ချိတ်ဆွဲပေးလိုက်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့က မည်သို့မျှ မစပ်စုသော်လည်း သူကဝမ်းသာသောအပြုံးဖြင့် “ကျွန်တော့်ဇနီးကိုယ်ဝန် ရှိတဲ့ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ပန်းကုံးလက်ဆောင်ပေးမလို့ပါ”ဟုပြော သွားလေသည်။ သူပြောသည့် သူ့ကိုယ်တိုင် အချစ်ဇာတ်တိုကလေးတွင် ကျွန်ုပ်တို့သည်ပန်းကုံးကို အသုံးပြုကာ အောင်သွယ်တော်ဖြစ်ခဲ့ရသဖြင့် အလိုလိုကြည်နူးဝမ်းသာရပါ၏။

ကျွန်ုပ်တို့သို့ ပန်းကုံးလာ၍ အော်ဒါမှာသူတိုင်းကို “ဘာအတွက်အသုံးပြုမှာ ပါလဲရှင်” ဟု ပေးရ၏။ ဤသည်ကလည်း ကျွန်ုပ်တို့၏အလုပ် ဖြစ်ပေသည်။ သူတို့ကလည်း “နှစ်ပတ်လည်ပွဲအတွက်” မင်္ဂလာပန်းခြင်းအတွက် စသည်ဖြင့် ဖြေကြပါသည်။ ကျွန်မ က ဆီလျော်သောပန်းတို့ကို ဆီလျော်လိုက်ဖက်သော စာသားကလေးများနှင့် မှာတမ်း ရေးပေးရလေ့ရှိသည်။ ဤအထဲတွင် တစ်ယောက်သောသူက “ကွာရှင်းပြတ်စဲပြီး ဇနီး ဟောင်းနှင့် ပြန်လည်ပေါင်းဖက်ချင်လို့ပါ”ဟုဆို လာပါသည်။ ဤအခါတွင်လည်း ကျွန်မ

အဖို့ ဆီလျော်လိုက်သော စကားလုံးများဖြင့် ရေးသားပြီး ပြင်ဆင်ပေးလိုက်ရပြန်ပါသည်။

ကျွန်မတို့သည်အဘယ့်ကြောင့်များပန်းလက်ဆောင်တွေပေးခဲ့ကြပါလိမ့်။ ကျွန်မတို့သည် ကိုယ်ချစ်နှစ်သက်သူအတွက်ကိုယ်ချစ်နှစ်သက်သော ပန်းတို့ကို အခိုင်လိုက်၊ အစည်းလိုက်၊ ပန်းကုံးအလိုက်ပေးလေ့ရှိလေသည်။ ကျွန်မသည် ကျွန်မချစ်သူကို ပန်းပေးခဲ့ပါသလော။ ကျွန်မ ချစ်သူကွယ်လွန်ပြီးနောက် အမှတ်တရ စာရှည်ကြီး ရေးခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ကျွန်မရေးသည့်စာကို ကျွန်မချစ်သူ ဖတ်ရှုနိုင်ခြင်းမရှိ။ ကျွန်မနှင့် ချစ်သူတို့အကြားပုဂ္ဂိုလ်ရေးရာတွေသာဖြစ်သဖြင့် ကျွန်မသည် ရေးပြီးသော စာရှည်ကြီးကိုမီးဖိုထဲ ပစ်ထည့် ကာအခိုးအငွေ့အဖြစ်လောင်ကျွမ်းစေခဲ့ပါသည်။ ကျွန်မ၏ စိတ်ဂနာမငြိမ်မှုကို ဆရာဝန်တစ်ဦးနှင့်ပြသပြီးကုသမှုခံယူပါသည်။ ယောဂကျင့်စဉ် ရော ကမ္မဋ္ဌာန်းရောစုံအောင်အာရုံသွင်းခဲ့ပါသည်။

ယခုအခါတွင် ပန်းသည်ကလေးအဖြစ် ပန်းများသည်သာ အဖော်အဖြစ်သဘောထားပါ သည်။ ဘယ်လ ဘယ်ရာသီမှာဘာပန်းပွင့်သည်ကအစ ကျွန်မဦးနှောက်ထဲတွင်ရှိနေ၏။ ကျွန်မ တို့ဒေသတွင် ဇူလိုင်လဆိုလျှင် နေကြာပန်း၊ ဩဂုတ်လတွင် ဒေလီယာ၊ မေပယ်ရွက်တွေ အရောင်ပြောင်းတော့မည်ဆိုလျှင် ဩဂုတ်လသို့ ရောက်ပြီး ပန်းများကြည့်ရင်း “ပန်းတွေ က သဘာဝပြကွဲဒိန်တွေပါလား”ဟု သဘောပေါက်နားလည်လာရပါသည်။

Alisha Gorder ၏ "What I learn at the flower Shop" ကို ပြန်ဆိုပါသည်။

Judith Stewart ၏
Stranded in the snow
တိုမြန်ဆိုပါသည်။

တစ်ခါက ကယ်တင်ရှင်

၁၉၅၆ ခုနှစ်က အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၊ ဝါဝစ်ရှိုင်းယားမြို့ငယ်ကလေးတစ်ခုတွင် ပျိုရွယ်သော ဇနီးမောင်နှံတို့နေထိုင်ခဲ့ကြ၏။ သူတို့ဇနီးမောင်နှံ၏ ပထမဦးဆုံးသော ကလေးမွေးဖွားချိန်နီးနေ ပြီဖြစ်သော အချိန်ကာလပင်ဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် မိခင်၏ ဝမ်းနှင့်လွယ်ထားရသော ကလေးက နေ့စေ့လစေ့ပင်ဖြစ်သော်ငြားလည်း မိခင်လောင်း၏ အစဉ်လှုပ်ရှားမှု၊ လမ်းများများ လျှောက်မှုကြောင့်လားတော့မသိ၊ ကလေးက အမိ၏ ဝမ်းအပြင်ထွက်ရန် နှောင့်နှေးကြန့်ကြာ ရှိနေလေသည်။

ခရစ္စမတ်အချိန်သို့ ရောက်လုနီးပြီဖြစ်သော် လည်း ဝမ်းတွင်းမှ ကလေးက ဝမ်းအပြင်ထွက်ရန် အသင့်ဖြစ်ပုံမရသေးသဖြင့် မိခင်လောင်းမှာ စိတ်ဓာတ်ကျဖွယ်ဖြစ်နေလေသည်။

“ဒီသားဦးကလည်း ဘယ်တော့များမှ ငါ့ဝမ်း ထဲကထွက်ပါ့မလဲ” ဟုပါ စိတ်မကျေမချမ်းပြော လာလေသည်။

ဤနှစ်များအတွင်း အရှေ့အလယ်ပိုင်းတွင် တင်းမာမှုတွေ ဖြစ်ပေါ်နေပြီး စူးအက်

တူးမြောင်း ပိတ်ဆို့ခံထားရမှုကြောင့် ဥရောပနိုင်ငံများသို့ ရေနံတင်ပို့မှု အဆက်ပြတ် သွားချိန်ဖြစ်သည်။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းမှ ရေနံတင်ပို့မှု ရပ်ဆိုင်းလိုက်သဖြင့် အင်္ဂလန် နိုင်ငံအပါအဝင် ဥရောပနိုင်ငံများ ရေနံအကျပ်အတည်းနှင့် ကြုံသဖြင့် ဓာတ် ဆီဆိုင် ကို ခွဲတမ်းနှင့်သာ ကန့်သတ်ရောင်းချနေ ချိန်ဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ စိတ်နှလုံးညစ်ညူး ဖွယ်အချိန်တွင် ခင်ပွန်းဖြစ်သူက မွေးဖွားလုနီး ကိုယ်ဝန်ဆောင်ဇနီး၏ စိတ်ပြေပျောက် ရွှင်လန်းစေရန် သူ့ဇနီး၏ မိခင်အိမ်သို့ အလည်အပတ်သွားရန် စီစဉ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ခရစ္စမတ်မတိုင်မီ တစ်ရက်အလို အကြိုနေ့တွင် သူတို့ဇနီးမောင်နှံသည် စောင်နှင့် အနွေးထည်တို့ကို ကားပေါ်သို့ တင်ဆောင်ကာ ၂နာရီကြာ မောင်းနှင်ရ သော ခရီးကိုထွက်ခဲ့ကြလေသည်။ သူတို့စိတ်ထဲတွင် သူတို့ကား၌ပါလာသော ဓာတ်ဆီ သည် အသွားအပြန် လုံလောက်သည်ဟု ထင်နေလေသည်။

ဒီဇင်ဘာလ၏ ခရစ္စမတ်အကြိုနေ့ဖြစ်သဖြင့် လွန်စွာအေးစိမ့်လျက်ရှိနေပေသည်။ နေက ကြည်လင်စွာသာယာလျက်ရှိပြီး ကောင်းကင်သည်လည်း ကြည်လင်လျက်ရှိ နေပေသည်။ မိခင်ဖြစ်သူက သမီးနှင့် သမက်တို့အလည်လာသည်ကို ဝမ်းမြောက်စွာ ကြိုဆိုသော်လည်း မွေးဖွားလု ကိုယ်ဝန်ဆောင်သမီးအတွက် သားဖွားဆေးရုံနှင့် ဝေးရာ သို့ရောက်နေသဖြင့် စိုးရိမ်ပူပန်မှုတော့ရှိနေပေသည်။ သူတို့အဖို့ ကြည်နူးဖွယ်နေခင်း ဖြစ်သော်ငြားလည်း မွန်းလွဲပိုင်းသို့ အရောက်တွင် ကောင်းကင်သည် ညှို့ပိုင်းမှုန်ဝေ လာပြီး နှင်းပွင့်ဖြူဖြူများ စတင်ကျဆင်းစပြုလာခဲ့လေသည်။ ဤကဲ့သို့ ရာသီဥတု ရုတ်ခြည်းပြောင်းလဲသွားပြီဖြစ်သဖြင့် သူတို့ဇနီးမောင်နှံသည် သူတို့၏ အိမ်ရှိရာသို့ အချိန်မီပြန်သင့်ပြီဟု သဘောပေါက်ကြ၏။

သူတို့ဇနီးမောင်နှံ ကားမောင်း၍ ပြန်လာစဉ် အစပိုင်းက နှင်းပွင့်များဖြည်းညှင်းစွာ ကျဆင်းနေရာမှ နှင်းပွင့်များ ကြွေကျမှုများပြား မြန်ဆန်လာလေတော့၏။ နှင်းပွင့်များ ထူထပ် သိပ်သည်းစွာ ကျဆင်းလာသဖြင့် ရှေ့သို့ကြည့်ရသည့် မြင်ကွင်းပင် မှုန်ဝါး၍ လာတော့၏။ ယခုအခါတွင် သူတို့အိမ်ရောက်ပို့ရန် ခရီးထက်ဝက် ကျန်နေပေသေး သည်။ လမ်းပေါ်တွင်ရော လမ်းတစ်ဘက်တစ်ချက်တို့၌ပါ နှင်းဖြူဖြူတွေလွှမ်း ထင် လာနေပြီဖြစ်၏။ ရေခဲမှုန်တွေကပ်နေသည့်လမ်းပေါ် ကားမောင်းရသည်မှာချွတ်ချော်

မှုရှိသဖြင့် ကားလက်ကိုင်ကို အထိန်းရခက်ကာ လမ်းဘေး နှင်းထုများ လွှမ်းနေသည့် မြောင်းထဲသို့ ကားဘီး ကွဲသွားလေတော့၏။

ကားဟောင်းဖြစ်၍ ကောင်းကောင်းမရုန်းနိုင်တော့ဘဲ နှင်းတွေပြည့်နေသည့် မြောင်းထဲသို့ လျှောဆင်းသွားလေသည်။ သူတို့သည် အခြားမည်သည့်မြို့နှင့်မှ မနီးသော အရပ်ဖြစ်နေ၏။ ခရစ္စမတ်အကြိုညဉ့်နက်ပိုင်းသို့ ရောက်ပြီဖြစ် သဖြင့် မည်သည့်ယာဉ်မျှ လမ်းပေါ်တွင် မတွေ့ရတော့ချေ။

ခင်ပွန်းဖြစ်သူက ကားကိုနှင်းဖုံးချိုင့်ထဲမှ လမ်းပေါ်သို့ အားစိုက်တွန်းတင်သော် လည်း နှင်းထု၏ အောက်ခြေသည် ရေခဲအဖြစ်ဖြင့်မာကျောနေပြီဖြစ်၏။ သူက လမ်းပေါ်သို့ ပြန်တက်ပြီး ကားအသွားအလာရှိ မရှိကြည့်ပြန်၏။ သို့သော် မည်သည့် ကား တစ်စီးတစ်လေမျှမတွေ့ရချေ။

ကားလမ်း၏ တစ်ဘက်တွင် အသုံးမပြုဘဲ စွန့်ပစ်ထားသော နွားတင်းကုပ်တစ်ခုကို လှမ်းမြင်ရ၏။ ခင်ပွန်းက ဇနီး၏ ကိုယ်ပေါ်တွင် အနွေးထည်နှင့်စောင်များ လွှမ်းခြုံပေး ကာ နွားတင်းကုပ်ဆီသို့ ခေါ်ဆောင်သွားလေသည်။ ထို့နောက် သူက ကားဆီသို့ ပြန်သွားပြီး လမ်းမပေါ်သို့ ရောက်အောင် ကြိုးစားကြည့်လေသည်။

ဇနီးဖြစ်သူက နွားတင်းကုပ်ထဲမှနေ၍ သူ့ ခင်ပွန်းလုပ်ကိုင်နေသည်ကို ကြည့်ရင်း ဆု တောင်းနေမိ၏။ “ယခုလို ခရစ္စမတ်အကြိုညမှာ မယ်တော်ဟာ ခရစ်တော်ကို ယခုလိုနွားတင်းကုပ်ထဲမှာ မွေးဖွားပေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ကိုလည်း စောင်မ ကြည့်ရှု ပါ”ဟု တိုင်တည်လေသည်။

ထို့နောက် နှင်းဖြူပွင့်များလေတွင် မျောပါနေသည့်ကြားမှာ သူ့စိမ်းတစ်ဦး ရောက်လာသည်ကို တွေ့လိုက်ရလေသည်။ ထို့ရောက်လာသူ သူ့စိမ်းယောက်ျားက သူတို့လင်မယား၏ အကျပ်အတည်းကို သဘောပေါက်သွားသည်။ ထိုသူက ခင်ပွန်း ဖြစ်သူအား “ခင်ဗျားအမျိုးသမီးက ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာနဲ့၊ ခင်ဗျားသူ့အနားသွား နေလိုက်ပါ။ ဂားကိုကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်း တွန်းတင်လိုက်ပါမယ်”ဟုပြော၏။

ထိုသူက သန်မာထွားကြိုင်းသူဖြစ်သည့်အလျောက် ကားကိုလည်းအပေါ်သို့ တွန်းတင် ပေးလိုက်လေသည်။ ထိုသူ့စိမ်းအမျိုးသားနှင့် ခင်ပွန်းဖြစ်သူတို့က ကားကို

စမ်းသပ်ကြည့်ရာ ကားတွင်ဓာတ်ဆီကုန်နေပြီကိုသိလိုက်ရတော့၏။

ထိုသူစိမ်းယောက်ျားက ခေတ္တမျှထွက်သွားပြီး နောက် မကြာမီပင် ဓာတ်ဆီထည့်ထားသောဘူးနှင့် ပြန်ရောက်လာ၏။ သူ့သယ်ယူလာသော ဘူးထဲမှ ဓာတ်ဆီကို ကား၏တိုင်ကီတွင် ဖြည့်ပေးပြီးနောက် စက်နှိုးသွားပြီဖြစ်သဖြင့် သူတို့ဇနီး မောင်နှံပြန်ရန် ပြင်ဆင်ကြ၏။ ထိုသူက သူတို့ ဇနီးမောင်နှံပေးကမ်းမှုအားလုံးကို ငြင်းပယ်၏။ ခရီးလမ်းဖြောင့်ဖြူပါစေဟူ၍သာ သူ့နှုတ်က ပြော၏။ နောက်ဆုံး ကျေးဇူးတင်မှုကို အသိ အမှတ်ပြုရန် ဓာတ်ဆီဝယ်ယူခွင့် လက်မှတ်ကလေးကိုသာ ပေးခဲ့ရလေသည်။ သူတို့ကားက မောင်းထွက်သွားသည်အထိ ထိုသူကကြည့်ကျန် ရစ်ခဲ့ရာ နောက်ဆုံးဝေး၍ ဝေး၍ ပျောက်ကွယ် ကျန်ရစ်ခဲ့ပေတော့သည်။

ထိုသူက မည်သူနည်း၊ သူတို့၏အကျဉ်း အကျပ်အခက်အခဲကို ကူညီရန် မည်သည့်အတွက်ရောက်လာလေသနည်း။ ပြီးတော့ ကားအတွက် ဓာတ်ဆီကိုလည်းပေးလိုက်သေးသည်။ သူတို့ဇနီးမောင်နှံသည် အိမ်အပြန်လမ်းအတိုင်း ကားမောင်းရင်း အထက်ပါမေးခွန်းတို့ကို ပြန်လည်ရောက်ရှိကြလေသည်။ သူတို့ကို ကယ်တင်ခဲ့သည့်အမည်မသိ၊ မည်သူမည်ဝါမသိသူကို ကျေးဇူးတင်နေမိ၏။

နောက်ရက်များတွင် သူတို့ဇနီးမောင်နှံသည် ထိုဒေသသို့ သွားကာ သူတို့ကိုအခမဲ့ကူညီခဲ့သူကို စုံစမ်း၏။ မေးမြန်း၏။ သို့သော် သူတို့မတွေ့ မသိခဲ့ရချေ။

ဤဖြစ်ရပ်များဖြစ်ပေါ်ပြီး၍တစ်ပတ်အကြာ ဇန်နဝါရီလ ၂ရက်နေ့တွင် ဇနီးဖြစ်သူသည် သားကလေးဆိုင်ပွန်ကို မွေးဖွားခဲ့လေသည်။ ထို့နောက် ၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် သူတို့ဇနီးမောင်နှံသည် ဩစတြေးလျနိုင်ငံအနောက်ပိုင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ ဤဖြစ်ရပ်ကို ပြန်လည်ဖော်ပြသူမှာ ဂျူးဒစ်စတီဝပ်ဆိုသူဖြစ်ပြီး သူ၏ခင်ပွန်း၊ သားသမီးမြေးမြစ်များနှင့် အတူနေထိုင်ရင်း အားလပ်ချိန်ကို ဆီဆေးပန်းချီ ရေးခြယ်အပန်းဖြေလျက်ရှိနေပါပြီ။

Judith Stewart ၏ "Strandwed in the snow" ကို ပြန်ဆိုပါသည်။

တစ်ကျော့ပြန်တော်လှန်ရေး

လက်ရှိကမ္ဘာလူဦးရေသည် သန်းပေါင်း ၇၀၀၀ ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ၂၀၅၀ ပြည့်နှစ် သို့ရောက်ပြီဆိုလျှင် ကမ္ဘာလူဦးရေသည် သန်း ပေါင်း ၉၀၀၀ ရှိလာမည်ဖြစ်ပေသည်။ ကမ္ဘာတည်းဟူသော ဂြိုဟ်ကြီးကို မပျက်ယွင်းစေဘဲ အဆိုပါ တိုးပွားလာနေသော ကမ္ဘာလူသားထု ကြီးကို အစာရေစာမပြတ်လပ်စေရအောင် မည်သို့လုပ်ဆောင်မည်နည်း။

သိပ္ပံပညာက လွန်ခဲ့သော ၁၉၆၀ပြည့်နှစ် ဝန်းကျင်က ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာအကျဉ်းအကျပ်ကို ဖြေရှင်းပေးခဲ့ဖူး၏။ ယခုအခါတွင်လည်း ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာအကျဉ်းအကျပ်တွေ့မည့် အခြေအနေအရိပ်အယောင်ရှိနေသည်။ သိပ္ပံပညာသည် သည်တစ်ကြိမ်ကွင်ရော ကယ်တင် နိုင်ပါဦးမည်လော။

ခေတ်ပေါ် စူပါတန်ဖန် သီးနှံတို့က အကူအညီပေးပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် သီးနှံစိုက်ပျိုးရေးကို ဇီဝနည်းပညာတစ်ခုတည်းဖြင့် ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာပြဿနာကို

ဖြေရှင်းပေးနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။

အရှေ့အာဖရိကရှိတန်ဖန်နီးယားနိုင်ငံ၏ ဒါရက်ဆလမ်မြို့မှ မြောက်ဘက်မိုင် ၄၀ အကွာ၊ အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာ၏ ကမ်းခြေဖြစ်သည့် ဘာဂါမိုယိုမြို့ကလေးအနီးတွင် ဂျူးများဆိုသူ အာဖရိကတိုင်းရင်းသားတစ်ဦး တစ်ဧကကျော်ကျော် ပလောပီနံစိုက်ခင်း တွင် ပလောပီနံ အရွက်တွေ ညှိုးလျှော်ဝါခြောက်၍နေ၏။ ဂျူးများက ဝါ၍ညှိုးလျှော် နေသော ပလောပီနံရွက် တို့ကိုတို့ထိကိုင်တွယ်ကြည့်ရင်း “ရေသိပ်များလို့ ထင်တယ်။ ဒါမှမဟုတ် နေပူရှိန်ပြင်းလွန်းလို့ ထင်တယ်”ဟု ဖြေဖြင့်သော ပလောပီနံပင်ကို ကြည့်ရင်း ပြီးတွားနေလေသည်။

မိုးဖွဲဖွဲကျနေသော မတ်လနံနက်ခင်းတွင် ဂျူးများသည်သူ၏ သား ၄ ယောက်ထဲမှ ၂ ယောက်ကိုအဖော်ပြုကာ ဒီယိုဂရေရှပ်ဆိုသူ ထံသွားရောက်တွေ့ဆုံ၏။ ဒီယိုဂရေရှပ် သည် မိကိုချင်နီစိုက်ပျိုးရေးသုတေသနဌာနမှတာဝန်ရှိ သူဖြစ်သည်။ ဒီယိုဂရေရှပ်က ဂျူးများပြောသမျှကို သေချာစွာနားထောင်ပြီး သူကြုံတွေ့နေရသည့် ပလောပီနံခင်း

ညှိုးခြောက်ရသည့် ပြဿနာမှာနေကြောင့်လည်းမဟုတ်၊ မိုးကြောင့်လည်း မဟုတ်၊ အမှန်တကယ် ပလောပီနံခင်း ကိုသေကြေစေသည်မှာ သာမန်မျက်စိဖြင့် မမြင်တွေ့နိုင်သော ဝိုင်းရပ်စ်ရောဂါပိုးကြောင့်ဟု ရှင်းပြလိုက်၏။

ဒီယိုဂရေရှပ်က စိုထိုင်းထိုင်းဖြစ်နေ သောအရွက်တို့ကို ခြွေလိုက်ရာ ဖြူဖွေးဖွေး အကောင်ငယ်ကလေးများ ရုတ်ခြည်းခုန်ထွက် ယုံသန်းသွားကြသည်ကို တွေ့မြင်ရလေသည်။ ပင်အုပ်၏ ခေါင်းပမာဏလောက်သာရှိသော ခုန်ယုံနိုင်သော အကောင်ငယ်ကလေးများဖြစ် ကြပြီး သူတို့က ဝိုင်းရပ်စ်ရောဂါပိုးနှစ်မျိုးထုတ်လေသည်။ ဝိုင်းရပ်စ်တစ်မျိုးက ပလောပီနံအရွက်တို့ကို ပျက်စီးစေပြီး နောက်တစ်မျိုးက လူများ စားသုံးနိုင်သည့် ပလောပီနံကို အညိုကွက်တွေ ထွက်ပေါ်စေကာ ပျက်စီးစေနိုင်လေသည်။ အဆိုပါ အဖျက်ဝိုင်းရပ်စ်နှစ်မျိုးစလုံးကို တူးဖော်စားသုံးနိုင်ခြေရောက်မှတွေ့ရှိကြရခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ဂျူးမားအဖို့ ယခုကဲ့သို့ ဒီယိုဂရေရှပ်နှင့် တွေ့ဆုံမိ၍ အကြောင်းရင်းကို သိရခြင်း ဖြစ်၏။ သို့သော် ပလောပီနံစိုက်ပျိုးသူ အများအပြားက ဤအချက်အလက်

ကို မသိရှိနိုင်ကြ တော့ချေ။ ဒီယိုဂရေးရှပ်စိတ်ထဲတွင် ဤကဲ့သို့ ပိုးကျသော အပင် အားလုံး ဆွဲနုတ်ပစ်ရန် ပြောလျှင်သူတို့အဖို့အတော်ပင်နှမြောရှာပေလိမ့်မည် ဟု တွေးမိလေသည်။

ဂျူးမားသည်အပြာရောင်ဘောင်းဘီတိုအစုတ် နှင့် တီရှပ်အင်္ကျီကို ဝတ်ဆင်ထား၏။ သူက ဒီယိုဂရေးရှပ် ရှင်းလင်းပြောပြသည့်အပင်၏ရောဂါဆန်းစစ်ချက်တို့ကိုသေချာစွာ နားထောင်ခဲ့လေသည်။ ထို့နောက်သူ ပခုံးပေါ်ထမ်းထားသော တူရွင်းကိုချကာ စတင် ရှိတူးဆွတော့၏။ သူ၏ သားအကြီးဆုံးက ၁၀ နှစ်သားဖြစ်၏။ သူက ပလောပီနံဥတို့ကို ဖော်၏။ ပလောပီနံ ဥကို ဂျူးမားက ဖြတ်ပိုင်းလိုက်၏။ ပလောပီနံဥတွင် စားသုံးနိုင် သော အဖြူရောင်အနှစ်အစား ညိုညစ်ညစ်ရောင်တွေကိုသာ တွေ့ရတော့၏။ ပုပ်သိုး နေပြီဖြစ်သော အတွင်းအနှစ် တို့ကိုကြည့်ရင်း ဂျူးမားက သက်ပြင်းချလိုက်သည်။ ဂျူးမားအဖို့ သူ့မိသားစုစားဖို့နှင့် ပြန်လည်ရောင်းချဖို့အတွက် သူ့အနေနှင့် တစ်လ တာ ကြိုတင်၍တူးဖော်ရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်က ပလောပီနံသည် သူတို့အတွက်

ဂျူးမား၏ ယာခင်းမှပလောပီနံစိုက်ခင်းကိုဗိုင်းရပ်ပိုးတို့ ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့ အရှေ့အာဖရိကနိုင်ငံအများစုလည်း အလားတူဘေးဥပါဒ်မျိုး ကြုံတွေ့ရဖွယ်ရှိလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဂျူးမားတို့ဒေသ ဘာဂါမို ယိုမှ ပြန်လည်မထွက်ခွာမီ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဂျူးမား၏ အိမ်နီးချင်းရှိဂျာကာဂျင်းဘေနှင့် တွေ့ဆုံ၏။ သူ၏ ပလောပီနံစိုက်ခင်းတို့က ဂျူးမား၏ စိုက်ခင်းကဲ့သို့ ဘေးဥပါဒ်များကြုံတွေ့ရ၏။ သူကလည်း ဒီယိုဂရေ ရှုပ်ရှင်းပြသည့် ပလောပီနံဗိုင်းရပ်တို့ အကြောင်းကောင်းစွာ နားထောင်ရလေသည်။ “အဲဒီလိုဆို ရင် ခင်ဗျားကျုပ်တို့ကို ဘယ်လို ကူညီနိုင်မလဲ” ဟု မေး၏။

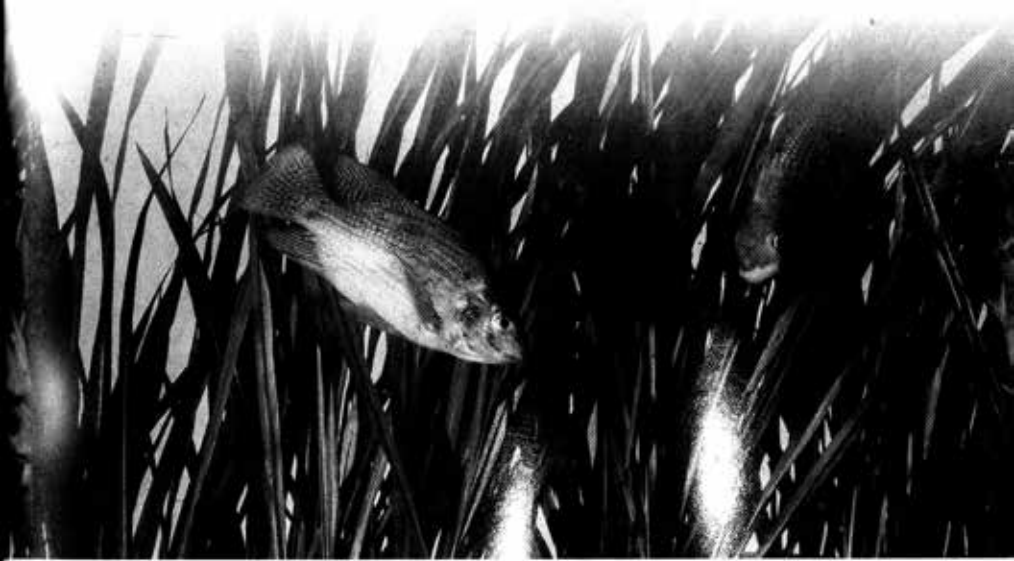
ဤမေးခွန်း၏ အဖြေသည် ယခု ၂၁ ရာစု အတွင်း စိန်ခေါ်နေသော မေးခွန်းပင် ဖြစ်ပေ သည်။ ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ကမ္ဘာ့လူဦးရေတိုးပွားမှုတို့မှ သက်ရောက်သည့်ဒဏ်ကို ဂျူးမားတို့လို ရှိဂျာကာဂျင်းဘေတို့လို အနည်းအကျဉ်းလုပ်ကိုင်ကြသူ တောင်သူတို့ အဖို့ စားဝတ်နေရေး ခက်ခဲရှာပေလိမ့်မည်။ အလားတူစွာ အခြားသော ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတို့အနေဖြင့်လည်း အလားတူ အခြေအနေမျိုး ရင်ဆိုင်နေရရှာပေ

ဂျူးမား၏ ယာခင်းမှပလောပီနံစိုက်ခင်းကိုဗိုင်းရပ်ပိုးတို့ ဖျက်ဆီးသကဲ့သို့ အရှေ့အာဖရိကနိုင်ငံအများစုလည်း အလားတူဘေးဥပါဒ်မျိုး ကြုံတွေ့ရဖွယ်ရှိလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဂျူးမားတို့ဒေသ ဘာဂါမို ယိုမှ ပြန်လည်မထွက်ခွာမီ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဂျူးမား၏ အိမ်နီးချင်းရှိဂျာကာဂျင်းဘေနှင့် တွေ့ဆုံ၏။ သူ၏ ပလောပီနံစိုက်ခင်းတို့က ဂျူးမား၏ စိုက်ခင်းကဲ့သို့ ဘေးဥပါဒ်များကြုံတွေ့ရ၏။ သူကလည်း ဒီယိုဂရေ ရှုပ်ရှင်းပြသည့် ပလောပီနံဗိုင်းရပ်တို့ အကြောင်းကောင်းစွာ နားထောင်ရလေသည်။ “အဲဒီလိုဆို ရင် ခင်ဗျားကျုပ်တို့ကို ဘယ်လို ကူညီနိုင်မလဲ” ဟု မေး၏။

ဤမေးခွန်း၏ အဖြေသည် ယခု ၂၁ ရာစု အတွင်း စိန်ခေါ်နေသော မေးခွန်းပင် ဖြစ်ပေ သည်။ ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ကမ္ဘာ့လူဦးရေတိုးပွားမှုတို့မှ သက်ရောက်သည့်ဒဏ်ကို ဂျူးမားတို့လို ရှိဂျာကာဂျင်းဘေတို့လို အနည်းအကျဉ်းလုပ်ကိုင်ကြသူ တောင်သူတို့ အဖို့ စားဝတ်နေရေး ခက်ခဲရှာပေလိမ့်မည်။ အလားတူစွာ အခြားသော ကမ္ဘာ့ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတို့အနေဖြင့်လည်း အလားတူ အခြေအနေမျိုး ရင်ဆိုင်နေရရှာပေ

မည်။ ၂၀ ရာစုတုန်းက လူဦး ရေနှင့်စားနပ်ရိက္ခာဆက်နွယ်မှု ကွင်းဆက်ကို တင်ပြခဲ့သည့် “မာလသူ၏ ယူဆချက်” (Malthusian doctrine) အတိုင်း လူဦးရေ တိုးပွားမှုနှင့် အစာရေစာကိုခက်ခဲစွာ ရှိန်းကန်ခဲ့ကြရ၏။ ဤအခြေအနေမျိုးကို ယခု ၂၁ ရာစုတွင် ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းနိုင်ပါမည်လော။ သို့တည်းမဟုတ် ကမ္ဘာနှင့်အဝန်း အစာရေစာ မလုံလောက် မမျှတသည့် အငတ်ဘေးကြီးနှင့် ရင်ဆိုင်ရလေမည်လော။ ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့အစည်း၏ ကြိုတင်ခန့်မှန်းချက်အရ ခရစ်နှစ် ၂၀၅၀ သို့ရောက်လျှင် ယနေ့လက်ရှိ ကမ္ဘာလူဦး ရေထက် သန်းပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော်တိုးလာဖွယ်ရှိသည်ဟု ခန့်မှန်းထားလေသည်။ ဤ တိုးပွားလာသော ကမ္ဘာလူဦးရေထဲမှ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းသည် အာဖရိက တိုက်ဆာဟာရ သဲကန္တာရ၏ အောက်ပိုင်းနိုင်ငံများတွင်ဖြစ်ပြီး ကျန် ၃၀ ခိုင်နှုန်းသည် တောင်အာရှနိုင်ငံများနှင့် အရှေ့တောင် အာရှနိုင်ငံများတွင်တိုးပွား ကြမည်ဖြစ်ပေသည်။ ဤဒေသတို့သည် ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ အကျိုးဆက်ဖြစ်သည့် မိုးခေါင်ခြင်း၊ အပူလှိုင်းဖြတ်သန်းခြင်းစသည့် ရာသီဥတုဒဏ်တို့ကို အပြင်းအထန်ခံစား

ရမည့် နိုင်ငံများဖြစ်ကြပေသည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ရာသီ ဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံတကာ အစိုးရချင်း ညှိနှိုင်းထုတ်ပြန်ချက်အရ ကမ္ဘာ့စားနပ်ရိက္ခာ ထောက်ပံ့နိုင်မှုကို အဟန့်အတားဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း ထုတ်ပြန်ခဲ့လေသည်။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု ပရင့်စတန်တက္ကသိုလ်မှ ရာသီဥတုဆိုင်ရာ သိပ္ပံပညာရှင် မိုက္ကယ်အိုပင် ဟိုင်းမားက “လွန်ခဲ့ သည့်နှစ် ၂၀ ကာလအတွင်း အဓိကအားဖြင့် ဆန်၊ ဂျုံနှင့် ပြောင်းတို့၏ ထွက်ရှိမှုတို့သည် သိသာစွာကျဆင်းခဲ့ကြောင်း၊ အချို့သောဒေသ တို့တွင် လုံးဝစိုက်ပျိုးခြင်း မပြုနိုင်သည်အခြေ အနေ အထိပင် ကျရောက်ခဲ့ကြောင်း၊ ကျွန်ုပ်၏ ကိုယ်ပိုင်ထင်မြင်ချက်အရ ပြောရလျှင် ဤသို့ သီးနှံအထွက်နှုန်းလျော့နည်းရသည်မှာ ကမ္ဘာ့ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုသည် ပင်မအကြောင်းရင်း ဖြစ်သည်”ဟု ထုတ်ဖော် ပြော ကြားလေ သည်။

လွန်ခဲ့သော ရာစုဝက်ကျော်ကျော်က အစာရေစာခေါင်းပါးမှုကို အတိတ်နိမိတ်ဆိုး သဖွယ် ကြုံတွေ့ခဲ့ရဖူး၏။ ကမ္ဘာနှင့်အဝန်း အငတ်ဘေးသင့်မည့် အရိပ်လက္ခဏာဖြစ်၍

၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ဖိဒ်ဖောင်ဒေးရှင်းက ဆွေးနွေး ပွဲကျင်းပခဲ့ရာစီးပွားရေး ပညာရှင် တစ်ဦး က “ဆယ်စုနှစ်အတော်များများကို လှမ်းမျှော်မြင်ကြည့်ရှုသုံးသပ်သည့်အခါ စားနပ်ရိက္ခာအတွက် ထိတ်လန့်ဖွယ်ရာ အခြေအနေကို တွေ့မြင်နေရပါတယ်” ဟု ဆိုလေသည်။ ဤကဲ့ သို့သုံးသပ်ပြီး၍ ၉ နှစ်အကြာတွင် ပေါလ်အား လစ်ဆိုသူ၏ “လူဦးရေပုံး (The Population Bomb) ဟူသော အရောင်းရအတွင်ကျယ်ဆုံး စာအုပ် တွက်ရှိလာခဲ့၏။ သူ၏စာအုပ်တွင် သုံးသပ်ခန့်မှန်းထားသည်မှာ ငတ်မွတ်ခေါင်းပါး မှုကြောင့် ၁၉၇၀ နှင့် ၁၉၈၀ ကြားတွင် လူသားသန်းပေါင်းရာနှင့်ချီ၍ သေဆုံးဖွယ်ရှိ ကြောင်း အထူးသဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ဖြစ်ဖွယ်ရှိ ကြောင်းဖြင့် ဖော်ပြထားလေသည်။

ဤကဲ့သို့ အနိဋ္ဌာရုံကို ကြိုတင်ခန့်မှန်းမှု မပေါ်ပေါက်မီကပင် မြစိမ်းရောင် တော်လှန်ရေးသည် ကမ္ဘာ့စိုက်ပျိုးရေးတို့တွင် အံ့ဩဖွယ်အောင်မြင်လာခဲ့၏။ အထူးသဖြင့် ဆန်စပါးနှင့် ဂျုံစိုက်ပျိုးရေးတို့တွင် အောင်မြင်မှုရရှိခဲ့ပေသည်။ ရွေးချယ် စမ်းသပ်စိုက်ပျိုးခြင်း နည်း ပညာကို အမေရိကန် ဇီဝဗေဒ ပါရဂူ နော်မန် ဘော်လော့

(Norman Borlaug) က ဂျပန်အပူမျိုးကို တီထွင်လိုက်ရာ အထွက်တိုးပြီး မစား သုံးနိုင်သော ဂျပန်စည်မှ စွမ်းအင်တို့ကို စားသုံးနိုင်သော ဂျပန်စေ့၏ အဆံသို့ရောက်အောင် ဖန်တီးပေးနိုင်ခဲ့၏။ ရလဒ်မှာ တစ်စကထွက်နှုန်း သိသာစွာ တိုးတက်လာခြင်းဖြစ်ပေသည်။ အလားတူလုပ်ငန်းမျိုးကို ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံရှိ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆန်စပါးသုတေသန (International Rice Research Institute) ကလည်း အထွက်တိုး စပါးမျိုးတို့ကို တီထွင်နိုင်ခဲ့လေရာ ကမ္ဘာတစ်ခြမ်းလောက်ကိုလုံလောက်စွာ ကျွေးမွေးနိုင်ခဲ့လေသည်။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်မှ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်အထိ အာရှတိုက်တွင် ဆန်စပါးနှင့် ဂျပန်ထွက်ရှိသည့် ပမာဏမှာ နှစ်ဆတိုးခဲ့လေသည်။ ဤဒေသအတွင်း လူဦးရေ ၆၀ ရာခိုင်နှုန်း တိုးလာသော်လည်း ဆန်ဈေးနှုန်းသည် နိမ့်ဆင်း၍ပင်လာခဲ့ပေသည်။ အာရှတိုက်သား တို့သည်မူလကထက် ကလိုရီသုံးပုံတစ်ပုံ ပိုမိုစားသုံးနိုင်လာပြီး ဆင်းရဲမွဲတေမှုလည်း ထက်ဝက်ခန့်လျော့ချနိုင်ခဲ့လေသည်။ သူ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကြောင့် နော်မန်ဘော်လော့သည် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေးနိုဘယ်ဆုကို ရရှိခဲ့လေသည်။ သူ၏ဆုကို

ဒိုးမြင့်ရာတွင် ရည်ညွှန်းချက်မှာ “ဆာလောင် နေသော ကမ္ဘာကြီးအတွက် ပေါင်မုန့်တွေ ပိုမို ရရှိလာအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သူဖြစ်ပေသည်” ဟု ဖော်ပြထားလေသည်။

ယနေ့မှ နောင်လာမည့် ၂၀၅၀ ပြည့်နှစ်အတွင်း နော်မန်ဘော်လော့တို့လုပ်ဆောင် ခဲ့သလို နောက်တစ်ကြိမ် မြစ်မ်းရောင် တော်လှန်ရေး (Green Revolution) တစ်ရပ် လိုအပ်နေမည်ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ နောက်တစ်ကြိမ် မြစ်မ်းရောင်တော်လှန်ရေး ဖြစ်ပေါ်ရေးအတွက် ယှဉ်ပြိုင်ဘက်အမြင်နှစ်မျိုးထွက်ပေါ်လာခဲ့၏။ ဤနှစ်မျိုးထဲမှ တစ်မျိုးသည် နော်မန်ဘော်လော့၏နည်းကို အခြေခံကာ အဆင့်မြင့်နည်းပညာကို မျိုးရိုးဗီဇနည်းပညာနှင့် ဖက်စပ်ဖော်ထုတ်မည်ဖြစ်၏။ ဤနည်းကို တင်ပြသူ ရောဘတ် ဖရာလေဆိုသူမှာ ၂၀၁၃ ခုနှစ်က ကမ္ဘာ့စားနပ် ရိက္ခာတီထွင်မှုဆုကို ရရှိခဲ့ပြီး မွန်ဆန် တို့ တက္ကသိုလ်မှ အကြီးတန်း သုတေသနအရာရှိ ဖြစ်ပေသည်။ ယခုအခါတွင် သူသည် အပင်တို့၏ မျိုးရိုးဗီဇမျိုးကွဲများစွာကို ဖော်ထုတ်စုဆောင်းပြီးပြီဖြစ်ပေသည်။ အထွက် နှုန်း ပိုမိုရရန်နှင့် ခံနိုင်ရည် ပိုမိုရရှိစေမည့် ဗီဇစွမ်းအင်တို့ဖြင့် ဖြည့်စွမ်းထားပြီး ဖြစ်ပေ

သည်။

အထက်ပါကဲ့သို့သော စားသုံးပင်တို့၏ ဝီဇ်ဇွမ်းအင်ကို တီထွင်ဖြည့်ဆည်းပေးရာတွင် တူသော်လည်း မွန်ဆန်တိုသုတေသနဌာန၏ လုပ်ဆောင်ချက်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်သဘော ဆောင်သည့်နည်းဖြစ်၏။ ဤနည်းမှာ မျိုးရိုး ဝီဇ်ကို အသွင်ပြောင်းထားသော နည်း (Genetically Modified) ဖြစ်ပြီး အတိုကောက် အားဖြင့် (GM) စားနပ်ရိက္ခာအဖြစ် အသိများကြ၏။ အဆိုပါမျိုးရိုးဝီဇ်ကို အသွင်ပြောင်းထားသော သီးနှံတို့ကို ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်ကပင် စတင်လုပ်ဆောင် ထုတ်လုပ်ခဲ့ကြ၏။ ဤကဲ့သို့သော သီးနှံကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံပေါင်း ၂၈ နိုင်ငံက စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ခဲ့ပြီး ကမ္ဘာ့စိုက်ပျိုးနိုင်သောမြေ၏ ၁၁ ရာခိုင်နှုန်းပေါ်တွင် စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိပေသည်။ ဤ (GM) စားနပ်ရိက္ခာသီးနှံ ထုတ်လုပ်မှု ရာခိုင်နှုန်း၏ထက်ဝက်ကို အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုက စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်လျက်ရှိလေ သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုတွင် ထုတ်လုပ်လျက်ရှိသော ပြောင်း၊ ဝါဂွမ်းနှင့် ပဲတို့၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကို မျိုးရိုးဝီဇ်နည်းဖြင့်အသွင် ပြောင်းလဲ ထူးကဲထား

သော နည်းဖြင့် စိုက်ပျိုး ထုတ်လုပ်ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ အမေရိကန် ပြည်သူတို့က အဆိုပါ မျိုးရိုးဗီဇမျိုးထွန်းသည့် နည်းဖြင့် ထုတ်လုပ်သည့်သီးနှံတို့ကို စားသုံး လာခဲ့ကြသည်မှာ နှစ်ပေါင်း ၂၀ နီးပါးရှိပြီဖြစ်ပေသည်။ သို့သော် ဥရောပနိုင်ငံများနှင့် အာဖရိကနိုင်ငံ အများစုက အဆိုပါမျိုးရိုးဗီဇဖြင့် မျိုးထွန်းပေါ်ထွက်လာသည့်သီးနှံတို့သည် သဘာဝ ဝန်းကျင်ကို ထိခိုက်မှု ရှိနိုင် မရှိနိုင် အခြေအတင် သုံးသပ်ကြဆဲ ဖြစ်လေသည်။

သုတေသီဖရာလေ၏ ဤကဲ့သို့သော မျိုးထွန်းသည့်သီးနှံများကြောင့် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတွင် ဒေါ်လာဘီလီယံနှင့် ချီ၍ ဆုံးရှုံးမှုကို ကာကွယ်နိုင်ခဲ့သည့်အပြင် သဘာဝ ဝန်းကျင်လည်း ထိခိုက်ပျက်စီးမှုမရှိဘဲ အကျိုးကျေးဇူးကိုပင် ခံစားနိုင်ခဲ့ကြ လေသည်။ မကြာသေးမီက ထွက်ပေါ်လာသော သုတေသန စာတမ်းအရ ယခုအခါ တွင် အမေရိကန်စိုက်ပျိုးရေးဌာနက ပိုးသတ်ဆေးသုံးစွဲမှု၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကိုလျှော့ချ နိုင်ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ဘီတီပြောင်းမျိုး (Bt corn) ကို စိုက်ပျိုး၍ ဖြစ် ကြောင်းဤပြောင်းမျိုး တွင် ပြောင်းရိုးကို လှိုက်စားစေသည့် ပိုးမွှားကို တွန်းလှန်နိုင်သော ဘက်စီလတ်

(Bacillus)၏ မျိုးဗီဇနှင့် မျိုးထွန်းအောင်မြင်သော ပြောင်းပင်မျိုးသစ်ကြောင့် ဖြစ်ကြောင်းဖြင့် သိရှိရ၏။ တရုတ်နိုင်ငံမှ တင်ပြချက်တို့တွင်လည်း အပင်ကို ဖျက်စီးသော ပိုးမွှားအန္တရာယ် လျော့နည်းကျဆင်းသွားပြီဖြစ် ကြောင်းသိရလေသည်။ မျိုးရိုးဗီဇနည်းဖြင့် မျိုးထွန်းစေသည့်ဝါဂွမ်းတို့ကလည်း အရည်အသွေး ကောင်းမွန်ကြောင်း သိရှိကြရလေသည်။

မွန်ဆန်တို့ သုတေသနဌာနတစ်ခုတည်းကသာ အပင်မျိုးဗီဇနည်းသည် ကမ္ဘာသားတို့ကို ကျွေးမွေးနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ထားသည့်အဖွဲ့အစည်းမဟုတ်ချေ။ တစ်ခုသော ဖေဖော်ဝါရီလ မွန်းလွဲချိန်တွင် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆန်စပါး သုတေသနမှ အပင်မျိုးရိုးဗီဇပညာရှင် ဂရိဂိုရီယိုက ကျွန်ုပ်အားအာရှတိုက်တွင်ရှေးဦးစွာ မြစ်မ်းရောင်တော်လှန်ရေးစတင်စဉ်က စပါးခင်းတို့ကိုလိုက်လံပြသပါသည်။ ထိုသုတေသနစခန်းသည် လော့ခ်ဆိုညီဟု အမည်တွင်ပြီး ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၏ မြို့တော် မနီလာမှ အရှေ့တောင်ဘက်မိုင် ၄၀ အကွာတွင် တည်ရှိပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် အထူးစမ်းသပ်စိုက်ပျိုး ထားသော

စပါးခင်းတို့ကို ကြည့်ရှုလေ့လာကြပါသည်။ ဤဆန်စပါးသုတေသန၏ အကျယ် အဝန်းသည် ဧက ၅၀၀ ရှိ၏။

ဂရိဂိုရီယိုက “ဒါဟာအင်မတန်အံ့ဩစရာ ကောင်းတဲ့ အိုင်အာရ် 8 (IR8) အမျိုး အစားစပါး ဖြစ်ပါတယ်” ကျွန်ုပ်တို့၏ ပေါင်လယ်အထိမြင့်သော စပါးခင်းထဲတွင် ရပ်ရင်း သူပြောပြသည် တို့ကို မှတ်သားရပါသည်။ ခပ်လှမ်းလှမ်းတွင် အသိုက်ဆောက်နေသော ကျီးတစ်ကောင် အော်မြည်သံကြားရ၏။ အစိမ်းရောင်လွမ်းသော ဝန်းကျင်အလယ်တွင် အဖြူရောင်ဗျိုင်းတို့သည် ထင်ရှားပေါ်လွင်လှပေသည်။ အဝေးဆီတွင် ရေလွမ်းသော လယ်ကွင်းတို့ကိုမြင်တွေ့ရ၏။ ဤအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆန်စပါးသုတေသနသည် ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်က ဖွဲ့စည်း ချုပ်ကွပ်ရေးမှူးဖွဲ့စည်း ဖောင်ဒေးရှင်းနှစ်ခုတို့က ငွေကြေးအမြတ် အစွန်း မရည်ရွယ်ဘဲကမ္ဘာလူသားတို့၏ ငတ်မွတ်မည့်ဘေးမှလွတ်ကင်းစေရအောင်တည်ထောင် ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသုတေသနကြီးကို တည်ထောင်ပြီး၍ ၂ နှစ်အကြာတွင် ပီတာ ဂျင်းနင်းဆိုသူ အပင်ရောဂါရှာဖွေရေးပါရဂူက မျိုးစပါးများကို စတင်မျိုးပွားစေခဲ့ရာ

မျိုးစိတ် မတူသော စပါးမျိုးပေါင်း ၁၀၀၀၀ အထိရှိလာခဲ့လေသည်။ သူ၏ အဋ္ဌမမြောက် စပါးမျိုးစိတ်သစ်မှာ ထိုင်ဝမ်မှ စပါးအပင်ပုမျိုးနှင့် အင်ဒိုနီးရှားမှ အပင်ရှည် စပါးမျိုး တို့ကိုမျိုးစပ်ကာ ကြီးထွားနှုန်းမြန်ပြီး အထွက်တိုးလွန်စွာကောင်းသဖြင့် အိန္ဒိယစပါး အမှတ် ၈(IR8)ဟုသင်္ကေတ ပေးခဲ့၏။ အိန္ဒိယ၏ အငတ်ဘေးကို ကယ်တင်နိုင်စေခဲ့၏။ ဂရိဂိုရီယိုက “အဲဒီစပါးမျိုးက အာရှရဲ့စပါးတော်လှန်ရေးလို့ ခေါ်လောက်ပါပေတယ်” ဟု ပြောပြလေသည်။ အချို့သော အိန္ဒိယရှိ မိဘများက သူတို့၏ သားများကို ထိုစပါးမျိုး ကို ဂုဏ်ပြုသည့်အနေဖြင့် “အိုင်အာရ်အိတ်” ဟူ၍ပင်အမည်ပေးကြလေသည်။

စပါးပင်တောထဲတွင် လျှောက်လှမ်းကြရင်း လယ်ကွက်များထဲတွင် စပါးမျိုးအလိုက် သစ် သားတိုင်ကလေးများတွင် စပါးအမျိုးအစားတို့ကို ရေးမှတ်ထားသည်ကို တွေ့ရ လေသည်။ အဆိုပါသုတေသနဌာနက နှစ်စဉ်စပါးမျိုးစိတ် ဒါဇင်ပေါင်းများစွာကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးသို့ ဖြန့်ဖြူးပေးလျက်ရှိ၏။ ၁၉၆၀ပြည့်နှစ်ကတည်းက စတင် ဖြန့်ဖြူးပေးခဲ့ရာ ယခုအခါတွင်ထောင်ပေါင်းများစွာသော စပါးမျိုးစိတ်သစ်တို့သည်

ကမ္ဘာ့အနှံ့ ပျံ့နှံ့လျက်ရှိနေပြီဖြစ်ပေသည်။ အထွက်တိုးနှုန်းသည်လည်း ၁ ရာခိုင်နှုန်း အောက်မှနေ၍ ယခုအခါ ၂ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်စေရန် စီစဉ် လုပ်ဆောင်လျက် ရှိပေသည်။ ကမ္ဘာ့လူဦးရေတိုးနှုန်းသည် ၁နှစ်လျှင် ၁.၁၄ ရာခိုင်နှုန်း တိုးလျက်ရှိ နေသဖြင့် ၂၀၅၀ ပြည့်နှစ်သို့ အရောက်တွင် လူဦးရေတိုးနှုန်းကို ၀.၅ ရာခိုင်နှုန်း လျော့ချရန် စီစဉ်လျက် ရှိပေသည်။

ဆယ်စုနှစ်ပေါင်းများစွာကပင်အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆန်စပါးသုတေသနသည် သမားရိုးကျ ဆန်စပါးတို့ကိုသာ မျိုးကွဲများဖြစ်အောင် စိုက်ပျိုးကြရ၏။ စိုက်ပျိုးရသည့် ရာသီမှာလည်း ရေများ ဖုံးလွှမ်းချိန် မြစ်ရေကြီးချိန်တို့၌သာ စိုက်ပျိုးလေ့ရှိကြ၏။ နောက်ပိုင်းတွင် ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို သတိမူမိလာခဲ့ကြ၏။ ထိုအခါတွင် ဆန်စပါးသုတေသီတို့က ဂျုံကဲ့သို့ မြေစိုစိုတွင်သော်လည်းကောင်း မိုးခေါင်သော ကာလတို့တွင်သော်လည်းကောင်း ရှင်သန်နိုင်သော စပါးမျိုးတို့ကို မျိုးစီပညာဖြင့် တီထွင် ပေးလာကြ၏။ ဂျုံနှင့်ပြောင်းတို့သည် မိုးရေကိုသာလိုပြီး လယ်ကွက်ထဲသို့

ရေများများမလို၊ ယခုလည်း ဆန်စပါးလို ဂျုံနှင့်ပြောင်းကဲ့သို့ ရေများများမလိုသည့် စပါးမျိုးတို့ကို တီထွင်ပေးရ၏။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ကဲ့သို့သော နိုင်ငံတို့တွင် ပင်လယ် ဆားငန်ရည်ဝင်လေ့ရှိ၏။ ပင်လယ် ဆားငန်ရည်ဝင်လျှင် စပါးခင်းများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးလေ့ရှိ၏။ ထိုဒေသမျိုးအတွက် ဆန်စပါး သုတေသနဌာနက ဆားငန်ရည်ကိုခံနိုင်ရည် ရှိသော ဆန်စပါးမျိုးသစ်တို့ကို တီထွင်ထုတ်လုပ်ပြီး ပေးရ၏။ ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ရှိ တောင်သူလယ်သမားတို့ကသူတို့၏ လယ်စိုက်ခင်းပျက်ယွင်းရသည်မှာ ပင်လယ်ရေမြင့် တက်ပြီး စပါးစိုက်ခင်းအတွင်းသို့ ဝင်သောကြောင့် ပျက်စီးရသည်ကို သတိမမူကြချေ။ ထို့ကြောင့် အခြားမျိုးစိတ်တို့မှ ဆားငန်ရည်ခံနိုင်ရည်ရှိသည့် စွမ်းအင်တို့ကိုယူကာ ရေငန်ကို ခံနိုင်ရည်ရှိသော စပါးမျိုးစိတ်တို့ဖြစ်ထွန်းလာကြလေသည်။ ရွှေဝါရောင် ဆန်စပါးဆိုလျှင် ပြောင်းပင်၏ ဗီဇမျိုးမှ ယူ၍ စပါးတွင် ထည့်သွင်းစိုက်ပျိုးခြင်းကြောင့် စပါးတွင် ဗီတာကယ်ရိုတင်းဓာတ်ပါဝင်မှုကြောင့် ဗီတာမင်အေဓာတ်ချို့တဲ့မှု မှကာကွယ်ပေးနိုင်သည့် စပါးမျိုးစိတ်သစ်ဖြစ်လာခဲ့ပေသည်။ သို့သော် လွန်ခဲ့သည့်

၂နှစ်ခန့်က အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆန်စပါးသုတေသနဌာနရှိ ရွှေရောင်စပါးစမ်းသပ် စိုက်ကွက်ကို မျိုးရိုးဗီဇနည်းပညာဖြင့် စိုက်ပျိုးခြင်းကို တန်ပြန်ဆန့်ကျင်သည့်အဖွဲ့ကင်း ခြေဖျက်ဆီးသွားသည်ကို ကြုံကြရပေသည်။

သို့သော် ဤအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဆန်စပါး သုတေသနဌာန၏ ခေတ်ပေါ်မျိုးရိုးဗီဇ နည်း ပညာကို သုံးကာ မျိုးကောင်းမျိုးသန့်အထွက် တိုးစပါးများအရှိန်အဟုန်မပျက် တိုးချဲ့လုပ် ကိုင်လျက်ရှိပေသည်။ ဤစပါးသုတေသနဌာန ကြီးအနေဖြင့် အပူခံ၊ ရေမြှုပ်ခံ၊ မိုးခေါင်မှုဒဏ်၊ ရေငန်ဝင်သည့်ဒဏ်တို့အပြင် ပိုးမွှားဖျက်ဆီးမှု ဒဏ်ကိုပါ ခံနိုင်ရည်ရှိသော စပါးမျိုးစိတ်သစ် တို့ကိုရှေးခေတ်က ရှင်သန်ခဲ့သည့် စပါးရိုင်း များနှင့် ဗီဇချင်းနှောကာ ထုတ်လုပ်လျက်ရှိဆဲ ဖြစ်ပေသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ဆန်စပါး လောက တစ်ခုလုံးရှိ စပါးတို့၏မျိုးစိတ်ပေါင်း ၄၀၀၀၀ကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်၏။ ဤစပါးမျိုးစိတ်အများထဲမှ မိမိတို့အလိုရှိသော မျိုးရိုး ဗီဇဆဲလ်ကို ထုတ်ယူနိုင်ကာ တည်နေရာ၊ ရာသီဥတုနှင့်ကိုက်ညီပြီး စီးပွားရေးအရ တွက်ခြေကိုက်မည်စပါးတို့ကို

မျိုးပွားယူနိုင်သည့် စပါးမျိုးစိတ်ဘဏ်သဘောထားရှိပြီး ဖြစ်ပေသည်။

ဥပမာအားဖြင့် အပင်ရောဂါဆိုင်ရာပါရဂူ ပင်မလားဒေးဗစ်သည်ကာလီဖိုးနီးယား တက္ကသိုလ်မှ ပညာရှင်တစ်ဦးဖြစ်ပြီး အရှေ့အိန္ဒိယဒေသမှ စပါးမျိုးစိတ်မှ ဝီဇဆဲလ် ကိုထုတ်ယူကာ သီးသန့် စပါးမျိုးစိတ်တစ်ခုဖန်တီးခဲ့၏။ ဤစပါးမျိုးစိတ်သစ်ကို ဆင် one (Sub I) ဟုအမည်ပေးထားပြီး ဤစပါးမျိုးစိတ်၏ ခံနိုင်ရည်မှာရေဖုံးလွှမ်း နေသောအောက်တွင် ရက်သတ္တနှစ်ပတ်အထိ ရှင်သန်နိုင်စွမ်းရှိခြင်းဖြစ်လေသည်။ သာမန် စပါးမျိုးစိတ်သည် ရေလွှမ်းခြင်းခံရပါက ၃ရက်တာအတွင်း စပါးပင်တွေ သေကြေသွားနိုင်ပေသည်။

ဤရေလွှမ်းခံနိုင်ရည်ရှိသော ဆပ်ဝမ်းစပါးမျိုးသည် အရသာလည်း ကောင်းမွန် သဖြင့် အိန္ဒိယနှင့်ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ဒေသရှိလူအများအထူး နှစ်ခြိုက်ကြ၏။ အဆိုပါ ရေလွှမ်းမိုးမှုဒဏ်ကို ခံနိုင်ရည်ရှိသော စပါးမျိုးကို အာရှဒေသရှိ နှစ်စဉ်ရေလွှမ်းခြင်းခံရ သောနိုင်ငံတို့မှ လယ်သမား ၄ သန်းနီးပါးက အားထားစိုက်ပျိုးကြ၏။ ယခင်က ဤ

ရေလွှမ်းသည့်ဒေသတို့တွင် နှစ်စဉ်လယ်ဧက သန်းပေါင်း ၅၀ ဆုံးရှုံးရလေ့ရှိသည်။ မကြာသေးမီက လေ့လာဆန်းစစ်ချက်အရ အိန္ဒိယပြည် ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော် ကမ်းခြေရှိ အိုဒီရှားဒေသမှ ရွာပေါင်း ၁၂၈ ရွာနေ လယ် သမားတို့က ဤရေလွှမ်းမိုးမှု ခံနိုင်ရည်ရှိသော စပါးကိုစိုက်ရာ ပျက်စီးမှုမရှိဘဲ အထွက်တိုးနှုန်းမှာ ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း အထိ မြင့်တက်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရလေသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဆန်စပါးသုတေသန ဌာနမှ ညွှန်ကြားရေးမှူး ရောဘတ် ဇီဂလာက “အိန္ဒိယမှာ ဇာတ်ခွဲခြားတဲ့စနစ်ရှိနေတော့ ဇာတ်အနိမ့်ဆုံးလူတွေကို မြေအညံ့ဆုံးမှာ စိုက်ပျိုးစေတယ်။ အိုဒီရှားဒေသဟာ ရေလွှမ်းမိုးမှုအခံရဆုံးနေရာ ဖြစ်တယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီ လိုနှစ်စဉ်ရေလွှမ်းခံရတဲ့ဒေသတွေမှာ ရေလွှမ်း ဒဏ်ကို ခံနိုင်ရည်ရှိတဲ့စပါးမျိုးစိတ်မျိုးရအောင် ဇီဝနည်းပညာကိုသုံးပြီး ဆင်းရဲခြင်းဘေးမှ ကင်းဝေးအောင် တတ်နိုင်သမျှ ကူညီခဲ့ရတယ်” ဟု ပြောပြလေသည်။

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဆန်စပါးသုတေသနဌာန၏ မျှော်လင့်ချက် အထားဆုံးသော

လုပ်ဆောင်ချက်မှာ ဆန်စပါးစိုက်ပျိုးမှုကို အခြေခံကစ၍ ပြောင်းလဲရေးဖြစ်သည်။ ဤသို့ စိုက်ပျိုးရေး နည်းစနစ်ပြောင်းလဲမှုတွင် အထွက်နှုန်းတိုးရေး သည်ထာဝရဦးတည် လုပ်ဆောင်ရမည့်အချက် ဖြစ်ပေသည်။ ဆန်၊ ဂျုံနှင့် အခြားသော သီးနှံ ပင်တို့သည် စီ၃ အမျိုးအစား အလင်းရောင်ကို အားပြု၍ ရှင်သန်သည့် အမျိုးအစားဖြစ်ပေသည်။ အဓိပ္ပာယ်မှာ ကာဗွန် ၃ မျိုးပါသော ဖြပ်ပေါင်းကို နေရောင်ခြည်နှင့် ဓာတ်ပြု၍ ဖြစ်ပေါ်သဖြင့် စီ-၃(C-3) ဟု ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ် ၏။ ပြောင်းပင်၊ ကြံပင်နှင့် အခြားသီးနှံ ပင်တို့က စီ-၄ (C-4) နေရောင်ခြည်ဖြင့်ဓာတ်ပြုခြင်းဖြစ်၏။ အဆိုပါ (C-4)အမျိုး အစားတို့သည် ရေနည်းနည်းသာ လိုအပ်၏။ သို့သော် ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းပိုမိုထွက်ရှိစေ နိုင်၏။ ဆန်စပါး သုတေသီ ဝီလျံပေါက် မျိုးရိုးဗီဇနည်းပညာကို သုံး၍ ရေများများနှင့် ရှင်သန်ရသော စီ-၃ အမျိုးအစားဆန်စပါးကို ရေနည်းနည်းနှင့် ရှင်သန်စေသည့် စီ-၄ အမျိုးအစားသို့ ပြောင်းရန်ဖြစ်သည်။ လယ်ကွက်တွင် ရေတင်မှ ရှင်သန်ရသော စပါး၏ သမိုင်းကိုရေစိုရုံဖြင့် ရှင်သန်စေသောစပါးမျိုးဖြစ်လာအောင် မျိုးရိုးဗီဇ

နည်းပညာဖြင့် ပြောင်းလဲလိုက်ရန်ဖြစ်ပေသည်။

ဆဟားရားသဲကန္တာရအောက်ပိုင်းတည်ရှိကြသည့် အာဖရိကနိုင်ငံများအတွက် မည်သည့် စိုက်ပျိုးရေးမြင်ကွင်းက လိုက်လျောညီထွေရှိပါလေမည်နည်း။ အမေရိကန် ပြည်ထောင်စု၊ မစ်စူရီပြည်နယ်၊ စိန့်လူးဝစ်စိုက်ပျိုးရေးသိပ္ပံ ဗဟိုဌာနမှ မျိုးရိုးဗီဇ ပညာရှင် နီဂယ်တေလာက အာဖရိကနိုင်ငံတို့ရှိ ပလောပီနီစိုက်ခင်းကို အဓိက ပျက်ယွင်းစေသည့် ဝိုင်းရပ်စ်ရောဂါကို ဖော်ထုတ်၏။ အပူချိန်မြင့်မားလေ အဆိုပါ ဝိုင်းရပ်စ်ရောဂါဖြစ်ပွားစေသည့် အဖြူရောင် ပိုးမွှားတို့ ပျံ့နှံ့လေဖြစ်ပုံနှင့် ပလောပီနီ အခင်းများ လွန်ခဲ့သည့်နှစ်များအတွင်းက ပလောပီနီ စိုက်ခင်းများ ပျက်စီးရပုံတို့ကို ရှင်းလင်းပြောပြလေသည်။ အရှေ့အာဖရိကနိုင်ငံများမှ တစ်ဆင့်အာဖရိကအလယ် ပိုင်းနိုင်ငံများသို့အဆိုပါ ရောဂါပိုးကူးစက်ပျံ့နှံ့ကာ အနောက်အာဖရိကများဆီသို့ပါ ကူးစက်ရောက်ရှိနိုင်ကြောင်း သတိပေးပြောကြားလေသည်။

ထို့ကြောင့် ဤဒေသရပ်ဝန်းသို့ ပလောပီနီ ဖျက်ရောဂါပိုးတို့၏ ဒဏ်ကိုခံနိုင်ရှိသော

မျိုးရိုး ဝိဇနည်းပညာဖြင့် တီထွင်ထားသော ပလောပီနံမျိုးစိတ်တို့ကို အစားထိုးစိုက်ပျိုး စေရမည် ဖြစ်ပေမည်။ မျိုးရိုးဝိဇယပညာရှင် နီဂယ်တေလာက ယူဂန္ဓာနိုင်ငံရှိ သုတေသီ တို့နှင့် တွဲဖက်၍လည်းကောင်း၊ ကင်ညာနိုင်ငံမှ သုတေသီအဖွဲ့တို့နှင့် လည်းကောင်း ပလောပီနံထုတ်လုပ်မှု တိုးမြှင့်ရေးအတွက် ပူးတွဲလုပ်ဆောင်ပေးလျက်ရှိပေသည်။ မျိုးရိုးဝိဇယပညာဖြင့် တီထွင်ထားသော စားသုံးသီးနှံတို့ကို အာဖရိက ၄ နိုင်ငံဖြစ်သည့် အီဂျစ်၊ ဆူဒန်၊ တောင်အာဖရိကနှင့် ဘူကီနာဖာဆိုနိုင်ငံတို့က လက်ခံစားသုံးနေကြ ပြီဖြစ်လေသည်။

ကျန်အာဖရိကနိုင်ငံတို့က မျိုးရိုးဝိဇနည်း ပညာဖြင့် တီထွင်စိုက်ပျိုးထားသည့် သီးနှံတို့ကို စားသုံးရန် မဝံ့မရဲဖြစ်နေကြဆဲဖြစ်၏။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရှိ လယ်ယာသမားအချို့ကလည်း အဆိုပါ မျိုးရိုးဝိဇနည်းပညာဖြင့် ထုတ်လုပ်သော သီးနှံတို့ကို စားသုံးရန် နောက်တွန့်လျက်ရှိနေကြပေသေး၏။ တန်ဇန်နီးယားနိုင်ငံသည် မျိုးရိုးဝိဇနည်းပညာဖြင့် တီထွင်ထားသော သီးနှံကိုသုံးစွဲခြင်းမပြုချေ။ သူတို့က

အနည်းပညာဖြင့် သမားရိုးကျ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သောသီးနှံတို့ကိုသာ အဓိကထား၍ စားသုံးကြလေသည်။ သို့သော်ယခုအခါတွင် တန်ဖန်နီးယားနိုင်ငံ ဩဂဲနစ်သီးနှံများ စိုက် ပျိုးထုတ်လုပ်ရာတွင် အာဖရိက၌ စတုတ္ထမြောက် အကြီးဆုံးနိုင်ငံအဖြစ်သို့ရောက် ရှိနေပေပြီ။ ဤကဲ့သို့ မျိုးရိုးဗီဇ နည်းပညာသုံး ဩဂဲနစ်သီးနှံတို့ကို တန်ဖန်နီးယား အသုံးပြုလာသည်မှာ ဂျိန်းမက်မိုရိုဟူသော အမျိုးသမီးကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

ဂျိန်းမက်မိုရိုသည် တန်ဖန်နီးယားနိုင်ငံ ကီလီမင်ဂျာရီတောင်၏ ဝန်းကျင်ရှိ လယ် တောတွင် မွေးဖွားကြီးပြင်းခဲ့၏။ ကီလီမင်ဂျာရီတောင်သည် အမေရိကန်စာရေး ဆရာကြီး အားနက်ဟဲမင်းဝေး၏ “ငွေနှင်းစိုစို ကီလီမင်ဂျာရီ” (The Snow of Kilimanjoro) ဝတ္ထု ကြောင့်ကမ္ဘာကသိနေ၏။ ဂျိန်းမက်မိုရိုသည် စိုက်ပျိုးရေးဘာသာဖြင့် ဘွဲ့ရပြီးနောက် အခြားသောကမ္ဘာ့နိုင်ငံများမှ စားနပ်ရိက္ခာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်သွယ်ကာ ကမ္ဘာ့လူသားတို့၏ စားနပ်ရိက္ခာဖူလုံရေးအတွက် အလေးထား ဆောင်ရွက်နေသူဖြစ်ပေသည်။ ဩဂဲနစ်သီးနှံစိုက်ခင်းတို့ကိုထူထောင်ပြီးဩဂဲနစ်သီးနှံ

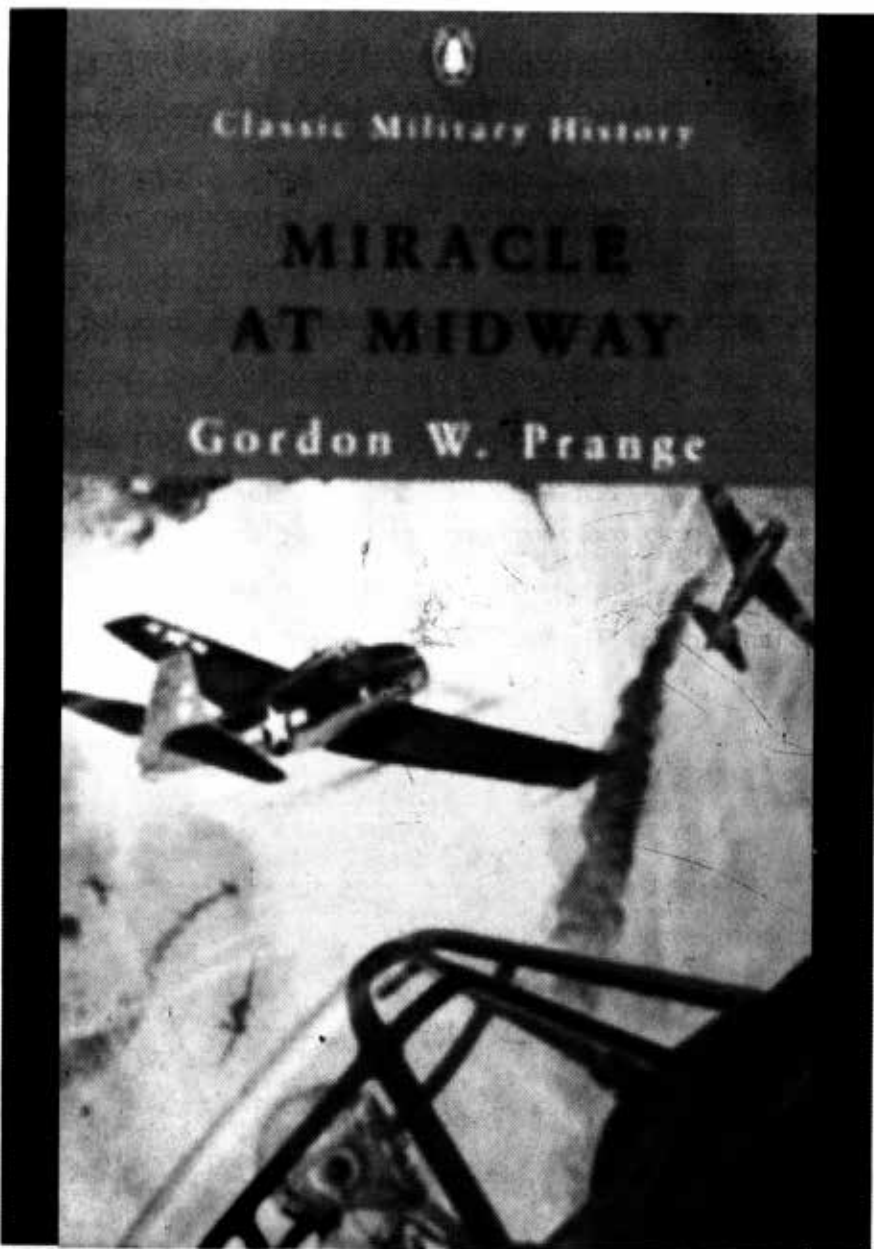

ဆိုင်ရာပညာပေးလုပ်ငန်းများလည်း လုပ်ဆောင်ခဲ့သဖြင့် မျိုးရိုးဗီဇနည်းပညာကို အခြေခံ၍ ရောဂါပိုးခံနိုင်ရည်ရှိသော ဩဂဲနစ်သီးနှံတို့ကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ပေးလေသည်။

ယခုအခါတွင် မျိုးရိုးဗီဇနည်းပညာသုံး ဩဂဲနစ်သီးနှံများ ကမ္ဘာနေရာအသီးသီးတွင် ပျံ့နှံ့စပြုလာပါပြီ။ သို့သော် ပျံ့နှံ့နှုန်းက နှေးကွေးနေပေသေးသည်။ သဘာဝလောကတွင် သိမ်မွေ့သော ဂေဟဗေဒစနစ်(Ecological System) ရှိသည်။ သတ္တဝါနှင့် အပင်တို့သည် မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ နေတို့၏ အာနိသင်နှင့် ယှက်နွယ်လျက်ရှိပေသည်။ ထို့ကြောင့် အပင်အတွက် ပိုးသတ်ဆေးမလိုပါ။ ပိုးမွှား၏ ဖျက်ဆီးဒဏ်ကို ခံနိုင်ရည်ရှိသော အပင်မျိုးဖြစ်ရန်သာ ဖန်တီးပေးဖို့လိုပေသည်။ ဆက်လက်တိုးပွား လာနေဦးမည့် ကမ္ဘာ့လူဦးရေအတွက် ကမ္ဘာ့ စားနပ်ရိက္ခာအထွက်နှုန်းက အမီလိုက်ပေးရ မည်။ သို့မှသာ ပေါလ်အားလစ်၏ လူဦးရေ ပေါက်ကွဲမှုမှ ကင်းလွတ်ပေလိမ့်မည်။

Ref: Tim Folger ၏ "The Next Green Revolution" ကို ပြန်ဆိုပါသည်။

မစ်ဒဝေးကျွန်းအောင်ပွဲ

ဂျပန်ရေတပ်အုပ်စုကြီးသည် ရေမိုင်တစ်နာရီလျှင် ၁၆ နေ့နှုန်းဖြင့် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ အရှေ့ဘက် ပစိဖိတ် သမုဒ္ဒရာပြင်ကျယ်ဆီသို့ ဦးတည် ခုတ်မောင်းလာရာ လေယာဉ်တင်သင်္ဘောများ အပါအဝင် ထိုစဉ်အခါက အကြီးမားဆုံးသော ရေကြောင်း စစ်ဆင်ရေးကြီးတစ်ရပ်အဖြစ် သမိုင်းတင်ရလေသည်။ ဤရေကြောင်း စစ်ဆင်ရေး ရေတပ်အုပ်စုကြီး၏ ရှေ့ဦးတွင် ခရုလာသင်္ဘောနာဂါရာ (Nagara)သည် ရေကြောင်း လမ်းပြသဖွယ် ရှေ့ဆုံးမှ ခုတ်မောင်းသွားခဲ့လေသည်။ ဤခရုလာသင်္ဘော၏ နောက်ဆွယ်မှ အမှတ် ၁၀ ဖျက်သင်္ဘော ၁၁ စင်းသည် ဖြန့်ကျက်လိုက်ပါလာလျက်ရှိ လေသည်။ ဤဖျက်သင်္ဘောအုပ်စုက မကြာသေးမီက ပင်လယ်ရေကြောင်း တိုက်ပွဲ အောင်ပွဲခံလာခဲ့သည့်အုပ်စုဖြစ်လေသည်။

ဤခရုလာသင်္ဘောအုပ်စုတို့၏နောက်မှ တန်ချိန် ၃၀၀၀၀စီ အသီးသီးရှိကြ သည့် ကြီးမားသော စစ်သင်္ဘောကြီး ၂ စင်းက ဝေလငါးကြီးများလိုက်ပါသည့်အလား

ခုတ်မောင်းလိုက်ပါလေသည်။ ထိုစစ်သင်္ဘောကြီး ၂ စင်းကား “ဟရူနာ” (Haruna) ၊ “ကီရိရှိမာ” (Kirishima) တို့ဖြစ်ကြလေသည်။ ဤစစ်သင်္ဘောကြီး ၂စင်း ၏ နောက်မှ ကြီးမားလှသော လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီး ၄ စင်းက လိုက်ပါလာလျက်ရှိ၏။ ဤလေယာဉ်တင် သင်္ဘောကြီး ၄ စင်းကား “အာကာဂီ” (Akagi) ၊ “ကာဂါ” (Kaga)၊ “ဟိရီယူ” (Hiryu) နှင့် “ဆိုရီယူ” (Soryu) တို့ဖြစ်ကြလေသည်။ ဤလေယာဉ်တင် သင်္ဘောကြီး ၄ စင်းသည် မကြာသေးမီက ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို လေကြောင်းမှ အနိုင်ယူ ဝုံးကျဲတိုက်ခိုက်ရာတွင် စွမ်းစွမ်းတမံ စွမ်းဆောင်ခဲ့သည့် လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီး များဖြစ်ကြပေသည်။

ဤရေတပ်အစုအဝေးကြီးသည် ပင်လယ်တွင်း စစ်ဆင်ရေးကို ရည်မှန်းချက် နှစ်ခုထား၍ အလုံးအရင်းနှင့် ချီတက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ပထမဦးစွာ လေယာဉ်တင် သင်္ဘောကြီးက မစ်ဒဝေးကျွန်းကို တိုက်ခိုက်မည်။ ထိုမစ်ဒဝေးကျွန်းသည် အမေရိကန်

ပိုင်ကျွန်းဖြစ်ပြီး ပုလဲဆိပ်ကမ်း၏ အနောက်ဘက် ၁၁၅၀ မိုင်အကွာတွင် တည်ရှိသည့် သန္တာကျောက်တန်းကျွန်းဖြစ်ပေသည်။ အဆိုပါ မစ်ဒဝေးကျွန်းကို ဂျပန်ရေတပ်အုပ်စု ကြီးက တောင်ဘက်နှင့် အနောက်ဘက်မှ ညှပ်ပူးညှပ်ပိတ် ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်မည်ဖြစ် သည်။ စစ်ပွဲအတွေ့အကြုံရင့်ကျက်ပြီးသော ဂျပန်စစ်သည်တော် ၅၀၀၀ က ကုတို သင်္ဘောတပ်စု၏ သယ်ယူပို့ဆောင်ပေးမှုဖြင့် မစ်ဒဝေးကျွန်းကို ကမ်းတက်သိမ်းပိုက် မည်။ မစ်ဒဝေးကျွန်းကို ခြေကုတ်ရပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် အမေရိကန်ပိုင် ဟာဝါယီကျွန်းကို ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်ရန် စီမံချက်ထားရှိလေသည်။

ဤဂျပန်ရေတပ်အုပ်စုကြီး၏ နောက်ဘက်မိုင် ၆၀၀ အကွာမှနေ၍ အဓိက ရေတပ်ကြီး၏ ပင်မစွမ်းအင် ကြီးမားသော စစ်သင်္ဘောကြီး ၃ စင်းက လိုက်ပါလာ၏။ အဆိုပါ အဓိကပင်မရေတပ်ကြီး၏ စစ်သင်္ဘောကြီး ၃ စင်းကိုလည်း ခရူလာနှင့် ဖျက် သင်္ဘောများက စောင့်ကြပ်ခြံရံလိုက်ပါလျက်ရှိလေသည်။ ဤနောက်ကွယ်မှ ခွာ၍ လိုက်ပါလာသော စစ်သင်္ဘော ၃ စင်းက အကယ်၍ ပုလဲဆိပ်ကမ်းမှ လက်ကျန် အမေရိကန်တပ်များ မစ်ဒဝေးကျွန်းကို အကာအကွယ်ပေးရန် ထွက်လာခဲ့သော် ဤ ပစ်ဖိတ်သမုဒ္ဒရာအတွင်း၌ ချေဖျက်အစတုံးပစ် လိုက်ရန်အတွက် နောက်ပါး ခပ်ခွာခွာ အကွာအဝေးမှ နောက်ရောင်ခံ၍ လိုက်ပါလာခြင်းဖြစ်လေသည်။

ဤမျှ ကြီးမားလှသော ပင်လယ်ရေကြောင်းစွမ်းအင်တွင် ယခုဖော်ပြသည့် စစ်သင်္ဘောအုပ်စုတို့သာမက ဂျပန်တို့တွင် မြောက်ပိုင်းရေတပ်ဖွဲ့လည်းရှိသေး၏။ ထို မြောက်ပိုင်းရေတပ်ဖွဲ့ကအမေရိကန်ပိုင်ရေတပ် အခြေစိုက် အလက်စတာ ကျွန်းဆွယ်ရှိ အလူးရှင်းကျွန်းဆွယ်တို့လည်း ပါဝင်ပေသည်။ ဤအမေရိကန်အခြေစိုက် စခန်းတို့ကို လည်း ဂျပန်ရေတပ်ကြီးက တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းရန်လည်းရှိပေသေးသည်။ ဂျပန်တို့၏ ကြီးမားလှသော ရေတပ်ဖွဲ့ကြီးတွင် စုစုပေါင်း တိုက်ခိုက်ရေး စစ်သင်္ဘောပေါင်း ၂၀၀ နီးပါး ပါဝင်လေသည်။

ပထမလေယာဉ်တင် သင်္ဘောအုပ်စု၏ ဒုတိယရေကြောင်း ဝိုင်းချုပ်ကြီးမှာ

နာဂူမိုဖြစ်ပြီး ဂျပန်ကေရာင် ၏ မစ်ဒဝေးကျွန်း စစ်ဆင်ရေးကိစ္စကို တစ်လကျော်ကပင် ကြိုတင်သိရှိထားပြီးဖြစ်သည်။ နာဂူမိုသည် သူ၏လေယာဉ်တင်သင်္ဘောအုပ်စုကို အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာတွင်း စစ်ဆင်ရေးမှ အောင်မြင်မှုတွေနှင့် ပြန်လည်ရောက်ရှိခဲ့ သူဖြစ် ပေသည်။ ယခုကဲ့သို့ မစ်ဒဝေးကျွန်းသိမ်း စစ်ဆင်ရေးအတွက် သူ၏စစ်ပန်းလာသော သူ၏သင်္ဘောများနှင့်လေယာဉ်မှူးတို့ကို ပြန်လည်တိုက်ပွဲဝင်နိုင်စေရန် ပြင်ဆင်ခြင်း၊ လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးခြင်းတို့ကို ရက်သတ္တလေးပတ်အတွင်း အပြီးလုပ်ဆောင်ပေး ရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ဂျပန်ဒုတိယရေးကြောင်း ဝိုင်းချုပ်ကြီး နာဂူမိုသည် ခန္ဓာကိုယ်ကြံ့ခိုင်ပြီး ပင်လယ်ရေးကြောင်းတွင် ပြိုင်ဘက်ကင်းအောင် ကျွမ်းကျင်သူဖြစ်ပေသည်။ သူသည် ဂျပန်အလံတပ်ဆင်ထားသည့် 'အာဂါကီသင်္ဘောကြီး၏ အထက်စင်မြင့်၌ ရပ်ကာ မြူဆိုင်းသောပင်လယ်ပြင်ကြီးကို ကြည့်ရင်းတိုက်ပွဲအတွက် ယုံကြည်စိတ်အပြည့်အဝ ရှိနေလေသည်။ ထို့နောက် ၁၉၄၂ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့ ဖြစ်၏။ ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ အတွင်း ဂျပန်၏ ထိုးစစ်အဖြစ် အမေရိကန်ပိုင် ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာတွင်

သူကွပ်ကဲသော ရေတပ်က အမေရိကန် စစ်သင်္ဘော ၅ စင်းကို ဒဏ်ရာအကြီးအကျယ် ရစေခြင်းနှင့် နှစ်မြှုပ်နိုင်ခဲ့ခြင်းတို့အပြင် လေယာဉ်တင် သင်္ဘော ၁ စင်း၊ ခရူလာ သင်္ဘော ၂ စင်းနှင့် ဖျက်သင်္ဘော ၇ စင်းတို့ကို ဖျက်ဆီးနိုင်ခဲ့၏။ တန်ချိန်ပေါင်းများစွာ သော စစ်ရေယာဉ် သုံးပစ္စည်းများကိုလည်း ရေအောက်သို့ နှစ်မြှုပ်နိုင်ခဲ့လေသည်။ ဤကဲ့သို့ အမေရိကန်နိုင်ငံရေတပ်ကို အထိနာအောင် ချေမှုန်းနိုင်ခဲ့သော်လည်း သူ၏ ရေတပ်တွင် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှု တစ်စုံတစ်ရာ မရှိခဲ့ချေ။

နာဂူမိုသည် ထိုစဉ်က အသက် ၅၅ နှစ်အရွယ်ရှိပြီး တော်ပီဒိုပုံးပစ်လွှတ်မှုတွင် အထူးကျွမ်းကျင်သူဖြစ် ပေသည်။ သို့သော် လေယာဉ်တင်သင်္ဘောဖြင့် လေကြောင်း စစ်ဆင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အနည်းအကျဉ်းသာ သိရှိပေသည်။ သို့သော်ကွပ်ကဲရသော အာကာဂီလေယာဉ်တင် သင်္ဘောကြီးတွင် လေကြောင်းတိုက်ခိုက်မှုတွင် ညာလက်ရုံး သဖွယ် အားထားရသော လေကြောင်းစစ်ဆင်ရေးတွင် ကျွမ်းကျင်သူနှစ်ဦးရှိ၏။ လေကြောင်း စစ်ဆင်ရေးတွင် ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို ပုံးကျဲတိုက်ခိုက်ရာ၌ အဓိက စီစဉ် ကွပ်ကဲပေးသူ အသက် ၃၇ နှစ်အရွယ် မိနိုဂူဂျင်ဒါ နှင့် ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို ကိုယ်တိုင် ပုံးကျဲတိုက်ခိုက်ခဲ့သူ မစ်ဆူအိုဖူဂျီဒါတို့ရှိကြသည်။ ဂျင်ဒါတွင် စစ်ပွဲကို ရင်ဆိုင်ရန် အထူးအာသန်လျက်ရှိနေ၏။ ဂျင်ဒါက “အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကို တိုက်ခိုက်ဖို့ဆို တာ ကလေးငယ်တစ်ယောက်ရဲ့ လက်ကို လိမ်ချိုးရသလောက် လွယ်ကူပါတယ်” ဟုဆို လေသည်။

သို့သော် ယခုအမေရိကန်နှင့် ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ချိန်နီးတော့မှ ကံတရားက သူ့အတွက် မျက်နှာသာမပေးဘဲ ဖြစ်နေ၏။ ပင်လယ်ပြင်သို့ စတင်ထွက်ခွာလာသည့် နေ့မှာပင် ဖူဂျီဒါသည် သူ့ဝမ်းဗိုက်ကို သူ့နှိပ်ကာ ပြင်းထန်သော ဝေဒနာခံစားနေရ၏။ အာကာဂီသင်္ဘောတွင် လိုက်ပါသည့် ခွဲစိတ်ဆရာဝန်က “အူအတက်ပေါက်သဖြင့် ချက်ချင်းခွဲစိတ်ရမယ်” ဟု ဆိုလေသည်။

ဖူဂျီဒါ၏ အူအတက်ကို ခွဲစိတ်ဖြတ်တောက်ပြီးနောက် မရှေးမနှောင်းပင်

ဂျင်ဒါသည် အပြင်းအထန် အဖျားတက်တော့၏။ ဆရာဝန်က အဆုတ်ရောင်ဂေါရာဟု အမည်တပ်ပြီးကုသပေး၏။ အမှန်မှာ ဂျင်ဒါသည် အလုပ်ပင်ပန်းလွန်းမှုဒဏ်ကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။ ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို လေကြောင်း စစ်ဆင်ရေး မစတင်မီကတည်းက ဂျင်ဒါသည် မိမိကိုယ်ကို မညှာတာဘဲ လေယာဉ်မောင်းနှင့် တိုက်ပွဲတွေ ဝင်ခဲ့ရသည်။ ထို့အတွက် နာဂူမိုအဖို့ သူ့အားထားရသော လေယာဉ်မှူးနှစ်ဦး အရေးပေါ်အခြေအနေ ရောက်မှ ဆုံးရှုံးရတော့မည်ကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ ဤအခါတွင် နာဂူမိုအဖို့ သူ၏ စစ်ဆင်ရေး ကျွမ်းကျင်မှုကိုသာ အထူးအားထားရတော့မည်ဖြစ်ပေသည်။

ပုလဲဆိပ်ကမ်းမှ သင်ခန်းစာ

ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာ၏ တစ်ဘက်တွင် အမေရိကန်ရေကြောင်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ချက်စတာနင်မစ် (Chester W. Nimitz) သည် ပုလဲဆိပ်ကမ်းလျှပ်တပျက်အတိုက်ခံရမှု ကို ပြန်လှန်သုံးသပ်လျက်ရှိ၏။ အသက် ၅၇ နှစ်ရှိ ပြီဖြစ်သည့် နင်မစ်သည် အရပ် ရှည်ရှည်၊ စကားကို ပျော့ပြောင်းစွာပြောဆိုတတ်သူလည်းဖြစ်ပေသည်။

ထိုကာလအတွင်း အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသည် စစ်ရေးအရ အသာစီးမရ နိုင်ဘဲ အရှုံးနှင့်သာ ရင်ဆိုင်နေရာသောကာလဖြစ်ပေသည်။ ပုလဲဆိပ်ကမ်း၊ ဂူအမ်ကျွန်း၊ ဝိတ်ကျွန်း၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ ဂျာဗားပင်လယ်နှင့် အိန္ဒိယသမုဒ္ဒရာတို့တွင် အရှုံးနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသောကာလဖြစ်ပေသည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ် မေလ ၆ ရက်နေ့က ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဂျိနသန်ဝိန်းရိုက်သည် ကော်ရီဂျီဒေါကျွန်းတွင် ဂျပန်တပ်ကို လက်နက်ချခဲ့ရသည်။ ထို့နောက် ၂ ရက်အကြာတွင် သန္တာပင်လယ်ပြင်တွင် အမေရိကန်လေယာဉ်တင် သင်္ဘောနှင့် ဂျပန်ရေတပ်သုံးလေယာဉ် တင်သင်္ဘောများ ရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲဖြစ်ခဲ့ရာ ဂျပန်တပ်၏ လက်ချက်ကြောင့် အမေရိကန်လေယာဉ်တင်သင်္ဘော ကြီး လက်ဆင်တန် နှစ်မြှုပ်ခံလိုက်ရ၏။ အခြားလေယာဉ်တင်သင်္ဘောယော့တောင်း (Yorktown) လည်း ကြီးစွာသော ဒဏ်ရာတွေရခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ယော့တောင်းသင်္ဘောကြီးကို ပြန်လည် ပြင်ဆင်ရန်အတွက် ပုလဲဆိပ်ကမ်း သင်္ဘောကျင်းဆီသို့ ပို့ခဲ့ရ၏။ ဂျပန်ရေတပ်ဘက်မှ

လည်း လေယာဉ်တင်သင်္ဘောတစ်စင်း ဆုံးရှုံးပြီး လေယာဉ် တင်သင်္ဘောနှစ်စင်းကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရန်နှင့် အားဖြည့်ရန် ဂျပန်ဆိပ်ကမ်းသို့ ပြန်လည်ပို့လိုက်ရ၏။

သို့သော် နင်မစ်တွင် ဖြေသိမ့်စရာသတင်းတစ်ခုရှိထား၏။ ပုလဲဆိပ်ကမ်းရှိ အမေရိကန်ရေတပ်ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေးမှူး ဂျိုးလက်ရီရီးဖော့၏ လက်အောက် ထောက်လှမ်းရေးတပ်ဖွဲ့က ဂျပန်ရေတပ်၏ ရေကြောင်း စစ်ဆင်ရေး စကားဝှက်ကို တစ်ဝက်တစ်ပျက် အဓိပ္ပာယ်ဖော်နိုင်ခဲ့၏။ အမေရိကန်စစ်အရာရှိတို့က စစ်သုံးစကား ဝှက်၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်ကတည်းက ဖော်ထုတ်သိရှိပြီး ဖြစ်၏။ ယခုကဲ့သို့ ရေတပ်အုပ်စု စစ်ဆင်ရေး စတင်သည်အထိ ဂျပန်တို့က ဤစကားဝှက်ကို အသုံးပြုကြ ဆဲဖြစ်လေသည်။ ပြေလကတည်းကပင် အမေရိကန်တပ်တို့က ဂျပန်တပ်တို့သည် အေအက်မ် (AF)ဒေသကို စစ်ပွဲဆင်နွှဲရန် စိုင်းပြင်းလျက်ရှိကြောင်း ထောက်လှမ်း သတင်းရပြီးဖြစ်သည်။ သူတို့၏ “အေအက်မ်”လျှို့ဝှက်ဒေသည် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာနှင့် ဆက်စပ်လျက်ရှိသည့် ဆန်ဖရန်စစ္စကိုလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ အလူရှင်းကျွန်းများလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သို့သော် ရီရီးဖော့က အမေရိကန်၏ စစ်အခြေစိုက်စခန်းတစ်ခုဖြစ်သည့် မစ်ဒဝေးကျွန်းသာဖြစ်နိုင်သည်ဟု ကောက်ချက်ချ၏။ သေချာအောင် ရီးရီး ဖော့က

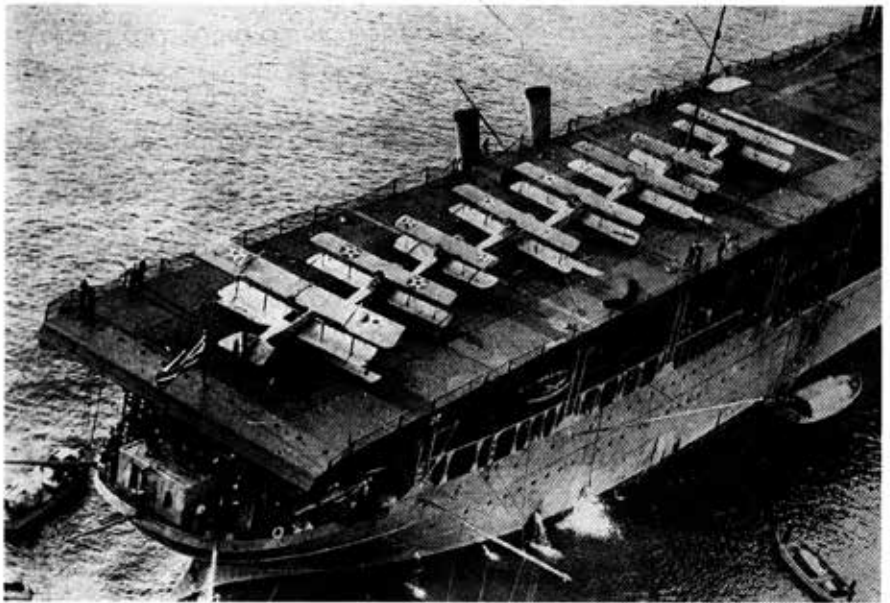
ထောက်လှမ်းရေးထောင်ချောက်ဆင်၏။

ပုံမှန်အားဖြင့် မစ်ဒဝေးကျွန်းမှ လျှို့ဝှက်ဆက်သွယ်ရေးစနစ်ကို အမေရိကန်က ရေအောက် ကေဘယ်လ် ကြိုး (Underwater Cable) ဖြင့်သာ ဆက်သွယ်မှုပြု၏။ ဤ ရေအောက်ကေဘယ်လ်ဆက်သွယ်ရေးစနစ်ကို ဂျပန်တို့အနေဖြင့် ထောက်လှမ်းဖမ်းယူ ၍ မရနိုင်ချေ။ ရိုရှီးဖော့၏ ဆန္ဒအရ မစ်ဒဝေးကျွန်းမှနေ၍ ပုလဲဆိပ်ကမ်းသို့ သောက်သုံးရေး ရှားပါးပြတ်လပ်နေကြောင်း ရေဒီယိုအသံလွှင့်နည်းအတိုင်းလွှင့်၍ အကြောင်းကြားခိုင်းလိုက်၏။ ဂျပန်တို့က ဤထောက်လှမ်းချောက်တွင်းသို့ ဝင်လေတော့ ၏။ ၄၈ နာရီအတွင်းမှာပင် အမေရိကန်ထောက်လှမ်းရေးတပ်က ဂျပန်တို့၏ ရေတပ် အချင်းချင်းအကြောင်းကြားချက်ကို ဖမ်းယူနိုင်ခဲ့၏။ ဂျပန်ရေတပ်ချင်း ဆက်သွယ် အချက်ပေးရာတွင် 'အေအက်ဖ်'ဟူသော စကားဝှက်မှာ ယခုသောက်သုံးရေချို ပြတ် လပ်သောအရပ်ဖြစ်ကြောင်း အချိတ်အဆက်ပြုကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဂျပန်ရေတပ်မှ သုံး သော "အေအက်ဖ်"ဆိုသည်မှာ မစ်ဒဝေးကျွန်းဖြစ်ကြောင်း အမေရိကန်တို့ သိရှိ သွားကြလေသည်။

၁၉၄၂ ခုနှစ်မေလလယ်လောက်မှစ၍ အမေရိကန်တို့က ဂျပန်ရေတပ်သည် အလုံးအရင်းဖြင့် မစ်ဒဝေးကျွန်းကို ငွန်လ ၅ ရက်နေ့တွင် လာရောက်တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်မည့်အကြောင်း အမေရိကန်တို့ ကြိုတင်သတင်း ရရှိသွားခဲ့လေသည်။ ငွန်လ ၅ ရက်ဆိုသည်မှာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ စံတော်ချိန်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတကာ ရက်စွဲ ယျဉ်း၏ အလိုအရ မစ်ဒဝေးကျွန်းတွင် ငွန်လ ၄ ရက်နေ့ဖြစ်ပေသည်။ အမေရိကန်တို့က ဂျပန်ရေတပ်မတော်က မစ်ဒဝေးကျွန်းကို တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ရန်အတွက် လေယာဉ် တင်သင်္ဘောအုပ်စု၊ ထောက်ပံ့ရေးအုပ်စု၊ ပို့ ဆောင်ဆက်သွယ်ရေးအုပ်စု၊ ကမ်းသိမ်း စစ်သည်တွေပါဝင်မည့်အကြောင်း ကြိုတင်သိထားပြီး ဖြစ်လေသည်။ ထို့ပြင် အမေရိကန်တပ်က ဂျပန်ရေတပ်သည် အာရုံပြောင်းတိုက်ပွဲအဖြစ် အမေရိကန်ပိုင် အလူးရှင်းကျွန်းတို့ကိုလည်း ဟန်ပြုအဖြစ်တိုက်ခိုက်ဦးမည်ဖြစ်ကြောင်းကိုပါ အမေရိကန်

ထောက်လှမ်းရေးဌာနက သိရှိပြီးဖြစ်နေပေသည်။ အမေရိကန်တို့အဖို့ တိကျခိုင်မာသော ခန့်မှန်းချက်တို့ကို ရရှိပြီးဖြစ်နေပေပြီ။ သို့သော် ထိုထက်ပိုလွန်၍ သိရှိရန် လိုအပ်နေပေသေးသည်။ ထိုလိုအပ်ချက်မှာ မစ်ဒဝေးကျွန်းကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူမည့် ရေတပ်ပွဲကြီး နောက်တွင် ဂျပန်၏ အဓိကပင်မဂျပန်ရေတပ်ကြီးသည် မစ်ဒဝေးကို ကယ်တင်ရန် ပုလဲဆိပ်ကမ်းမှ ထွက်လာမည့် အမေရိကန်ရေတပ်ကို ချေမှုန်းမည့် ရည်ရွယ်ချက်ရှိနေပေသည်။

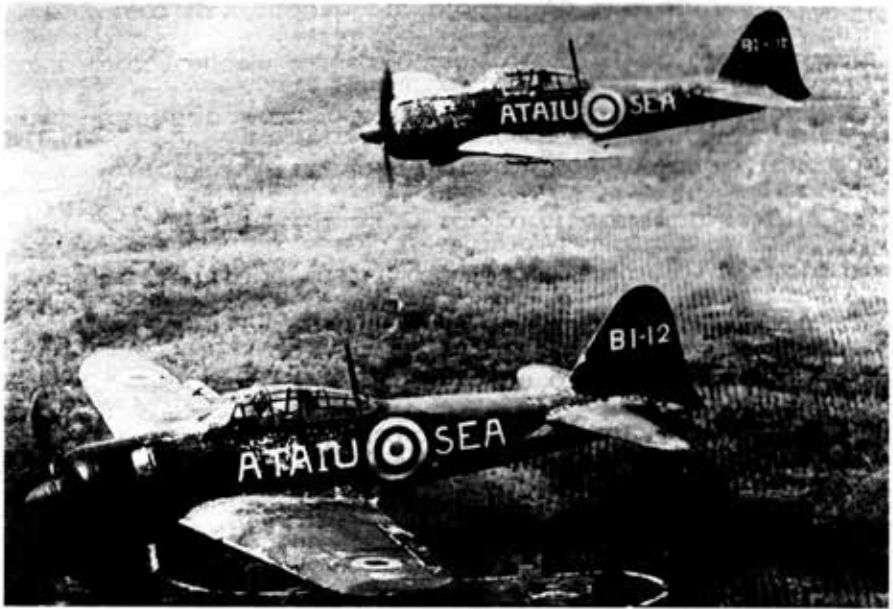
အဆိုပါ အဓိက ပင်မရေတပ်ကြီးကို အသာထားဘိဦး လောလောဆယ် ရင်ဆိုင်ရမည့် မစ်ဒဝေးကျွန်း သိမ်းရေတပ်ကြီးကို ခုခံရန် အမေရိကန်ရေတပ်ကြီးသည် အင်အားမမျှဖြစ်နေ၏။ မည်သို့ပင်ရှိစေ နင်မစ်သည် ရဲဝံ့သောဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချလိုက်၏။ ယခု ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရမည့် ထိုးစစ်အတွက် ရတတ်သမျှသော ရေတပ်တို့ကို စုစည်းကာ ဂျပန်ရေတပ်ကို တွန်းလှန်ရမည်။ ထို့ကြောင့် နင်မစ်သည် အမေရိကန်၏ အနောက်ပင်လယ်ကမ်းသို့ စုဝေးစေကာ ညွှန်ကြားချက်ပေးထားသည်။

နှစ်ပေါင်းများစွာကပင် အမေရိကန်တို့သည် စစ်သင်္ဘောကြီးများကို ပင်လယ် ရေကြောင်းစစ်ဆင်ရေးတွင် အထူးအလေးထားခဲ့ကြ၏။ သို့သော် အမေရိကန်တို့အလစ် အငိုက်ခံလိုက်ရသည့် ပုလဲဆိပ်ကမ်းတွင် အထိနာခဲ့သည်ကို သင်ခန်းစာယူဖို့လိုပြီ။ စစ်သင်္ဘောကြီးတို့တွင် လေကြောင်းအကာအကွယ်ယူဖို့လိုသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုအခါ တွင် လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီးများက စစ်သင်္ဘောသက်သက်ထက် ပိုထိရောက်မှုရှိ လာနိုင် ပြီဖြစ်သည်။ လောလောဆယ်တွင် လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီးအင်တာပရိုက် (Enterprise) နှင့် ဟောနက် (Hornet) နှစ်စင်းက အသင့်ရှိနေသည်။ ဂျပန်ရေတပ်၏ တိုက်ခိုက်မှုကြောင့် ဒဏ်ရာပြင်းစွာရထားသော လေယာဉ်တင် သင်္ဘောကြီး ယော့ တောင်း (Yorktown) ကို ပုလဲဆိပ်ကမ်းတွင် အကြီးစားပြင်ဆင်ရန် ဒေါက်တင်ထားဆဲ ဖြစ်သည်။ ထိုသင်္ဘောကြီးကို မေလ ၂၇ ရက်ကတည်းက ဒေါက်တင်ထားခဲ့ရာ ယော့တောင်းကို ပြန်လည်တိုက်ပွဲ ဝင်နိုင်ခြေအထိရှိအောင် ပြင်ဆင်ရမည်ဖြစ်ပေသည်။

ယော့တောင်းလေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီးကို ရက်သတ္တနှစ်ပတ်အတွင်း ပြင်ဆင်ပြီးစီးဖို့လိုသည်။ သို့သော် ထိုသင်္ဘောကြီးရရှိထားသော ဗုံးဒဏ်ရာက ၃ လကြာ ပြင်ဆင်မှုရမည်ဖြစ်သည်။ ဤအတိုင်းဆိုလျှင် လက်ငင်း ရေကြောင်းတိုက်ပွဲဝင်ဖို့ အတွက် လွန်စွာနောက်ကျသွားပေတော့မည်။ နင်မစ်အနေနှင့်လည်း ယော့တောင်း လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီးကို ယခုစစ်ပွဲတွင် ပြန်လည်အသုံးချလိုသည်။ နင်မစ်က မဆိုင်းမတွပင် လျှပ်စစ်ပညာရှင်တွေ၊ စက်မှုပညာရှင်တွေ၊ ဂဟေဆော်ကျွမ်းကျင် သူများကို နေ့ရောညပါ အလုပ်ခွင်အဆိုင်းခွဲ၍ ပြင်ဆင်လိုက်ရာ ယော့တောင်း လေယာဉ် တင်သင်္ဘောကြီး မူလအနေအထားအတိုင်း ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာခဲ့လေသည်။ ၄၈ နာရီအတွင်း ယော့တောင်းကို ရေသို့ ပြန်ချ၏။ ဆီဖြည့်၏။ လက်နက်တွေ တပ်ဆင်၏။ ၄၈ နာရီအတွင်း ယော့တောင်းလေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီးသည် တိုက်ပွဲဝင်ရန် အသင့် ဖြစ်သွားပြီဖြစ်လေသည်။

ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာဆိုင်ရာ ရေတပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နင်မစ်သည် သူ၏ ရုံးခန်းတွင်

တိုက်ပွဲဝင်လေယာဉ် တင်သင်္ဘောနှစ်စင်းပါ တပ်ဖွဲ့၏ ကွပ်ကဲရေးမှူး ရေမွန်စပရူဝံ့ (Reymond A Spruance) ကို လေယာဉ်တင် သင်္ဘောအင်တာပရိုက်နှင့် ဟောနက်ကို၏ တပ်ဖွဲ့ကို ကွပ်ကဲစေ၏။ စပရူဝံ့သည် ဉာဏ်ရည်ထက်မြက်ပြီး ကွန်ပျူတာဦးနှောက် ရှိသူဟု တင်စားနိုင်၏။

ထို့နောက် ဒုတိယရေကြောင်း ဝိုင်းချုပ်ဖရန်ဂျက်ပလက်ချာ (Frank Jack Fletcher) ကို ယော့တောင်း လေယာဉ်တင် သင်္ဘောကို ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲစေသည်။ ဖလက်ချာကိုယ်တိုင်ကလည်း တိုက်ပွဲဝင်ရန် စိတ်စောနေသူ ဖြစ်လေသည်။

နင်မစ်၏ စစ်ဆင်ရေး အစီအစဉ်သည် အသင့်ဖြစ်နေပြီ။ နောက်နေ့တွင် စပရူဝံ့၏ လေယာဉ်တင် သင်္ဘောအုပ်စုစတင်ထွက်ခွာသွား၏။ ဖလက်ချာက တိုက်ပွဲ ဝင်နိုင်ခြေရှိပြီဖြစ်သည့် ယော့တောင်း လေယာဉ်တင် သင်္ဘောအုပ်စုတွင် နောက်မှ လိုက်၏။ စပရူဝံ့၏ အုပ်စုနှင့် ဖလက်ချာတို့၏ အုပ်စုနှစ်ခုသည် မစ်ဒဝေးကျွန်း

၏ မြောက်ဘက်ဆိုင် ၃၂၅ မိုင်အကွာတွင် ဆုံကြရန်စီစဉ်ထား၏။ ထိုအကွာအဝေး ကနေအထားသည် ဂျပန် ထောက်လှန်းရေးလေယာဉ်များ မမြင်တွေ့နိုင်သည့် အကွာ အဝေးဖြစ်ပေသည်။ ထိုအုပ်စုက အနောက်မြောက်ဘက်မှ မစ်ဒဝေးကျွန်းဆီသို့ ဝင်လာမည့် ဂျပန်လေယာဉ်တင် သင်္ဘောအုပ်စုကို စောင့်ကြည့်ကြမည်ဖြစ်သည်။

ဤစစ်ဆင်ရေးအခင်းအကျင်းက ဂျပန်လေယာဉ်တင် သင်္ဘောအုပ်စုနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်တိုက်ခိုက်ခြင်းထက် ပိုမို၍ အဆင်ပြေတွက်ချေ ကိုက်မည်ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်ရေတပ်ကို ဂျပန်ရေတပ်တို့ ဝင်ရောက်လာမှုကို သင့်တင့်သောအကွာအဝေးအထိ ဖယ်ပေးကာ ဝင်ရောက်စေမည်။ ထို့ထက် ဝေးဝေး ခွာပေး၍လည်းမဖြစ်။ ထောက်လှန်းရေး လေယာဉ်တို့မှ စုံစမ်းရသမျှသော သတင်း အချက်အလက်တို့ကို အခြေခံကာ ကျွဲဝင်လာသော ဂျပန်ရေတပ်တို့ကို စပရူးဝံ့နှင့် ဖလက်ချာတို့ရေတပ်ဖွဲ့က ဝိုင်းဝန်းညှပ်ပိတ်ဖမ်းယူ တိုက်ခိုက်မည်ဖြစ်ပေသည်။

နင်မစ်က အထက်ပါအတိုင်း အသေးစိတ် စစ်ဆင်ရေးကို နောက်ဆုံးအနေနှင့် မှာကြား၏။ တာဝန်ခံကြသူ ကြီးကြကွပ်ကဲသူနှစ်ဦးကလည်း ရက်အနည်းငယ် အတွင်း ရင်ဆိုင်ကြုံတွေ့ရမည့် စွမ်းစွမ်းတမံ လုပ်ဆောင်ရန် ကတိပြုလိုက်ကြသည်။

ဒေးဝစ်နှင့် ဂိုးလီးယက်

ဂျပန်ဒုတိယရေကြောင်း ဝိုလ်ချုပ်ကြီး နာဂူမိုကွပ်ကဲသည့် လေယာဉ်တင် သင်္ဘောအုပ်စုကြီး၏ နောက်ဘက်မိုင် ၆၀၀ အကွာတွင် ဂျပန်နိုင်ငံ၏အဓိက ပင်မ ရေကြောင်းစစ်ဆင်ရေးအုပ်စုကြီးသည် ပစိဖိတ် သမုဒ္ဒရာပြင်ကျယ်တွင် ဖြည်းဖြည်း မှန်မှန်ခုတ်မောင်းလိုက်ပါလျက်ရှိလေသည်။ ဂျပန်အလံတော်လွှင့်ထူထားသည့် စစ်သင်္ဘောကြီး ယာမာတို (Yamato) ပေါ်တွင် ပြောင်းဝ ၁၈. ၂ လက်မရှိ အမြောက် ကြီး ၉ လက်တပ်ဆင်ထား၏။ ဤယာမာတို စစ်သင်္ဘောကြီး၏ အလေးချိန်မှာ ၇၂၈၀၀ တန်ရှိသဖြင့် ထိုစဉ်က ကမ္ဘာပေါ်တွင် စွမ်းရည်အထက်မြက်ဆုံး အကြီးမားဆုံး စစ်သင်္ဘောကြီးအဖြစ်မှတ်တမ်းတင်ရလေသည်။

ဤရောမသင်္ဘောကြီး ယာမာတိုပေါ်တွင် ဂျပန်ရေကြောင်း ဝိုင်းချုပ်ကြီး အိဆိုရိုကူယာမာမိုတို (Isoroku Yamamoto) သည် ဤမစ်ဝေးကျွန်းသိမ်း ရေတပ် အားလုံး၏ အကြီးအမှူးအဖြစ်လိုက်ပါလာခဲ့လေသည်။ ယာမာမိုတိုသည် အရပ်ပု ပြက်ပြက်ဖြစ်ပြီး ပုခုံးကျယ်၏။ ရင်အုပ်ကား၏။ သူ၏မျက်နှာထားက စစ်မိန့်ပေးနေ သလို ပေါ်လွင်နေ၏။ သူသည် ဒေါသဖြစ်လွယ်သလို ချက်ခြင်းဆိုသလို ရယ်မောနိုင် သူလည်းဖြစ်သည်။

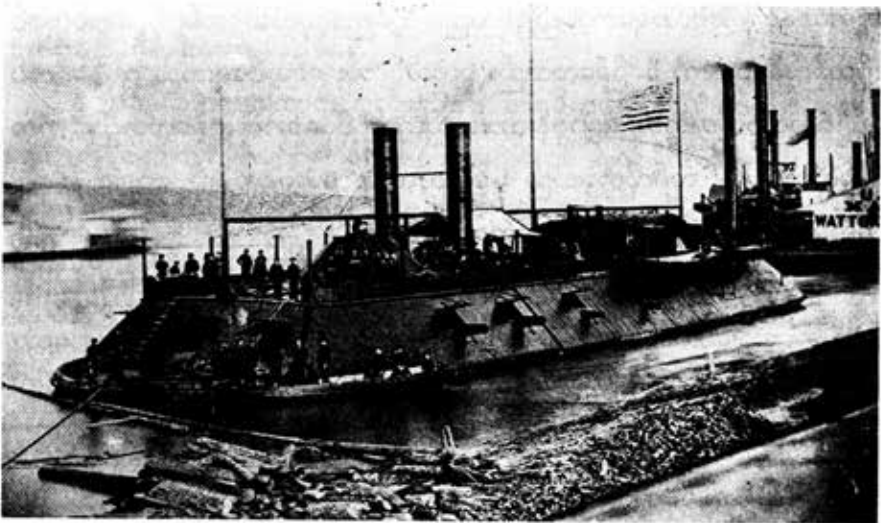
ယာမာမိုတိုသည် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု ဟားဝတ်တက္ကသိုလ်တွင် ပညာ ဆည်းပူးခဲ့ဖူးသူဖြစ်သည်။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၏ သမ္မတအဆက်ဆက် စိုးစံရာ ဝါရှင်တန်ဒီစီ (Washington D.C) တွင် ကောင်စစ်ဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့၏။ သူက အမေရိကန်၏ စက်မှုစွမ်းအားကိုသိပြီး ဖြစ်နေသဖြင့် ဂျပန်သည် အမေရိကန်နှင့် ယှဉ်ပြိုင်စစ်ခင်းရေးကိစ္စနှင့် ပတ်သက်၍ သူက အစဉ်အမြဲ ဆန့်ကျင်သူဖြစ်သည်။ သို့သော် မာယာမိုတိုက ဂျပန်ကေရာင်ကို လေးစားကြည်ညိုသည်။ သူ့နိုင်ငံကိုလည်း သူကချစ်မြတ်နိုးသည်။ ယခုတော့ ဂျပန်က အမေရိကန်နှင့် စစ်ခင်းလာသောအခါ သူ့အနေနှင့် ပါဝင်လာရတော့မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပုလဲဆိပ်ကမ်းကို ရှောင်တခင် တိုက်ခိုက်စီမံကိန်းကို စီစဉ်ခဲ့လေသည်။ ပုလဲဆိပ်ကမ်း စစ်ဆင်ရေးသည် ဂျပန်ရေတပ် နှင့် လေတပ်တို့အတွက် မျှော်မှန်းထားသည်ထက် ပိုမိုအောင်မြင်ခဲ့လေသည်။ သူက စိတ်လိုက်မာန်ပါ လုပ်လိုက်ခဲ့သည် မှန်သော်လည်း အမေရိကန်ကို ချေဖျက်နိုင်ရေး အတွက် ယုံကြည်ကိုးစားမှု အပြည့်အဝ မရှိခဲ့ချေ။

ယာမာမိုတိုက ဟာပိုင်ယီကျွန်းတွင် အမေရိကန်၏ စစ်ရေးအခြေစိုက်စခန်း သည် အင်အားကောင်း လျက်ရှိပြီး ပုလဲဆိပ်ကမ်းတွင် ဂျပန်လေတပ်က မကြေငြာသော စစ်ပွဲအဖြစ် အလစ်အငိုက် တိုက်ခိုက်ခဲ့မှုအတွက် အမေရိကန်တို့က ဂျပန်အပေါ် အခဲမကျေဘဲ တန်ပြန်လက်စားချေလိုစိတ်ပြင်းပျနေမည်ကိုလည်း ယာမာမိုတိုက သိနေ ၏။ ထိုပြင် ယာမာမိုတိုက သန္တာကျွန်းပင်လယ်တိုက်ပွဲတွင် ယော့တောင်းလေယာဉ်

တင်သင်္ဘောသည် လက်ဆင်တန်လေယာဉ်တင်သင်္ဘောနှင့်အတူ ရေအောက်သို့ နစ်မြုပ်သွားပြီဟု ထင်နေ၏။ ဤသန္တာပင်လယ် တွင် ဂျပန်တို့က အနိုင်ယူလိုက်နိုင် သည်ဆိုသော်လည်း ဆုံးရှုံးမှုတွေ မတန်တဆများပြားခဲ့၏။ ဂျပန်စစ်သည်တော်ပေါင်း ၁၀၇၄ ဦး ကျဆုံးခဲ့ရ၏။ ဂျပန်ရေကြောင်း စစ်အင်အားကိုလည်း လျော့နည်းစေခဲ့၏။ ကျွမ်းကျင်သော လေယာဉ်မှူးများလည်း ဤသန္တာပင်လယ်စစ်ပွဲတွင် ဆုံးရှုံးခဲ့ရလေ၏။

မစ်ဒဝေးကျွန်းတိုက်ပွဲအပြီးတွင် ဂျပန်ဒုတိယရေကြောင်း ဝိုင်းချုပ်ကြီးနာဂုမို က “ကျုပ်တို့ဟာ ရန်သူအမေရိကန်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ထောက်လှန်ရေးသတင်းအချက် အလက်တွေ မရခဲ့ပါဘူး။ နောက်ဆုံးတော့ အမေရိကန်တပ်တွေ ဘယ်မှာဘယ်လောက် ရှိတယ်ဆိုတာကအစ အတိအကျ မသိခဲ့ဘူး” ဟု ဆိုလေသည်။

ဂျပန်တို့က သူတို့၏ ကျူးကျော်သိမ်းပိုက်ရေး အစီအစဉ်ကို အမေရိကန်က ရိပ်မိသွားပြီဖြစ်ကြောင်း သိသွားသည့်တိုင်စေ သူတို့၏ မူလရည်ရွယ်ချက်ကို ပြောင်းလဲ နိုင်ဖွယ်မရှိချေ။ ဂျပန်တည်းဟူသော ဝိုးလိယက် (Goliath) သည် အရှေ့ဘက်ဆီသို့ ချီတက်ကာ အမေရိကန်တည်းဟူသော ဒေးဗစ် (David) ကိုချေမှုန်းရန် ချီတက်လျက်ရှိ

ကြောင်း သူတို့၏ ဂျပန်သတင်းစာတွင် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ အလက်စကားကျွန်းဆွယ်ဆီသို့ အာရုံပြောင်းတိုက်ခိုက်သည့် ဂျပန်ရေတပ်ဖွဲ့ မပါဘဲ နှင့်ပင် ယာမာမိုတိုတွင် စစ်သင်္ဘော ၈၉ စင်း၊ ထောက်ပံ့ရေးယာဉ် ၄၃ စင်း လက်ဝယ်ရှိနေ၏။ အင်အားအခြေအနေကို နှိုင်းယှဉ်ပြရသော် အမေရိကန် ဘက်တွင် နှင်မစ်အောက်၌ စစ်သင်္ဘော ၂၇ စင်း၊ ထောက်ပံ့ရေးယာဉ် ၂၃ စင်း ရှိ၏။ ဤ ထောက်ပံ့ရေးရေယာဉ်ထဲတွင် ပီတီမော်တော်ဘုတ်နှင့် လှေတစ်စင်းသာ ရှိလေသည်။

စစ်ပွဲအထွက်တိုက်လေယာဉ်ပေါင်းမှာ ဂျပန်၏ လေယာဉ်တင်သင်္ဘောပေါ်မှ လေယာဉ်များ အပါအဝင် လေယာဉ်ပေါင်း ၃၃၃ စင်းရှိ၏။ အမေရိကန်တွင် ၃၄၈ စင်းရှိ၏။ ဤအထဲမှာ တိုက်လေယာဉ် ၁၁၈ စင်းသည် မစ်ဒဝေးလေတပ်အခြေစိုက် စခန်းတွင် ရှိလေသည်။ အမေရိကန်က အစွန်းထွက် အရေအတွက်သာသရောင်ရှိ သော်လည်း အလုံးစုံအလေးထား၍ မရနိုင်သော အခြေအနေတွင် ရှိလေသည်။ ဥပမာ အားဖြင့် နှင်မစ်တွင် ယာမာမိုတိုထက် ပုံးကျဲလေယာဉ် ၂၀ သာလွန်သော်လည်း ယာမာမိုတိုတွင် တိုက်လေယာဉ် ၁၇ စင်း နှင်မစ်ထက်ပို၏။ ထိုစဉ်က အမေရိကန် တို့၏ တိုက်လေယာဉ်များက ဂျပန်တို့၏ ဇီးရိုးတိုက်လေယာဉ်တို့လောက် တိုက်ခိုက် စွမ်းရည် မထက်မြက်ကြချေ။ တော်ပီဒိုပုံးကျဲလေယာဉ်အရေအတွက်တွင် အမေရိကန် က ဂျပန်ထက် အရေအတွက်သာသော်လည်း တစ်ခါတစ်ရံ တော်ပီဒိုပုံးကျဲက မပေါက်ကွဲ သည်လည်းရှိသဖြင့် ဂျပန်တို့က သိပ်အလေးမထားကြချေ။

မစ်ဒဝေးကျွန်းတိုက်ပွဲနီးလာပြီ

ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာတစ်ဝန်းတွင် သေးငယ်သော မစ်ဒဝေးကျွန်းတိုက်ပွဲအတွက် ပြင်ဆင်နေကြရာ ကျွန်းပေါ်တွင် ခုခံစစ်အတွက် ပြင်မှုတွေ အများအပြားပြုလုပ်နေကြ ၏။ မစ်ဒဝေးကျွန်း၏ အဆွယ်ကျွန်းဆွယ်နှစ်ခုဖြစ်သည် သဲကျွန်းနှင့် အိစတားကျွန်းတို့ သည်သာလျှင် မြေပြန့်ဖြစ်ပြီး သံဆူးကြိုးများ၊ အမြောက်လက်နက်များနှင့် ကမ်းခြေ တစ်လျှောက်မြေမြုပ်မိုင်းပုံးများ စီခင်းထားလေသည်။ တော်ပီဒိုပစ်လွှတ်မည့်

မဟာများကလည်း ကျွန်း၏ ပတ်လည်တွင် လှည့်လည်စောင့်ကြည့်လျက်ရှိကြလေ
ပည်။ လေယာဉ်ပစ် အမြောက်ကြီးများကိုလည်း အသင့်အနေအထားဖြင့် ချထားလေ
ပည်။ ရေငုပ်သင်္ဘော ၁၉ စင်းကလည်း မစ်ဒဝေးကျွန်းပတ်လည်တွင် လှည့်လည်
စောင့်ကြပ်လျက်ရှိကြပေသည်။ မစ်ဒဝေးကျွန်းအစောင့်တပ်သား ၃၆၀၀ ကိုလည်း
မြေပြင်စစ်ဆင်ရေး တွင် ကျွေးကျော်မှုကို ကြံကြံခံတွန်းလှန်ရန်အသင့်အနေအထားဖြင့်
ရှိနေကြ၏။ သို့သော် ဂျပန်တိုက်သင်္ဘောများက ကမ်းခြေအလွန်တွင် ရပ်တန့်ကာ
လေကြောင်းပစ်အားကို အကာအကွယ်ယူ၍ ဝုံးကျဲတိုက်ခိုက်လာသည်ရှိသော်
မစ်ဒဝေးကျွန်းတွင် ဤကဲ့သို့ လေကြောင်းရန်ကို ကာကွယ်ရန်အတွက် လုံလောက်သော
တိုက်လေယာဉ် အလုံအလောက်မရှိ။

မစ်ဒဝေးကျွန်းက မကြီးလှသဖြင့် တိုက်ခိုက်ရေးပစ္စည်းများ နေရာချထားရာ
တွင် အကန့်အသတ် ရှိနေ၏။ ကျွန်းပေါ်တွင် လေယာဉ် ၁၁၈ စင်းချထားလိုက်သည်။
ဤအထဲမှ လေယာဉ် ၃၀ သည် လှုပ်ရှားမှု နှေးကွေးသည့် စောင့်ကြည့်လေယာဉ်
များဖြစ်၏။ ဗင်ဒီကေတာ ဝုံးကျဲလေယာဉ်တို့ကလည်း ပြေးလမ်းမှ ကောင်းကံယံသို့
ပျံတက်ရာတွင် အထနှေးကွေး၏။ ဘရူးစတား ဘတ်ဖဲလီးလေယာဉ်တို့ကလည်း
ဂျပန်တို့၏ ဇီးရီးတိုက်လေယာဉ် တို့လောက် လှုပ်ရှားရာတွင် သွက်လက်မြန်ဆန်မှု
မရှိကြချေ။

အမေရိကန်ရေကြောင်း ဝိုင်းချုပ်ကြီးနှင့်မစ်ကလည်း မစ်ဒဝေးကျွန်းအတွက်
ရှိသမျှ စွမ်းအားကို ထုတ်သုံးရန် ညွှန်ကြားထား၏။ မစ်ဒဝေးကျွန်းဆီသို့ တိုက်လေယာဉ်
အသစ်တွေ၊ လေယာဉ်ပျံအသစ်တွေ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ပို့ဆောင်ပေးနေ၏။ ထိုစဉ်က
ကောင်းကင်ယံမှ ခံတပ်အဖြစ် တင်စားခံရသည့် ဘီ-၁၇ အမျိုးအစား လေယာဉ်ကြီးတို့
က ကြည်းတပ်အတွက် အထူးအားထားစရာများ ဖြစ်ခဲ့ကြလေသည်။ အင်ဂျင် ၄ လုံး
တပ် ဤဘီ-၁၇ လေယာဉ်ကြီးတို့သည် လေးလံသော ဝုံးများကို သယ်ဆောင်ကာ
ခရီးတာအတော်ဝေးဝေးအထိ ပျံသန်းသယ်ဆောင်နိုင်စွမ်းရှိလေသည်။ ထိုလေယာဉ်

ကြီးတို့က မစ်ဒဝေးကျွန်းတွင် စစ်ဘက်ဆိုင်ရာ လိုအပ်သမျှ တို့ကို ဟာပိုင်ယီအခြေစိုက် စစ်စခန်းမှ မပြတ်တင်ပို့ပေးနေ၏။

မစ်ဒဝေးကျွန်း၏ အဆွယ်ဖြစ်သည့် အိစတာကျွန်းတွင် လေယာဉ်ပြေးလမ်း ဖောက်လုပ်ကာ စစ်လေယာဉ်အဆင်းအတက်အဖြစ် အသုံးပြု၏။ အခြားသဲကျွန်း (Sand Island) ပေါ်တွင် စစ်သုံးပစ္စည်းတွေ၊ ဓာတ်ဆီ၊ ဓာတ်ငွေ့ကန်တွေ အပြည့်တည် ဆောက်ထားကြလေသည်။

လေယာဉ်စစ်ဆင်ရေးအတွက် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရေးမှူး လိုဂန်ရမ္မဆေးက တာဝန်ယူ၏။ မေလ ၃၀ ရက်နေ့တွင် ရမ္မဆေးက ထောက်လှမ်းရေးကင်းထောက် လေယာဉ်ကို မစ်ဒဝေးကျွန်း၏ မိုင် ၇၀၀ ဝန်းကျင်အတွင်း ပုံမှန်ကင်းလှည့်စေ၏။ မစ်ဒဝေးကျွန်းကို ခုခံကာကွယ်ရေးအပြင် အကယ်၍ မစ်ဒဝေးတိုက်ပွဲတွင် အမေရိကန် ဘက်မှ ရှုံးနိုင်ခဲ့ပါက ဤကျွန်းပေါ်၌ စုပုံသိုလှောင်ထားသော အမေရိကန်လက်နက် ကိရိယာပစ္စည်းအားလုံး ဂျပန်များဆက်လက်အသုံးမပြုနိုင်ရန် ဖျက်ဆီးရေးတပ်ဖွဲ့ကိုပါ အရန်သင့်ထားရှိရလေသည်။ ဂါလန်ထောင်ပေါင်းများစွာသော လောင်စာဆီ သိုလှောင်ကန်တို့ကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးပစ်ရန် စီစဉ်ထားရှိလေသည်။

ရန်သူအလာကိုစောင့်ကြည့်ခြင်း

ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ဂျပန်တို့၏ ကျွန်းသိမ်းတိုက်ပွဲအစီအစဉ်ကို အမေရိကန် တို့ ကြိုတင်သိရှိသွားပြီ ဖြစ်ကြောင်း ဂျပန်တို့က ရိပ်မိသွားကြ၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆို သော် ဂျပန်ထောက်လှမ်းရေးလေယာဉ်တို့က မစ်ဒဝေးကျွန်းပေါ်တွင် အမေရိကန်တပ် များ အရေးတကြီးလုပ်ဆောင်နေကြပုံများကိုလည်းကောင်း၊ ထို့ပြင် အမေရိကန်ရေဒီယို အချက်ပြစကားတိုက်တွင် “အရေးကြီးအလျှင်အမြန်” ဟူသော စကားတို့ကို အဓိပ္ပာယ် ဖော်ခြင်းဖြစ်လည်းကောင်း သိရှိသွားကြပြီဖြစ်သည်။ အမေရိကန်လေကြောင်း ထောက်လှမ်းရေးလေယာဉ်တို့ကလည်း မစ်ဒဝေးကျွန်း၏ အနောက်ဘက်မိုင် ၇၀၀ အကွာအထိ စေလွှတ်ကာအခြေအနေကို စောင့်ကြည့်စေလေသည်။

ဤကဲ့သို့ အမေရိကန်ထောက်လှမ်းရေးလေယာဉ်များ လာရောက် ကင်း
ထောက်ကြသည့်သတင်းကို အာကာဂီသင်္ဘောမှ မူချီဒါထံ အစီရင်ခံသောအခါ ဂျပန်တို့
အဖို့ အံ့အားသင့်စရာ ဖြစ်လာခဲ့၏။ ဂျပန်တို့က တွက်ဆထားသည်မှာ အမေရိကန်ကင်း
ထောက်လေယာဉ်သည် မစ်ဒဝေးကျွန်းအလွန် မိုင် ၅၀၀ ထိ စေလွှတ် ဖွယ်ရာရှိသည်ဟု
ခန့်မှန်းထား၏။ ယခု သူတို့ခန့်မှန်းထားသည်ထက် အမေရိကန်ထောက်လှမ်းရေး
လေယာဉ်က မိုင် ၂၀၀ မှီမို၍ တိုးချဲ့ထောက်လှမ်းနေပြီဖြစ်သည်။ အမေရိကန်ကင်း
ထောက်လေယာဉ်တို့ ကင်းလှည့် ပျံသန်းသည့် နယ်မြေအဝန်းအဝိုင်းသို့ ဂျပန်ရေတပ်က
ဇွန်လ ၃ ရက်နေ့တွင်စတင်ဝင်ရောက်ကြမည်ဖြစ်သည်။ အမေရိကန်ရေတပ်ခွဲခံရန်
အတွက် မစ်ဒဝေးကျွန်းမှ ထွက်လာစေရန် များ၍ ခေါ်ယူမည်။ ဤအခါတွင်ယာမာ
မိုတိုဦးဆောင်သည့် အဓိက ပင်မရေတပ်ကြီးမှ အမြောက်ကြီးများဖြင့် ဆီးကြိုချေဖျက်
မည်။ ဤသို့ချေဖျက်သည့် လုပ်ငန်းကို ဇွန်လ ၃ ရက်တွင်မဟုတ်။ ဇွန်လ ၅ ရက်တွင်
လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်၏။ သို့သော် ယာမာမိုတို၏ ဒုတိယလေကြောင်းဗိုလ်ချုပ်ကြီး
မာကွန်မေအူဂါဘိက ယခုကဲ့သို့အခြေအနေတွင် မူလစီမံချက်ကို အပြောင်း အလဲမပြု
လုပ်သင့်ကြောင်းဖြင့် တင်ပြလေသည်။

ဂျပန်ရေငုပ်သင်္ဘောတို့ကို အမေရိကန်တို့ စစ်အခြေစိုက်စခန်းများ ပြုထား
သည့် ဟာဝိုင်းယီကျွန်းနှင့် မစ်ဒဝေးကျွန်းတို့ကြားထဲတွင် တန်းစီချထား၏။ ပုလဲ
ဆိပ်ကမ်းရှိ အမေရိကန်တပ်တို့၏ လှုပ်ရှားမှုကို မပြတ်စောင့်ကြည့်ထောက်လှမ်းရန်
ထိုရေငုပ်သင်္ဘောတို့ကို တာဝန်ပေးထား၏။ ဂျပန်တို့၏ ရေငုပ်သင်္ဘောတို့က နေ့
အခါတွင် ရေအောက်တွင် ငုပ်နေပြီး ညအချိန်တွင် ရေမျက်နှာပြင်ပေါ်မှ ထောက်လှမ်း
လေ့ရှိ၏။ သို့သော် ရေငုပ်သင်္ဘောတို့ထံမှ မည်သည့်ထောက်လှမ်းရေးအချက်အလက်မျှ
ဂျပန်က မရရှိကြပေ။ အကြောင်းမူကား အမေရိကန်အမှတ် ၁၆ နှင့် ၁၇ တို့ကို
အနောက်ဘက်သို့ ရွှေ့ပြောင်းစေလွှတ်ထားသည်မှာ ကြာပြီဖြစ်လေသည်။

ကျယ်ဝန်းလှသော ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာပြင်ကျယ်ကြီးနှင့်စာလျှင် သေးငယ်လှ

သောအစက်အပြောက်သဖွယ်သာရှိသည်မစ်ဒဝေးကျွန်းဆီသို့အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုနှင့် ဂျပန်အင်ပါယာ၏တပ်များ သူသေကိုယ်သေ ရင်ဆိုင်တိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲရန် ဦးတည်ချီတက်လာနေကြပြီဖြစ်သည်။ ဤစစ်ပွဲကြီးတွင် ဂျပန်က အနိုင်နွှဲလိုက်ပြီဆိုလျှင် ပစိဖိတ်တစ်ခွင်လုံးသည် ဂျပန်ကေရာင်ပိုင် သမုဒ္ဒရာကြီးဖြစ်သွားပေရော့မည်။ ဤအခြေအနေထိ အမေရိကန်ကလက်လျှော့ပေးနိုင်မည်လော။ ဂျပန်ရေကြောင်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီးမာယမိုတိုကတော့ ပစိဖိတ် သမုဒ္ဒရာသာမက တစ်ကမ္ဘာလုံးကို ဂျပန်က လွှမ်းမိုးလိုက်ချင်လောက်အောင် စစ်ရေးလောဘတွေ ထိန်းကွပ်မရအောင် တက်ကြွနေ၏။

သွေးစွန်းပြီ

၇ ဇူလိုင်လ ၃ ရက်နေ့၊ နံနက်ခင်း ၉ နာရီမိနစ် ၂၀ လေကြောင်း ကင်းလှည့်ထောက်လှမ်းရေး ပုံမှန် ပြုလုပ်ရန် ဂျက်ရိတ်ဆိုသူ လေယာဉ်မှူးသည် မစ်ဒဝေးကျွန်းမှ ပျံတက်ခဲ့၏။ သူကင်းထောက်ပျံသန်လေ့ရှိသည် အဝန်းအဝိုင်းအတွင်း ပျံသန်းပြီး၍ မစ်ဒဝေးကျွန်းသို့ ပြန်ရန် သူ့လေယာဉ်ကွေ့ဝိုက်လိုက်စဉ် မိုးကောင်းကင်နှင့် သမုဒ္ဒရာပြင် ထိစပ်ရာ မိုးကုတ်လျက်ရှိသော မှုန်ဝါးဝါး အစက်အပြောက်တွေ တွေ့ရ၏။ မည်သို့သော အရာဝတ္ထုများပေနည်းတူ သူက စူးစမ်းလိုက်ရာ ဤအစက်အပြောက်တို့မှာ

သင်္ဘောအုပ်စုဖြစ်ကြောင်း သိလိုက်ရ၏။

သူ၏တွဲဖက်လေယာဉ်မှူးက မှန်ပြောင်းနှင့်လှမ်းကြည့်ရာ အမှန်ပင် ဂျပန် စစ်သင်္ဘောအုပ်စုဖြစ်နေ၏။ သူက လေယာဉ်ကို သမုဒ္ဒရာမျက်နှာပြင်အထက်ပေ ၈၀၀ အထိ နိမ့်ဆင်းလိုက်ပြီး သူတို့မြင်တွေ့ရသော စစ်သင်္ဘောအုပ်စု၏ နောက်ကြော ဆီသို့ အရောက် ပျံသန်းလိုက်၏။ အဆိုပါ ဂျပန်စစ်သင်္ဘောတပ်ကြီး၏ နောက် ကျောဘက်ဆီသို့ သူတို့ ကင်းထောက်လေယာဉ်ရောက်သည်အထိ ဂျပန်ရေတပ်အုပ်စုတို့ သူတို့ကို မမြင်လိုက်ကြချေ။

ကင်းထောက်လေယာဉ်မှူးတို့က မစ်ဒစေးကျွန်းဆီသို့ ရေဒီယိုသတင်းပို့လိုက်၏။ “သင်္ဘော ၁၁စင်း၊ လမ်းကြောင်း ၀၉၀ဒီဂရီ၊ အမြန်နှုန်း ၁၉” ဟု အလျှင်အမြန် အကြောင်းကြားပြီး နောက်ဆက်တွဲ “လေယာဉ် တင်သင်္ဘောတစ်စီး၊ စစ်သင်္ဘော နှစ်စင်း၊ ခရုဇာနှင့် ပျက်သင်္ဘော အများအပြားပါတဲ့ ဂျပန်သင်္ဘောအုပ်စုကြီး တွေတယ်” ဟု အကြောင်းကြားလိုက်၏။

ဂျပန်ရေတပ်ကြီးက သမုဒ္ဒရာရေမျက်နှာပြင်ပေါ် ယှက်ပျံသောသူတို့၏ ကင်းထောက်လေယာဉ်ကို မမြင်တွေ့ကြချေ။ သူတို့၏ အကြောင်းကြားချက်အရ ဤသင်္ဘောအုပ်စုမှာ ဂျပန်ရေကြောင်း၏ အဓိကပင်မ ရေတပ်ကြီးဖြစ်ကြောင်း အမေရိကန်တို့က ကြိုတင်သိရှိသွားကြပြန်လေသည်။

ထို့နေ့ နေ့လည် ၁၂နာရီ ၃၀ တွင် အမေရိကန်တို့က ဘီ-၁၇ ဝုံးကျ လေယာဉ်ပျံကြီး ၉ စင်းသည် ပေါင်ချိန် ၆၀၀ စီရှိသော ဝုံးများကို တင်ဆောင်ကာ ပျံတက်သွားကြလေသည်။

အမေရိကန် ထိပ်တန်းရေကြောင်း ဝိုလ်ချုပ်ကြီး နင်မစ်သည် ပုလဲဆိပ်ကမ်း မှနေ၍ ဤကဲ့သို့ ဂျပန်ရေတပ်ကြီး မြင်တွေ့ရသည့်အကြောင်းကြားချက်ကိုသုံးသပ်ပြီး ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်လေသည်။ ကင်းထောက်လေယာဉ်မှူးမြင်တွေ့ခဲ့ရသည့် ရေတပ် ကြီးမှာ ဂျပန်အဓိကပင်မရေတပ်ကြီးဖြစ်ကြောင်း လက်ခံပြီး ကြိုတင်ခန့်မှန်းကြည့်

၏။ ထို့ကြောင့်နှင့်မစ်က ရေကြောင်း စကားဝှက်ဖြင့် ဖလက်ချာထံသို့ “အခုမြင်
တွေ့ရတဲ့ရေတပ်ဟာ မစ်ဒဝေးကျွန်းကိုတိုက်မယ့်ရေတပ်မဟုတ်၊ မစ်ဒဝေးကျွန်းကိုတိုက်
ခိုက်သိမ်းပိုက်မယ့်ရေတပ်က နံနက်ဖြန် မနက်မိုးအလင်းမှာ မစ်ဒဝေးကျွန်းရဲ့ အနောက်
မြောက်ဝင်လာပြီး တိုက်လိမ့်မယ်”ဟု အကြောင်းပြန်လိုက်၏။

ထို့ကြောင့် ဖလက်ချာသည် ယော့တောင်းလေယာဉ်တင်သင်္ဘောကို ချက်ချင်း
မစ်ဒဝေးကျွန်း၏ မြောက်ဘက် မိုင် ၂၀၀ အကွာဆီသို့ ခုတ်မောင်းကာ နေရာယူထား
လိုက်၏။

မွန်းလွဲအချိန်တွင် ဘီ-၁၇ ဗုံးကျဲလေယာဉ်ကြီးတို့သည် ကင်းထောက်
လေယာဉ်တွေ့မြင်ခဲ့သော ဂျပန်ထောက်ပံ့ရေးရေတပ်ကို မြင်တွေ့သွားလေသည်။
ဂျပန်ရေတပ်မှ အေအေအမြောက်ကြီးများ စတင်၍ အမေရိကန်ဗုံးကျဲလေယာဉ်ကြီး
တို့ကို စတင်ပစ်ခတ်လေသည်။ ဗုံးကျဲလေယာဉ်ကြီးတို့က ဂျပန်တို့၏ အမြောက်ကျည်ဆံ
မရောက်နိုင်သည့် အမြင့်ပိုင်းသို့ ပျံတက်လိုက်၊ အမြောက်ကျည်ဆံ လက်လှမ်းမီမည့်
အနိမ့်သို့ နိမ့်ဆင်းလိုက် အကြိမ်ကြိမ်ပြုလုပ်ကာ ထိုထောက်ပံ့ရေး ရေတပ်အုပ်စုကို
ဗုံးကျဲချရန် ပြင်ဆင်လိုက်၏။ ညနေနေ့ဝင်ရီတရော အချိန်သို့ရောက်သောအခါ
ထောက်ပံ့ရေးရေယာဉ်တို့ကို စောင့်ကြပ်လိုက်ပါသည့်ပျက်သင်္ဘောတို့က ပစ်ခတ်
သောအခါ အမေရိကန် ဗုံးကျဲလေယာဉ်တို့က အမြင့်ပေ ၈၀၀၀ နှင့် ၁၂၀၀၀ မှ
နေ၍ ဗုံးတို့ကိုကျဲချလေသည်။ ဤနေရာတစ်ဝိုက်တွင် အမြောက်ပစ်သံ၊ ဗုံးပေါက်ကွဲ
သံတို့ပွက်လောရိုက်နေတော့၏။ ရေပြင်သို့ ကျသော ဗုံးတို့ကြောင့် ရေပန်းတွေလွင့်
ထွက်နေကြ၏။ သင်္ဘောတို့မှာလည်း အချက်ပေး ဥဩသံတွေ ဆူညံစွာ ထွက်ပေါ်နေ၏။

ထိုကဲ့သို့ ပြင်းထန်သောပစ်ခတ်သံ၊ ပေါက်ကွဲသံတို့ စဲသွားသောအခါ ဂျပန်
သင်္ဘောတို့ကို ဗုံးထိမှန် ခြင်းမရှိကြချေ။ အမေရိကန်ဗုံးကျဲလေယာဉ်ကြီးမှ ချလိုက်သော
ဗုံးတို့သည် မပေါက်သည့်ဗုံးများရော ပစ်မှတ်ကိုလွဲချော်သွားသည့်ဗုံးများ လည်းရှိ
ပေသည်။ ရေထဲကျပြီး ပေါက်ကွဲသောဗုံးများကြောင့် ရေပန်းများ ပန်းထွက်ကုန်

၂၇၂ မလသည်။

ဤကဲ့သို့ နှစ်ဖက်စလုံး အရာမရောက်သော ရေကြောင်းတိုက်ပွဲသည် ညပိုင်းတွင် ဆက်လက်တိုက်ခိုက်ရန်တော်ပီဒို ပစ်လွှတ်တိုက်ခိုက်မည့် ကက်တလီနာလေယာဉ်တို့ကို အမေရိကန်က အသုံးပြုလေသည်။ သို့သော် ကက်တလီနာလေယာဉ်တို့တွင် တော်ပီဒိုပစ် စင်မရှိ၊ လေယာဉ်မှူးတို့လည်း အထူးပင်ပန်း နှမ်းနယ်နေကြပြီ။ ထို့ပြင် လေယာဉ်မှူးတို့ကို တော်ပီဒိုဗုံးပစ်ခတ်နည်းသင်တန်းကိုလည်း မပေးရသေးချေ။ မည်သို့ပင်ရှိစေ ညဉ့်သန်းခေါင်ကျော် ၂ နာရီတွင် လေယာဉ် ၄ စင်းနှင့် ရေဒါကိရိယာ တပ်ဆင်ကာ ညအမှောင်ထုတွင်းသို့ အမေရိကန်တော်ပီဒို လေယာဉ်များ ပျံတက်သွားခဲ့လေသည်။

ဤတော်ပီဒို ပစ်မည့်လေယာဉ် ၄ စင်းမှ တစ်စင်းသည် ဆက်သွယ်ရေး ကိရိယာချို့ယွင်းသဖြင့် လေတပ်စခန်းသို့ ပြန်လှည့်ခဲ့ရ၏။ ကျန်လေယာဉ် ၃ စင်းက ပစ်မှတ်ကိုချိန်ရွယ်ကာ တော်ပီဒိုများပစ်လွှတ်လိုက်၏။ ဂျပန်ရေတပ်မှ အမြောက်နှင့် စက်သေနတ်တို့ဖြင့် ပြန်လည်ပစ်ခတ်လေသည်။ လေယာဉ်တို့ကလည်း အမြောက်နှင့် စက်သေနတ်ကျည်ဆံတို့ကို ရှောင်တိမ်းရင်း တော်ပီဒိုများပစ်လွှတ်ရာ ဂျပန်ရေတပ်၏ လောင်စာဆီသယ်သင်္ဘော အာကေဘွန်မာရူး (Akebone Maru) ကို ထိမှန်လေတော့၏။ တော်ပီဒိုဗုံးမှန်၍ ဂျပန်လောင်စာ ဆီတင်သင်္ဘော ကောင်းစွာမလှုပ်ရှားနိုင်တော့ချေ။ ဤသင်္ဘောမှ ဂျပန်ရေတပ်သား ၂၃ဦးတို့ သေကြေဒဏ်ရာရခြင်းကို ကြုံတွေ့လိုက်ရ၏။

ဤကဲ့သို့ ဂျပန်ရေတပ်မှ လောင်စာဆီတင်သင်္ဘော တိုက်ခိုက်ခံရမှုသတင်းသည် ဂျပန်၏ အဓိကပင်မ ရေတပ်ကြီး၏ အကြီးအကဲ ယာမာမိုတိုထံသို့ ရောက်ရှိသွားသောအခါ ဤဖြစ်ရပ်အပေါ်မူတည်၍ စိုးရိမ်ပူပန်မှု ဂယက်သည် ယာမာမိုတိုနှင့် သူ၏တပ်ဖွဲ့အားလုံးသို့ ရိုက်ခတ်သွားပြီဖြစ်လေသည်။ ထိုနေ့ နံနက်မိုးသောက် အလင်းရောက်သည်အထိ ယာမာမိုတိုက နာဂူမိုထံသို့ ကက်တလီနာကင်းထောက်လေယာဉ်က

သူတို့ကို တွေ့သွားပြီဖြစ်ကြောင်း၊ ဘီ -၁၇ ဝုံးကျဲလေယာဉ်တို့ ဝုံးကျဲတိုက်ခိုက်ခဲ့သည့်အကြောင်းနှင့် တော်ပီဒိုထိမှန်ခံရပုံတို့ ကို အသိပေးဘဲထား၏။ ထို့ပြင်နာဂူမို၏ ရေတပ်ကိုသာ လေယာဉ်တင်သင်္ဘောမှ လေယာဉ်တို့ကို မစ်ဒဝေး ကျွန်းသို့ စတင်တိုက်ခိုက်ဖို့ ပြင်ဆင်ရန်သာ အကြောင်းကြားလိုက်လေသည်။ ဤဖြစ်ရပ်မှာ ဂျပန်ရေတပ်အတွက် ကံဆိုးမိုးမှောင်ကျဖို့ ဖြစ်ပေါ်လာရခြင်းဖြစ်ပေတည်း။

စတင်တိုက်ခိုက်ပြီ

မစ်ဒဝေးကျွန်း စံတော်ချိန်အရ ၄ နာရီ ၁၂ မှ ၄၅ နာရီတွင် အာကာရီ လေယာဉ်တင်သင်္ဘော၏ လူနာအခန်းမှ အသံချဲ့စက်ဖြင့် နိုးသံဆူညံစွာ ထွက်ပေါ်လာ၏။ လေယာဉ်မှူး ဂျင်ဒါသည် ယူနိုဖောင်းကို အလျှင်အမြန် ဝတ်ကာ ဂျပန်ဒုတိယ ရေကြောင်းဗိုလ်ချုပ်ကြီး နာဂူမိုရှိရာသင်္ဘောမျှော်စင်ဆီသို့ အရောက်တက်ခဲ့၏။ နာဂူမိုက ဖခင်တစ်ဦး၏ ကြင်နာမှုမျိုးဖြင့် ဂျင်ဒါ၏ ပခုံးကို ဖတ်ကာ “နေကောင်းရဲ့

လာ" ဟုမေး၏။ ဂျင်ဒါက "အခုတော့သက်သာသွားပါပြီ" ဟု ဖြေ၏။ သို့သော် ဂျင်ဒါ၏မျက်ဝန်းတို့တွင် အဖျားသွေးရှိနေသေး ကြောင်း ပြသနေ၏။ ဂျင်ဒါသည် ရင်ဆိုင်ရမည့်တိုက်ပွဲအတွက် စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်နေ၏။

ဖူရှီဒါလည်း အရေးကြီးပြီဖြစ်၍ အိပ်ရာထဲ လှဲနေပြီမဖြစ်တော့ပြီ။ ဖူရှီဒါက သူ့ကိုယ်သူ ထိန်း၍ လျှောက်သော်လည်း မကြာခဏ ယိမ်းယိုင်ချင်၏။ သူက ခွဲစိတ်ကုသ ခံရသူဖြစ်၍ အားနည်းဖျော့တော့နေဆဲ ဖြစ်ပေသည်။

ကောင်းကင်သည် မှောင်မည်းဆဲဖြစ်၏။ ပင်လယ်ပြင်ကြီးကလည်း လှိုင်းလေ ငြိမ်သက်ဆဲဖြစ်၏။ လေကြောင်းတိုက်ပွဲအတွက် အကောင်းဆုံးသော အနေအထား ဖြစ်ပေသည်။ ကင်းထောက်လေယာဉ် ၇ စင်းက လည်း သူတို့၏ ပုံမှန်ပျံသန်းနေကျ မိုင် ၃၀၀ အထိ ပျံတက်မှု မစတင်ကြသေးချေ။

နာမူဂိုကတော့ သူ၏ရေကြောင်းအင်အားအပေါ် ကိုးစားယုံကြည်မှု အပြည့်ရှိဆဲဖြစ်၏။ ဂျပန်ရေတပ် အထင်အရ အမေရိကန်ရေတပ်အုပ်စုသည် အရှေ့ဘက်မှာသာရှိပြီး ဂျပန်ရေတပ်သင်္ဘောအုပ်စု၏ ထောက်လှမ်း ရေးလမ်းကြောင်း အပြင်ဘက်မှာသာရှိသည်ဟု ယူဆ၏။ ယခုအချိန်ထိ နာမူဂို၏အတွေးအမြင်တွင် သူတို့၏ မစ်ဒဝေးကျွန်းတိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ပွဲ အစီအစဉ်ကို အမေရိကန်တို့ မသိရှိသေးဟု ထင်နေဆဲဖြစ်သည်။

၀၄၀၀ နာရီတွင် အာကာဂီလေယာဉ်တင်သင်္ဘောမှ လေယာဉ်မှူးတို့သည် နောက်ဆုံး ညွှန်ကြားချက် ကိုခံယူရန် အခန်းတွင်း၌ စုရုံးနေကြလေသည်။ မိနစ် အနည်းငယ်အကြာတွင် လေယာဉ်တင်သင်္ဘော၏ ကုန်းပတ်ပေါ်၌ အသင့်ရှိနေသော သူတို့၏လေယာဉ်များရှိရာ အပြေးအလွှားသွားရောက်ကြလေသည်။

"လေယာဉ်အင်ဂျင်တွေ နှိုးကြတော့" ဟူသော အမိန့်ပေးသံအပြီးတွင် လေယာဉ်သံတွေ မြိုင်ဆိုင်စွာနှင့် ကျယ်လောင်စွာ ပေါ်ထွက်လာ၏။ အင်ဂျင် အိပ်လော့တို့မှ မီးပွင့်တွေ ထွက်ပေါ်လာ၏။ သင်္ဘောကုန်းပတ်တစ်ခု လုံးမီးရောင်တွေ

ထိန်ထိန်ညီးသွား၏။ “လေယာဉ်ပျံတက်တော့” ဟူသော အမိန့်သံ ထွက်ပေါ်လာပြီး မီးစိမ်းပြကာ လေယာဉ်ထွက်ခွာခွင့်ပြု၏။ ဇီးရိုးတိုက်လေယာဉ်တို့ တစ်စင်းပြီးတစ်စင်း ထွက်ခွာကြကာ အမှောင်လွှမ်းဆဲ ကောင်းကင်ယံတွင် လိုအပ်သော အမြင့်သို့ ရောက်အောင် ကွေ့ဝိုက်ပျံသန်းထွက်သွားကြလေသည်။ သင်္ဘောကုန်းပတ်ပေါ်မှ စစ်သူများက လက်များဝှေ့ရမ်းကာ အားပေးသံတွေ ဆူညံသွားလေသည်။ ဇီးရိုးတိုက်လေယာဉ် ၈ စင်း ပျံသန်းပြီးနောက် ဗုံးကျဲလေယာဉ်တို့က နောက်မှ ကောင်းကင်ယံသို့ ပျံတက်သွားကြပြန်၏။

အာကာဂီလေယာဉ်တင်သင်္ဘောမှ ကိုက် ၄၀၀၀ အကွာတွင်ရှိသည့် ဟီရီယူ လေယာဉ်တင်သင်္ဘောမှလည်း ယောဉ်ပျံများ ပျံတက်သွားကြပြန်၏။

၁၅ မိနစ်အတွင်း ဂျပန်တိုက်လေယာဉ်နှင့် ဗုံးကျဲလေယာဉ်ပျံတို့ အားလုံး ကောင်းကင်ယံသို့ ရောက် သွားကြပြီး ကွေ့ပတ်ပျံသန်းရင်း တိုက်ပွဲဝင်ပုံစံ ပြုလုပ်ကြပြီး နောက် မစ်ဒဝေးကျွန်းဆီသို့ ဦးတည်ပျံထွက်သွားကြလေသည်။ ဤလေယာဉ်အုပ်စုတွင် စုစုပေါင်း တိုက်လေယာဉ် ၁၀၈ စင်းတို့ ပါဝင်လေရာ ဗုံးကျဲလေယာဉ် ၃၆ စင်း၊ ဇီးရိုးတိုက်လေယာဉ် ၃၆ စင်း၊ လေယာဉ်တင်သင်္ဘော၊ ကျွမ်းထိုးတိုက်လေယာဉ် ၉ စင်းက ကောင်းကင်ယံမှ ပျံဝဲကာ စောင့်ကြပ်လျက်ရှိနေ၏။ ထို့ပြင် အခြားသော တိုက်လေယာဉ်များက အာကာဂီသင်္ဘော၏ ကုန်းပတ်ပေါ် အသင့်အနေအထားဖြင့် ရပ်တည်နေကြ၏။ ထိုတိုက်လေယာဉ် ၁၈ စင်းကလည်း နာဂူမို၏ရေ ကြောင်း တပ်ဖွဲ့မှ သင်္ဘော ၂၁ စင်းဖြင့် လုံခြုံရေးအတွက် လေကြောင်းမှ အကာအကွယ်ပေးလျက် ရှိသည်။

နောက်ဆုံးအသုတ်အဖြစ် ပျံတက်ရသော လေယာဉ် ၃ စင်းမှာ လေကြောင်း ထောက်လှမ်းရေးလေယာဉ်များ ဖြစ်ကြသည်။ နောက် ၁၅ မိနစ်အကြာတွင် နောက်ထပ် ထောက်လှမ်းရေးလေယာဉ် ၃ စင်း ထပ်မံ ပျံတက်ပြန်လေသည်။ သတ္တမအကြိမ် မြောက် စောစောက လေယာဉ်တို့ထက် နာရီဝက်နောက်ကျပြီးမှ ပျံတက်လေသည်။

ရန်သူတို့ လေယာဉ်တွေလာနေပြီ

နံနက်ခင်း ၀၅၀၀ နာရီရှိပြီ။ မစ်ဒဝေးကျွန်းမှ အမေရိကန်တပ်တို့က ရန်သူ လေယာဉ်များအလာကို စောင့်ကြည့်လျက်ရှိ၏။ ၀၄၃၀ နာရီကတည်းက လေယာဉ် အင်ဂျင်စက်တို့ အရန်သင့်နိုးထားပြီးဖြစ်သည်။ ဝိုင်းလ် ကက်လေယာဉ် ၆ စင်းသည် ကျွန်းကိုပတ်ကာ ကင်းလှည့်လျက်ရှိ၏။ ထိုလေယာဉ်တို့ကို ဆီဖြည့်ရန် ဆင်းသက် စေရာ အဆင်းပြေးလမ်းတွင် လေယာဉ်တစ်စင်းလမ်းချော်က ဒဏ်ရာရသွား၏။ ၀၅၂၀ နာရီတွင် ကက်တလီနာ ကင်းထောက်လေယာဉ်က ပုံမှန်ကင်းထောက်ပျံသန်းရာမှ တိမ်ကြားကိုထိုးဖောက် ပျံသန်းသောအခါ ဂျပန် လေယာဉ်တင်အုပ်စုကြီးကိုတွေ့ သွားသဖြင့် စိတ်လှုပ်ရှားစွာဖြင့် မစ်ဒဝေးရှိ အမေရိကန်စစ်အခြေစိုက်စခန်းသို့ သတင်းပို့လိုက်၏။

မစ်ဒဝေးကျွန်းရှိ အမေရိကန်တပ်ဖွဲ့အားလုံး ပျားပန်းခတ်မျှ လှုပ်ရှားလုပ်ကိုင် ကြရပြီဖြစ်လေသည်။ အမေရိကန် ဝုံးကျဲလေယာဉ်တို့ မစ်ဒဝေးကျွန်းမှ ပြန်ထွက်သွား ကြ၏။

လေယာဉ်အစင်းပေါင်း ၁၀၈ စင်း ပါဝင်သည့် ဂျပန်တိုက်လေယာဉ်တို့ကို အမေရိကန် ကင်းထောက် လေယာဉ်တို့က သတင်းပို့၏။ “ရန်သူလေယာဉ်အုပ်စုကြီး မစ်ဒဝေးကျွန်းဆီလာနေပါပြီ ၃၂၀ ဒီဂရီ၊ အကွာအဝေး ၁၅၀”

၀၆၀၃ နာရီတွင် အခြားသော အမေရိကန် ကင်းထောက်လေယာဉ်က “ဂျပန် လေယာဉ်တင် သင်္ဘောနှစ်စင်းနှင့် စစ်သင်္ဘောတွေ၊ ၃၂၀ ဒီဂရီ၊ အကွာအဝေး ၁၈၀ မိုင်၊ အမြန်နှုန်း ၂၅ နေ့”ဟု သတင်းပို့ပေးပြန်၏။

မစ်ဒဝေးကျွန်း၏အဆွယ် သဲသောင်ပြင်ကျွန်းမှ တပ်ဆင်ထားသည့် ရေဒါ ကိရိယာက ၉၃ မိုင်အကွာမှ လာနေသော ဂျပန်လေယာဉ်တို့ကိုတွေ့ရှိသွား၏။ အရေး ပေါ်လေကြောင်းအချက်ပြ ဥဩဆွဲလိုက်၏။ အမေရိကန်တို့ဘက်မှ ဘတ်ဖဲလိုးတိုက် လေယာဉ် ၈ စင်း ကောင်းကင်ယံသို့ ပျံတက်သွား၏။ ဝိုင်းလ်ကက် တိုက်လေယာဉ်

၃ စင်း ထပ်မံပျံတက်၏။ နောက်ထက် ဘတ်ဖဲလိုး တိုက်လေယာဉ် ၁၂ စင်းထပ်၍ ပျံတက် အားဖြည့်၏။ ၀၆၁၂ နာရီတွင် စကားဝှက်ဖြင့် အချက်ပို့သည် စကားရောက် လာ၏။ “စွန်တွေ၊ ကောင်းကင် ၁၂” ဂျပန်ဝုံးကျဲလေယာဉ်တွေ အမြင့်ပေ ၁၂၀၀၀ မှ ပျံလာပြီဟူသည့် အဓိပ္ပာယ်ဖြစ်ပေသည်။

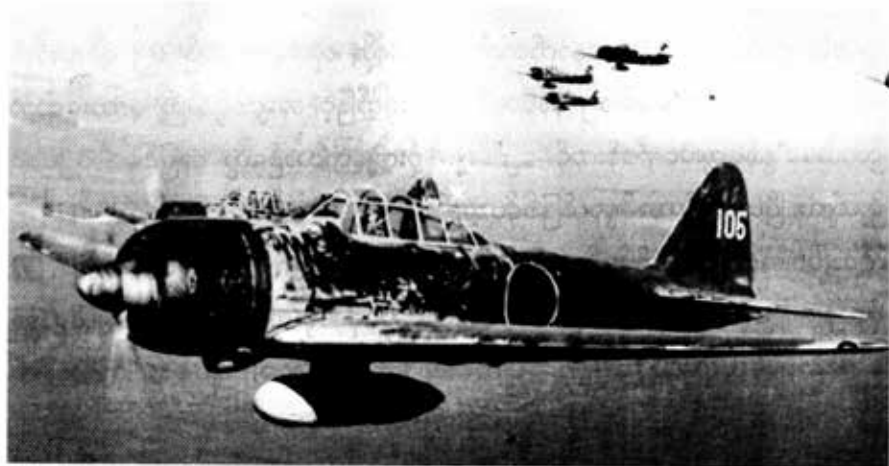
အမေရိကန် ဝိုင်းလ်ကက်တိုက်လေယာဉ်တစ်စင်းက အင်္ဂလိပ် အက္ခရာ (V) ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ပျံသန်းလာနေသော လေတပ်အုပ်စုထဲမှ တစ်စင်းက ပစ်ချလိုက်ရာ ကောင်းကင်ယံမှာပင် ပေါက်ကွဲပျက်စီးသွား၏။ ထိုအခါ ဂျပန်၏ ဇီးရိုးတိုက် လေယာဉ်တို့ကလည်း ပြန်ပစ်ရာ အမေရိကန်တိုက်လေယာဉ်မှူး၏ ခြေထောက် နှစ်ဖက်စလုံး ကျည်ဆံတွေ ပွန်းပဲ့ထိမှန်၏။

ဂျပန်ဇီးရိုးတိုက်လေယာဉ်တို့က ပေါက်ကွဲပျက်စီးသွားသော လေယာဉ်၏ နေရာတွင် ပုံသဏ္ဍာန်မပျက်စေရန် နောက်ထပ်အစားထိုး၏။ ဂျပန်ဇီးရိုးတိုက် လေယာဉ်တစ်စင်း မီးတောက်မီးလျှံများနှင့်အတူ ပင်လယ်တွင်း သို့ ထိုးဆင်းသွား ပြန်၏။

ခြေထောက်နှစ်ဖက်စလုံး ဒဏ်ရာရသွားသော အမေရိကန် လေယာဉ်မှူးက သင်္ဘောကုန်းပတ်ပေါ်သို့ ပျံဆင်းရာ ကောင်းစွာ ထိန်းနိုင်ခြင်းမရှိသဖြင့် သင်္ဘော၏ လက်ရမ်းကိုဝင်တိုက်ပြီး ရပ်သွား၏။ သူ့ကို ကျန်လေတပ် သားတို့က လေယာဉ်စက်ခန်း ထဲမှ ဆွဲထုတ်ယူရ၏။

ဂျပန်လေယာဉ်မှူးတို့က အမေရိကန်တိုက်လေယာဉ်အစင်း ၃၀ မှ ၄၀ အတွင်းရှိကြောင်း သူတို့၏ လေယာဉ်တင်သင်္ဘောဆီသို့ အကြောင်းကြား၏။ အမှန်မှာ ကောင်းကင်ယံမှာ အမေရိကန်ဝိုင်းလ်ကက် တိုက်လေယာဉ် ၈ စင်းမျှသာရှိပေသည်။ ဂျပန်လေတပ်အုပ်စုကြီးအနီးသို့ ချဉ်းကပ်အမေရိကန်တိုက်လေယာဉ် ငါးစင်းစလုံး ကောင်းကင်ယံမှာပင် ပစ်ချခြင်းခံရ၏။ နောက်ထပ်အမေရိကန်လေတပ်က အင်္ဂလိပ် အက္ခရာ (V) ပုံသဏ္ဍာန် ၃ခုဖြင့် ပုံစံတစ်ခုလျှင် လေယာဉ် ၈ စီးနှုန်းဖြင့် ပျံတက်ကာ

ဂျပန်ပုံးကျဲလေယာဉ်တစ်စင်းကို သမုဒ္ဒရာအတွင်း မီးလောင်ပျက်ကျစေခဲ့၏။

မစ်ဒဝေးကျွန်းတိုက်ခိုက်ခံရပြီ

ဂျပန်ပုံးကျဲလေတပ်အုပ်စုအတွက် ထိရောက်မှု သိပ်မရှိလှချေ။ မစ်ဒဝေးကျွန်း၏ အဆွယ်အိစတားကျွန်းပေါ်တွင်သာ ပုံးပေါက်ကွဲမှုတွေများပြီး တွင်းခွက်တွေ အများအပြားပေါ်လာ၏။ ဂျပန်လေတပ်မှ ကျဲချလိုက်သောပုံးတစ်လုံးသည် အမေရိကန်ရေကြောင်းလက်နက်သိုမှီးရာ အဆောက်အဦကို ထိမှန်သွား၏။ လက်နက်တိုက်မှ ပုံးများပါ ထပ်ဆင့်ပေါက်ကွဲကာ အမေရိကန်တပ်သား သေဆုံးသွား၏။ ဂျပန်၏ နောက်ထပ်ပုံးတစ်လုံးက ဓာတ်ဆီသိုလှောင်နှင့် ဓာတ်ငွေ့သိုလှောင်ကန်တို့ကို ထိမှန်ကာ လျှပ်စစ်မီးလိုင်းတွေပါ ပြတ်တောက်ပြီး မီးလောင်သဖြင့် ဝိုင်းဝန်းငြိမ်းသတ်ကြရ၏။ ဂျပန်ဇီးရီးတိုက်လေယာဉ်တို့က ကျွန်းပေါ်တွင် မြင်သမျှအရာတိုင်းကို စက်သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်သွားကြလေသည်။

၀၆၄၈ နာရီတွင် မစ်ဒဝေးကျွန်းရေဒါစခန်းမှ ဂျပန်စစ်လေယာဉ်များပြန်လည် ထွက်ခွာသွားပြီဖြစ်ကြောင်း သတင်းပို့၏ အမေရိကန်လေတပ်က လေယာဉ်မှူးတို့၏ အမည်ကိုမေး၍စစ်ဆေးရာ မူလလေကြောင်းမှူး ၂၆ ဦးရှိရာ ၁၄ ဦးမှာ တန်းစီ

လူစစ်ရာတွင် မပါတော့ချေ။ မြေပြင်တပ်ဖွဲ့မှ တပ်သား ၂၀ လည်း အသက် ဆုံးရှုံးခဲ့ကြရ
လေသည်။ ဤလူများက ပျက်စီးသွားသော လေယာဉ်ပြေးလမ်းကို ပြုပြင်ခြင်း၊
ပြတ်တောက်သွား သော လျှပ်စစ်မီးလိုင်းတို့ကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ခြင်းကို ဆောလျင်စွာ
ပြုလုပ်ကြ၏။

ကံကြမ္မာအဆုံးအဖြတ်

မစ်ဒဝေးကျွန်းပေါ်ရှိ အမေရိကန်ဗုံးကျဲလေယာဉ် ၅၁ စင်းသည် ဂျပန်ဒုတိယ
ရေကြောင်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီး နာဂူမို၏ လေယာဉ်တင်သင်္ဘောတပ်ကြီးရှိရာသို့ အသုတ်
၅ သုတ် ခွဲ၍ ဗုံးကျဲတိုက်ခိုက်ရန် ယုံထွက်သွားလေသည်။ ဘီ-၂၆ လေယာဉ် ၄
စင်းကလည်း တစ်စင်းလျှင် တော်ပီဒိုတစ်လုံးစီ သယ်ဆောင်ကာ ယုံသန်းသွားကြ ပြန်၏။

ဗုံးကျဲလေယာဉ် ၂ သုတ်သည် ၀၇၁၀ နာရီတွင် အာကာဂီလေယာဉ်တင်
သင်္ဘောရှိရာသို့ ရောက်ရှိကြ၏။ ဂျပန်ဇီးရိုးတိုက်လေယာဉ်တို့က ဆီးကြိုပစ်ခတ်ရာ
အမေရိကန်ဗုံးကျဲလေယာဉ်မှ စက်သေနတ်ပစ်သမား အသက်ထွက်သွား၏။ ဤကဲ့သို့
တိုက်ခိုက်ခံရမှုကြောင့် တော်ပီဒိုယာဉ်က အတော်မြင့်မြင့်မှ တော်ပီဒိုဗုံးကို ဖြုတ်ချ၏။
သို့သော် ပစ်မှတ်ကို မထိချေ။ ဘီ ၂၆ လေယာဉ်သည်သာလျှင် အမြောက်ထိမှန်၍
မီးလောင်ပြီး ပင်လယ်တွင်းသို့ ထိုးဆင်းကျသွားလေသည်။ အာကာဂီလေယာဉ်
တင်သင်္ဘောပေါ်မှ ဂျပန်တို့အဖို့ ကျေနပ်အားရ စွာ သြဘာပေးစရာဖြစ်သွားလေသည်။

ဂျပန်ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီးနာဂူမိုက သူ၏လေတပ်သားတို့အား မစ်ဒဝေးကို
ဒုတိယအသုတ်အဖြစ် တိုက်ခိုက်ရန်ဆုံးဖြတ်၏။ ယခုအခါတွင် မစ်ဒဝေးကျွန်းပေါ်၌
ကျန်ရှိသည်တို့ကို အပြီးသတ်ချေမှုန်းမည်ဖြစ်၍ တော်ပီဒို အစားမြေပြင်ပေါ်ကျဲချသည့်
ဗုံးတို့ကိုသာ လေယာဉ်တွင် တပ်ဆင်စေ၏။

ထိုအချိန်တွင် ဂျပန်ကင်းလှည့်လေယာဉ်က မိုင် ၂၄၀ အကွာတွင် အမေရိကန်
သင်္ဘော ၃ စင်းကိုမြင်တွေ့ရကြောင်း သတင်းပို့၏။ နာဂူမိုက “အမေရိကန်လေယာဉ်
တင်သင်္ဘောများ ဖြစ်လေမည်လော”ဟု တွေးမိလာ၏။ ထို့ကြောင့် ဖြုတ်ချထားသော

တော်ပီဒိုဗုံးတို့ကို လေယာဉ်များပေါ်တွင် ပြန်လည်တပ်ဆင်စေပြန်၏။

ဤအချိန်မှာပင် အမေရိကန်လေယာဉ်အတော်များများက နာဂူမိုတို့၏ သင်္ဘောအုပ်စုပေါ်ရောက်နေပြီဖြစ်၏။ အမေရိကန်ဗုံးတို့က ပစ်မှတ်လွဲချော်၏။ အမေရိကန်ဗုံးကျဲလေယာဉ် ၈ စင်းသာလျှင် ပစ်ချခြင်းခံလိုက်ရ၏။ ဤကဲ့သို့ အပြန်အလှန်ပစ်ခတ်သံတွေ ဆူညံနေသည့်ကြားမှာပင် နာဂူမိုထံသို့ အမေရိကန် ခရူလာ သင်္ဘော ၅ စင်းနှင့် ပျက်သင်္ဘော ၅ စင်းလာနေပြီဖြစ်ကြောင်းသတင်းပို့၏။

အမေရိကန် ဗုံးကျဲလေယာဉ်တို့ကလည်း မစ်ဒဝေးကျွန်းသို့ ပြန်လည်ဆင်းသက်ကာရရှိသော ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်တို့ကို ပြုပြင်ခြင်း၊ ကုန်ခမ်းသွားသော လောင်စာဆီဖြည့်ခြင်းများကို ပြုလုပ်လေသည်။

အမေရိကန်လေတပ်တို့ကို လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီးတစ်စင်းက တပ်ကူအဖြစ် လိုက်ပါလာသည်ဟူသော ဂျပန်ကင်းထောက်လေယာဉ်၏ အကြောင်းကြားချက်သည် ဂျပန်ရေတပ်အုပ်စုအတွက် အကျပ်ရိုက် သွားစေခဲ့၏။ ယခုအခါတွင် မစ်ဒဝေးကျွန်းကို ဗုံးကျဲတိုက်ခိုက်ပြီး၍ ပြန်လာကြသော ဂျပန်လေတပ်အုပ်စုက နာဂူမို၏ လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကုန်းပတ်ပေါ်တွင် ယုံဆင်းရန် ဝဲယုံရင်း ဆင်းသက်မိန့်စောင့်နေကြ၏။ ထိုလေယာဉ် ယုံတို့တွင် လောင်စာစီကုန်လုအနေအထားတွင် ရှိနေကြပြီ။

နာဂူမိုတွင် ဗုံးကျဲလေယာဉ်တို့ကို ချီတက်လာနေသော အမေရိကန် လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကို ဗုံးကျဲရန် ပြန်လည်စေလွှတ်ဖို့ရန် မဖြစ်နိုင်တော့၊ လေယာဉ်တို့တွင် ဆီက ကုန်လုလုအနေအထားသို့ရောက်နေပြီ။ ဤအခြေ အနေမျိုးတွင် ဆင်းသက်ရန် စောင့်နေသော သူ့လေယာဉ်အုပ်စုကိုတိုက်ခိုက်ဖို့ ပြန်လွှတ်လိုက်လျှင် ဆီပြတ်ပြီး ပင်လယ်တွင်းသို့ လေယာဉ်ပေါင်း ၁၀၀ နီးပါး ဆုံးရှုံးရဖွယ်ရှိ၏။

နာဂူမိုအဖို့ သူ့လေယာဉ်များကို လေယာဉ်တင် သင်္ဘော၏ ကုန်းပတ်ပေါ်သို့ ဆင်းခွင့်ပေးရန်၊ ထို့နောက် ဆီဖြည့်ရန်၊ တော်ပီဒိုဗုံးတွေ တပ်ဆင်ရန်၊ အားလုံး လုပ်ဆောင်ပြီးလျှင် ချီတက်လာနေသော အမေရိကန်ရေတပ်ကို တိုက်ခိုက်ဖို့ ပြန်လွှတ်ရ

မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ၁၈၃၇ နာရီတွင် ကောင်းကင်၌ ပျံဝဲနေသောလေယာဉ်တို့ကို ဆင်းသက်ရန်အမိန့်ပေးလိုက်လေတော့၏။

လေယာဉ်တို့သည် တစ်စင်းပြီးတစ်စင်း လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီး၏ ကုန်းတပ်ပေါ်သို့ ဆင်းကြ၏။ ၈၀၀ ကီလိုဂရမ်အလေးချိန်ရှိသော ဗုံးတို့ကို ဖြုတ်ကြ၏။ ထို့နောက် ဗုံးတို့ကို စနစ်တကျထားရန် အချိန်မရ အာကာဂီရော လေယာဉ်တင်သင်္ဘောတွေပါ ၁၀၃၀ နာရီတွင်တိုက်ပွဲဝင်ရန် ထပ်မံစေလွှတ်ရမည်။ ဟီရီယူနှင့် ဆိုရီယူလေယာဉ်တင်သင်္ဘောမှ လေယာဉ်တို့ကိုလည်း ၁၁၀၀ နာရီတွင်တိုက်ပွဲဝင်ရန် ထပ်မံစေလွှတ်ရဦးမည်။ သူ၏ ဂျပန်လေယာဉ်မှူးတို့ကို အပြည့်အဝလုပ်ဆောင်စေပြီးနောက် ရောက်ရှိလာမည့် အမေရိကန်လေယာဉ်တင် သင်္ဘောကိုတိုက်စေရမည် ဖြစ်ပေသည်။ ဤသည်မှာ နာဂူမို၏ မှားယွင်းသော ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်ပေသည်။

ရဲရင့်သောလေသူရဲများ

ဂွန်လ ၄ ရက်နေ့၏ အရက်ဦးအချိန်ဖြစ်သည်။ အရက်ဦးရောင်နီသည် ပစ်ဖိတ်သမုဒ္ဒရာကြီးပေါ်တွင် ဖြန့်ကျက်စပြုလာပြီ။ အမေရိကန်ရေကြောင်းပိုလ်ချုပ်ကြီးများဖြစ်ကြသည့် စပရူဝမ်နှင့် ဖလက်ချာတို့သည် တိုက်ပွဲဝင်ရန်အတွက် လုံလောက်သော အလင်းရောင်ချိန်ကို စောင့်ဆိုင်းလျက်ရှိ၏။ သူတို့နှစ်ဦးသည် လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီးကို တစ်စီးနှင့်တစ်စီးကြားတွင် ၁၀မိုင်ခြားပြီး ၀၅၃၀ နာရီနှင့် ၀၆၀၀ နာရီတို့တွင် တိုက်ပွဲဝင်ရန် ထွက်ခွာလာခဲ့ကြလေသည်။ မစ်ဒဝေးကျွန်းမှ ထောက်လှမ်းရေးလေယာဉ်က ဂျပန်လေယာဉ်တင်သင်္ဘော မြင်တွေ့ရသည့်နေရာကို အကြောင်းကြားသောအခါ စပရူဝမ်သည် ရန်သူနှင့် ပိုမိုနီးကပ်စေရန် သူ၏လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကို အနောက်တောင်ဘက် အနောက်ဘက်သို့ချီတက်စေ၏။

မစ်ဒဝေးကျွန်းမှ ရေကြောင်းတိုက်ပွဲဝင်သူတို့က ဂျပန်များ ၀၇၀၀ နာရီတွင် လာရောက်တိုက်ခိုက်ပြီး ပြန်သွားချိန်ကိုခန့်မှန်းရာ ၀၉၀၀ နာရီတွင် သူတို့၏ လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကုန်းပတ်ပေါ်သို့ ပြန်လည်ဆင်းသက် နိုင်ခြေရှိသည်ဟု တွက်ဆ၏။ ဤသို့

ဂျပန်လေယာဉ်များဆိုက်ရပ်နားသည့်အချိန်ကို အရအမီယူကာ မစ်ဒဝေးကျွန်းလည်း ဒုတိယအကြိမ်တိုက်ခိုက်မခံရလေအောင်၊ အမေရိကန်ဘက်ကလည်း လက်ဦးမှုရရှိလေအောင် စပရူဝံ့က သူ၏ လေတပ်ကို ချက်ချင်းစေလွှတ်လိုက်လေသည်။

“ရှိသမျှ တိုက်လေယာဉ်တွေ အကုန်လုံး စစ်ပွဲအတွက် ထွက်ကြတော့” ဤသည်မှာ စပရူဝံ့၏တစ်ချက် တိမ်းစောင်းမခံသော ဆုံးဖြတ်ချက်ဖြစ်ပေသည်။ လက်ရှိ အနေအထားအရ ဂျပန်လေယာဉ်တင်အုပ်စုသည် မစ်ဒဝေးကျွန်းမှ ၁၅၅ မိုင်အကွာတွင် ရှိနေသော သူ၏ တိုက်လေယာဉ်တို့သည် အသွားအပြန်ခရီးအတွက် လုံလောက်၏။ အမေရိကန် စစ်သင်္ဘောကြီးနှစ်စင်းဖြစ်သည့် ဟောနက်နှင့် အင်တာပရိုက်တို့မှ တိုက်လေယာဉ် အစင်းပေါင်း ၁၁၇ စင်းရ၏။ ကျွမ်းထိုးပုံးကျဲလေယာဉ် ၆၈ စင်း၊ တော်ပီဒိုပစ်မည့်လေယာဉ် ၂၉ စင်း၊ တိုက် လေယာဉ် ၂၀တို့ဖြစ်ကြ၏။ ဤအမေရိကန်လေတပ်အုပ်စုကြီးသည် ဂျပန်လေယာဉ်တင်သင်္ဘောအုပ်စုရှိရာသို့ ပျံသန်းသွားကြလေ

၏ ပုံ၊ ကျေးဇူးလေးယာဉ်ကလည်း ကာဂါသဘောကြီးဆီသို့ ထိုးဆင်းကာ ဝုံးကျဲတိုက်ခိုက်လေ
လှည်း။ ပထမဝုံး ၃လုံး ပစ်မှတ်လွဲချော်သွား၏။ စတုတ္ထဝုံးက သဘောကုန်းပတ်ပေါ်သို့
တိုက်ရိုက်ကျဆင်းကာ ဆီထည့်ပြီး ကောင်းကင်ယံသို့ ပျံတက်ရန် စီစဉ်ဆဲ ဂျပန်
လေယာဉ်တို့အကြား ကျဆင်းပေါက်ကွဲသွားလေသည်။ ချက်ချင်းပင် ကာဂါလေယာဉ်
တင်သဘောကြီးမှာ လေယာဉ်တွေပျက်စီးကုန်တော့၏။ သဘောကိုလည်း မီးစွဲ
လောင်ကျွမ်းပြီဖြစ်သည်။ အမေရိကန်လေတပ်မှ ကျေချသော ဝုံးအများစုသည် ဂျပန်
လေယာဉ် တင်သဘောတို့ကို ထိမှန်ကြတော့၏။ လေယာဉ်တင်သဘောတစ်စင်းသည်
တစ်ဘက်သို့ တိမ်းစောင်းသွားပြီဖြစ်လေသည်။ သဘောပေါ်မှ ဓာတ်ဆီသိုလှောင်
ကန်ကို ဝုံးထိမှန်သောအခါ မီးတောက်မီးလျှံတို့ ပြင်းစွာလောင်ကျွမ်းတော့၏။
ဂျပန်တို့၏ ကာဂါသဘောကြီး မလှုပ်ရှားနိုင်တော့ပြီ။

ဂျပန်လေယာဉ်တင်သဘော အာကာဂီများလည်း ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်တွေ
အပြည့်ဖြစ်သွား၏။ ထို့ကြောင့် သဘောသား ၂၀၀ ခန့်သည် သဘောကုန်းပတ်ပေါ်မှ
ရေထဲသို့ခုန်ချကြတော့၏။ လေယာဉ်တင်သဘောများ၏ ကုန်းပတ်ပေါ်မှ ဂျပန်
လေယာဉ်အများစုလည်း မီးသင့်လောင်ကျွမ်းမှုကိုခံကြရတော့၏။ ဆိုရီယူသဘောမှ
လည်း ဝုံးဒဏ်သင့်၍ မီးခိုးတွေ အူထွက်နေ၏။

၁၀၄၀ နာရီတွင် အာကာဂီသဘော၏ စတီယာရင်သည် အသုံးပြုမရတော့
ချေ။ သဘောအင်ဂျင်လည်း ရပ်ဆိုင်းသွားပြီ။ သဘောကြီးကို ထိန်းချုပ်နိုင်ခြေမရှိ
တော့ပြီ။ ဒုတိယရေကြောင်းဗိုလ်ချုပ်ကြီးနာဂူမို၏အဖွဲ့သားတို့က သူ့အား အာကာဂီ
သဘောမှ အချိန်မီထွက်ခွာရန် ၊ အခြားလေယာဉ်တင်သဘောမှနေ၍ ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲ
ရန် တင်ပြကြ၏။ အစဦးပိုင်းတွင် နာဂူမိုက ငြင်းဆန်သေး၏။ နောက်တော့သဘော
၏အခြေအနေမှာ ပိုမိုဆိုးရွားလာသဖြင့် အခြားသဘောသို့ ကူးပြောင်းရန် စီစဉ်၏။
သို့သော်အခြေအနေတွေက နောက်ကျနေပြီ။ သဘောကြီးကို မီးညွှန်မီးခိုးတွေ ဖုံးလွှမ်း
နေပြီ။ ထို့နောက် အသက်ကယ်လေ့များဖြင့် လွတ်လမ်းရှာကြရတော့၏။

ဂျပန်လေယာဉ်တင်သင်္ဘော ဟီရီယူမှ ဒုတိယရေကြောင်း ဝိုင်းချုပ်ကြီး ယာမာဂူချီသည် အခြားလေယာဉ် တင်သင်္ဘောများ ဒဏ်ရာရခြင်း မီးစွဲလောင်ခြင်းတို့ ကြောင့် သူ၏ သင်္ဘောတစ်စင်းတည်းက ရန်သူအမေရိကန် ဆက်လက်တိုက်မည်ဟု ဆို၏။

အမေရိကန်လေယာဉ်တင်သင်္ဘော ယော့တောင်းရှိ ရေဒါက ဂျပန်လေယာဉ် များ တိုက်ခိုက်ရန် ပျံသန်းလာသည်ကို ရေဒါမြင်ကွင်းတွင် ပေါ်လာ၏။ ဂျပန်လေယာဉ် များ ယော့တောင်းသင်္ဘောသို့ ရောက်ရန် ၁၅ မိုင်အလိုမှာပင် အမေရိကန်ဝိုင်းလ်ကက် တိုက်လေယာဉ်တို့ ကြားဖြတ်တိုက်ခိုက်လိုက်တော့၏။ ဂျပန်တိုက် လေယာဉ် ၃ စင်းနှင့် ဗုံးကျဲလေယာဉ် ၁၀ စင်း တိုက်ခိုက်ပျက်စီးခြင်းခံလိုက်ရလေသည်။ ဂျပန်ဗုံးကျဲ လေယာဉ် ၈ စင်းက ယော့တောင်းသင်္ဘောကိုတိုက်ခိုက်ရန်ဆက်လက်၍ လွတ်ထွက် သွား၏။ ယော့တောင်းသင်္ဘောပေါ်မှ လေယာဉ်ပစ်အမြောက်များက ဆီးကြိုပစ်ခတ်ရာ လေယာဉ်တစ်စင်းမှာလေထဲမှာပင် ကျေမှုသွား၏။ ဗုံးတစ်လုံး က ယော့တောင်း သင်္ဘောပေါ်ရှိ လေယာဉ်လမ်းကြောင်းပေါ် သို့ကျရောက်ပေါက်ကွဲရာ ၁၀ ပေပတ်လည် အပေါက်ကြီးဖြစ်သွားခဲ့သည်။ ထို့နောက် မီးတောက်မီးလျှံပေါ်ထွက်လာ၏။ မီးလောင်မှုကြောင့် ယော့တောင်း၏ ဘိုင်လာအိုးကြီးပေါက်ကွဲသွားလေသည်။ စုစုပေါင်း ဘိုင်လာအိုး ၃ အိုးပေါက်ကွဲသွားရာ ယော့တောင်း သင်္ဘောကြီး မလှုပ်ရှားနိုင်တော့ချေ။ ၁၀မိနစ်အကြာတွင် ယော့တောင်းသင်္ဘောကြီးသည် ၂၆ ဒီဂရီတိမ်းစောင်း နေပြီဖြစ် သည်။ သင်္ဘော၏ပတ်လည်ရေပြင်တွင် အပေါ်ယံလောင်စာဆီတွေ ယိုထွက်နေပြီ။ ဤရေမျက်နှာ ပြင်မီးပွားကူလိုက်ရုံဖြင့် ရေမျက်နှာပြင်တွင် မီးအပေါ်ယံရှုပ်၍ လောင် စေနိုင်၏။ ၁၄၅၅ နာရီတွင် သင်္ဘောပေါ်ရှိ လူများအားလုံးတို့အား သင်္ဘောမှ စွန့်ခွာ ကြရန် အမိန့်ပေးလိုက်လေသည်။

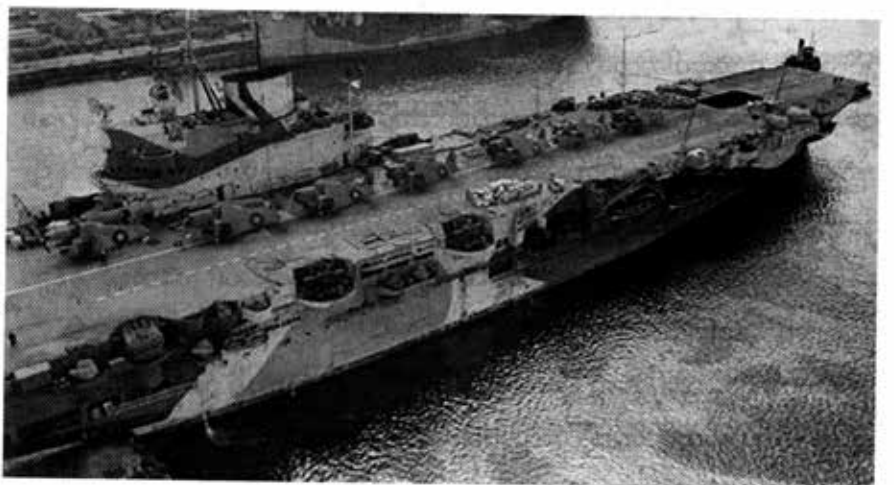
ဤကဲ့သို့ တိုက်ပွဲတွေ ပြင်းထန်နေစဉ် မိုင် ၁၀၀ အကွာရှိ ဂျပန်လေယာဉ်တင် သင်္ဘော ဟီရီယူကိုကွပ်ကဲသည့် ယာမာဂူချီ၏ စိတ်ထဲတွင် သူ၏လူများက အမေရိကန်

စစ်သင်္ဘောကိုတိုက်ခိုက်နှစ်မြုပ်ပြီးလောက်ပြီဟု ထင်၏။ သို့သော် ယာမာဂူချီ ကြာကြာ မရှုပ်ပျက်နိုင်ချေ။ ၁၇၀၁ နာရီတွင် အမေရိကန်ရေကြောင်း ဝိုင်းချုပ်ကြီး စပရူဝပ်၏ ကျန်ရှိနေသေးသော ဝုံးကျဲလေယာဉ် ၂၄ စင်းက ယာမာဂူချီသင်္ဘောအထက် ကောင်းကင်ယံသို့ ရောက်နေပြီ။ အမေရိကန်ဝုံးကျဲလေယာဉ်တို့က ကျဲချလိုက်သော ဝုံး ၄လုံးက ဟီရီယူသင်္ဘော၏ ဦးခေါင်းပိုင်းနှင့် ပဲ့ပိုင်းတို့ကို ထိသွားပေပြီ။ ဟီရီယူ သင်္ဘောတစ်စင်းလုံးမီးတောက်မီးလျှံတို့က တဝန်းဝန်းတောက်လောင် ဝါးမျှိုနေပြီဖြစ် လေသည်။ သို့သော် စက်ခန်းက မရပ်သဖြင့် ဟီရီယူသင်္ဘောကြီးသည် သွေးရူး သွေးတန်းနှင့် ပြေးနေသကဲ့သို့ မီးဟုန်းဟုန်းတောက်လောင်လျက်က ဦးတည်ရာမဲ့ရွေ့ လျားခုတ်မောင်းနေ၏။ မိနစ်အတန်ကြာ ပြီးနောက် ဟီရီယူသင်္ဘောကြီး ရပ်ဆိုင်းသွား ၏။

သမုဒ္ဒရာအောက်ခြေသို့

မွန်းလွဲပိုင်းတွင် ပူနွေးသော ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာပြင်ကျယ်ဝယ် သေဆုံးခြင်းနှင့် ပျက်သုဉ်းခြင်းရှုခင်းပေါ်သို့ နေခြည်သည် ဖြာကျလျက်ရှိလေသည်။ ဂျပန်လေယာဉ် တင်သင်္ဘောဆိုရီယူက ဦးစွာနှစ်မြုပ်လေသည်။ မိနစ် ၃၀ မပြည့်တပြည့်ကာလတာ

သစ်လွင် ဝင်ကြားလှသော ဂျပန်လေယာဉ်တင် သင်္ဘောကြီး ဆိုရီယူသည် ယခုတော့ မီးသင်္ဂြိုဟ်စက်ကြီးအလား သူ၏ သင်္ဘောသား အချို့ကိုလည်း သူလိုပင် မီးကျွမ်းလောင် မြိုက်စေပြီ ဖြစ်ပေသည်။ သင်္ဘောမာလိန်မှူးက သူ၏ သင်္ဘောသားတို့ကို သင်္ဘောမှ စွန့်ခွာထွက်ခွင့်အမိန့်ပေးလိုက်၏။ သင်္ဘောမာလိန်မှူးကို မီးဟုန်ဟုန်းတောက်သည့် ကြားမှ သင်္ဘောသားတစ်ယောက်က ကယ်တင်ရန် ရောက်လာ၏။ မာလိန်မှူးက ကယ်တင်ရန် လာသူကို ဟန့်တားလိုက်ပြီး ဂျပန်အမျိုးသားသီချင်းကို ပြန်သွားပြီးဆိုရန် မှာကြားပြီး မီးလောင်ဆဲသင်္ဘော၏ အောက်ခန်းဆီသို့ ဆင်းသွားလေသည်။

နီရဲသော နေလုံးကြီးသည် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာကြီးထဲသို့ တိုးဝင်တော့သည်။ ဆိုရီယူသင်္ဘောကြီးမှ ပြင်းထန်သော ပေါက်ကွဲသံကြီးကြားရပြီး အချိန်ပြင်းစွာ မီးညွန့်များက အပေါ်သို့ ပန်းထွက်လာ၏။ ဖျက်သင်္ဘောဆီမှ “ဆိုရီယူဘန်ဇိုင်း” ဟု အော်ဟစ်လိုက်ရာ ကျန်သင်္ဘောသားတို့ကပါ သံပြိုင်အော်လိုက်ကြ၏။ ဆိုရီယူသင်္ဘော ကြီးသည် သမုဒ္ဒရာရေလှိုင်းတို့အောက် နှစ်ဆင်း၍သွားကြပေပြီ။ ၁၀ မိနစ်အကြာတွင် ရေအောက်မှပေါက်ကွဲ သံကြီးဖြစ်ပေါ်လာကာ အသက်ရှင် ကျန်ရစ်သူသင်္ဘောသားတို့ ကိုပင် တုန်ခါမှုကို သတိမူမိလိုက်ကြ၏။

၁၉၂၅ နာရီတွင် ကာဂါသင်္ဘောကြီးပေါ်မှ မီးခိုးတွေ ထူထပ်လွှမ်းခြုံလာပြီး ရေအောက်သို့ နှစ်မြှုပ်သွားလေရာ ဤဂျပန်သင်္ဘောကြီးနှင့်အတူ ရေတပ်သားပေါင်း ၈၀၀ ခန့် ရေအောက်သင်္ချိုင်းသို့ဆွဲခေါ်သွားခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။

နောက်နေ့နံနက်လင်းအားကြီးအချိန်အထိ ဟီရီယူသင်္ဘောကြီးမှ သင်္ဘော သားတို့ကိုသင်္ဘောကြီးမှ စွန့်ခွာရန် အမိန့်ပေးပေးသေးချေ။ ရေကြောင်းငိုလ်ချုပ်ကြီး ယာမာဂူချီက သင်္ဘောပေါ်မှာပင် သင်္ဘောကြီး၏ ကံကြမ္မာ အတိုင်းနေရန်ဆုံးဖြတ်လေ သည်။ သူ၏သင်္ဘောသားတို့ကိုသာ သင်္ဘောမှ ထွက်ခွာရန် အမိန့်ပေးလေသည်။ ဤ သင်္ဘောပေါ်မှာပင် ယာမာဂူချီသည် သူလက်ထောက်စစ်အရာရှိများနှင့် ထာဝရခွဲခွာ ခြင်းနှုတ်ဆက်ပွဲအဖြစ် ယာမကာသောက်ကြ၏။ ၀၃၁၅ နာရီတွင် စစ်ရေးအရာရှိများ

သင်္ဘောမှ စတင်ထွက်ခွာသည်။ မကြာမီပင် သင်္ဘောကြီးမှ မီးတောက်တစ်ခု ပွင့်ပြီး နောက် ဖျက်သင်္ဘောက တစ်ခုတည်းသောတော်ပီဒိုဖြင့် သင်္ဘောကြီးကို ဇီဝိန်ချုပ်စေလိုက်သည်။

ဂျပန်တို့ လေယာဉ်တင်သင်္ဘောများထဲတွင် အထူးအလေးထားပြီးအကာအကွယ် အပေးခံရဆုံးသော သင်္ဘောမှာအာကာဂီသင်္ဘောဖြစ်သည်။ အာကာဂီသည် ဂျပန်အလံလွှင့်ထူထားသည့်သင်္ဘောဖြစ်၏။ ဂျပန်တို့ ရေကြောင်းစစ်အင်အားကို ပြသရာ ပြယုဒဖြစ်လေသည်။ ဗုံးဒဏ်ဖြင့်မီးစွဲလောင်နေသော အာကာဂီသင်္ဘောကြီးကို မီးငြိမ်းသတ်မှုမှာ မရနိုင်တော့သဖြင့် မီးသတ်တပ်ဖွဲ့လက်လျှော့ရတော့၏။ ဇွန်လ ၄ ရက် ၁၃၃၈ နာရီတွင် ဤသင်္ဘော၌ ချိတ်ဆွဲထားသော ဂျပန်ကေရာင်ပုံကို စတင်ဖြုတ်လိုက်တော့၏။ ညနေပိုင်းအရောက်တွင် အာကာဂီသင်္ဘောကြီးအပေါ်မှ သင်္ဘောသားအားလုံးကို ထွက်ခွာခွင့်ပြုလိုက်ပြီဖြစ်၏။

ဇွန်လ ၅ ရက် ၀၅၀၀ နာရီတွင် ရေကြောင်းဗိုလ်ချုပ်ကြီး ယာမာမိုတို၏အမိန့်ဖြင့် မီးလောင်နေသော အာကာဂီသင်္ဘောကြီးကို ဖျက်သင်္ဘောများမှ တော်ပီဒိုဖြင့်ပစ်ခတ်နှစ်မြုပ်စေလိုက်၏။ “အာကာဂီဘန်ဇိုင်း”ဟူ အများနှင့်အတူ သင်္ဘောကြီးသည် သမုဒ္ဒရာမျက်နှာဖြင့်အောက်သို့ ငုပ်လျှိုသွားပေပြီ။ ကြီးမားသော ရေဝဲဂယက်ကြီးသာလျှင် နောက်ဆုံးနှုတ်ဆက်ခြင်းအဖြစ် ပေါ်လာခဲ့၏။

ဇွန်လ ၅ ရက်နေ့ ၀၂၅၅ နာရီတွင် ယာမာမိုတိုက ဤရေကြောင်းတိုက်ပွဲကြီးဆုံးခန်းတိုင်ပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောကာ ဂျပန်စစ်ဆင်ရေးသင်္ဘောအားလုံး ဆုတ်ခွာရန်အမိန့်ပေးလိုက်လေသည်။ ဂျပန်ရေတပ်၏ အကောင်းဆုံးသော လေယာဉ်တင်သင်္ဘောကြီး ၄ စင်းသည် ပြန်လည်ဆုတ်ခွာရာသို့ မပါနိုင်တော့ဘဲ သမုဒ္ဒရာကြမ်းပြင်သင်္ချိုင်းတွင်ကျန်ရစ်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ဤကျန်ရစ်ခဲ့သောသင်္ဘောကြီးများနည်းတူ ဂျပန်လေယာဉ် ၃၃၂ စင်း၊ သင်္ဘောသားနှင့်လေတပ်သားပေါင်း ၂၁၅၅ တို့သည်လည်း အသက်စွန့်လွှတ်လိုက်ကြရလေသည်။

မစ်ဒဝေးကျွန်းတိုက်ပွဲသည် ပစိဖိတ်သမုဒ္ဒရာစစ်ပွဲ၏ ရေကြောင်းစစ်ပွဲအလှည့် အပြောင်း ဖြစ်ပေသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဤမစ်ဒဝေးကျွန်းတွင် အရှုံးနှင့် ရင်ဆိုင်ရပြီးနောက် ဂျပန်တို့သည် နောက်ပိုင်းထိုးစစ်ဆင်မှု မပြုတော့သည်ကိုတွေ့ရ သောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။

Ref: Gordon W. Prange ၏ "Miracle at Midway" ကို ပြန်ဆိုပါသည်။

နီပေါနိုင်ငံမှ ကူမာရီကလေးများ

နီပေါနိုင်ငံ ခတ္တမန္တူလွင်ပြင်တွင် နေထိုင်ကြသည့် နေဝါတိုင်းရင်းသားတို့တွင် အရွယ်မရောက်သေးသော မိန်းကလေးတို့ကို စိစစ်ရွေးချယ်ပြီး ကူမာရီအဖြစ် တင်မြှောက်ကာ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်နှင့် ပြည့်စုံသောနတ်ဘုရားမကလေးများအဖြစ် ကိုးကွယ်ပူဇော်သည့်လေ့ထုံးစမ်း ယနေ့တိုင်ရှိနေပေသည်။

ဤဆောင်းပါးကို ရေးသားပြုစုသူ အစွဘဲလားထရီး (Isbella Tree) သည် ၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်က ဆယ်ကျော်သက်အဖြစ် ခတ္တမန္တူသို့ အလည်အပတ်ရောက်စဉ်က ကူမာရီကို စတင်တွေ့ရှိကာ စိတ်ဝင်စားခဲ့၏။ အစွဘဲလားထရီးသည် ဤကူမာရီကလေးများနှင့်ပတ်သက်၍ ၁၃နှစ်ကြာမျှ လေ့လာပြီးနောက် “သက်ရှိနတ်ဘုရား” (The Living Goddess) ဟူသော စာအုပ်ကို ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့၏။ သူမ၏ “နီပေါနိုင်ငံမှ သက်ရှိနတ်ဘုရားမလေးများ” (Living Goddesses of Nepal) ကို မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုတင်ပြလိုက်ပါသည်။

ပွဲကို လာရောက်ခွင့်တားမြစ်ထားလေသည်။ ကျွန်မက ယူနီကားအား “သမီးရင်ထဲ ထိတ်လန့်နေသလား” ဟု မေးရာသူမက ကြည်ရှင်လန်းဆန်းစွာဖြင့် “စိတ်လှုပ်ရှားရုံ လောက်ပါပဲ” ဟု ဖြေဆိုလေသည်။

ယူနီကာ မိသားစုအိမ်ကလေးသည် မျက်နှာကျက်နိမ့်နိမ့်၊ အုတ်နှင့် သစ်သားရောစပ် ဆောက်လုပ်ထားသော အိမ်ကလေးဖြစ်၏။ ကျွန်မတို့က ယူနီကာတို့အိမ်မှ ထွက်လာ ကြသောအခါ ကျဉ်းမြောင်းသော လမ်းထဲတွင် သူမ၏မိခင် ဆာဘီတာနှင့်အစ်မဖြစ်သူ ဘီဖာဆာတို့နှင့် လက်တွဲကာ ကလေးဘဝမြူးထူးစွာထွက်ခွာကြသည်ကိုတွေ့ရ၏။ သူတို့၏ နေအိမ်နှင့် ဟာခါဘဟာအဆောက်အဦက မဝေးလှချေ။ ဤအဆောက်အဦ သည် ဝင်းထဲတွင်ရှိပြီး ရာစုပေါင်းများစွာကပင် ဤနေဝါမျိုးနွယ်စုတို့ စုဝေးတွေ့ဆုံရာ ဘာသာရေးပွဲလမ်းသဘင်များကျင်းပရာနှင့် ကူမာရီခေါ် သက်ရှိနတ်ဘုရားမကလေး များ ရွေးချယ်ရာအဆောက်အဦဖြစ်ပေသည်။ ယူနီကာသည် သူ့အကြိုက်အဝါနုရောင် သိုးမွေးကိုဝတ်ဆင်လျက်လိုက်ပါလာ၏။ အကယ်၍ သူမအား ကူမာရီအဖြစ်ရွေးချယ် လိုက်သည်ရှိသော် ဤအဝတ်အစားတို့သည် နောက်ဆုံးဝတ်သော အဝတ်အစားတွေ ဖြစ်ပေမည်။ သက်ရှိနတ်ဘုရားမလေးတို့၏ ဝတ်စုံသည် အနီရောင်ဖြစ်သည်။ အနီ ရောင်သည် စွမ်းအင်ကို ဖန်တီးပေး၏။ ထို့ပြင်လည်းအိမ်ထောင်ရှင်အမျိုးသမီးလည်း ဝတ်ဆင်လေ့ရှိ၏။ အိမ်နီးချင်းအမျိုးသမီးတစ်ဦးက ယူနီကာ၏ပါးပြင်ကို ချစ်စနိုးဖြင့် တို့ထိလိုက်ပြီး “သမီးလေးက ကူမာရီအဖြစ် အရွေးခံရဖို့ သွားတာမဟုတ်လား” ဟု မေး၏။

ကူမာရီကလေးတို့ကို နေဝါလူမျိုးနွယ်စုတို့က ကိုးကွယ်၏။ သူတို့က ကူမာရီတို့တွင် ထူးခြားသော စွမ်းရည်ရှိပြီး ဖျားနာခြင်း၊ သွေးလေမမှန်ခြင်းတို့ ပျောက်ကင်းစေသည့် တန်ခိုးရှင်ကလေးများဖြစ်သည်ဟု ယူဆထားကြ၏။ ကူမာရီကလေးများက ကောင်းချီး ပေးခြင်း၊ ဆုမွန်ကောင်းတောင်းပေးခြင်း၊ ကြွယ်ဝချမ်းသာစေခြင်းဟူသော ဆုလာဘ် များကို ပေးစွမ်းနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်၏။ အဆုံးစွန်ပြောရလျှင် ကူမာရီတို့သည် လူသား

နှင့် နတ်ဒေဝါတို့အကြား ဆက်စပ်ပေးနိုင်စွမ်းရှိသည့် သက်ရှိနတ်ဘုရားမကလေးများ ဟု သက်ဝင်ယုံကြည်ထားကြ၏။

ဤကုမာရီလေ့ထုံးတမ်းမှာ တစ်ဆယ်ရာစုကတည်းက စတင်ခဲ့သည့်ယုံကြည်မှု တစ်ခုဖြစ်ပေသည်။ ငယ်ရွယ်သောမိန်းကလေးများနှင့်ယောက်ျားကလေးတို့သည် တောင်အာရှဒေသတစ်ခွင်တွင် ဟိန္ဒူဘာသာနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များဖြစ်ကြပြီး သူတို့သည် နတ်ဒေဝါတို့၏ ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ကြသည်ဟု ယုံကြည်ခဲ့ကြ၏။ သူတို့၏ နတ်ဒေဝါတို့နှင့်ဆက်သွယ်နိုင်စွမ်းနှင့် အနာဂတ်ကို ကြိုတင်မြင်နိုင်စွမ်းတို့ကြောင့် အာရှ ဒေသရှိ အုပ်စိုးသူတို့၏ လေးစားမှု၊ စိတ်ဝင်စားမှုကိုခံယူကြရ၏။ ရာစုပေါင်းများစွာ ကပင် အိန္ဒိယတိုက်ငယ်တစ်ဝန်းရှိ ကက်ရှမ်းယား၊ အာသံ၊ ဘင်္ဂလားနယ်၊ တမီးလ်နာဒူး နှင့် နီပေါတို့တွင် အမျိုးသမီးတို့၏ စွမ်းရည်ကို ဘာသာရေးနှင့် နှွယ်၍ အလေးထား ကြ၏။ တန်ထရစ်အယူအဆအရ သာမန်လူသားထက်ပိုလွန်သော စွမ်းရည်တို့ဖြင့် နတ်ဒေဝါအဖြစ်မှ လူသားအသွင်အဖြစ် ဖြစ်တည်လာကြသူများဟု ယူဆကြလေသည်။

နီပေါနိုင်ငံ၏ ဝေးလံသော ဟိမဝန္တာတောင်ခြေတွင်သာလျှင် ဤကဲ့သို့ အပျိုဖော် မဝင်သေးသော မိန်းကလေးငယ်တို့ကို ဂုဏ်ပြုရွေးချယ်သည့်အလေ့အထက ယခု ထက်တိုင် တည်ရှိလျက်ရှိပြီး နီပေါဘာသာဖြင့် ကုမာရီဆိုသည်မှာ အပျိုဖော်မဝင်မီ အရွယ်၊ အပျိုစင်ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရပေသည်။ အခြားဒေသတို့တွင် ထိုလေ့ထုံးမရှိပြီး ဖြစ်သော်ငြားလည်း ဤသက်ရှိနတ်ဘုရားမတည်းဟူသော အယူသည် ယနေ့တိုင် အစိုးစွဲ လျက်တည်ရှိဆဲဖြစ်ပေသည်။ နေဝါမျိုးနွယ်ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့က ကုမာရီကိုလွန်စွာ တန်ခိုး စွမ်းအင်ထက်မြက်သော ဝါဒဒါဝေဝီဝိညာဉ်တွယ်နေသည်ဟု ဆို၏။ ဟိန္ဒူဘာသာဝင် တို့ကလည်း တေလီဂူဟူသော နတ်ဘုရားမက ဝိညာဉ်တွယ်နေသူဖြစ်သည်ဟု ယူဆ၏။

ယနေ့ နီပေါနိုင်ငံတွင်ကုမာရီကလေးပေါင်း ၁၀ ဦးရှိပြီး ဇဦးမှာ ခတ္တမန္တလွင်ပြင် တွင်ရှိပေသည်။ ကုမာရီဖြစ်ထိုက်သူကို ရွေးချယ်ရာမှာ ရိုးရာမိသားစုဝင်များထဲမှသာ ဖြစ်ပြီး ပူဇော်ပွဲကျင်းပရာ ဝင်းအတွင်းရှိ ကိုးကွယ်ရာအဆောက်အဦတွင်ကျင်းပ၏။

ရွေးချယ်ခံပိုင်ခွင့်ရှိသူတို့ကလည်း ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် အဆင့်မြင့်ဇာတ်ထဲမှသာ ရွေးချယ်ခံပိုင်ခွင့်ရှိပေသည်။ ဤအဆင့်အတွက် ရွေးချယ်ခံရပြီဆိုလျှင် အမြင့်မားဆုံး သော ဂုဏ်ပြုမှု၊ အရိုအသေအပေးမှုကို ကူမာရီမိသားတို့ပါ ခံစားကြရလေသည်။ ဤ သို့ရွေးချယ်ခံယူရဖို့အတွက် ငွေကြေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးနှင့် ကာယကံရှင်၏ ခေတ်သစ်ကမ္ဘာ တွင် စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံရမှုနှင့် ထိုမှတစ်ဖန်အပျိုဖော်ဝင်ချိန်ကျပြီဆိုလျှင် ကူမာရီ ဘဝကိုစွန့်၍ သာမန်လူအဖြစ် ဆက်လက်ကျင့်လည်ကြရပြန်သည်။ မိသားစုတို့က မိမိ တို့၏ သမီးငယ်ကူမာရီအရွေးခံရရေးအတွက် အထူးပင် ပြင်ဆင်ကြရလေသည်။

ယခုတစ်ကြိမ်သည် ကူမာရီရွေးချယ်ပွဲတွင် ယူနီကာအဖို့ ဒုတိယအကြိမ်ဖြစ်၏။ ပထမအကြိမ်ရွေးစဉ်က ယူနီကာသည် ၂နှစ်သမီးအရွယ်သာ ရှိပေသေးသည်။ လွန်စွာ အရွယ်ငယ်လွန်းသေးသဖြင့် ယူနီကာ ကောင်းကောင်း မမှတ်မိချေ။ ယခုတစ်ကြိမ်တွင် ယူနီကာက ကူမာရီရွေးချယ်ပွဲတွင် ဝင်ရောက်အရွေးခံမည်ဟု သူမိဘတို့ကို ပူဆာ သဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် အရွေးချယ်ခံရရန်ထွက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ယူနီကာက ကူမာရီလို ဝတ်ချင်နေ၏။ သူမ၏ ဆံပင်တို့ကို ခေါင်းပေါ်တွင်စုပြီးထုံးထားလိုသည်။ သူမ၏ မျက်ဝန်းပတ်လည်တွင် အနားသတ်မျဉ်းတို့ကို ဆေးရောင်ဖြင့် နားထင်အထိ ခြယ်သလိုသည်။ ကူမာရီ ရွေးချယ်မည့်ပွဲတော်ရက်တွင် သူမ၏ နဖူးတွင် အနီရောင် ကံကောင်းခြင်း ဆေးသုတ်လိမ်းရမည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းကို တတိယမျက်လုံးဟု ခေါ် တွင်ပြီး မီးမျက်စိဟူ၍ ခေါ်တွင်လေသည်။ ဤတတိယမျက်လုံးသည် နဖူးပြင်၏ အလယ် တည့်တည့်တွင် ခြယ်သထား၏။ ဤကူမာရီအဆင်အပြင်သည် အထူးမွန်မြတ်သော ကံကောင်းခြင်းကို ခေါ်ယူခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆို၏။

ယူနီကာ၏အဘွား မာစီနုကု သူ့မြေးမကလေး ယခုတစ်ကြိမ် ကူမာရီအဖြစ် အရွေး မခံရလျှင် စိတ်ဓာတ်ကျသွားမည်ကို စိုးရိမ်နေ၏။ “ကျွန်မဆန္ဒကတော့ မြေးမကလေး ဆန္ဒအတိုင်းပါပဲ၊ ကျွန်မမြေးမကလေး ဝမ်းနည်းပက်လက်ဖြစ်မှာကို ကျွန်မ မကြည့် ရက်ဘူး” ဟုဆို၏။

ယူနီကာ၏ ဖခင်ဖြစ်သူ ဖိနပ်ဆိုင်ရှင် ရာမက်က သူ့သမီးအတွက် အခြားနည်းဖြင့် စိုးရိမ်ပူပန်၏။ ရာမက်က ကျွန်မအား “ကျွန်တော်ကတော့ သမီးအတွက်ကူမာရီအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရင် ကုန်ကျစရိတ်အတွက် စိတ်ပူမိတယ်။ မိသားစုငွေရေးကြေးရေးအတွက် ပါ”ဟု ပြောပြ၏။

ကူမာရီဟူ၍ ဖြစ်လာလျှင် အားလုံးကို တာဝန်ယူရသည်။ အိမ်ထောင်၏ စားဝတ် နေရေးကို ဦးဆောင်ရသော အိမ်ထောင်ဦးစီးရာမက်အတွက် အကြီးမားဆုံးသော

ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးပင်ဖြစ်ပေသည်။ သမီးငယ်ကူမာရီဖြစ်လာလျှင် ထူးခြားသော အဝတ် အစားတို့ကို ဆင်မြန်းရ၏။ နေ့စဉ်မိတ်ကပ်အလှဖြစ်ခြင်း၊ အဝတ်အစားသစ်လဲရခြင်း၊ တန်ဖိုးကြီးသော အဝတ်အဆင်တန်ဆာ တစ်နှစ်လျှစ် နှစ်ကြိမ်လဲလှယ်ဝတ်ဆင်စေရ ၏။ ထို့ပြင် ကူမာရီကို ပူဇော်ဦးခိုက်လာကြသူတို့အား အပူဇော်ခံရန်အိမ်ခန်းကို အထူး

ပြင်ဆင်ရခြင်း၊ ပူဇော်မည့်သူများကို ကူမာရီက ကောင်းချီးပေးရန်အတွက် ခမ်းနားသောသလွန်တော်ကို ပြင်ဆင်ထားရ၏။ နံနက်တိုင်းမိသားစုဝင်တို့က ကူမာရီကို ရိုသေကိုင်းရှိုင်းစွာ ဝတ်ပြုကြရ၏။ ပွဲတော်ကာလမှအပ ကူမာရီသည် အိမ်အပြင်သို့ မထွက်ရချေ။ အပြင်သို့ထွက်စရာရှိလျှင် တစ်စုံတစ်ယောက်က ချီပိုး၍သော်လည်းကောင်း၊ ဝေါယာဉ်ပေါ်တွင် ထိုင်စေပြီး လူများက ထမ်းပိုး၍ လည်းကောင်း ပို့ပေးကြရ၏။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ကူမာရီ၏ ခြေဖဝါးသည်မြေနှင့်မထိရသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ကူမာရီနေသောအိမ်ကလည်း ရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းနှင့်အညီ ပြင်ဆင်ထားရ၏။ ကူမာရီကို ဝတ်ပြုရန် လာသူသည် သားရေဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ပစ္စည်းတို့ကို ဆင်မြန်းမလာရပေ။ ယုတ်စွအဆုံး ကူမာရီ၏သွေးကိုမည်သည့်နည်းနှင့်မျှ မထွက်စေရ။ မတော်တဆ ထိခိုက်ရှနာ၍ ကူမာရီသွေးထွက်လာသည်ရှိသော် ကူမာရီ၏ခန္ဓာကိုယ်တွင်ကိန်းအောင်းနေသော တန်ဖိုးတော်ရှင်၏ ဝိညာဉ်သည် ထွက်သွားပြီဖြစ်သဖြင့် သူ၏စွမ်းရည်တန်ခိုးသည် ပျက်ပြယ်သည်ဟု ယူဆ၏။ အကယ်၍ သက်ရှိနတ်ဘုရားမသည် အပျိုဖော်ဝင်လာသည်နှင့် ကူမာရီဘဝမှ ရပ်ဆိုင်းသွားပြီဖြစ်သည်။

ရာမက်အဖို့ သူ့သမီးကို ကူမာရီအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရသည်ရှိသော် သူ့သမီး၏ နောင်ရေးအတွက် ပူပန်ပြန်၏။ ကူမာရီအဖြစ် အပူဇော်ခံ၊ အရိုအသေပေးခံရပြီးနောက် သာမန်မိန်းကလေးဘဝသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိသည်အခါ သက်ရှိနတ်ဘုရားဘဝမှ သာမန်မိန်းကလေးပြန်ဖြစ်လာသည့် ကြားကာလတွင် ခက်ခဲမှုများကြုံရတတ်၏။ တစ်ချိန်က ကူမာရီဖြစ်ခဲ့ဖူးသော မိန်းကလေးအတွက် အိမ်ထောင်ပြုချိန်တွင် နိမိတ်ဆိုး၊ ကောလာဟလဆိုးများ ရှိနေ၏။ ကူမာရီဖြစ်ခဲ့ဖူးသူကို ယောက်ျားကလေးများက ဇနီးအဖြစ်ယူရန်နောက်တွန့်တတ်ကြ၏။ အိမ်ထောင်ရေးအဆင်မပြေမှုများဖြစ်တတ်သည်။ ကူမာရီ၏ ဝိညာဉ်သည်အိမ်ထောင်ရှင်မဖြစ်သည်အထိ တွယ်ကပ်နေတတ်သည်ဟူသော အယူသည်းမှုက ရှိနေ၏။

ပထန်ဒေသတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာ မိရိုးဖလာမိသားစုမှ ဆင်းသက်လာသူသာလျှင်

ကူမာရီဖြစ်ထိုက်သည်ဟု ကူမာရီရွေးချယ်ရေးက သတ်မှတ်ထား၏ ဤရွေးချယ်ရေး အဖွဲ့က ဤရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်းကို ဆက်လက်ရှင်သန်လိုသူများဖြစ်ကြ၏။

ယူနီကာ၏ မိခင်ဆာဘီတာက “ကျွန်မတို့က မျိုးရိုးစဉ်ဆက် ဆက်ခံလာတဲ့ အယူ အဆကို စဉ်ဆက်မပြတ် ထိန်းသိမ်းချင်ပါတယ်။ ကျွန်မတို့ မျိုးရိုးစဉ်ဆက်ထဲမှာသက်ရှိ နတ်ဘုရားမရှိဖို့တာဝန်ရှိပါတယ်” ဟု ပြောပြ၏။ ခတ္တမန္တလွင်ပြင်၌ နေထိုင်ကြသူတို့ သည် အတိတ်ကာလက အယူအဆတို့ကို စွဲမြဲစွာ ယုံကြည်ကြလေသည်။ ဘုရားနှင့် အမြဲ အဆက်အသွယ်ရှိစေလိုကြသည်။

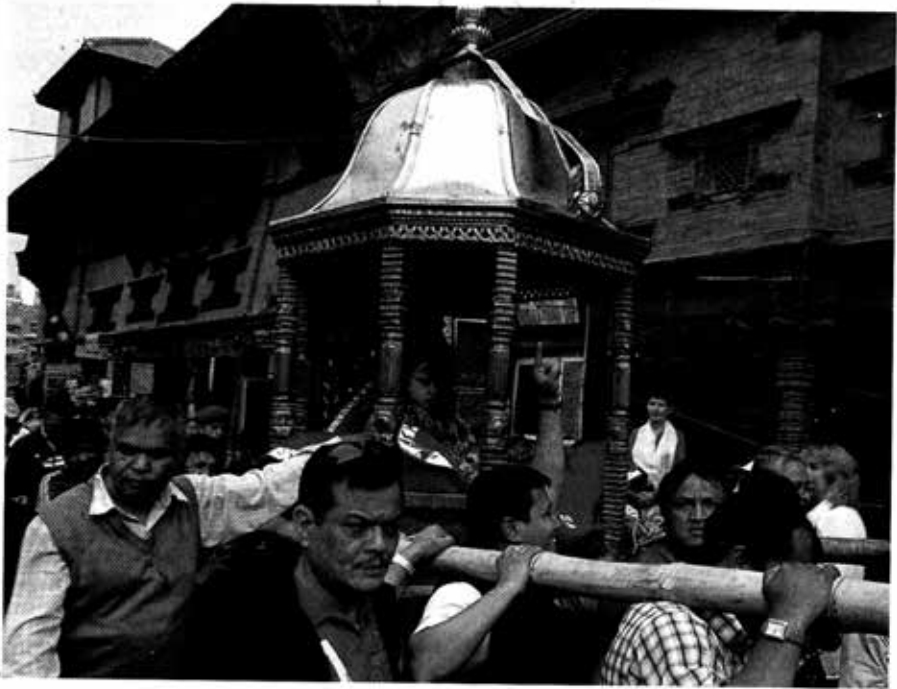
အလယ်ခေတ်က ခတ္တမန္တလွင်ပြင်ရှိ မြို့တိုင်းတွင် ကိုယ်ပိုင် ကူမာရီတစ်ဦးစီရှိခဲ့ ကြ၏။ ဘက္ကတာပူရနှင့် ပထန်တို့တွင် တစ်ချိန်က မင်းဆွေမင်းမျိုးထဲမှ ကူမာရီဖြစ်ခဲ့ ဖူးရာ ယခင်က ဟိန္ဒူဘုရင်များကိုယ်တိုင် ကူမာရီကို ရှိခိုးပူဇော်ခဲ့ရဖူးလေသည်။ မူဘာဟ ရွေးချယ်ချယ်ရေးဝင်းအတွင်းတွင် ပလ္လင်အလွတ်တစ်ခုရှိခဲ့၏။ ဤနန်းတော်ဝင်းသည် ခတ္တမန္တမြို့မှ မြောက်ဘက် ၅မိနစ်ခန့်လမ်းလျှောက်လျှင် ရောက်နိုင်၏။ ဤပလ္လင် ဟောင်းကို ဦးခိုက်ရှိခိုးနေသူများကို တွေ့ရ၏။ ဤပလ္လင်သည် ၁၉၇၂ခုနှစ်က ကူမာရီ တစ်ဦး စံမြန်းခဲ့သည့်နေရာဖြစ်ပေသည်။ မကြာသေးမီနှစ်များက ဤရိုးရာဓလေ့ထုံးတမ်း စဉ်လာအပေါ် ပြစ်တင်ရှုံ့ချမှုပေါ်ခဲ့၏။ လူ့အခွင့်အရေးလှုပ်ရှားမှုအဖွဲ့အစည်းက ဤ ကူမာရီ ဓလေ့ထုံးတမ်းသည် အမျိုးသမီးငယ်ကလေးများ၏ လွတ်လပ်မှုနှင့် ပညာရေး ကို အဟန့်အတားဖြစ်စေသည်ဟု ထောက်ပြဝေဖန်ကြ၏။

သို့သော် ၂၀၀၈ ခုနှစ်တွင် နီပေါနိုင်ငံ၏ တရားရုံးက ဤဓလေ့ထုံးတမ်းကို ဆန့်ကျင် သည့် အမျိုးသမီးတစ်ဦး၏ အသနားခံချက်ကို ပယ်ချခဲ့၏။ ဒေသ ၄ခုမှ ကူမာရီ ၄ဦး တို့အား အစိုးရက လစဉ်ထောက်ပံ့ကြေးပေးခဲ့လေသည်။ ဤထောက်ပံ့ငွေပမာဏမှာ ကူမာရီတို့၏ အဝတ်အစားဖိုးနှင့် ပူဇော်ခံသည့် အရာဝတ္ထုတို့၏ တန်ဖိုးမျှလောက်သာ ဖြစ်ပေသည်။

ကျွန်မသည်ကူမာရီအဖြစ်ရွေးချယ်မည့် ယူနီကာ၊ သူမ၏မိခင်နှင့်အစ်မများဖြစ်ကြ

သည့် ဆာဘီတာနှင့် ဘီပါဆာတို့နှင့်အတူ ရွေးချယ်ပွဲကျင်းပမည့် ဝိမာန်တွင်းသို့ ဝင်ကြ၏။ ဤဝိမာန်၏အမိုးပေါ်တွင် စေတီတစ်ဆူရှိ၏။ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူကိုလည်း ကြေးဖြင့်သွန်းထားသည်ကိုတွေ့ရပြီး ဤကြေးသွန်းရုပ်တုကို ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်များခိုးယူမည့်သူများရန်မှ ကာကွယ်သည့်အနေဖြင့် သံလှောင်ချိုင့်အတွင်း သော့ခတ်သိမ်းဆည်းထားသည်ကိုတွေ့ရ၏။ ဝိမာန်အတွင်းလူတွေ့စုဝေးရောက်ရှိနေသည့်အထဲတွင်ယူနီကာနှင့် အတူ ကူမာရီအဖြစ်ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံမည့် အင်ဂျီလာကိုလည်း ဝတ်စုံအပြည့်နှင့်တွေ့ရ၏။ အင်ဂျီလာမှာ ၃ နှစ်သမီးလေးသာဖြစ်ပေသည်။

ဤတာလီဂျီဘုရားရှိခိုးကျောင်းမှ အသက် ၇၇နှစ်အရွယ်ရှိပြီဖြစ်သည့် ဘုန်းတော်ကြီး အနန္တက ကူမာရီအဖြစ် ယှဉ်ပြိုင်အရွေးခံရန် ယူနီကာနှင့် အင်ဂျီလာတို့သာရှိသည့်အတွက် ဘဝင်မကျဖြစ်နေ၏။ အနည်းဆုံး ယှဉ်ပြိုင်ဘက် ၃ ဦးရှိသင့်သည်ဟု

ဆို၏။ ဘုန်းတော်ကြီးအနန္တက နီပေါနိုင်ငံ၏ မိသားစုစီမံကိန်းကို အပြစ်တင်နေ၏။ ဤစီမံကိန်းကြောင့်ကူမာရီဖြစ်ရမည့်မိန်းကလေးဦးရေ နည်းပါးရသည့်အတွက်ဖြစ်ပေသည်။ “ဒီကနေ့ လူတွေဟာ ဘာသာတရားကိုင်းရှိုင်းမှု နည်းသွားပြီ၊ အခြားခေတ်ပေါ်အရာတွေဆီ စိတ်ကရောက်နေကြပြီ” ဟု ဘုန်းတော်ကြီးအနန္တက ဆို၏။

ဘုန်းတော်ကြီးအနန္တက ယနေ့ခေတ်တွင် လူအနည်းငယ်သာလျှင် ၃၂ ပါးသော လက္ခဏာကိုသိကြတော့ကြောင်း၊ ဝမ်းနည်းစရာကောင်းကြောင်း၊ ယခုကဲ့သို့ ကူမာရီရွေးချယ်ရာတွင် ဤလက္ခဏာတို့သည် အရေးတကြီးစံထားရမည်ဖြစ်ကြောင်း “ကူမာရီလောင်းလျာရဲ့ ပေါင်တံကသမင်ရဲ့ပေါင်တံနဲ့တူရမယ်၊ ရင်ဘတ်က ခြင်္သေ့ရဲ့ ရင်ဘတ်နဲ့ တူရမယ်၊ လည်ပင်းက ခရုသင်းနဲ့ တူရမယ်၊ ကရဝိတ်ရဲ့ အသံလို ချိုသာရမယ်၊ ခန္ဓာကိုယ်က ညောင်ပင်လိုရှိရမယ် ဒါတွေဟာ ဘုရားလောင်း ဟေမိသတ္တရဲ့ လက္ခဏာတော်တွေပဲ၊ ပြီးတော့ ကူမာရီလောင်းလျာရဲ့ ကိုယ်မှပွေးရာပါ မည်သည့်အမှတ်အသားမျှ မပါရှိစေရဘူး” ရှင်းပြပါသည်။

နေဝါတိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်တိုင်းတွင် ဗေဒင်ဆရာက စီရင်ပေးသော ဇာတာရှိကြ၏။ ပေရွက်ပေါ်တွင် မွေးဖွားချိန်နှင့် နက္ခတ်ပြိုဟ်ခွင်ပုံသဏ္ဍာန်တွေပါသည့် ဇာတာဖြစ်ပြီး ဘုရားစင်တွင် တရိုတသေ သိမ်းဆည်းထားလေ့ရှိကြ၏။ ကူမာရီလောင်းလျာ၏ ဇာတာခွင်တွင် ကြက်သရေအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံသောအချက်အလက်တို့ပါရှိရမည်ဖြစ်ပေသည်။ ကူမာရီအဖြစ် အရွေးခံနိုင်ရည်တွင် ဇာတာခွင်၌ ဥဒေါင်းငှက်၏ ကြန်အင်လက္ခဏာရှိရမည်။ ဥဒေါင်းငှက်သည်နတ်ဘုရားမ၏ လက္ခဏာပင်ဖြစ်ပေသည်။

နောက်ဆုံးအဆင့်ရွေးချယ်မှုကို မိုင်ယာဆိုသူက ဘာသာရေးတွင် ဩဇာတိက္ကမရှိသူ အမျိုးသမီးက ဦးဆောင်ပြီး ကူမာရီလောင်းလျာနှစ်ဦးဖြစ်သည့် ယူနီကာနှင့်အင်ဂျီလားဘို့ကို ဂိုးသန့် ကွန်ကရစ်အဆောက်အဦသို့ ခေါ်ဆောင်သွား၏။ ကူမာရီလောင်းလျာနှစ်ဦး၏ မိဘဆွေမျိုးများ ဤရွေးချယ်ပွဲကို စိတ်ပါဝင်စားကြသူ ၄၀ ခန့် လိုက်ပါသွားကြ၏။

မိုင်ယာက ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်ပြီးနောက် အပေါ်ထပ်သို့ ယူနီကာနှင့် အင်ဂျီလာတို့ကို ခေါ်သွားပြီး အပေါ်ထပ်တံခါးပိတ်လိုက်သည်။ ကလေးမလေးနှစ်ဦးက မိုင်ယာနှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ထိုင်ရ၏။ ထိုအခါတွင် အင်ဂျီလာသည် စိတ်လှုပ်ရှားကာ ငိုကျွေးတော့ ၏။ ယူနီကာက ကျွေးရစွာဖြင့် တည်တည်ငြိမ်ငြိမ်ရှိ၏။ အင်ဂျီလာသည် အခန်းထဲမှ ထိုးထွက်ကာ သူ့မိခင်ထံသို့ပြေးသွားတော့၏။ ယူနီကာသည် သတ်မှတ်ထားသော အင်္ဂါ တို့နှင့်ပြည့်စုံသဖြင့် ကူမာရီအဖြစ် တင်မြောက်ခြင်းခံရ၏။ ကူမာရီအဖြစ်သို့ရောက် လာသောအခါ ယူနီကာဟူသော မူလအမည်ပျောက်ကာ ဒိုင်ယာမေဂျူဟူသော ကူမာရီ နာမည်သစ်ကို စတင်ခံယူရလေတော့သည်။

အထက်တွင် တင်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ရှေးယခင်ကဆိုလျှင် နီပေါနိုင်ငံတွင် တစ်မြို့ လျှင် ကူမာရီတစ်ယောက်နှုန်းလောက်ရှိခဲ့ရာ ယခု ဤစာတန်းကို ပြုစုချိန်တွင်ကူမာရီ ၁၀ ဦးရှိသည့်အနက် ၉ ဦးသည် ခတ္တမန္တူးလွင်ပြင်ရှိမြို့များမှ ဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်မ သည်ဤကူမာရီကလေးတို့ကို တတ်အားသမျှ သွားရောက်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ ထိုအခါ မြို့မှ အသက် ၉နှစ်အရွယ် ဒန်ဂိုသည် ကလေးဘဝနှင့်ပင် သက်ရှိ နတ်ဘုရား မဖြစ်နေပြီ။ ဒန်ဂိုသွားလေရာကို သူ့မိခင်ကချီပိုးပြီး ဝေါယာဉ်ပေါ်တွင် တင်ကာ သယ် ဆောင်သွားကြရ၏။ ခတ္တမန္တူးမြို့မှ ကူမာရီ မာတီနာရှာဘီရာကို အိန္ဒြာဂျာတရားပွဲ တော်သို့ အသွားလူအများဆွဲသော ရွေ့လျားကျောင်းဆောင်တွင် တင်ဆောင်ကာ တန်ကြပ်ဘုန်းတော်ကြီးများပါ ဝန်းရံလျက် သွားရောက်သည်ကိုတွေ့ရ၏။ ကီလာဂါမြို့မှ ကူမာရီကလေး ရေဆူကာဆိုလျှင် အသက် ၂ နှစ်မျှသာရှိသေးပြီး မိခင်က ထမင်းခွဲ ကျွေးနေရသည့်အရွယ်ဖြစ်၏။ ကူမာရီအဖြစ် အများတကာ၏ ပူဇော်ဝတ်ပြုခံနေရ သော်လည်း လူအများမလာချိန်တွင် ကူမာရီကလေးတို့သည် ကလေးတို့ဘဝ အိမ်တွင် ဆောပကစားလျက်ရှိသည်ကိုတွေ့ရသည်။

တစ်ချိန်သောအခါက ကူမာရီအဖြစ် ရွေးချယ်ခံရပြီ။ ယခုအခါတွင် တက္ကသိုလ် မှ ဘွဲ့ရသူ အလုပ်လုပ်ကိုင်နေသူတို့နှင့်လည်းတွေ့ဆုံခဲ့ပါသည်။ သူတို့က လွန်ခဲ့သော

"Living Goddesses of Nepla" ကို ရေးသားသူ Isabella Tree

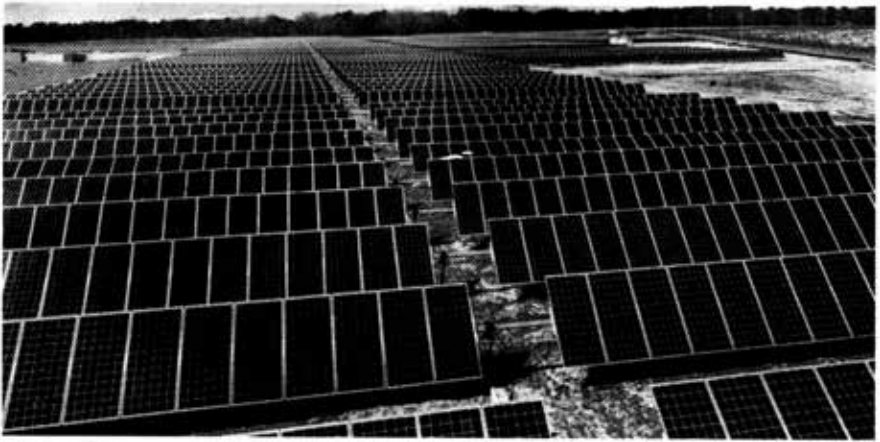
နှစ်များစွာက ကုမာရီဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်ကို မေ့မေ့ပျောက်ပျောက်ထားသူရှိသလို ကုမာရီ အဖြစ်နေထိုင်ခဲ့ရသည့်ဘဝကလေးကို လွမ်းမောတသဖွယ်ရာအဖြစ်မြင်သူလည်းရှိကြ သည်။ ကျွန်မက ယူနီကာ၏ဖခင်ပြောပြသည့် ကုမာရီဖြစ်ဖူးသူများ အိမ်ထောင်ရေး အဆင်မပြေဟူသောအယူအဆကို မေးကြည့်ရာ “ဒါကတော့ အယူသည်းတာရော၊ ကောလာဟလပါပေါင်းစပ်ပြီး ဖြစ်ပေါ်လာတာပါ။ အိမ်ထောင်ရေးအဆင်မပြေတာ ရယ်လို့ ကုမာရီဖြစ်ခဲ့ဖူးသူတိုင်း ကြုံရလေ့မရှိပါဘူး” ဟု ပြောပြပါသည်။

ကျွန်မသည် ကုမာရီကလေး ယူနီကာကို နှုတ်ဆက်ရန် ထိုင်လိုက်ပါသည်။ ယူနီကာ ၏ ရှေ့တွင် သူ့ကို ပူဇော်လှူဒါန်းထားသော ပစ္စည်းများနှင့် နီပေါသုံး ရူးပီငွေတို့ကို တွေ့ရပါသည်။ ယူနီကာသည် သက်ရှိနတ်ဘုရားမအဖြစ် အိန္ဒြေနှင့် တည်ငြိမ်စွာရှိပြီး သူ့ဘေးတွင်ချထားသော ဟင်္သာပြဒါးရောင်ဆေးခွက်ထဲမှ ဆေးနီကို သူ့လက်ဖြင့် တို့ကာ ကျွန်မ၏နဖူးပေါ်တွင် ကောင်းချီးပေးသည့် အမှတ်အသား သုတ်လိမ်းပေးရန် ပြင်ဆင် ပါသည်။ ကျွန်မလည်း ရှိသေစွာ ခါးကိုင်းဦးညွတ်ပေးလိုက်ပါသည်။

Isabella Tree ၏ "Living Goddesses of Nepla" ကို ပြန်ဆိုပါသည်။

သည်မိုးသည်မြေ

၂၀ ရာစု ဆန်းစတင်ချိန်မှစ၍ စက်မှုခေတ်ကြီး တစ်ထက်တစ်စကြီးထွားလာခဲ့၏။ ၁၉ ရာစုက လှည်း၊ လှေ၊ သင်္ဘောနေရာတွင် မော်တော်ကား၊ မီးရထား၊ လေယာဉ်ပျံတွေ ပေါ်ထွန်းလာခဲ့၏။ ဤသို့ စက်မှုခေတ်ကြီးနှင့် မလွဲမသွေ ပေါ်ပေါက်လာရသည်မှာ ရေနံ၊ သဘာဝဓာတ်ငွေ့နှင့်ကျောက်မီးသွေးတို့ဖြစ်၏။ သံရည်ကျိုစက်ရုံကြီးတို့သည် ကျောက်မီးသွေးကို အသုံးပြုမှုများ၏။ ဤရေနံ၊ သဘာဝဓာတ် ငွေ့နှင့် ကျောက်မီးသွေး စသည်တို့ကို ရုပ်ကြွင်းလောင်စာများ (Fossil Fuel) များဖြစ်ကြပြီး ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လုပ်မှုများ၏။ ဤကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့တို့ သည် ကမ္ဘာ့လေထုအတွင်း၌ ရောက်ရှိသွားကြ၏။ ကမ္ဘာ့လေထုသည် ကမ္ဘာကို ဝန်းပတ် ခြုံလွှမ်းထားသဖြင့် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက် ဓာတ်လေထုတွင် ပါဝင်နှုန်းများပြား လာသောအခါ ဖန်လုံအိမ်အနီသင်ဟု တင်စားထားသလို ကမ္ဘာကြီးကို ကမ္ဘာဦး ကာလထက် အပူ

ချိန်တိုးမြှင့်လာစေခဲ့သည်။

ဖန်လုံအိမ်အာနိသင်၏ အကျိုးသက် ရောက်မှုကြောင့် ကမ္ဘာ့တောင်ဝင်ရိုးစွန်း အန္တာတိကကုန်းပြင်မြင့်ရေခဲများ အရည်ပျော်လာမည်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိနှုန်းထား အတိုင်း ကမ္ဘာကြီး၏ အပူချိန် ဆက်လက်မြင့်တက်ခဲ့သော် ပျော်ဝင်သော ရေခဲပြင်များ ကြောင့် လာမည့် ရာစုနှစ်တို့တွင် ပင်လယ်သမုဒ္ဒရာတို့၏ ရေမျက်နှာပြင် ၄ ပေအထိ မြင့်တက်လာမည်ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးရှိ ကမ်းဦးရေတိမ်ပိုင်းများ ရေ အောက်သို့ရောက်သွားမည်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတို့၏ ကမ်းရိုးတန်းနယ်နိမိတ်တို့အသွင် သဏ္ဍာန်ပြောင်းလဲသွားမည်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ကာစွန်ခိုင်အောက်ဆိုက်ထုတ် လုပ်မှုများသော ရုပ်ကြွင်းလောင်စာ များအစား နျူကလီးယားစွမ်းအင်ကိုတိုးချဲ့အသုံးပြုကြ၏။ ဤအခါတွင်လည်း ရေဒီယိုသတ္တိကြွ နျူကလီးယားလောင်စာများကို စွန့်ပစ်ရန်နေရာ အခက်အခဲ ရှိ လာပြန်လေသည်။

ကမ္ဘာကြီးသည် ရုပ်ကြွင်းလောင်စာနှင့် နျူကလီးယားမှ ရေဒီယိုသတ္တိကြွပစ္စည်းများ နှင် သဘာဝညစ်ညမ်းမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေပြီ။ ထို့ကြောင့် သဘာဝဝန်းကျင်ညစ်ညမ်း နေသော ကမ္ဘာကြီးကို သန့်ရှင်းရေးလုပ်ပေးရန် အချိန်တန်ပြီဟု နိုင်ငံအများစု

သဘောပေါက်လာကြ၏။ ထို့ကြောင့် ၁၉၉၂ ခုနှစ် ဘရာဇီးနိုင်ငံ၏ မြို့တော် ရီယိုဒီဂျနေရိတွင် နိုင်ငံခေါင်းဆောင် ကြီးများစုဝေးကြကာ လူ့ပဿာဂဖြင့်ရာသီဥတု စနစ် မပြောင်းလဲစေရေးသန့်စင်သော ကမ္ဘာကြီးဖြစ်ပေါ်လာရေးကို ဆွေးနွေးညှိနှိုင်း ခဲ့ကြ၏။

အဆိုပါ ရီယိုဒီဂျနေရိ ထိပ်သီးဆွေးနွေး ညှိနှိုင်းပွဲပြီး၍ ၅နှစ်အကြာ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်နိုင်ငံ၏ ရှေးဟောင်းမြို့တော်တိုကျိုတွင် ဖန်လုံအိမ်အာနိသင်လျှော့ချ ရေးဆိုင်ရာ ကျိုတိုပဋိညာဉ်စာချုပ် (Kyoto Protocol) စာချုပ်ကို စက်မှုထိပ်သီးနိုင်ငံများ က ချုပ်ဆိုခဲ့ကြ၏။ ထိုကဲ့သို့ စာချုပ်ချုပ်ဆိုခဲ့သော်လည်း ထိရောက်သော အကောင် အထည်ဖော်မှု မရှိခဲ့ကြချေ။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘာ့လေထုတွင်းသို့ စက်မှုနိုင်ငံကြီးများက ထုတ်လွှတ်သော ကာဗွန်ဒိုင် အောက်ဆိုက်ဓာတ်ငွေ့များ ပိုမိုများလာသဖြင့် ကမ္ဘာ့ပျမ်းမျှ အပူချိန်တိုင်းတာ မှတ်တမ်းယူချိန်မှစ၍ ယနေ့ထိကာလတစ်လျှောက်တွင် ၂၀၁၄ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၅ ခုနှစ်တို့တွင် ကမ္ဘာ့ပျမ်းမျှအပူချိန် စံချိန်တင်မြင့်တက်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရပေသည်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် နိုင်ငံပေါင်း ၁၉၅ နိုင်ငံရှိသည့်အနက် ဖန်လုံအိမ် အာနိသင် ဖြစ်ပေါ်စေသော ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက် ဓာတ်ငွေ့အများဆုံး ထုတ်လုပ် သောနိုင်ငံတို့မှာ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံနှင့်အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုတို့ ဖြစ်

ကြသည်။

ထို့ကြောင့် ဖန်လုံအိမ်အာနိသင်ဖြစ်စေသည့် ကာဗွန်ဒိုင်အောက်ဆိုက်ဓာတ်
ငွေထုတ် လုပ်မှုတို့လျှော့ချရန် နျူးကလီးယားစွမ်းအင်ကို အသုံးပြုကြ၏။ ဤအခါတွင်
လည်းပထမဦးစွာ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၌ သရိုးပိုင်းအိုင်လင်ရှိ နျူးကလီးယား
ဓာတ်ပေါင်းဖိုမှ ရေဒီယိုအက် တပ်များစိမ့်ထွက်မှု ဖြစ်ပွားခဲ့၏။ ထို့နောက် ၁၉၈၆
ခုနှစ်တွင် ထိုစဉ်က ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုယူကရိန်းပြည်နယ်မှ ချာနိုဘီးလ်
နျူးကလီးယားဓာတ်ပေါင်းဖိုမှ ရေဒီယိုသတ္တိကြွ ပစ္စည်းများပေါက်ကွဲမှုဖြစ်စေခဲ့ပြန်၏။
ထို့ နောက် ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် ဂျပန်နိုင်ငံဖူကူရှီးမား နျူးကလီးယားဓာတ်ပေါင်းဖိုမှ
အပူလွန်ကဲကာ ပျော်ဝင်မှုဖြစ်စေခဲ့ပြန်၏။ ထို့ကြောင့်နျူးကလီးယားစွမ်းအင်ကအသုံး
ချနိုင်မှုထက်ခြိမ်းခြောက်မှုက ပို၍ များနေလေသည်။

ကမ္ဘာ့လေထုတွင်းသို့ ကာဗွန်ဒိုင်အောက် ဆိုက်ဓာတ်ငွေထုတ်လွှတ်မှု ကင်းပြီး
အချိန် မရွေး စဉ်ဆက်မပြတ်အသုံးပြုနိုင်သော နေရောင်ခြည်စွမ်းအင် (Solar En-
ergy) ၊ လေရဟပ် (Win Turbine) နှင့် ရေအားလျှပ်စစ် (Hydroelectric power)
တို့ကိုထိရောက်စွာ အသုံးပြုရန်လိုအပ်လာ၏။ အမေရိကန်နိုင်ငံ စတန်းဖို့တက္ကသိုလ်မှ
သိပ္ပံပညာရှင်ဂျေကော့ဆန်က အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုအနေဖြင့် ရုပ်ကြွင်းလောင်စာ

အသုံးပြုမှုကို ခရစ်နှစ် ၂၀၅၀ တွင် အပြီးတိုင် ရပ်ဆိုင်းပြီး သန့်စင်သောနေရောင်ခြည်
လေအားနှင့်ရေအားလျှပ်စစ်တို့ကို အပြည့်အဝအစားထိုး အသုံးပြုနိုင်မည် ဟု ဆိုသည်။

ယခုအခါတွင် ဂျာမနီနိုင်ငံက နေရောင်ခြည်၊ လေအားနှင့်လျှပ်စစ်တို့ကို စတင်
အကောင်အထည်ဖော်နေပြီဖြစ်သည်။ လောလောဆယ်တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံအနေဖြင့်
တစ်နိုင်ငံလုံး လျှပ်စစ်လိုအပ်ချက် ပမာဏ၂၇ ရာခိုင်နှုန်းကို အဆိုပါသဘာဝအင်အား
သုံးခုမှ ထုတ်ယူသုံးစွဲနေပြီဖြစ်သည်။ သဘာဝဝန်းကျင်သန့်ရှင်း စင်ကြယ်ပြီး နေပျော်
သောဘဝအတွက် ခရစ် နှစ် ၂၀၂၂ ခုနှစ်တွင် ဂျာမနီနိုင်ငံက လက်ရှိ အသုံးပြုဆဲ
နျူးကလီးယားဓာတ်ပေါင်းဖိုတို့ကို လျှော့ချခြင်း၊ ရပ်ဆိုင်းခြင်းပြုလုပ်တော့မည်ဖြစ်
သည်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးတွင် ဂျာမနီနိုင်ငံသည် ရှေ့တော်ပြေး စံပြုနိုင်ငံအဖြစ်
ရုပ်ကြွင်း လောင်စာနှင့်နျူးကလီးယားအသုံးပြုမှုတို့ကို အစားထိုးတော့မည်ဖြစ်ပေသည်။

Ref: Robert Kunzig ၏ "The will to change" ကို ပြန်ဆိုပါသည်။

စိန်လောက

ကျွန်ုပ်သည် အာဖရိကတိုက် အင်ဂိုလာနိုင်ငံ၏ အရှေ့မြောက်ပိုင်းရှိ ရွှံ့နှင့် ချိုင့်ခွက်ထူပြောလမ်းအဆုံးမှာ ဆော်ရီပိုအိမ်တစ်ခုသို့ရောက်ရှိနေ၏။ တိုနီကာဘင်း ဂီလီဆိုသူက အဖြူရောင်စက္ကူပါးကလေးကို ဖြန့်ကာ ဖြူမိုင်းမိုင်းအရောင် ကျောက်စရစ် သဏ္ဍာန်ကလေးတို့ကိုပြ၏။ သူက စားပွဲပေါ်တွင်ဖြန့်ထားသော ကျောက်တုံးမှုန်မှုန် ကလေးတို့ကို လက်ညှိုးညွှန်ရင်း “ခင်ဗျားသိအောင် စိန်အကြောင်းသင်ပြပါရစေ” ဟုဆို၏။ သူက အထုပ်ကို ဖြန့်ကာ စက္ကူဖြူပေါ်တွင် ကျောက်စရစ်ကဲ့သို့သော အခဲကလေးများကို စုပုံလိုက်၏။ “အဲဒီစိန်ရိုင်းတုံးကလေးတွေက အံ့ဖွယ်တွေပါပဲ” ဟု သူကပြော၏။

ထိုနီဂါဘင်းဂီလီဆိုသူသည် ပြစ်သစ်ဘာသာစကားပြောတတ်သော ကွန်ဂို သမ္မတနိုင်ငံသားဖြစ်ပြီး အင်ဂိုလာနိုင်ငံသို့ သူ့ဘဝ၏အောင်မြင်ရေးအတွက် မျှော်လင့် ချက်ကြီးစွာဖြင့် စိန်ပေါသော အင်ဂိုလာနိုင်ငံသို့ ပြောင်းရွှေ့လာခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ထိုနေရာတွင် စိန်အရောင်းအဝယ်လုပ်ရန် လုံခြုံမှုရှိသောအရပ်လည်းဖြစ်သည်။

သို့သော် အင်ဂိုလာနိုင်ငံ၏ လွန်ဒါဆူဒေသတွင် အင်ဂိုလာအစိုးရတပ်များနှင့် ယူနိုတာ သူပုန်တို့အကြား ပြည်တွင်းစစ်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိလေရာ မကြာခဏတိုက်ပွဲဖြစ်ပွား လေ့ရှိလေသည်။ ယခုအခါတွင် ပြည်တွင်းစစ်အနေအထားမှ မိမိတို့ကြီးစိုးရာဒေသ အတွင်း အကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်လုယက်မှုများ အဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားကြလေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့နီကာဘင်ဂီလီ၏ အိမ်သို့လည်းမရောက်တော့ အရက်မူးနေကြသော စစ်သား တို့သည် အင်ဂိုလာနိုင်ငံ၏ လွတ်လပ်ရေးအထိမ်းအမှတ်ပဲကျင်းပကြရာ သေနတ်တို့ကို အပေါ်သို့ ထောင်ဖောက်ခြင်း၊ လက်ပစ်ဗုံးတို့ပစ်ခတ် ဖောက်ခွဲခြင်းဖြင့် ကျင်းပကြလေ သည်။ သေနတ်သံပေါက်ကွဲသံ ဆူညံသော လွတ်လပ်ရေးအထိမ်းအမှတ်ပွဲကို ကြုံရလေ သည်။ တစ်မြို့လုံးပေါက်ကွဲသံတို့ ဆူညံသွားခဲ့လေသည်။

တို့နီကာဘင်ဂီလီ၏အိမ်သို့ ကျွန်ုပ်အလည်အပတ်ရောက်သောအခါ

ကာဘင်ဂီလီသည် သွေးစွန်းနေသောပတ်တီးဖြင့်တွေ့ရ၏။ စုံစမ်းကြည့်သောအခါ အင်ဂိုလာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးပွဲတော်တွင် ဆင်နွဲပြီး မူး၍ ပြန်အလာတွင် အချင်းချင်း စကားများ၍ သူ့ခေါင်းကို ဖန်ခွက်နှင့်အရိုက်ခံလိုက်ရ၍ဖြစ်ကြောင်းသိရ၏။

ကျွန်ုပ်က စိန်အကြောင်းစိတ်ဝင်စားမှန်းသိရှိလိုသည်ဆိုသောအခါ တိုနီကာဘင်ဂီလီသည် သူ၏ ဒဏ်ရာကိုပင် သတိမူပုံမရဘဲ ကျွန်ုပ်ကို စိန်အကြောင်းရှင်းပြနေလေသည်။ ကာဘင်ဂီလီမှာ ယခုအသက် ၃၂ နှစ်သာရှိသေး၏။ စိန်အရောင်းအဝယ်လောကတွင် သေမြေကြီးရှင်ရွှေထီးစိတ်ဖြင့်ဝင်ရောက်လာခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ တိုနီကာဘင်ဂီလီက သူ့လက်ထောက် လူငယ်ကလေးတစ်ဦးကို ဘီယာနှင့်ဆိုဒါမှာပြီး သူ့လက်ထဲရှိ စိန်အရိုင်းတုံးကလေးများကိုဖြန့်ပြလေသည်။ သူ့လက်ဝယ်ရှိ စိန်အရိုင်းတုံးကလေးတို့ကို ဒစ်ဂျစ်တယ် ချိန်စက်ပေါ်တွင် တင်၍ချိန်ကြည့်၏။ ဖြူလွှသောစက္ကူပေါ်နှင့် ကျောက်သလင်းကဲ့သို့ ကြည်လင်သော ဖန်ပန်းကန်ပြားတို့ပေါ်တွင် စိန်အရိုင်းတုံးကလေးတို့ကို တင်သည်။ “ကျုပ်က ဒီအရိုင်းတွေကို ကျောက်သလင်းလို့ သတ်မှတ်တယ်။ သူတို့ပုံသဏ္ဍာန်က ရှစ်မြောင့်သဏ္ဍာန်ရှိလို့ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု သူက စိန်တုံးကလေးတစ်ခုကို ဇာဂနာနှင့် ညှပ်၍ အလင်းတွင်ထောင်၍ကြည့်ရင်းပြောပြသည်။ တောက်ပသော အလင်းရောင်ခံ၍ စိန်၏အရည်အသွေးကို ကြည့်ရှုအကဲဖြတ်နေခြင်းဖြစ်လေသည်။ “အဲဒီလိုကြည့်မှ စိန်ရဲ့ ကြည်လင်မှုအရည် အသွေးကို မြင်တွေ့ခန့်မှန်းနိုင်တယ်” ဟု ကာဘင်ဂီလီကရှင်းပြပါသည်။ သူက အခြားသော စိန်အရိုင်းတုံးကိုယူဟာ ဖြူဖွေးသော စက္ကူပေါ်တွင် တင်ကြည့်မှ စိန်တွင်ပါဝင်နေသော အရောင်အသွေးကိုမြင်နိုင်သည်ဟု ပြောပါသည်။ အဲဒီလိုအရောင်အသွေးမျိုးရပြီဆိုလျှင် ကျုပ်တို့က အဲဒီအဆင့် စိန်ကိုရေခဲလို့သတ်မှတ်ပါတယ်” ဟု တိုနီကာဘင်ဂီလီက ရှင်းပြပါသည်။ စိန်၏အရောင်သည် အောက်ခံစက္ကူအဖြူနှင့်အရောင်ချင်းရောကာ တစ်သားတည်း ဖြစ်၍နေပါသည်။ ထို့နောက် သူက စိန်အရိုင်းအရွယ် ခပ်လတ်လတ်ကိုယူ၏။ အရောင်သည် မှိုင်းပြီး ဖိးခိုးရောင်သန်းနေ၏။ ထိုစိန်မျိုးကို မင်ခါဟူ၍ခေါ်ဆိုပြီး တန်ဖိုးအားဖြင့် နည်းပါးသည့်

အရည်အသွေး ဖြစ်လေသည်။

ဤကဲ့သို့ စိန်ဖြစ်လာသည့်တိုင် တန်ဖိုးကွဲပြားခြားနားမှုရှိသော်ငြားလည်း စိန်၏ အခြေခံအရည်အသွေးကတော့ရှိနေသည်သာဖြစ်ပေသည်။ စိန်ဟူသည် မာကြောသောသတ္တိရှိပေရာ စိန်ကိုစိန်ဖြင့်သာလျှင် ပွတ်ခြင်း၊ ထိခတ်ခြင်း ပြုလုပ်နိုင်လေသည်။ စိန်၏ ထုထည်သိပ်သည်းမှုသည် လွန်စွာများလှသည်ဖြစ်ပေရာ စိန်အတွင်း ဝင်ရောက်သော အလင်းရောင်၏အသွားနှုန်းသည်ပင်လျှင် သုံးပုံနှစ်ပုံလျှော့နည်း နှေးကွေးသွား နိုင်သည်ကိုတွေ့ရပေသည်။ စိန်၏အအေးဓာတ်ကလည်း ပိုမိုများပြားလေရာ စိန်ကို ကိုင်တွယ်သူ၏ လက်မှအပူကို စုတ်ယူသွားနိုင်သော ကြောင့်ဖြစ်လေသည်။

စိန်သည် ကမ္ဘာဦးကတည်းက သန္ဓေတည်ခဲ့သော ရတနာတစ်ပါးဖြစ်၏။ စိန်ကို ကာတွန်မှ ဖန်တီးပေးလိုက်၏။ ကမ္ဘာ့မြေထု၏အောက် ပြင်းထန်သော အပူချိန်နှင့် ကြီးမားလှသော ဖိအားကြောင့် ကာတွန်သည် စိန်ကိုဖန်တီးပေးရလေသည်။ ကျွန်ုပ်၏ လက်တွင်း၌ရှိနေသော စိန်တုံးကလေးသည် ကမ္ဘာဦးကတည်းက အခြေ တည်ပေါ်ထွန်းလာခဲ့သည့် စိန်ပင်ဖြစ်ချေသည်။ ကမ္ဘာ့မြေသားအောက်တွင် အစပျိုးပေါ်ထွန်းရာမှ လွန်ခဲ့သော နှစ်သန်းရာပေါင်းများစွာက ကမ္ဘာ့အောက်ခြေမှ ချော်ရည်များနှင့် အတူ ကမ္ဘာ့မြေမျက်နှာပြင်ဆီသို့ ထိုးထွက် လာခဲ့ကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ စိန်ပွင့်စိန်ခဲလေးတွေပါသော ချော်ရည်မှဖြစ်သည့်ကျောက်ကို ကင်ဘာလိုက် (Kimberlite) ဟူ၍ ခေါ်တွင်လေသည်။ ဤကင်ဘာလိုက်ကျောက်ချော်ရည်တို့သည် ကျဉ်းမြောင်းသော ထွက်ပေါက်မှ မြေမျက်နှာပြင်ပေါ်သို့ ပေါ်ထွက်လာရာတွင် ထိပ်ပိုင်းသည် လုံးဝန်းကျယ်ပြန့်ပြီးအောက်ပိုင်းရှူးသွားသဖြင့် မုန့်လာဥသဏ္ဍာန်မျိုး ဖြစ်နေသည်။ နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ နေပူလိုက် မိုးရွာလိုက်၊ ရေတိုက်စားလိုက်ဖြင့် သဘာဝတိုက်စားခဲ့ရာ အဆိုပါကင်ဘာလိုက်နှင့်အတူ ရောထွေး၍ ကပ်တွယ်ပါလာသော စိန်ခဲစိန်ပွင့်တို့သည် တိုက်စားသော ရေအလျှင်နှင့် ရွေ့လျားပျောပါသွားကြလေသည်။ အဆိုပါ စိန်ပွင့်တို့

သည် ကျောက်စရစ်တို့နှင့် ရောနှောကာ မြစ်အောက်ခြေရှိ မြေသားနှင့် ဤဒေသရှိ မြေသား၌ တည်ရှိကြလေကုန်၏။ ဤမြေသား၌ နစ်မြုပ်တည်ရှိနေသော စိန်ပွင့်တို့ သည် ကံထူးသူတူးဖော်ရေးသမားတို့အား ဖော်ထုတ်ခံယူရန်စောင့်ပျော်နေကြ ကုန်၏။ ဤစိန်ပွင့်တို့သည် ယခုကျွန်ုပ်ကို ပြသနေသည့်စိန်ပွင့်တို့၏ နောက်ကြောင်းသမိုင်း အကျဉ်းဖြစ်ပေသည်။ ထို့နောက် စိန်ရောင်းဝယ်ရေးဈေးကွက်သို့ ရောက်ရှိကြရပေ သည်။

ကျွန်ုပ်က ကျွန်ုပ်ရှေ့၌ချပြထားသော စိန်ပွင့်ခြောက်ပွင့်လောက်ကို လက်ဖဝါး တွင် တင်ကာ လက်မနှင့်ပွတ်၍ ကြည့်၏။ စိန်ပွင့်ကလေးတို့သည် ချောမွေ့လျက်ရှိ သည်ကိုတွေ့ရလေသည်။ ကျွန်ုပ်သည် စိန်ပွင့်တို့၏ ချောမွေ့မှုကို လက်မဖြင့် ပွတ်သပ် ရင်း မေးခွန်းတစ်ခုပေါ်လာပါသည်။ ဤစိန်ပွင့်တွေပေါ်မူတည်၍ ဥစ္စာလောဘဇော တပ်မက်ခြင်း၊ ရန်ပြုခြင်း၊ သွေးမြေကျရခြင်း၊ အသက်စွန့်ရခြင်းတို့ကို မည်သို့ ဆွဲဆောင်တွန်းပို့လေသနည်း ဟူသော အတွေးဝင်လာပါသည်။ စိန်ရိုင်းဘဝမှ စိန် ရတနာအဖြစ်သို့ ရောက်လာသောအခါ ချစ်မြတ်နိုးမှုနှင့် နှစ်သက်မှု၊ အလှတရား၊ စွမ်းအားနှင့် ဓနအင်အားတို့အဖြစ်သို့ မည်သို့မည်ပုံ ပြောင်းလဲသွားလေသနည်း။

အဘယ့်ကြောင့်စိန်သည် အခြားသော ရတနာတို့ထက် ချစ်မေတ္တာ၊ လတ် လာဘတို့ကို ပွားစေနိုင်ခဲ့ပါသနည်း။

ကျွန်ုပ်အား စိန်၏ လူစိတ်ကိုဆွဲဆောင်အားနှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းပြောပြ ချက်အများအပြားကို ကြားနာပြီးပါပြီ။ ဒဏ္ဍာရီသဘောမှ ဤစိန်အပေါ် အပြစ်မြင်မှု တွေအထိ ကြားနာခဲ့ရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်ုပ်သည် စိန်အကြောင်း ကိုယ်ပိုင် အသိဖြင့် သိရှိရန် စိန်ထွက်သော ကမ္ဘာ့နေရာအသီးသီးသို့ စိန်အကြောင်း သေချာ ယဏသိရှိရန် ခရီးဆန်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် စိန်အကြောင်းအပြည့်အဝရနိုင်မည့် အဖြေ ကို မပေးနိုင်ကြပါ။ သို့သော်ငြားလည်း အမျိုးသမီးတစ်ယောက်၏ ဖြေကြားချက်ကိုမူ ကျွန်ုပ်အလေးထားအားကျမိပါသည်။ ထိုအမျိုးသမီးသည် ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပါရီမြို့တော်

တွင် စိန်လက်ဝတ်ရတနာပြပွဲသို့ ကြည့်ရှုရန် လွန်စွာချမ်းစိမ့်စွာ နှစ်နာရီနီးပါး မတ်တပ်ရပ်ရင်း အများနှင့်အတူ တန်းစီရလေသည်။ ထိုအမျိုးသမီးက “ကောင်းကင်ယံက ကြယ်တစ်ပွင့်ကို အနီးကပ်ဆုံးမြင်ရသလိုပါပဲ” ဟု ဆိုလေသည်။ ထိုအမျိုးသမီးလို စိန်ရတနာတွေကို ကြည့်ရန် တန်းစီးနေကြသူ များတို့ကလည်း ထိုနည်းနှင့်နှင်ဖြေကြပေလိမ့်မည်။

စိန်၏တန်ဖိုးသည် သဘာဝကြောင့် မဟုတ်ဘဲ စိန်ရောင်းဝယ်မှုဖြင့် အမြတ်အစွန်းရနေသူတို့၏ ကြော်ငြာအားကောင်းမှုကြောင့်ဟူ၍ ပြော၍မဖြစ်နိုင်ချေ။ တစ်ချိန်သောအခါက သူ့ခိုးဂိုဏ်းတစ်ခုသည် မြေတူးစက်တစ်ခုကို တိတ်တခိုးယူဆောင်ခဲ့ပြီး လန်ဒန်မြို့ရှိ ထောင်စုနှစ်လိပ်ခုံးအဆောက်အဦကို ဖောက်ထွင်းကာ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်က စိန်ကာရက်ပေါင်း ၂၀၃ ကာရက်ရှိ စိန်ရတနာတို့ကို ခိုးယူမှုဖြစ်ပွားခဲ့လေသည်။ ထိုစိန်လက်ဝတ်ရတနာတို့မှာ ဒီဘီးယား (De Beer) စိန်လုပ်ငန်းကြီး၏ အရောင်းပြခန်းဖြစ်လေသည်။ နစ်အိုပင်ဟိုင်းမား (Nick Openheimer) ဒီဘီးယားစိန်လုပ်ငန်းကြီး၏ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ပြီး ဤဖြစ်ကတက်ဆန်း ခိုးယူမှုကြောင့် စိန်ထုတ်လုပ်ရောင်းဝယ်ရေးအတွက် ကြော်ငြာပြီးသားပင်ဖြစ်နေပါသည်ဟုဆို၏။ ဤကဲ့သို့ ဖလတစ်ကြိမ် ဖောက်ထွင်းခိုးယူမှုများ ပေါ်ပေါက်လျှင် ကြော်ငြာဌာနပင် မလိုသလောက်ဖြစ်ပေမည်ဟု” ပြောပြလေသည်။

ဒီဘီးယားစိန်လုပ်ငန်းကြီးသည် တောင်အာဖရိကတွင် အကြီးမားဆုံးသော စိန်လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်ပေသည်။ ကမ္ဘာ့စိန်လုပ်ငန်းနှင့် စိန်ဈေးကွက်ကို သြဇာညောင်းနိုင်လောက်အောင် လွှမ်းမိုးမှုရနေသည့် စိန်လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်ပေ သည်။ ကမ္ဘာ့စိန်ဈေးကွက်ကွန်ရက်ကြီးကို ဖြန့်ကျက်ထားနိုင်သည့် စိန်လုပ်ငန်းကြီးဖြစ်လေသည်။ ကမ္ဘာပေါ်ရှိ သယံဇာတတို့သည် ကမ္ဘာ့စိန်ဈေးကွက်သို့ စိန်ထည်စီးဆင်းရာတစ်လျှောက်ရှိ “ပိုက်လိုင်း” (Pipe Line) ဟု ခေါ်၏။ အဆိုပါပိုက်လိုင်းသည် စိန်များတူးဖော်ရာတွင် စိန်တွင်းမှ စိန်ရောင်းဝယ်ရေးဌာနအထိ ရောက်ရှိ၏။ စိန်ကိုသွေးခြင်း၊ အကွက်ဖော်ခြင်း၊ စိန်

လက်ဝတ်ရတနာအဖြစ် စီခြယ်ခြင်းတို့ကိုဖြတ်ကျော်ပြီး ဆင်မြန်းလို ကြသူတို့၏ လည်တိုင်၊ လက်သူကြွယ်တို့ဆီအရောက် တစ်နှစ်ကျော် နှစ်နှစ်နီးပါးကြာမြင့်အောင် အချိန်ယူကြရလေသည်။ အဆိုပါစိန်များ စီဆင်းရာ ပိုက်လိုင်းတစ်လျှောက်တွင် ပိုက်ခွဲများက စီးဝင်ကြပြန်၏။ ဤကဲ့သို့ ပိုက်လိုင်းခွဲများက မြောက်ဝင်ရိုးစွန်းရှိ အာတိတ်စက်ပိုင်းမှ စိန်ထွင်းများ၊ တောင်အာဖရိကရှိ ကာလာဟာရီသဲ ကန္တာရမှ စိန်ထွင်းများ၊ အတ္တလန္တိတ် သမုဒ္ဒရာတောင်ပိုင်းရှိ ပင်လယ်ကြမ်းပြင်တွင် ရှာဖွေသည့် စိန်များက မူလပိုက်လိုင်းတွင်းသို့ ဆက်သွယ်ဝင်ရောက်လာကြခြင်းဖြစ်လေသည်။

တိုနီကာဘင်ဂီလီက ကျွန်ုပ်အား စိတ်ပါဝင်စားစွာ စိန်အကြောင်းရှင်းလင်း ပြောပြနေစဉ် လူ ၃ဦးသည် ဂျင်းဘောင်းဘီ၊ တီရှပ်တို့နှင့် ဝင်လာကြ၍ ကျွန်ုပ်တို့၏ စိန်အကြောင်းပို့ချမှု ခေတ္တရပ်နားလိုက်ရ၏။ ဝင်ရောက် လာသူတို့မှာ အင်ဂိုလာနိုင်ငံ သားလူမည်းများဖြစ်သလို ကိုနီကာဘင်ဂီလီက ကွန်ဂိုသမ္မတနိုင်ငံမှ ဤဒေသသို့ ပြောင်းလာပြီး စိန်လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူ အာဖရိကတိုင်းရင်းသားလူမည်းပင်ဖြစ်၏။ သို့သော် သူတို့မျိုးနွယ်စုချင်း ဘာသာစကားမတူကြပေ။ ထို့ကြောင့်အခန်းတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသူ ၃ ဦးက ပေါ်တူဂီဘာသာဖြင့် နှုတ်ဆက်၏။ ပြင်သစ်လိုပြောတတ် သော တိုနီကာဘင်ဂီလီက ပေါ်တူဂီစကားနားမလေ့။ သို့သော် ဝင်လာသူ ၃ဦးမှာ စိန်တူးသမားများဖြစ်ကြလေသည်။ သူတို့သုံးဦးထဲမှ တစ်ဦးက စက္ကူထုပ်ကလေးကို ဂရုတစိုက်ဖြည့်သည်။ ထို့နောက် ပဲခြမ်းစေ့အရွယ် စိန်ရိုင်းတစ်ပွင့်ကို ထုတ်ပြ၏။ တိုနီကာဘင်ဂီလီ၏ ချိန်တွယ်စက်က ၃ ဒသမ ၄၅ ကာရက်ရှိကြောင်းပြ၏။ (တစ် ကာရက်သည် တစ်ဂရမ်၏ ၁၀ ပုံ ၁ပုံနှင့်ညီ၏) ကျွန်ုပ်က စိန်ရိုင်းအရောင်းအဝယ်ကို မြင်ခွင့်ရသဖြင့် စိတ်ဝင်စားစွာ ကြည့်ရ၏။ ထိုသူ၏ စိန်ရိုင်းတစ်ပွင့်ကို တိုနီကာဘင်ဂီလီ က သေချာစွာကြည့်၏။ ထို့နောက် ကျွန်ုပ်ကိုပြသည်။ စိန်ရိုင်းတုံးပိုင်ရှင်ကလည်း ကျွန်ုပ်တို့ကို မျက်ခြေမပြတ်ကြည့်နေ၏။ တိုနီကာဘင်ဂီလီက ဤစိန်ရိုင်းသည် နှစ်ထပ် ဖြစ်နေကြောင်း စိန်တစ်ပွင့်တည်း မဟုတ်ဘဲ စိန်နှစ်ပွင့်ပူးတွဲနေခြင်းဖြစ်ကြောင်း ကျွန်ုပ်အား ဆယ်ဆချဲ့အားရှိသော မှန်ဘီလူးဖြင့်ပြ၏။ တစ်ခြမ်းနှင့် တစ်ခြမ်းအရည် အသွေးချင်းမတူ အရည်အသွေးမတူသဖြင့် တန်ဖိုးချင်းလည်း တူမည်မဟုတ်ချေ။

ထို့နောက် ဈေးဆစ်မှု ဈေးကစားမှုစတင်၏။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ရောင်းသူနှင့် ဝယ်သူကြားတွင် ဘာသာစကားမပေါက်သဖြင့် တိုနီကာဘင်ဂီလီက သူ၏ ဂဏန်းတွက် စက်ကလေးပေါ်တွင် ဒေါ်လာ ၅၅၀ ဟုနှိပ်ပေးပြီး ရောင်းသူထံ ဂဏန်းတွက်စက် ကလေးကမ်းလိုက်၏။ ရောင်းမည့်သူက ဂဏန်းတွက်စက်ပေါ်တွင် ရောင်းနိုင်သည့် ဈေး ဒေါ်လာ ၂၂၀၀ ဟု ရိုက်နှိပ်ပေးလိုက်၏။ တိုနီကာဘင်ဂီလီက ဤဂဏန်းတွက်

စက်ပေါ်မှာပင် သူဝယ်နိုင်မည့် တန်ဖိုးကိုပဲ နှိပ်ပေးလိုက်၏။ ဤနည်းဖြင့် ဂဏန်း
တွက်စက်ကလေးသည် စားပွဲ၏ ဟိုဘက်နှင့်သည်ဘက် အပြန်အလှန်ကူးပြီးနောက်
တိုနီကာဘင်ဂီလီက ဒေါ်လာ ၉၀၀ ကို အဆုံးစွန်ဈေးသတ်မှတ်လိုက်၏။ ရောင်းသူက
ဒေါ်လာ ၁၆၀၀ မရတော့သဖြင့် သူ၏စိန်ရိုင်းကို ပြန်ယူသွားတော့၏။

အရောင်းအဝယ်မဖြစ်လိုက်ချေ။ ရောင်းသူဝယ်သူကြားတွင် စကားလုံးမပါဘဲ
ဂဏန်းတွက်စက်နှင့် ပြီးဆုံးသွားခဲ့၏။ တိုနီကာဘင်ဂီလီက သူ့စိန်ကို ဒီထက်ပိုပြီး
ဘယ်သူကမှ ပေးမှာမဟုတ်ဘူး ပြောပြ၏။ ထိုပြင် သူကဆက်လက်၍ “စိန်က
ခင်ဗျားဘဝကိုတောင် ပြောင်းလဲလုပ်နိုင်တယ်။ ဘဝပျက်အောင်လဲ လုပ်နိုင်တယ်။
ဒီနေ့ခင်ဗျားဆင်းရဲပေမယ့် စိန်ကြောင့် ခင်ဗျားမနက်ဖြန်မှာ သန်းကြွယ်သူဌေးဖြစ်
သွားနိုင်တယ်။ ကဲနောက်နေ့ကျတော့ခင်ဗျားပြန်ပြီး မွဲသွားနိုင်တယ်”ဟု ပြောပြပါသည်။

ရက်သတ္တပတ်အနည်းငယ်အကြာတွင် ဒက်ဂမာပစိဖိတ် (Debmart Pacific)
အမည်ရှိ စိန်တူသင်္ဘောကြီး၏ ကွပ်ကဲရေးစခန်းတွင် နမီးဘီးယားသဲသန္တာရကမ်းခြေမှ
ပင်လယ်ပြင်အတွင်း ၁၈မိုင် အကွာသို့ရောက်ရှိနေ၏။ ရန်ဒေါဘေကာသည် အဏ္ဏဝါ
အတွင်းမှ စိန်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း တွင်းကြီးကြပ်သူဖြစ်ပေသည်။ သူက ၁၇ပေကျယ်ရှိ
သော တူးစက်ဖြင့် အတ္တလန္တိတ်တောင်ပိုင်းရှိ ရေအောက်စိန်တွင်းကို မှတ်တမ်းတင်
ကိရိယာမှ တစ်ဆင့်ကြည့်ရှုလျက်ရှိ၏။ ဤရေအောက်စိန်တွင်းသည် သမုဒ္ဒရာရေ
မျက်နှာပြင်အောက် ပေ ၃၀၀ အနက်တွင်တည်ရှိလေသည်။ ရေမျက်နှာပြင်ရှိ သင်္ဘော
ကုန်းပတ်ပေါ်တွင် စက်မောင်းနှင့်သံတို့က နားကွဲမတတ် ကျယ်လောင်လှပေသည်။
ပင်လယ်အောက်ခြေမှ နှုန်းမြေမက်ထရစ် တန်ချိန် ၉၀ ခန့်ကို စက်ကဆွဲတင်နေ
လေသည်။ သူ့ကိုယ်သည် နေ့ညမရွေး တစ်ပတ်လျှင် ၇ ရက်လုံးလုံး မနားတမ်းတူးဖော်
လုပ်ကိုင်နေကြသူများ ဖြစ်ကြလေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ပတ်လည်တွင် ပင်လယ်ကြီးသည် လှိုင်းအိအိတို့ဖြင့် နိမ့်ချည်မြင့်ချည်
ဖြင့် လှုပ်ရှားလျက်ရှိ နေလေသည်။ ဤရေအောက်စိန်တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းတို့လည်း

ဒီဘီးယားစိန်လုပ်ငန်းမှ အထောက်အကူပြုပေးနေသည့် လုပ်ငန်းဖြစ်ပေသည်။ ဤကွပ်ကဲရေးစခန်းက စိန်ထွက်နိုင်ခြေရှိသည့်ပမာဏတို့ကို တွက်ချက်ပြီးရရှိက စိန်တို့ကို တောင်အာဖရိကတွင်ဆေးကြော သန့်စင်မှုပြုလုပ်ရသည်။ ထို့ပင်လယ်တွင်းသို့ စိန်ရိုင်းများရောက်ရှိသွားရမှုမှာ အော်ရိန်းမြစ်က နှစ်သန်းပေါင်းများစွာကတည်းကပင် တိုက်စားကာပင်လယ်တွင်းသို့ စီးဝင်ရာမှ စိန်ရိုင်းများပါသွားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ပင်လယ်တွင်းမှ စိန်ထုတ်လုပ်ခြင်းမှာ တစ်လအတွင်း စိန်ကာရက်ပေါင်း ၁၉၀၀၀ ရရှိသဖြင့် အလားအလာကောင်းသည်ဟုဆိုရပေမည်။ တစ်နာရီလျှင် ၂၉ ကာရက် ရသည့်နှုန်းရလေသည်။ ရရှိသောစိန်တို့ကလည်း ရတနာတန်းဝင် စိန်တို့သာဖြစ်ကြလေသည်။ စိန်ရရှိမှုနှုန်းသတ်မှတ်ချက်မီ၍ ပင်လယ်တွင်း စိန်တူးခြင်းကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်နိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။ ထိုရှေ့အောက်စိန်တူးဖော်သည့် သင်္ဘော၏ ကပ္ပတိန်ဂျွန်ဂရေသည် ယခင်က ဗြိတိန်နိုင်ငံဘုရင့်ရေတပ်တွင် အမှုထမ်းခဲ့ဖူးသူဖြစ်လေသည်။

ကပ္ပတိန်ဂျွန်ဂရေနှင့်ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲသူ ရမ်ဒေဘောကာတို့သည် တိုနီကာဘင်ဂီလီကဲ့သို့ စိတ်ကူးယဉ် ကြသူများမဟုတ်။ သူတို့ရှာဖွေနေသည့် ရေအောက်စိန်များ တူးဖော်ရရှိရေးအတွက်သာ အာရုံထားကြသူများဖြစ်ကြလေသည်။ အကြောင်းမှာ သူတို့သည် စိန်ကိုအမြတ်တနိုးထားသူများလည်းမဟုတ်ချေ။ သူတို့၏စိန်ထုတ်လုပ်ရေးအောင်မြင်ရေးသာ အဓိကဖြစ်လေသည်။ ပင်လယ်ကြမ်းပြင်မှ ဆွဲတင်လာသော နှုန်းမြေတို့ကို စက်ယန္တရား အမျိုးမျိုးကို အသုံးပြုကာ အဆင့်ဆင့် စိန်ကိုရွှေ့ကျင်သလို ကျင်ယူကြလေသည်။ သူတို့သည် ပင်လယ်အောက်နှုန်းမြေထဲမှ ထုတ်ယူရရှိသော စိန်တို့ကို သံဘူးထဲတွင်ထည့်သွင်းကာ အရေအတွက်မှန်မမှန် အိက္ခာရေးရောင်ခြည်ကိုသုံး၍ စိစစ်ကြ၏။ ပြီးသည့်နောက် အာဖရိကကုန်းပိုင်းရှိ စိန်လုပ်ငန်းဌာနသို့ ပို့ဆောင်ပေးကြရ၏။

ရမ်ဒေဘောကာက “လွန်ခဲ့တဲ့ ရက်သတ္တပါတ်က ကျွန်ကသင်္ဘောရဲ့ အပေါ်ဆုံးပိုင်းကို တက်ပြီး ရေဒီယိုဆက်သွယ်ရေး အေရီယာတိုင်ကို ပြုပြင်ရင်း အောက်က

စက်ယန္တရားတွေနဲ့ အလုပ်သမားတွေ အခြားသင်္ဘောသားတွေကိုကြည့်ရင်း တွေးမိတယ်။ ဒီလိုဒေါ်လာသန်းပေါင်းများစွာ တန်ဖိုးရှိတဲ့ ပစ္စည်းတွေနဲ့ လူလုပ်အားတွေသုံးပြီး အရာမဟုတ်တဲ့ အရာတွေကို ရှာနေတယ်လို့ထင်မိတယ်။ ကျုပ်အဖို့တော့ စိန်ဆိုတာ အရေးပါတဲ့အရာမဟုတ်ဘူး။ အလှတပ်ဆင်ပြန်ချင်တဲ့ အမျိုးသမီးတွေကိုတော့ ကျေးဇူးတင်ရမယ်။ သူတို့ဝယ်ခြင်း ဆင်ပြန်ကြလို့ စိန်တူးလုပ်ငန်းကြီးရယ်လို့ ပေါ်လာရတာပေါ့”ဟု ပြောပြပါသည်။

စိန်သည် မိန်းမပျိုတို့၏ အဖော်ဖြစ်နေ၏။ အကောင်းဆုံးသော မိတ်ဆွေဖြစ်နေ၏။ ကမ္ဘာ့စိန်ဈေးကွက်ကို ဂဏန်းသင်္ချာနည်းနှင့်တွက်ကြည့်သောအခါ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းတွင် စိန်ကာရက်ပေါင်း သန်းပေါင်း ၁၂၀ကို ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးက တူးဖော်ထုတ်လုပ်လျက်ရှိနေ၏။ ဤစိန်ကာရက်ပမာဏ၏ စုစုပေါင်းအလေးချိန်သည် ၂၄ တန်မျှသော စိန်တို့ကို နှစ်စဉ်ထုတ်လုပ်လျက်ရှိပေသည်။ ဤစိန်အားလုံးကို ရောင်းချလိုက်လျှင် ကျသင့်သည့် တန်ဖိုးမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်း ၇၀၀၀ များအထဲမှ စိန်ထုတ်လုပ်မှုအတွက် ဒေါ်လာသန်း ၂၀၀၀ ရရှိမည်။ စိန်ကြောင့်ရရှိသော အမြတ်အစွန်းက ကြီးမားများပြားလှချေ၏။ ထိုစိန်တို့ စီးဆင်းရာ ပိုက်လိုင်း၏ အများဆုံးနေရာမှ ဝယ်ယူသူတို့က စိန်တို့ကို ထရပ်ကားများဖြင့် တင်ပို့ကာ လက်ဝတ်ရတနာ

အဖြစ် ပြုပြင် ပြင်ဆင်လိုက်သောအခါ အကြမ်းအားဖြင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်းပေါင်း ၅၀၀၀၀ အထိ တန်ကြေးရှိသွားမည် ဖြစ်ပေသည်။

မာဝီဘင်ဂျမင်နှင့် ကျွန်ုပ်သည် သူ၏ထရပ်ကားပေါ်တွင် စိမ်းပျော့ပျော့ရောင် ကျောက်သားများရံထားသည့် လမ်းကြမ်းအတိုင်း မောင်းနှင်ခဲ့ကြ၏။ မာဝီဘင်ဂျမင် သည် ဓာတ်သတ္တုရှာဖွေရေးဆိုင်ရာ မန်နေဂျာတစ်ဦးဖြစ်ပြီး အာဖရိကတိုင်းရင်းသား လည်းဖြစ်ပေသည်။ ဣန္ဒာနင်းကျောက်တွင်း၏ အောက်ခြေအထိ လိုက်လံ ပို့ဆောင်ပေး သူဖြစ်၏။ ဤဣန္ဒာနင်းကျောက်တွင်းသည် ကာလာဟာရီသံသန္တာရနှင့် ဆက်စပ် လျက်ရှိသော ဘော့ဆွာနာဒေသတွင် ရှိ၏။ ဤကျောက်တွင်းသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် စိန်အများအပြားတူးဖော်ရရှိသည့် နေရာလည်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုစိန်တွင်းရှိရာတွင် ဒီဘီးယားစိန်လုပ်ငန်းကြီးက ၁၉၇၃ ခုနှစ်ကပင် ကင်ဘာလိုက်ကျောက် မြေကြောကို တွေ့ရှိထားပြီဖြစ်ပေသည်။ ထိုကျောက်မြေများတွင် ကျောက်နီနှင့်အခြားကျောက် များကို စတင်တွေ့ရှိကြ၏။ ဤသို့တွေ့ရှိမှုသည် စိန်ထွက်နိုင်ချေရှိသည်ကို အခြေပြု လျက်ရှိပေသည်။ ပေ ၁၂၀ တူးလိုက်သောအခါ စိန်များကို တူးဖော်နိုင်လာခဲ့လေသည်။ ဤတွင်မှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်းပေါင်းထောင်ဂဏန်းနှင့်ချီ၍ တန်ဖိုးရှိသော စိန်များထွက်ရှိနိုင်ကြောင်းခန့်မှန်းကြလေသည်။ ဤဣန္ဒာနင်းစိန်တွင်းကို ဤစိန်တွင်း ထွက်သည့်ကျောက်မြေကြောကို ဒီဘီးယားစိန်ထုတ်လုပ်ရေးကုမ္ပဏီ ၁၉၆၇ ခုနှစ်ကပင် ငွေကြေးစိုက်ထုတ်ကာ ထုတ်လုပ်ရန် လျာထားခဲ့လေသည်။ ယခုအခါ ဤဘော့ဆွာနာ ဒေသရှိ စိန်တွင်းသည် အာဖရိကတိုက်ရှိ စိန်တွင်းများတွင် အလားအလာအကောင်းဆုံး သော စိန်တွင်းအဖြစ်တည်ရှိနေလေသည်။

အဆိုပါစိန်တွင်း၏ နံအောက်ခြေမှ မော့ကြည့်လိုက်သောအခါ တွင်း၏ ပတ်လက်တွင် လှေကားထစ်များ သဖွယ်အရစ်အရစ်တက်သွားသည့် လှေခါးထစ်များကို တွေ့ရ၏။ ကျွန်ုပ်က ကျွန်ုပ်၏ဖိနပ်ကြီးကို ချည်ရန် ခါးကုန်းလိုက်ရာ မာဝီဘင်ဂျမင်က တွင်းရဲ့အောက်ချေမြေသားကို မထိလိုက်နဲ့နော် မြေသားကိုမထိဖို့ တားမြစ်ထားတယ်”

ဟု သတိပေးပါသည်။ အောက်ချေမြေသားတွင် ကျောက်ခဲကျောက်စရစ် ၅သန်းတွင်မှ စိန်တစ်ပွင့်နှုန်းပါဝင်လေ့ရှိသည်။ မည်သို့ပင် ရှိစေ ဒီဘီးယားစိန်တွင်းက တစ်စုံတစ် ယောက်က တစ်ခုခုကောက်ယူလျှင် စိန်တွေ့၍ ကောက်သည်ဟု ထင်ကာ စုံစမ်းစစ်ဆေး လေ့ရှိသောကြောင့်ဖြစ်ပေသည်။ ဤစိန်တွင်း နေရာအနှံ့ လုံခြုံရေးတွေအပြည့်ရှိ၏။ အဝေးမှဖမ်းယူရိုက်ကူးနိုင်သည့် ထောက်လှမ်းရေးကင်မရာတို့ကိုလည်း တပ်ဆင် ထားကြသည်။

ဤစိန်တွင်းကြီးတစ်ခုလုံးကို သံဆူးကြီးတို့ဖြင့် ဝင်းခတ်ထား၏။ ဤစိန်တွင်း ကြီး၏ မန်နေဂျာ စတိတ်ဂိုးက အခုလို လုံခြုံရေးကို အထူးတင်းကြပ်ထားရတာကတော့ လူ့သဘာဝပေါ်မူတည်ပါတယ်။ တကယ်လို့ စိန်တွင်းထဲမှာ စိန်တစ်လုံးကောက်ရရင် သက်ဆိုင်ရာကို အပ်နှံလိုစိတ်မရှိကြပါဘူး။ အဲဒီဆို လျှို့ဝှက်သိမ်းဆည်း ပြီး သူ့ရဲ့ ကိုယ်ကျိုးအတွက်အသုံးချလေ့ရှိတဲ့ သဘာဝကြောင့်ပါပဲ”ဟု ရှင်းပြလေသည်။

စိန်ရောင်းဝယ်အပေါ် တန်ဖိုးတင်ထားခြင်းသည် အခြားသော ကုန်ပစ္စည်း များကဲ့သို့ လိုအပ်မှုနှင့် လိုအပ်မှုကိုတောင်းဆိုချက်ပြည့်တင်းပေးမှုကဲ့သို့မဟုတ် တန်ဖိုးမြင့်ထားခြင်းသည် ရောင်းသူ ဈေးကစားပြီး လိုအပ်သလို မြှင့်ထားခြင်းဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကျောက်မျက်ရတနာတစ်မျိုးဖြစ်သည့် စိန်သည် တစ်နေရာနှင့် တစ်နေရာ ဈေးတင်မှု၊ တန်ဖိုးသတ်မှတ်မှုတို့မှာ ပုံသေတူညီမှုမရှိချေ။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ဒီဘီးယား၏ စိန်ဈေးနှုန်းအပေါ် ယုံကြည်မှုမရှိချေ။ ဒီဘီးယားသည် လုပ်ငန်းကြီးတစ်ခု ကို လက်ဝါးကြီးအုပ်ထားသည်။ (စိန်အပေါ် တန်ဖိုးဖြတ်ခြင်းကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုက ဒီဘီးယားစိန်ထုတ်လုပ်မှုလုပ်ငန်း ကို ၁၉၉၄ ခုနှစ်ကပင် စွဲချက်တင်ထားပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒီဘီးယားစိန်ထုတ်လုပ်ရေးမှ အလုပ်အမှု ဆောင်တို့သည် တရားဥပဒေကို ရင်ဆိုင်ရမည်စိုး၍ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုသို့ လာရောက်ခြင်းမပြုကြချေ။)

အိုပင်ဟိုင်းမားမိသားစု၏ လမ်းညွှန်ချက်ဖြင့် ဒီဘီးယားစိန်ထုတ်လုပ်ရေး

လုပ်ငန်းကြီးသည် စိန်ဈေးနှုန်းအပေါ် အဆမတန်မြင့်ထားခြင်း စိန်ဈေးကို အတက် အကျ ဈေးကစားခြင်းများကို တရားလက်လွတ် ပြုလုပ်လျက်ရှိလေသည်။ စိန်ထုတ်လုပ် ရေးလုပ်ငန်းတစ်ခုလုံးကိုလည်း လွှမ်းမိုးချုပ်ကိုင်လျက်ရှိလေသည်။ ဒီဘီးယားက စိစစ် ရွေးချယ်သတ်မှတ်ထားသော စိန်ဝယ်ယူခွင့်ရဖောက်သည် ၁၂၅ ဦးတို့သည် လန်ဒန် မြို့တွင် တစ်နှစ် ၁၀ကြိမ်မျှ စုပေါင်းစည်းဝေးကာ လန်ဒန်၊ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံ လူဆန်းမြို့ နှင့် တောင်အာဖရိက ဂျိုဟန်နက်စဘတ်မြို့တွင် စုဝေး၍ စိန်ရိုင်းဝယ်ယူခွင့်နှင့် မိမိ တို့ဝယ်ယူခွင့်ရမည့် စိန်တို့၏အရည်အသွေးကို မျက်မြင်ကြည့်ရှုရန် ထုတ်ဖော် ကျင်းပလေ့ရှိ၏။ “မျက်စိအမြင်နှင့် ဝယ်ယူလုပ်ကိုင်သူများ” ဟူ၍ အဆိုပါလက်ရွေးစင် ဖောက်သည်တို့ကိုခေါ်ဝေါ်ကြလေသည်။ မျက်မြင်ဖြင့် ဝယ်ယူရသည်မှာ စိန်ရိုင်းတို့ကို ကြည့်ရှုဝယ်ယူခြင်းမဟုတ် စိန်ပါသော ပလတ်စတစ်အိတ်ငယ်တွင် ထည့်ထားသည့် စိန်ရိုင်းအိတ်တို့ကို ဝယ်ယူခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါပလတ်စတစ် အိတ်ငယ်အတွင်း နည်းခြင်းများခြင်း၊ အရည်အသွေးကောင်းခြင်း၊ ညံ့ခြင်းတို့သည် မိမိတို့ကြည့်၍ ဝယ်ယူသူ၏ ကံကြမ္မာပေါ်တွင်သာ မူတည်ပေသည်။ ဒီဘီးယားစိန်လုပ်ငန်းကြီးက ခွဲတန်းချပေးသော အိတ်ကိုသာ ဝယ်ယူခွင့်ရှိကြလေသည်။ ခွဲတန်းချပေးသော စိန်ရိုင်း အိတ်ကို ကြိုက်လျှင်ဝယ်၊ မကြိုက်လျှင် မဝယ် ညှိနှိုင်းခွင့် အလျှော့အတင်းလုပ်ခွင့် မရှိချေ။ ပလတ်စတစ်အိတ်ငယ်အတွင်း ပါရှိသည့် စိန်ရိုင်း၏အလေးချိန် ၁၀ ဒဿမ ၈ ကာရက်အထက်ကျော်လွန်နေလျှင်သာ ညှိနှိုင်းခွင့်ရှိပေသည်။

အတိတ်ကာလကဆိုလျှင် စိန်ရိုင်းထုတ်လုပ်သူတို့သည် မိမိတို့သဘောဖြင့် ဈေးကွက်သို့ရောင်းချသည်ကို သိလျှင် ပြင်းထန်စွာ အရေးယူခံရတတ်ပေသည်။ ဤသို့ တစ်ဦးချင်းစီ ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားနေသည့် စိန်ဈေးနှုန်း ပျက်စီးသွားစေရန် ဒီဘီးယားစိန်လုပ်ငန်းကြီးသည် သူ၏ လန်ဒန်မြို့၌ မြေအောက်ခန်းတွင် သိုမှီထား သော စိန်တို့ကိုထုတ်လုပ်ရောင်းချလိုက်ခြင်းဖြင့် ပုဂ္ဂလိကထုတ်လုပ်သူတို့၏ စိန် ဈေးကွက်ကို ပျက်ယွင်းသွားစေအောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ပေသည်။ ယနေ့အဖို့ရာတွင်

ဒီဘီးယားကဲ့သို့ အပြိုင်စိန်ထုတ်လုပ်သည့် လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများ၊ အာဖရိက၊ ဩစတြေး
လျနှင့် ကနေဒါနိုင်ငံတို့တွင် ယှဉ်ပြိုင်ပေါ်ပေါက်နေပြီဖြစ်လေသည်။ အင်ဂိုလာနိုင်ငံ
တွင် ကိုနီကာဘင်ဂီလီကဲ့သို့ တရားဝင်စိန်ရောင်းဝယ်သူများက သူတို့၏ စိန်ဝယ်ယူရရှိ
သည်တို့က လော့လေဗီးယေး (Lev Le Vire) တို့သို့ တင်သွင်းလေသည်။ အဆိုပါလုပ်
လေစီယေ့ဆိုသူသည် ရုရှားနိုင်ငံရှိ စိန်တွင်းများမှ စိန်လုပ်ငန်းဖြင့် ဒီဘီးဟား၏
စိန်ဈေးကွက်ထိန်းချုပ်မှုကို တိုက်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ရင်းစွဲရှိပေသည်။

ဤအခါတွင် ဒီဘီးယားစိန်ထုတ်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းကြီးကလည်း အသစ်ပေါ်
ထွက်လာသော ပြိုင်ဘက်ကို ထိုးနှက်ရန် တိုက်ကွက်နည်းဗျူဟာသုံးစွဲသည့်အနေဖြင့်
ဒီဘီးယားကုမ္ပဏီက လန်ဒန်မြို့ မြေတောင်သို့လှောင်ခန်းတွင် သိုမှီးထားသော
ဒေါ်လာသန်း ပေါင်း ၅၀၀၀ တန်ဖိုးရှိ စိန်တို့မှ ထက်ဝက်ကို ၁၉၉၉ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၀၀
ပြည့်နှစ်တွင် ထုတ်လုပ်ရောင်းချလိုက်လေသည်။ ၂၀၀၁ ခုနှစ် တွင် ဒီဘီးယားစိန်
ထုတ်လုပ်ရေးလုပ်ငန်း ပိုင်ရှင်အိုပင်ဟိုင်းမားမိသားစုက ပုဂ္ဂလိကစိန်ထုတ်လုပ်ရေး
ကုမ္ပဏီ အသွင်ပြောင်းကာ အဆိုပါသတင်းထုတ်လွှင့်မှုတို့ကို ရပ်ဆိုင်းလိုက်လေသည်။
ဒီဘီးယားက ဤသို့ မိမိတို့စိန်ပမာဏထက်ဝက်ကို ပုံအောက် ရောင်းချလိုက် ခြင်းဖြင့်
စိန်ဈေးကွက်တွင် ဈေးနှုန်းလျှော့ကျသွားသော်လည်း ကုမ္ပဏီဈေးကွက်အခြေယုက်
မသွားရန် ကျားကန်ထားလေသည်။ ထို့ကြောင့် ဒီဘီးယားမှ စိန်ရောင်းချရေး
အဖွဲ့သားများအနေဖြင့် စိန်ရောင်းချနိုင်မှု ပမာဏမှာ စိန်ရှားပါးမှုကြောင့် နောက်ထပ်
စိန်ရနိုင်မည့် နေရာကို ရှာကြံကြလိမ့်မည်။

နယူးယောက်မှ စိန်ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသူတစ်ဦးက ကျွန်ုပ်အား
စိန်ဆိုတာ ရွှေနှင့်ငွေကဲ့သို့ ကုန်ပစ္စည်းမျိုးမဟုတ်ဘူး ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုတော့
လက်ဝတ်ရတနာဆိုင်မှာ ခင်ဗျားအနေနဲ့ စိန်ကိုတိုက်ရိုက် ရောင်းဝယ်လို့မရနိုင်ဘူး။
ဝယ်လို့ရတယ်ဆိုစေဦးတော့ အဲဒီဆိုင်ကို စိန်ဖြန့်ဖြူးရောင်းလို့ရနိုင်တာမဟုတ်ဘူး။
ဝယ်သည်ဆိုစေ ခင်ဗျားဝယ်ခဲ့တဲ့ ဈေးအတိုင်းပြန်မရနိုင်ဘူး။ ဒါပေမဲ့ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံ

တွေ့ဆီကို သယ်ယူသွားဖို့တော့ အလွယ်ကူဆုံးပဲ။ ကျုပ်စိန်ပွဲစားသမားတစ်ယောက် တွေ့ဖူးတယ်။ အီရန်နိုင်ငံမှာ တော်လှန်ရေးဖြစ်နေတော့ အီရန်ကနေ အပြီးထွက်ခွာ ချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ သူ့ပိုင်တဲ့ အိမ်နဲ့အတွင်းပစ္စည်းတွေကို အလွယ်တကူရောင်းလို့မရ နိုင်ဘူး။ တော်လှန်ရေးကာလဆိုတော့ အိမ်တွေ ခြံတွေကို ဝယ်ယူသူကလည်းမရှိတော့ နောက်ဆုံး သူ့ပိုင်တဲ့ ဒေါ်လာသန်း ၃၀ တန်ဖိုးရှိတဲ့ စိန်တွေကိုယူပြီး အလွယ်တကူ အီရန်ကနေပြီးထွက်ခွာနိုင်ခဲ့တယ်” ဟု ရှင်းပြပါသည်။

ဘဲလ်ဂျီယံနိုင်ငံ အန်းတဝပ်မြို့မှာ အဆင့်မြင့်စိန်ရာပြတ်ဖြစ်သူ မတ်ဗန်ဘော့တတယ်က စိန်နှင့်ပတ်သက်၍ ဖြေကြား ရာတွင် “နိုင်ငံတကာချေးငွေကိစ္စတို့၊ ကြွေးဆပ်ရာတို့၊ လာဘ်ထိုးရာတို့၊ လက်နက်ခဲယမ်း ဝယ်ရာမှာ စိန်နဲ့ဖလှယ်ခြင်းဟာ ငွေနဲ့ဖလှယ်ဝယ်ယူခြင်းထက် ပိုကောင်းတယ်” ဟု မှတ်ချက်ချဖူးလေသည်။ လိုက်ဘေးရီးယားနိုင်ငံ၏ မြို့တော် မွန်ရိုပီးယားမှာဆိုလျှင် ငွေကြေးခဝါချလိုသူတို့အတွက် အဓိကအသုံးချရာ ဖြစ်ပေသည်။ အဲဒီမှာ ခဝါချသည့် ငွေနှင့် စိန်ကိုလဲလှယ်ပြီး စိန်ကို သယ်ယူကာ ရောက်ရာနိုင်ငံတွင် လွယ်ကူစွာပြန်လည် ရောင်းချခြင်းဖြင့် ငွေမည်းမှ ငွေဖြူဘဝသို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိရန် လွယ်ကူပေသည်။ အတည်ပြုချက်မလုံလောက်သော သတင်းတစ်ခုအနေနှင့် တင်ပြရသော် အိုစမာဘင် လာဒင်သည် သူ၏အကြမ်းဖက်စစ်ဆင်ရေးကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် သူ၏ အယ်လ်ကိုင်ဒါ အဖွဲ့သားတို့သည် စိန်ကိုအသုံးပြု၍ စစ်ဆင်ရေးပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟုဆိုသည်။

မာတ်ဗန်ဘော့စတယ်က သူ၏ စိတ်ကြိုက်စိန်နှင့်ပတ်သက်သော အကြောင်း အရာတို့ကို ပြောကြားရင်း သူ၏ရုံးခန်းမှာ ညစာစားသုံးရန် အန်းတဝပ်ရှိ စိန်ပျား ရောင်းဝယ်ရာ အဓိကအရောင်းခန်းဆီသို့ ဖြည်းဖြည်းချင်း လျှောက်လှမ်းခဲ့ကြပါသည်။ ဤစိန်ရတနာများဖောက်ကားရာသည် ကမ္ဘာ့စိန်ဈေးကွက်၏ အချက်အခြာနေရာ လည်းဖြစ်ပေသည်။

အရည်အသွေးမီသည့် စိန်ရိုင်းရောင်းချမှုတွင် ဤနေရာက ကမ္ဘာ့စိန်ဈေးကွက် ၏ ၈၀ ရာခိုင်နှုန်းကို ပိုင်ဆိုင်ထားနိုင်လေသည်။ ဘယ်လ်ဂျီယံနိုင်ငံ အန်တဝပ်မီးရထား

ဘူတာရုံအနီးရှိ လမ်းတိုကလေးများတွင် စိန်ရောင်းဝယ်သော ကုန်တိုက်ကြီးတွေ စိတန်းလျက်ရှိနေသည်။ ဤစိန်ပဒေသာတိုက်ကြီးများမှ တစ်ဆင့် ဘယ်လ်ဂျီယံနိုင်ငံ အတွင်းမြို့များတွင်လည်း စိန်ရောင်းဝယ်ရေးဆိုင်ခွဲများလည်း အများအပြားရှိလေသည်။ အဆိုပါ ဆိုင်ခွဲများတွင် နယူးရောက်မြို့ရှိ ၄၇ လမ်းမှ စိန်ရောင်းဝယ်ရေးဆိုင်သည်လည်း အပါအဝင်ဖြစ်လေသည်။ လန်ဒန်မြို့ မာတန်ဥယျာဉ်အနီးတွင်လည်း ဆိုင်ခွဲရှိ၏။ ထို့ပြင် အစွဲရေးနိုင်ငံ တဲလဗစ်မြို့ရှိ ရာမက်ဂတ်ရပ်ကွက် အဆင့်မြင့် အဆောက်အအုံကြီးများတွင်လည်း အနံ့တဝပ်၏ဆိုင်ခွဲများရှိသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ မွန်ဘိုင် (ယခင်ဘုံဘော) မြို့ရှိ ကဏတ်ရုံကြီးတွင်လည်း ဆိုင်ခွဲဖွင့်လှစ်ထားရှိလေသည်။ အိန္ဒိယတွင် စိန်များအကွက်ဖော်အရောင်အသွေးသည့် ခေတ်ပီစက်ရုံကြီးလည်းရှိပြီး စိန်အကွက်ဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းတွင် လုပ်သားပေါင်း ၈ သိန်းအထိ လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ သွေးခြင်း၊ အရောင်တင်ခြင်းစသည့် ခေတ်ပီနည်းပညာများနှင့် စိန်ရိုင်းကို ဈေးကွက်ဝင်တောက်ပသော စိန်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်သော်လည်း အဆိုပါလုပ်ငန်းကြီးတွင် အထူးကြပ်မတ်ကာ သတင်းပေါက်ကြားမှု မရှိအောင် အထူးထိန်းကွပ်ထားသည်ကိုတွေ့ရတော့သည်။ ဒေါ်လာသန်းပေါင်းများစွာ ရင်းနှီးမြုပ်နှံလုပ်ကိုင်သော စိန်ရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်းတွင် ခက်ခဲမှုလျှို့ဝှက်ချက်တို့ ရှိသည်မှန်းသော်လည်း သူ့အဆက်အသွယ်နှင့်သူ့ဆိုလျှင် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ပြီး ပီရူးဘာသာစကားဖြင့် ကံကောင်းပါစေဟူသော အဓိပ္ပာယ် ရသည့် မာလယ်ဟုဆိုလိုက်ရုံဖြင့်လည်း စိန်ရောင်းဝယ်မှုများ သိုသိုသိပ်သိပ်နှင့် ထမြောက်သွားသည်လည်း ရှိပေသည်။

အဲကဲခဲပန်ဘော့စတဲလ်က အင်္ကျီဝတ်စုံရှည်အနက် ဦးထုပ်ပြာပြာဆောင်းပြီး မော်တော်ဆိုင်ကယ် မောင်းလာသူကို လမ်းဖယ်ပေးရင်း “စိန်ရောင်းဝယ်ရေးလောကမှာ ဘယ်သူဘယ်ဝါ၏ စိန်ရောင်းဝယ်သူ အစစ်ဟုတ် မဟုတ်သိဖို့ခက်တယ်။ နောက်ဆုံး ရောင်းဝယ်တဲ့ပစ္စည်းကောင်းအစစ်မှ ဟုတ်ရဲ့လားလို့ သံသယ ဝင်စရာရှိတယ်” ဟု ငြီးထွားသလိုပြောပြပါသည်။

စိန်တို့သည် လျှို့ဝှက်မှုနှင့် နှီးနှွယ်လျက်ရှိပေသည်။ ချို့ယွင်းချက်အချို့လည်း ရှိနိုင်ပေသည်။ တစ်နေရာတွင် စိန်တွေ့၍ နောက်တစ်နေရာတွင် စိန်ရှိနိုင်သည်ဟု ခန့်မှန်းရန်ခက်ခဲ၏။ စိန်တွေ့သည့် နေရာကို စက်ယန္တရားများကို ရွှေ့ပြောင်းကာ တူးဖော်ကြရလေသည်။ စိန်များစီးဆင်းသယ်ပို့ရာတွင် ပိုက်လိုင်းတွင် မည့်သည့်စိန်တွင်း မှ ဒေါ်လာရာဂဏန်းနှင့်ချီ၍ ထွက်သည်ကို လျှို့ဝှက်ထားရှိသည်။ စိန်အရိုင်းမှ အရောင် ဖော်အကွက်ဖော်ပြီး အထိအဆင့်ဆင့်ကိုလည်း ခြေရာခံရန်မလွယ်လှချေ။ သို့သော် ဤသို့အစဉ် သိုဝှက်ထားခြင်းမျိုးတော့မဟုတ်ချေ။ တစ်နေ့သောအခါတွင် ကျွန်ုပ်သည် နယူးယောက်မြို့ စိန်ထုတ်လုပ်ရေးအထူးစောင့်ကြပ်ထားသည့် အလုပ်ရုံတို့၏ နောက် ကွယ်ကနေရာကို မြင့်တွေ့ခဲ့ရ၏။ ကျွန်ုပ်မှာ အမှတ်မထင်မြင်တွေ့ရသည့် စိန်ထုတ်လုပ် မှုလုပ်ငန်းမှာ နယူးယောက်ခံရေလတ်ကြားတစ်ဘက်ကမ်းရှိ မင်းဟတ္တန်ကျွန်းပေါ်ရှိ စိန်လုပ်ငန်းစက်ရုံမှတွေ့ရှိခဲ့ ရခြင်းဖြစ်၏။ ဤတွင် စိန်သွေးပညာရှင် မော့ထိဘန်းရှု တိန်းဆိုသူဖြစ်သည်။ သူသည် စိန်အရောင်တင်ရန် အကွက်ဖော်သည့် လည်ပတ်နေ သော ဘီးဝိုင်းပေါ်တွင် ခါးကိုကိုင်ကာ စိန်များကို အကွက်ဖော်အရောင်တင် လျက်ရှိ လေသည်။ ဤလည်ပတ်နေသော စိန်သွေးဘီးဝိုင်း၏ မျက်နှာပြင်ပေါ်တွင် ဆီနှင့်စိန်မှုန့် များ ကပ်တင်ထား၏။ ဘန်းရှုတိုင်းသည် စိန်ကို ဘဲဥပုံဖြစ်အောင် သွေးလျှော်ရုံလေ သည်။ ဘန်ရှုတိုင်းက သူ့သွေးပြီးအရောင်တင် ထားသော ဘဲဥပုံစိန်တုံးကို မှန်ဘီလူးဖြင့် ကြည့်ရှုစစ်ဆေး၏။ မိနစ်အနည်းငယ်စိန်ကိုသွေးလိုက် မှန်ဘီလူးဖြင့် စစ်ဆေးလိုက်။ အကြိမ်ကြိမ်လုပ်၏။ ဤသို့ အကွက်ဖော်လိုက်၊ သွေးလိုက်ဖြင့်စိန်တုံး၊ စိန်ခဲမြောက်မြား စွာကို ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်အဖြစ် ကြည့်ရှုစစ်ဆေးခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်မျှရှိပေပြီ။ ဤကဲ့သို့သွေးပြီး အကွက်ဖော်ပြီး စိန်တုံး၏အရွယ်အစားမှာ မူလစိန်ရိုင်းတုံးမှ ခွဲစိပ်ပြီး သွေးထားသည့် စိန်ရတနာအချောထည်ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့ မူလစိန်အရိုင်းတုံးမှ ဖွဲ့ထုတ်ယူရာတွင် အလေအလွင့်မရှိအောင် ခွဲစိပ်ဖွဲ့ထုတ်နိုင်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုကို ပိုင်ဆိုင်နေသူလည်းဖြစ်လေသည်။ ခွဲစိတ်ပြတ်တောက်ခြင်း၊ အရောင်တင်အကွက်ဖော်

ခြင်း ဖြင့် စိန်လုပ်ငန်းတွင် ဆရာတစ်ဆူဖြစ်၍နေလေသည်။ ဤသို့ စိန်သွေးရာတွင် တစ်ဘက်ကမ်းခတ်သူပင် စိန်အချောထည်တစ်ခုရဖို့ရန် တစ်လကျော်မျှကြာအောင် ပြုလုပ်ယူရလေသည်။ စိန်အချောထည်တစ်လုံးအတွက် အကွက်ဖော်အချောကိုင်မှုကို ဘန်ရှတိုင်းသည် စိတ်ရှည်စွာဖြင့် ပြုလုပ်လေသည်။ သို့မှသာ စိန်အရောင်တောက် ပမှုသည် စိန်၏မျက်နှာမှာရော စိန်၏အတွင်းမှာပါ ထုတ်လွှတ်နိုင်မည်ဖြစ်ပေသည်။

ထိုစိန်သည် သာမညစိန်မဟုတ်၊ ဘန်ရှတိုင်း၏ တစ်သက်စာတွင် လက်ရာ အမြောက်ဆုံးထဲမှ တစ်ခုအဖြစ်ပင်။ သူ၏လက်ရာအမြောက်ဆုံး အကွက်ဖော်သည့်စိန် ရတနာကြီးကိုလည်း ကျွန်ုပ်မျက်စိနှင့် မြင်တွေ့ခဲ့ရပါ၏။

ထိုစိန်ရတနာတွင် စိန်အနေဖြင့် လွန်စွာကြီးမားသည်ဟုဆိုရမည့် စိန်ကြီး တစ်လုံးရှိ၏။ ကာရက် ၁၀၂ ကာရက်ရှိ၏။ ကြက်ဥအရွယ်ပမာရှိသော ဥအလုံး ပုံသဏ္ဍာန်စိန်ကြီးကို အရောင်တင်အကွက်ဖော်ထားခြင်းဖြစ်လေသည်။ နယူးယောက် စိန်ရောင်းဝယ်ရေးလောကတွင် နာမည်ကြီးပြီး ဘန်ရှတိုင်း၏ အလုပ်ရှင်လည်း ဖြစ် သည့် ဝီလျံဂိုလဘတ်ကစိန်ကို သက်ရှိအဖြစ်ထင်မြင်တင်စား၏။ “စိန်ဆိုတဲ့အသံက နာဝင်ချိုတယ်။ စိန်ဟာ မာကြောပေမယ့် စိတ်ထားနုနယ်ပါတယ်။ စိန်ကို ကျောက်သွေး စက်ပေါ်တင်ပြီး အကွက်ဖော်တော့မယ်၊ အရောင်တင်တော့မယ် ဆိုရင် သနားစဖွယ်ငို ကြွေးပါတယ်”ဟု စိန်၏ တက္ခိုကျွဲမြည်သံကို စိန်ငိုသံဟု တင်စားသူဖြစ်ပေသည်။

ဝီလျံဂိုလဘတ်သည် စိန်ကိုအစွဲအစွဲနိုင်ငံ၏မြို့တော် တဲလဗစ်မှ တယ်လီဖုန်း ဖြင့် မှာယူလေ့ရှိ၏။ စိန်ရောက်လာပြီဆိုလျှင် ထိုစိန်ကို လက်ဝါးတွင်တင်ကာ သူ၏ လှေကားတွင် ရပ်ပြီး ဓာတ်ပုံရိုက်ခံလေ့ရှိ၏။ စိန်ကိုအလို မသင့်သည့်ဘက်မှ ခွဲစိတ်လျှင် အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာဖြစ်သွားတတ်၏။ ထို့ကြောင့် အလျားလိုက်အနေအထားမှ ခွဲစိပ်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဂိုလဘတ်က သူလက်ဖဝါးကို အောက်ခံသဖွယ်ပြုပြီးမှ စိန်တုံးကို ကျောက်သားပြင်ပေါ် တင်လေသည်။ ထို့ကြောင့် တဲလဗစ်မှ ရောက်လာသောစိန်တုံးကို ဘန်ရှတိုင်းကဲ့သို့ ကျွမ်းကျင်သော ခွဲစိပ်ပြတ်တောက်သူထံသို့သာ သွေးခြင်း၊ အရောင်

တင်ခြင်းတို့ကို အပ်နှံလေသည်။ အကောင်းတကာအကောင်းဆုံး စိန်ဖြစ်သဖြင့် အကောင်းဆုံးသော အရောင်တင်အကွက်ဖော်သူထံ အပ်နှံခြင်းဖြစ်လေသည်။ ဂိုးလ် ဘတ်က ဤစိန်တုံးမည်သည့်နေရာတွင် အခြေတည်သည်၊ မည်သို့မည်ပုံ တဲလ်ဗစ်သို့ ရောက်သည်ဆိုသည်ကို စိတ်မဝင်စား။ ကျွန်ုပ်က ဂိုးဘလက်အား မခွဲဖြတ်ရသော စိန်ရိုင်းတုံးကို မည်သို့ချိန်တွယ်သည်ကို မေးကြည့်ရာ သူက သူငယ်စဉ်က ဤစိန်ရိုင်း တုံး၏ အလေးချိန်သည် ၂၆၅. ၈၃ ကာရက်ရှိကြောင်းဖြင့် ပြောပြလေသည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် နွေဦးရာသီ မကုန်ဆုံးမီ ဓလပိုင်းအလိုတွင် ကွန်ဂိုဒီမို ကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံမှ စိန်တူးသမား တစ်စုနှင့်တွေ့ဆုံ၏။ သူတို့သည် အပ်ဘူ

ဂျီမာယီ စိန်တူးရာမြို့တွင် ပင်ပန်းစွာလုပ်ကိုင်လျက်ရှိနေလေသည်။ ပေ ၂၀ အနက်ရှိ သော တွင်းများသည် ပျားအုံသဖွယ် စိန်တွင်းငယ်များစွာတွေ့ရလေသည်။ တွင်းထဲမှ ရွံ့နွံနွံ တို့ကို ကြီးတပ်ထားသော ရေပုံးဖြင့် ငင်ယူကြ၏။ တွင်းငယ်များမှာ သေးငယ်ပြီး လူသေမြုပ်သည့်တွင်းပမာ မျှသာရှိကြလေသည်။ ရေပုံးဖြင့် ဆွဲတင်လိုက်ကာ နုံးကိုရေဖြင့်ကျင်ယူကြ၏။ ဤမှပါလာသော ကျောက်စရစ်များထဲမှ စိန်ပွင့်ပါလာလျှင် ကောက်ယူကြရလေသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ရက်ပေါင်းများစွာ ရှာဖွေကြသော်လည်း စိန်ကိုတွေ့ချင်မှ တွေ့ရပေမည်။

ဤကဲ့သို့ ခဲရာခဲဆစ်တူး၍ ရပြန်တော့လည်း ရသောစိန်ရိုင်းတို့မှာ သေးငယ်ပြီး တစ်ကာရက်ပင် မပြည့်သည့်ကများပေသည်။ တူး၍ရသည့်စိန်ကို ရောင်းချပြန်သော အခါ ဒေါ်လာအနည်းငယ်ကို တူးဖော်ရာတွင် ပါဝင်ကြသူတို့ကို ဝေခြမ်းသောအခါ တစ်ဦးလျှင် ငွေကြေးအနည်းငယ်မျှသာ ရရှိကြလေသည်။ ထို့ပြင်လည်း သူတို့ တွင်းများ၏ မြေပိုင်ရှင်ကိုလည်း ဝေစုခွဲ၍ ပေးကြရသေး၏။ ထို့ပြင်လည်း တူးဖော် ခွင့်လိုင်စင်ပေးသူ ငွေကြေးရင်းနှီးစိုက်ထုတ်သူ၊ ချက်ပြုတ်ကျွေးမွေးသူတို့ကအစ ထိုက် သင့်သလိုဝေစုခွဲကြရလေသည်။ မေလကုန် တွင် စိန်တူးသမားများထဲမှ တစ်ဦးသည် မြေတွင်းနုံးမြေထဲမှ ကာရက် ၂၆၅.၈၃ ရသောအခါ သူတို့၏ ကြီးပမ်းမှုကို ကျေနပ်ခဲ့ ပေ၏။ ယာယီတော့ နားပိုင်ခွင့်၊ သုံးပိုင်ခွင့်ရသွားပြီဖြစ်ပေသည်။

ဤစိန်တုံးကြီးကို စိန်ဈေးကွက်တွင်တင်ရာ ဈေးအလျော့အတင်းနှင့် ဈေးဆစ် ကြ၏။ နောက်ဆုံးတွင် စိန်ပွဲစား အယ်လဖွန်အင်ဂိုယီက ဆွဲဝယ်သွားလေသည်။ ဤ စိန်တုံးကြီးကို စိန်ပွဲစားက ဒေါ်လာ ၃သန်းနှင့် ဝယ်ယူသည်ဟူသည့် သတင်းစကား ကြားသိရလေသည်။ ဤသို့ကောလာဟလစကားတွင် အချို့သော စိန်တူးသမားတို့ ဝေစုမရဟူသော သတင်းပါ ထွက်ပေါ်လာခဲ့လေ၏။ ကျွန်ုပ်က အဆိုပါစိန်တုံးကြီးက ဒေါ်လာ ၃သန်းနှင့် ဝယ်ယူသူကို စုံစမ်းကြည့်ရာ ထိုစိန်ပွဲစားပြောဆိုမှုမရှိ၊ ထို့ပြင် အချို့ကလည်း ဤစိန်တုံးကြီး၏ တန်ဖိုးသည် ဒေါ်လာသန်း ၂၀အထိ ဈေးရနိုင်ခြေရှိ

သည်ဟုဆိုကြ၏။ ထို့ကြောင့် စိန်ပွဲစားအယ်လမွန်အင်ဂိုယီသည် သူ့ဘဝအတွက် ဒုက္ခရောက်ကိန်းစတင်ကြံ့ခဲရလေသည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်အောက်တိုဘာလတွင် အယ်လမွန်အင်ဂိုယီသည် အဆိုပါ စိန်ကြီးကို ဒေါ်လာ ၁၇. ၉ သန်းဖြင့် ဂျာမန်စိန်ဝယ်သူကို ရောင်းလိုက်ကြောင်းပြောပြ၏။ စိန်ရောင်းဝယ်ရေးလောကတွင် ဤဈေးနှုန်းသည် လွန်စွာဖောင်းပွလွန်းသည်ဟု မှတ်ချက်ချကြ၏။ ဤစိန်တုံးကြီး၏အကြောင်းပေါ်မူတည်၍ ကွန်ဂိုသမ္မတနိုင်ငံ၊ ကင်ဆာရှာမြို့တော်ရှိ ပွန်းလင်းဟိုတယ်တွင် အယ်လမွန်အင်ဂိုယီသည် စုံစမ်းမေးမြန်းမှုတို့ကို ဒိုင်ခံဖြေရှင်းပေး နေရလေ၏။ ဤစိန်ကြီးကို ၂၀၀၀ ယူမည့်ငွေ မည်သည့်အချိန်မည်သည့်ဘဏ်သို့ ငွေလွှဲရောက်မည်ကို ကျွန်ုပ်က မေးကြည့်ရာ အယ်လမွန်အင်ဂိုယီက ယနေ့ပင်ဘဏ်သို့ ငွေလွှဲရောက်သည့်အကြောင်း အသေအချာပြောပြ၏။ သို့သော် ငွေကရောက်မလာ။ ထို့ကြောင့် အယ်လမွန်အင်ဂိုယီသည် ဘလ်ဂျီယံနိုင်ငံ အန်တဝပ် သို့သွားကာ ထိုစိန်ကြီးကို ရောင်းလိုက်၏။ သို့သော် သူ့အတွက် ကံဆိုးချင်တော့ အဆိုပါ စိန်ကြီးနှင့်ပတ်သက်၍ ဝင်ရောက် အမြတ်ထုတ်ဈေးကစားမည့် အဖွဲ့အစည်းများ နှင့်ကြုံနေ၏။

ဤစိန်ကြီးကို စတင်တွေ့ရှိသည့်အချိန်တွင် ကွန်ဂိုနိုင်ငံသည်၂နှစ်ခန့် ကြာသည့် ပြည်တွင်းစစ်ကာလတွင်း ဖြစ်လေသည်။ အစိုးရဘက်ရော သူပုန်ဘက်ကပါ သူတို့၏ ရန်ပုံငွေအတွက် စိန်ကိုကြားခံပစ္စည်းအဖြစ် အသုံးပြုလိုနေကြ၏။ ကွန်ဂိုအစိုးရကလည်း အင်ဘူဂျီမာယီစိန်တွင်းလုပ်ငန်းမှ အမြတ်အစွန်းရရေးကို အပူတပြင်းလိုအပ်နေ၏။ ဤစိန်တွင်းမှ အမြတ်အစွန်းအဖြစ် ဒေါ်လာ ၂၅သန်းလစဉ်ရရှိပြီဖြစ်လေသည်။ ထိုအချိန်တွင် ကွန်ဂိုအစိုးရကို စစ်ရေးအကူအညီပေးနေသော အိမ်နီးချင်း ဇင်ဘာဘွေနိုင်ငံကလည်း သူ၏ စစ်ရေးကူညီမှုအဖိုးစာနာအဖြစ် အဆိုပါစိန်တွင်းတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းမှ အမြတ်အစွန်းလိုချင်နေ၏။ ကွန်ဂိုအစိုးရကို ဆန့်ကျင်နေသော သူပုန်တို့ကိုလည်း ရဝမ်ဒါနှင့် ယူဂန်ဒာစစ်တပ်တို့က စစ်ရေးအရ ကျောထောက်နောက်ခံ

ပြုထားလေရာ သူတို့ကလည်း စိန်ကို ရချင်ရာ သို့မဟုတ် စိန်တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းမှ အကောက်ခွန်ရလိုကြောင်းတောင်းဆိုနေလေသည်။

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ် ဩဂုတ်လတွင် သူပုန်တို့၏ရန်ကို အပြီးသတ်ချေမှုန်း၏။ ထိုစဉ်က ကွန်ဂိုနိုင်ငံ၏ သမ္မတဖြစ်သူ လောရင်ကာဘီလာက လက်နက်ခဲယမ်းကို အထူးလိုအပ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် ကွန်ဂိုသမ္မတလောရင့် ကာဘီလာသည် စိန်လုပ်ငန်းမှ စိန်ဝယ်ယူခွင့်ကို အစွဲအခွဲစိန်ရောင်းဝယ်သူသို့ ဒေါ်လာသန်း ၂၀ဖြင့် ရောင်းချလိုက်လေသည်။ ထိုအခါ ဒေသခံစိန်ပွဲစားများက မိမိတို့လက်ဝယ်ရှိ စိန်တို့ကို နယ်စပ်သို့ မှောင်ခိုဈေးဖြင့် ရောင်းချလိုက် ကြလေသည်။ ဤသို့မှောင်ခိုဈေးနှုန်းဖြင့် နယ်စပ်တွင် လျှော့ဈေးဖြင့်ရောင်းချလိုက်ကြသည်မှာ စိန်လုပ်ငန်းကို ကျူးကျော်ဝင်ရောက်စွက်ဖက်လာခွင့်ရသွားသော အစွဲအခွဲစိန်လုပ်ငန်းရှင်၏ တန်ပြန်လုပ်ဆောင်ကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ဤကဲ့သို့ ပဋိပက္ခမျိုးစုံကြားထဲတွင် အယ်လမ္မန်အန်ဂိုယီသည် ကြားညပ်ကာ သူ့စိန်ကြီးသည် ဘယ်လ်ဂျီယံနိုင်ငံ အန်တဝပ်သို့မရောက်ဘဲ အစွဲအခွဲနိုင်ငံ တဲလဗစ်မြို့တော်သို့ ရောက်သွားလေသည်။ ဤစိန်တုံးကြီးကို စိတ်ဝင်စားကြသူများထဲတွင် ဂိုးလဘက်သည် ထိပ်ဆုံးမှဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် အယ်လမ္မန်ဂိုးယီက ဒေါ်လာသန်း ၂၀ ဈေးဖြတ်သော်လည်း ဂိုးလဘက်က နောက်ထပ်ဒေါ်လာ ၈သန်းအလိုက်ပေး၍ ဝယ်ယူလိုက်လေ သည်။

စိန်နှင့်ပတ်သက်၍ဖြစ်ပွားသော စစ်ပွဲတို့သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံတောင်ပိုင်းရှိ ဘုရင်နေပြည်တော်တို့တွင် လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်းများစွာကပင် ဖြစ်ပွားခဲ့ရ၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံအဖို့ အဆန်းမဟုတ်တော့ချေ။ စိန်ကြောင့် ကြွယ်ဝ ချမ်းသာမှုလျှင်မြန်၏။ အိန္ဒိယဘုရင်အချင်းချင်း စိန်ကြောင့်စစ်ခင်းခဲ့ကြလေသည်။ အရှေ့အလယ်ပိုင်းဒေသရှိ လက်နက်ပြည်တွင်းစစ် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်နှင့် ၁၉၈၀ပြည့်နှစ် ပြည်တွင်းစစ်ပွဲ ဖြစ်ပွားရာတွင် အာဖရိကရှိ ဆီအာရာလီယွန်ရှိ စိန်တွင်းများကို စိန်ကုန်သည်များက တစ်ဘက်၊ စိန်မှောင်ခိုသမားများကတစ်ဘက် အသေအကြေစစ်ပွဲ ဆင်နွှဲကြလေသည်။

၁၉၉၅ ခုနှစ်တွင် အင်ဂိုလာနိုင်ငံအစိုးရနှင့် ယူနိုတာသူပုန်တို့အကြား ငြိမ်းချမ်းရေးပျက်ပြားသွားသောအခါ ယူနိုတာသူပုန်အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဂျိနတ်စပင် ဘီက သူ၏တပ်များကို အင်ဂိုလာနိုင်ငံ၏ မြောက်ပိုင်း ကွန်ဂိုမြစ်ဝှမ်းမှ စိန်ထွက်မှု အလားအလာကောင်းသောဒေသကို အပိုင်သိမ်းရန် စေလွှတ်လိုက်လေသည်။ ထိုစဉ် ယူနိုတာသူပုန်တို့က စိန်ရိုင်းထုတ်လုပ်မှုကို ၇နှစ်တာမျှ လုပ်ကိုင်ခဲ့ရာ ဖမ်းဆီးထားသော ကျွန်ုပ်တို့နှင့် တူးဖော်ရေးသမား တစ်သိန်းကျော်တို့ကြောင့် အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်းပေါင်း ၄၀၀၀ တန်ကြေးရှိသော စိန်များကို တူးဖော်ရရှိသွားခဲ့ကြလေသည်။ စိန်သည် အင်ဂိုလာနိုင်ငံအတွက် ကျိန်စာသင့်သလိုဖြစ်သွား၏။ စိန်များထုတ်လုပ်နိုင်မှုကြောင့် ယူနိုတာသူပုန်တို့ စိန်ရောင်း၍ လက်နက်ဝယ်ကာ အင်ဂိုလာအစိုးရကို ဆန့်ကျင်သော စစ်ပွဲသည် တာရှည်ခဲ့လေသည်။

ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းကရော အခြားကမ္ဘာ့လူမှုအဖွဲ့အစည်းတို့က ယူနိုတာသူပုန်တို့ထံမှ စိန်ဝယ်ယူ ဖောက်ကားသူတို့အား ပြစ်တင်ဝေဖန်မှုရှိ၏။ စိန်ရောင်း

ဝယ်သူတို့ထံမှ ငွေဖြင့်ယူနီတာသူပုန်တို့ သက်ဆိုးရှည်ကာ အင်ဂိုလာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်း စစ်သည် မအေးချမ်းနိုင်ဘဲရှိခဲ့၏။ ယူနီတာသူပုန်တို့၏ စိန်တူးဖော်သူတို့အပေါ် အတင်းအကျပ် ခိုင်းစေမှု၊ သတ်ဖြတ်မှု၊ တိုက်ခိုက်မှုတို့ကြောင့် အဆိုပါစိန်တို့ကို “ပဋိပက္ခစိန်” (Conflict Diamond) သို့မဟုတ် “သွေးနှင့်ရင်းရသောစိန်”(Blood Diamond) ဟူ၍ အမည်တပ် ကြလေသည်။

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် နှစ်လည်ပိုင်းတွင် အာဖရိကတိုက် ဆီအာရာလီယွန်ရှိ စိန်ထွက်ရာဒေသကို တော်လှန်ရေး တပ်ဦးအမည်ခံ သူပုန်တို့က သိမ်းပိုက်ထိန်းချုပ် ကြပြန်လေသည်။ သူတို့ကလည်း ဆီအာရာလီယွန်အရပ်မှ အမေရိကန်ဒေါ်လာ သန်းပေါင်းများစွာတန်ဖိုးရှိသော စိန်တို့ကို ထုတ်လုပ်ကာ ရောင်းချခြင်းဖြင့် သူတို့လိုအပ်သော လက်နက်ခဲယမ်းတို့ကို ဖြည့်တင်းနိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ ထိုတော်လှန်ရေးတပ်ဦး သူပုန်အဖွဲ့၏ ခေါင်းဆောင်ဆန်ကိုစ်အိနီသည် စိန်တူးရာတွင် အသုံးမတည့်သည့် ငယ်ရွယ်သူ၊ အိုမင်းမစွမ်းသူတို့ကို ခြေဖြတ်၊ လက်ဖြတ်ဖြင့် သုတ်သင်ခံရသော အဖြစ်ပဲ့ပြည်သူတို့မှာ အမြောက်အများပင်ရှိခဲ့၏။ စိန်ကြောင့်လူသားချင်း သတ်ဖြတ်မျိုးပြုတ်သော ဖြစ်ရပ်တွေ့ဆီ အာရာလီယွန်စိန်တွင်းများရှိရာ ဒေသတွင်ဖြစ်ပွားခဲ့ကြ၏။ ထို့ကြောင့်ထိုဒေသထွက်စိန် တို့ကို သွေးစွန်းသောစိန်၊ မသန့်ရှင်းသော စိန်အဖြစ် အမေရိကန်ကွန်ဂရက်က သတ်မှတ်ထားလေသည်။ ထိုဒေသထွက်စိန်တို့ကိုလည်း ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားမှုမှ တားမြစ်ထားလေသည်။ ကနေဒါနိုင်ငံရှိ ကောတီစိန်တွင်းမှ စိန်ကို သန့်စင်သော၊ အပြစ်ကင်းသော၊ သွေးဖြင့်မရင်းနှီးသောစိန်အဖြစ် အမေရိကန်က သတ်မှတ်ထားလေသည်။

ဒီဘီးယားစိန်အဓိကထုတ်လုပ်သော စိန်ထုတ်လုပ်ရောင်းဝယ်ရေးကုမ္ပဏီကြီးက ဗိန်ကို ချစ်မေတ္တာနှလုံးသားခံစားမှုနှင့် ဆက်စပ်ပြီး ဈေးကွက်ပေါက်အောင် ကြေငြာလေ့ရှိ၏။ ဒီဘီးယားစိန်ကုမ္ပဏီကြီး၏ ဆောင်ပုဒ်မှာ “စိန်သည်ထားဝရ” (Diamond is Forever) ဟုအဆိုပြုထားပြီး စိန်ကို အမျိုးသမီးတို့ ဝယ်ယူ ဆင်မြန်းချင်အောင်

ဈေးကွက်တွင် ကြော်ငြာလေ့ရှိပေသည်။ ထာဝရမြတ်နိုး၊ ထာဝရဆင်မြန်းဖွယ် အဖြစ် တင်စားထားသည့်ဆောင်ပုဒ်ဖြစ်လေသည်။

ထို့ကြောင့်စိန်ကို လက်ဝတ်ရတနာပြု၍ ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပွဲအတွက် ၊ စေ့စပ် ကြောင်းလမ်းမှုပြုရာတွင် မရှိမဖြစ် အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စု၊ ဥရောပ၊ ဂျပန်နှင့် တရုတ်နိုင်ငံတို့က အသိအမှတ်ပြု ထားရာ ဒီဘီးယား၏ “စိန်သည် ထာရ”ဆိုသော ဆောင်ပုဒ်သည်လည်း မှန်ကန်ကြောင်း ခိုင်မာစွာသက်သေ ထူလျက်ရှိ လေသည်။

သို့သော် ဒီဘီးယားမတိုင်မီ ရှေးအခါကပင်စိန်သည် ချစ်မေတ္တာ၊ မြတ်နိုးမှု တို့ဖြင့် ဆက်စပ်ယုံကြည်မှု ရှိခဲ့လေသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ လူများသည် ရှေးအခါကပင် ကျောက်မျက်ရတနာသည် အာကာသစွမ်းဆောင် သက်ရောက်နေသည့်တန်ခိုးရှိသည် ဟု ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရပေသည်။ အိန္ဒိယပေဒင်ဆရာတို့က မည့်သည့် ရတနာကို မည်သို့စီမံ၍ ဝတ်ဆင်ခြင်းဖြင့် ကောင်းကျိုးချမ်းသာရနိုင်ကြောင်း ဟောပြောညွှန်ကြား လေ့ရှိခဲ့လေသည်။ စိန်ကို ဝတ်ဆင်ခြင်းဖြင့် မည်သည့်ဘေးဥပါဒ်အန္တရာယ်မဆို ကင်း ရှင်းနိုင်စေပုံတို့ကိုလည်း ဟောပြောကြလေသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ဤအချက်နှင့်ပတ်သက် ၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဟိုက်ဒြာဘတ်ရှိ ပေဒင်ဆရာနှင့်ညှိနှိုင်း ဆွေးနွေးကြည့်၏။ သူက စိန်သည် ချစ်မေတ္တာကို အထူးသက်ဝင်စေကြောင်းပြောပြပါသည်။ စိန်ကြောင့် အသက် ရှည်ခြင်းမှလွန်၍ မသေမပျောက်သောဘဝသို့ပင်ရောက်နိုင်ကြောင်း ဖြင့်ပြောပြပါ သည်။ တန်ခိုးကုဒ္ဒိပလည်း ကျောက်မျက်ရတနာတို့တွင် ကိန်းဝပ်လျက်ရှိသည်။ ထို့ပြင် လည်း ကျောက်မျက်ရတနာသည် ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်မှု ဘာသာရေးနှင့်လည်း ဆက်နွယ်လျက်ရှိကြောင်း ပြောပြပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ချင်းနိုင် (ယခင် မဒရပ်)၏ အနောက်မြောက်ဘက်ရှိ တောင်ကုန်းမှ တိရုပတိဟိန္ဒူဂတ်ကျောင်းသို့ ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ရွှေပြားကပ်ထားသော နံရံတွင် ဟိန္ဒူဘုရားတစ်ဆူတွင် စိန်ရတနာ များဆင်မြန်းပေးထားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။

ကိုးပေအမြင့်ရှိသော ရှေးဟောင်းနတ်ဘုရားရုပ်တုတစ်ခုကို စကျင်ကျောက် သားအနက်ဖြင့် ထုလုပ်ထား ပြီး ကျဉ်းမြောင်းလှသော အဆောက်အဦလမ်းကြားတွင် ကိုးကွယ်ထားလေသည်။ ဘာလာဂျီကျောက်ဆင်းတုဖြစ်ပြီး ဟိန္ဒူနတ်ဘုရားတို့တွင် လူသိအများဆုံး၊ ပူဇော်ပသမှုအများဆုံးနတ်ဘုရားရုပ်တုဖြစ်လေသည်။ အိန္ဒိယတွင် ပူဇော်ပသမှု အခံရဆုံးသော ရုပ်တုဖြစ်ပေသည်။ ကျွန်ုပ်ရပ်တန့်နေရာမှ နောက်ကို လှည့်ကြည့်လိုက်သောအခါ ထိုနတ်ဘုရားရုပ်တုကို ပူဇော်ပသရန် တန်းစီစောင့်လင့် နေကြသူတို့မှာ မိုင်နှင့်ချီ၍ ရှည်လျားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ထိုနတ်ဘုရား၏အမည်ကို ရွတ်ဆိုသံတို့က စုပေါင်းပြီး အသံလှိုင်းတွေ့ရောထွေးလျက်ရှိလေသည်။ ပရိသတ်တို့၏ ရွတ်ဆိုသံ၊ အလှူခံဌာနမှအလှူရှင်အမည်ကြေငြာသံတို့ဖြင့် အသံမျိုးစုံပြိုင်တူ ပေါ်ထွက်လျက်ရှိပေသည်။ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအသီးသီးမှ အလှူဒါနပြုခြင်း၊ ကျွေးမွေးမှုတို့ဖြင့် လူစုလူဝေးကြီးသည် ပျားပန်းခတ်မျှ လှုပ်လှုပ်ရွရွရှိနေကြလေသည်။

ဘာလာဂျီနတ်ဘုရားသည် ကြီးမားသောစိန်စီသည့် သရဖူကြီးကိုဆောင်းထား ၏။ ထိုသရဖူကြီးသည် အနည်းဆုံး ပေါင်၆၀ခန့်အလေးချိန်ရှိမည်ဖြစ်ပေသည်။ ဤ သရဖူပေါ်တွင် တပ်ဆင်ပူဇော်ထားသော စိန်အလုံးရေ မှာ ၂၈၀၀၀ ထက်မနည်းချေ။ အဆိုပါစိန်တို့သည် ရုပ်တု၏လက်မောင်းပေါ်၊ နားရွက်တို့ပေါ်တွင် အမြောက် အများ ပူဇော်ထားသည်ကိုတွေ့ရလေသည်။ အဆိုပါရုပ်တု၏ လက်၌ကိုင်ထားသော ခရုဆင်း ကိုလည်း စိန်များ စီခြယ်ထားသည်ကိုတွေ့ရလေသည်။

ချန်နိုင်မြို့ရှိ ဩဇာတိက္ကမကြီးသော နန္ဒိဘာကရစ်ရှနာကဘာလာဂျီဆင်းတုကို အထူးသက်ဝင်ယုံကြည်နိုင်သူဖြစ်သဖြင့် အောက်ပါအတိုင်း ရှင်းပြပါသည်။ သူက အပိုတွေ့ရော သဘာဝလွန်တွေ့ပါ ရောနှောကာရှင်းပြပါသည်။ “အဲဒီဘာလာဂျီ နတ်ဘုရားက စိန်ကိုအလွန်နှစ်သက်ပါတယ်” ကျွန်မသူငယ်ချင်း တစ်ယောက်ဆိုရင် အဲဒီဘာလာဂျီနတ်ဘုရားကို စိန်လက်စွပ်ပူဇော်ပါမယ်လို့ ကတိပြုထားတယ်။ ဒီလို ကတိပြုထားပြီး ကျွန်မသူငယ်ချင်းက သည့်ထက်အဖိုးတန်တာကို ဆက်သချင်ပါတယ်။

ဒါပေမဲ့ သူတစ်ကိုယ်လုံး တုန်ရင်လာပြီး မမြင်နိုင်တဲ့စွမ်းအားက သူ့ကို တန်ဆောင်းထဲကို တွန်းပို့ခေါ်ဆောင်သွားတယ်။ ဘာလာဂျီနတ် ဘုရားက စိန်ကိုကြိုက်တော့ ပေးထားတဲ့ ကတိအတိုင်း စိန်ပေးမှကျေနပ်တယ်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ရှေးအခါကပင် ကမ္ဘာပေါ်၌ စိန်ကိုအလေးထားသော နိုင်ငံဖြစ်ပြီး ရှေးဘုရင်တို့၏ လက်ကျန်ရတနာတို့နှင့် ရောနှောဖက်စပ်ကာ လက်ဝတ် ရတနာများ ဝတ်ဆင်ကြ၏။ အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းရှိ ဘုရင်များ၏ နယ်မြေအတွင်းတွင် ဒက္ကန်ကုန်းမြင့်ဒေသမှ တူးဖော်ရရှိသော တီရူပတီဘုရားကျောင်းရှိ ရတနာ သိုက်တွင် သိုမှီးထားရှိလျက်ရှိပေသည်။ ဘုရင်နှင့် မင်းညီမင်းသားတို့သည် တိုင်းတစ်ပါးနှင့် ဆက်ဆံမှု စတင်လာသောအခါ တိုင်းတစ်ပါးမှ တွင်းထက်ရတနာများကိုပါ နှစ်သက် လာကြလေသည်။ ဥရောပနိုင်ငံများမှ ခရီးသွားများသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၏ ကျောက်မျက် ရတနာပေါကြွယ်ဝမှုကို တအံ့တဩရှိကြလေသည်။ မင်းညီမင်းသားတို့တွင် ကျောက် မျက်ရတနာမည်မျှပေါများနိုင်သည် ဝိဇယနဂဘုရင်၏ ရထားကိုဆွဲသော မြင်းကို ဆင်ထားသည့် ရတနာတို့သည်ပင်လျှင် ပြည်တန်ရတနာများဖြစ်ကြသည်ဟု ဆိုပေ သည်။

ဟိုက်ဖြာဘတ်ဒေသ၏ ဝန်းကျင်တောင်ကုန်းထက်တွင် မြင့်မားသောခံတပ် သဖွယ် တည်ဆောက်ထားသော နန်းတော်ဟောင်းကြီးတစ်ခုရှိ၏။ ထိုနန်းတော်ခံ တပ်ကြီးသည် တစ်ချိန်က ဂိုလိုကွန်ဒါကို အုပ်ချုပ်ခဲ့သည့် အိန္ဒိယဘုရင်တို့၏ ရဲတိုက် နန်းတော်ဖြစ်၏။ အိန္ဒိယနိုင်ငံကို မဂိုဘုရင်များ လွှမ်းမိုးအုပ်စိုးလာသောအခါ မဂို ဧကရာဇ်တို့က အဆိုပါခံတပ်နန်းတော်ကြီးတိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီး၍ ပျက်စီးယိုယွင်း သွားရခြင်းဖြစ်လေသည်။ ထိုကဲ့သို့ မဂိုဧကရာဇ်တို့၏ ပျက်ဆီးမှုကို လွန်ခဲ့သောနှစ် ၃၀၀က ခံစားခဲ့ရပြီးနောက် ဤရဲတိုက်နန်းတော်ကြီးသည် စွန်များ၊ အခြားငှက်များ ခိုနားကျက်စားရာ အဖြစ်သို့ရောက်ရှိသွားတော့၏။ ယခုအခါတွင် ဤကုန်းမြင့် ဒေသမှ ရဲတိုက်ကြီးသည် ယခင်ကစိန်များထွက်ရာဒေသဖြစ်ပေသည်။ ဤဒေသမှ ထွက်ရှိပြီး

ကမ္ဘာကျော်အဆင့် သို့ ရောက်သွားကြသော ကိုအိနူးစိန် (Koi Noor Diamond)၊ ဟုတ်စိန် (Hope Diamond) နှင့် ရဲချင့်စိန် (Regent Diamond) တို့အပြင် အခြားသောစိန်တို့သည် စိန်လောကစိန်သမိုင်းနှင့် လူ့သမိုင်းတွင် သွေးစွန်းခဲ့သောစိန်များဖြစ်ကြပေသည်။ ထို့နောက်မှ အဆိုပါပဋိပက္ခနှင့် သွေးစွန်းစိန်တို့သည် နောင်သောအခါတွင် အခြားနိုင်ငံများသို့ လက်လွှဲရောင်းချခြင်းဖြင့် ရောက်ရှိသွားကြလေသည်။ ဤသို့ အိန္ဒိယမှ တိုင်းတစ်ပါးတို့ အဆိုပါ ကမ္ဘာကျော် စိန်ကြီးများသည် ကုန်သွယ်မှုသာမက ဓားပြတိုက်ခြင်း၊ ခိုးဝှက်ခြင်းတို့ကြောင့်လည်း တိုင်းတစ်ပါးသို့ ရောက်သွားကြခြင်းဖြစ်လေသည်။ ယခုအခါတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံသည် ယခင်ကဲ့သို့ စိန်ကြွယ်ဝသော နိုင်ငံဖြစ်ရေးကို ကြိုးပမ်းနေကြပြီဖြစ်ပေသည်။

အချိန်တည်းဟူသော ဘီးကြီးက တစ်ပတ်လှိမ့်ချိန်တွင် တစ်ချိန်က စိန်ထွက်ရာဒေသဖြစ်သည့် ဂိုလိုကွန်ဒါသည် ယခုအခါ စိန်များမူလအခြေအနေထွက်သည့် အချိန်သို့ ပြန်လည်ရောက်ရှိတော့မည်ဖြစ်ပေသည်။ ကမ္ဘာစိန်လောကသည် အနာဂတ်တွင် အိန္ဒိယမှ စတင်လာနိုင်ဖွယ်ရှိပေသည်။ ကမ္ဘာ့စိန်တွင်းများထဲမှ နှစ်စဉ် အမေရိကန် ဒေါ်လာသန်း ၈၀၀ တန်ဖိုးရှိ စိန်များထွက်လျက်ရှိပေသည်။ ထိုစိန်တို့ကို ကျောက်မျက်အရောင်တင်ရာများဖြစ်ကြသည့် နယူးယောက်၊ အန်းတဝပ်နှင့် တဲလပစ်တို့ဆီသို့ စိန်ရိုင်းမှ စိန်ရတနာအဖြစ်သို့ ကူးပြောင်းကြရမည်ဖြစ်ပေသည်။

၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ဂျိန်းဘာသာတစ်ခုရောက်ရှိလာကြကာ သူတို့က စိန်ဖြတ်တောက် သွေးခြင်း၊ အရောင်တင်ခြင်းလုပ်ငန်းတို့ကို လုပ်အားသက်သာစွာဖြင့် စတင်လုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြလေသည်။ ဂျိန်းဘာသာဝင်အချို့ကိုက မွန်ဘိုင်မြို့တွင် စတင်၍ စိန်သွေးခြင်း အရောင်တင်ခြင်းကို စတင်ဖွင့်လှစ်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ ထို့ပြင် ဆူးရတ်မြို့အထိပါ စိန်သွေးခြင်းလုပ်ငန်းတို့ဖြန့်ကျက်တည်ထောင်လာခဲ့ကြသည်။

ဤကဲ့သို့ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် စိန်လုပ်ငန်းများ စတင်ဖြစ်ထွန်းလာသောအခါ

ဒီဘီးယားစိန်ထုတ်လုပ်ရေးက သူ့လက်ဝယ်၌ သိုမှီးထားသော စိန်တို့ကို ထုတ်၍ ရောင်းချခြင်းဖြင့် စိန်ဈေးကွက်ကို ကမောက်ကမ ဖြစ်အောင် လုပ်ကိုင်လာ၏။ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုကလည်း စက်မှုလုပ်ငန်းတို့တွင် အသုံးပြု၍ထားသော စိန်တို့ကို ထုတ်၍ရောင်းချကြလေသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုကလည်း ခေါင်းဆောင် ဘောရစ်ယဲ့လဆင်က ရွေးကောက်ပွဲကျင်းပနိုင်ရေးအတွက် ရုရှားစိန်တို့ကို ရန်ပုံငွေအဖြစ် ထုတ်လုပ်ရောင်းချ လေတော့၏။ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် လုပ်သားများပြီး လုပ်ခသက်သာသောကြောင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံထွက် စိန်တို့ကို ဈေးပေါသော စိန်ဟုခေါ်တွင်ကြ၏။

ဤကဲ့သို့ စိန်လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများက မိမိတို့၏ အရန်စိန်တို့ကို ထုတ်ရောင်းကာ စိန်အရိုင်းတို့၏ သွားရာ လမ်းသည် အိန္ဒိယသို့ ရောက်လာကြ၏။ ထို့ကြောင့် ဆူးရတ်မြို့၊ စိန်ဈေးကွက်တွင် စိန်ရောင်းဝယ်ကြသူတို့ ခြေခြင်းလိမ်နေကြ၏။ စိန်ရောင်းသူတို့က ကျွန်ုပ်အား သူတို့စိန်ကိုပြသကြ၏။ အချို့စိန်က ဝါဖန့်ဖန့်အရောင်ရှိ ၏။ အရောင်စုံ

ဆိုက်စုံ စိန်တို့ကို ကျွန်ုပ်အားပြကြ၏။ အချို့ကလည်း ဆယ်ဆချဲ့ထားသော မှန်ပြောင်းဖြင့် စိန်ကိုစစ်ဆေးနေကြ၏။

ကျွန်ုပ်သည် စိန်ဈေးကွက်သို့ ရောက်ရှိဆဲအချိန်တွင် စိန်၏ ပေါက်ဈေးမှာ တစ်ကာရက်လျှင် ရှုပီး ၆၀၀၀ ဖြစ်လေသည်။ အိန္ဒိယစိန်ပေါက်ဈေး ၆၈၀၀ ရှုပီးသည် အပေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၄၀ နှင့် ညီမျှနေ၏။ အပြန်အလှန် ဈေးဆစ်ကြပြီးနောက် ရှုပီး ၆၀၀၀ နှင့်အရောင်းအဝယ်ဖြစ်သွားလေသည်။ ကျွန်ုပ်သည် စိန်ရောင်းဝယ်မှုလေ့လာရေးခရီးစဉ်အတွင်း အာဖရိကတိုက်ရှိ ဒီဘီးယားစိန်လုပ်ငန်းပိုင် စိန်တွင်းကြီးများရှိရာ တောင်အာဖရိကနိုင်ငံနှင့် ဘော့ဆွားနားသို့ ရောက်ခဲ့ပြီးပြီ။ စိန်ရိုင်းများတူးဖော်ပြီး စိန်များအရောင်တင်ရာ ရောင်းချရာ စိန်ဈေးကွက်များရှိကြသည့် နယူးယောက်၊ အန်တဝပ်နှင့် တဲလဗစ်တို့သို့လည်း ရောက်ခဲ့ပြီးပြီ။ ဤသို့ စိန်ဈေးကွက်တို့တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဆူးရတ်မြို့ရှိ ဘာရာချာလမ်းလောက် လူတွေကြိတ်ကြိတ်တိုးစိန်ဝယ်ယူမှု မှူးကို မတွေ့ရချေ။ ညပိုင်း ဂနာရီရောက်သောအခါ ဝယ်ယူရောင်းချသူတို့တွင် ရတနာမျိုးစုံဖြင့် ပြန်ကြ၏။ အချို့က လူဆွဲသော လန်ချားကိုပါအသုံးပြုကြ၏။ ကားဟွန်းသံတွေပါဆူးညံ့လျက်ရှိတော့၏။ မော်တော်ဆိုင်ကယ်၊ ထောင်ပေါင်းများစွာ စက်ဘီးတို့ဖြင့်ပါ လှုပ်လှုပ်ရွရွရှိကြလေသည်။ စိန်နှင့်ပတ်သက်သော အလုပ်သမားတို့ကလည်း သန်းနှင့်ချီရှိကြရာ ဤလမ်းတစ်လျှောက်တွင် စိန်ပွဲတော်ကျင်းပနေသကဲ့သို့ ဆူညံစည်ကားလျက် ရှိတော့၏။

ကျွန်ုပ်သည် ဤစိန်ဈေးကွက်မှ အရောင်းအဝယ်သမားတို့ကို ကြည့်ရင်း ဒီဘီးယားစိန်လုပ်ငန်းကြီး၏ ဆောင်ပုဒ်ပြပွဲနှင့် “စိန်သည် ထာဝရ”ဟူသော စကားကို ပြန်လည်သတိမူမိသည်။ အိန္ဒိယရှိ စိန်ဈေးကွက်ကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် စိန်သည် ထာဝရဖြစ်နေမည်မှာ သေချာပေတော့၏။

Andrew Cockburn ၏ Diamonds Real Story ကိုပြန်ဆိုသည်။

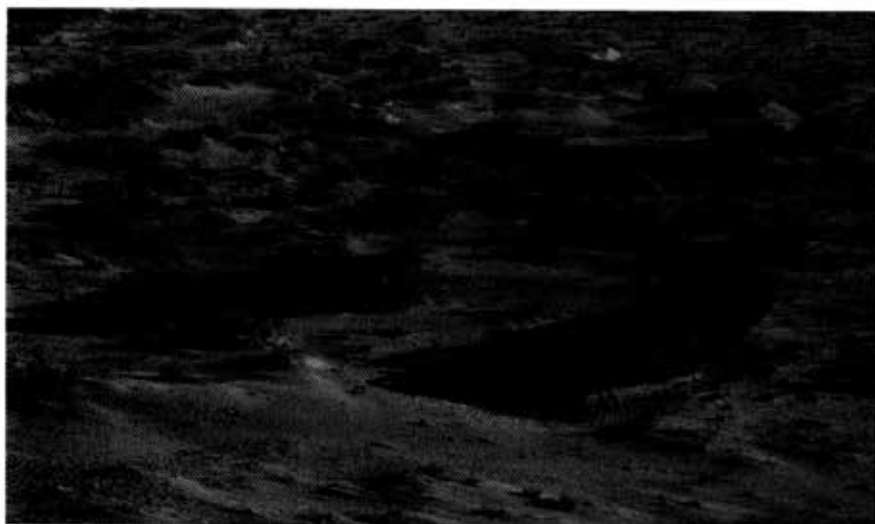

ဧရယ်ပင်လယ်၏နောက်ဆုံးအချိန်များ

လွန်ခဲ့သောနှစ်ထောင်ပေါင်းများစွာကတည်းက ဧရယ်ပင်လယ် (Aral Sea) သည်ကမ္ဘာပေါ် ရှိ ကုန်းတွင်းပင်လယ်များထဲတွင် အကြီးဆုံး အဖြစ်တည်ရှိခဲ့ပေသည်။ ဧရယ်ကုန်းတွင်း ပင်လယ်သည် ဗဟိုအာရှဒေသရှိ ကာဇက်စတန်နှင့် ဥဇဘက် ကစွတန်နိုင်ငံတို့အထိ ကျယ်ပြန့်ခဲ့၏။ ယနေ့အဖို့ရာတွင် ဧရယ်ပင်လယ်သည် မယုံကြည်နိုင်လောက်အောင် ခန်းခြောက်ကျုံ့ဝင်ကာ သေးငယ်သွားပြီဖြစ် သည်။ ကျွန်ုပ် (Mark Synnott) သည် ဤဖြစ်ရပ်ကိုသိရန် ဤဒေသသို့ သွားရောက်ခဲ့၏။

ကျွန်ုပ်ကိုဤဒေသသို့လိုက်လံပြသပို့ဆောင် သူမှာ ဥဇဘက်ကစွတန်နိုင်ငံမှ ကမ္မလော့ဆို သူ ဖြစ်၏။ ကမ္မလော့မှာ အသက် ၆၄ နှစ်ရှိ ပြီဖြစ်ပြီး ဥဇဘက်ကစွတန်နိုင်ငံ သိပ္ပံအကယ်ဒမီမှ အကြီးတန်းသုတေသနအရာရှိ ဖြစ်ပေသည်။ ဧရယ်ပင်လယ်နှင့် ဤပင်လယ် တွင်းသို့ စီးဝင်သည့်အာမူဒါရီးယားမြစ်ကြောင်း တို့ကို ထိန်းသိမ်းရန်အဓိက လေ့လာနေသူ တစ်ဦးလည်း ဖြစ်ပေသည်။

ကျွန်ုပ်နှင့် ကမ္ဘာလော့တို့သည် ဥဇောက် ကစွတန်နိုင်ငံ၏ မြောက်ဘက်ရှိ ကမ်းပါးစောက် တွင် ကျွန်ုပ်တို့ မျက်စိရှေ့ရှိ ခြုံနွယ်၊ ခြုံပုတ်များ ကျိုးကျပေါက်ရှင်နေသော သဲကန္တာရကို မျက်စိတစ်ဆုံးမြင်ရ၏။ ဤသဲကန္တာရထဲတွင် သံချေးတတ်ပြီး ယိုယွင်းနေသော ငါးဖမ်းမော်တော်အချို့ကို တွေ့ရ၏။ ကျွန်ုပ်တို့၏ နောက်ကျောဆီတွင် မူယီ နော့မြို့ကလေးရှိ၏။ ယခင်က ဤမြို့ကလေးသည် ဧရယ်ပင်လယ်၏ ဆိပ်ကမ်းတံငါရွာကလေးဖြစ်၏။ သမိုင်းမတင်မီကာလတည်းက တည်ရှိခဲ့သော ဧရယ်ကုန်းတွင်းပင်လယ်တို့တွင် စတုတ္ထမြောက်အကြီးဆုံးဖြစ် ပြီး စတုရန်းမိုင်ပေါင်း ၂၆၀၀၀ ကျယ်ဝန်းခဲ့လေသည်။ ယခု ကျွန်ုပ်တို့ ရပ်နေသည့်နေရာ မှ ၅၅မိုင်အထိ ရေများ ဆုတ်သွားကာ သဲကန္တာရပြင်ကျယ်ဖြစ်နေ၏။ ယခင်ကငါးများပေါများရာ ပင်လယ်ပြင်တွင် ယခုအခါ ကုလားအုတ်များ ရံဖန်ရံခါ သွားလာနေကြ၏။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ထောင်ပေါင်းများစွာက အာမူဒါရီးယားနှင့် ဆီယာဒါရီးယား မြစ်နှစ်သွယ်သည် ဧရယ်ပင်လယ်တွင်းသို့ အားဖြည့်စီးဝင်ခဲ့ကြ၏။ မြစ်နှစ်သွယ်မှ ရေများစီးဆင်းနှုန်းနှင့် ပင်လယ်မှ အငွေ့ပြန်နှုန်းတို့က ချိန်သားကိုက်လျက်ရှိသဖြင့် ဧရယ်

ပင်လယ်သည် မူလအနေအထားမပျက်မယွင်းရှိခဲ့၏။

ဂရိစစ်ဘုရင်အလက်ဇန္ဒားသည်ခရစ်မပေါ် မီနှစ် ၄၀၀ ခန့်က ဤဒေသကို စိုးမိုးခဲ့ဖူး၏။ သူ၏စစ်ချီသမိုင်းမှတ်တမ်းများအရ ဤမြစ်နှစ်သွယ်သည် ဗဟိုအာရှရှိ နိုင်ငံများအတွက် အသက်သွေးကြောသဖွယ်ရှိခဲ့ကြောင်း သိရှိရ ၏။ ထို့ပြင် ဧရယ်ပင်လယ်ရပ်ဝန်းဒေသသည် တရုတ်ပြည်၏ ပိုးလမ်းကြောင်း (Silk Road) ဖြတ်သန်းရာ နားခိုရာကွန်းထောက်စခန်းလည်း ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။ ဤပိုးလမ်းကြောင်းသည် တရုတ်ပြည်နှင့် ဥရောပနိုင်ငံများ ရှေးအခါကပင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည့် တာဂျစ်၊ ဥဇဘက်၊ ကာဇက်စသည့် လူမျိုးစုတို့သည် လယ်ယာလုပ်ငန်း၊ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း၊ သိုးနှင့်ဆိတ်များ ထိန်းကျောင်းမွေးမြူရေးနှင့် ကုန်သည်လုပ်ငန်းတို့ဖြင့် သမိုင်းစဉ်ဆက်နေထိုင်ခဲ့ကြ သူများ ဖြစ်ကြ၏။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ဥဇဘက်ကစ္စတန်သည် ဆိုဗီယက်၏ ပြည်နယ်တစ်ခုအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားချိန်မှစတင်၍ အစစအရာရာ ပြောင်းလဲမှုများဖြစ်ပေါ်လာခဲ့ပေသည်။ ဆိုဗီယက် ရုရှားခေါင်းဆောင်ဂျိုးဇက်စတာလင်က ဗဟိုအာရှပြည်နယ်တို့ကို အကြီးမားဆုံး သောဝါဂွမ်းစိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်သည့်ဒေသအဖြစ် ထူထောင်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။ ဤဝါဂွမ်းစိုက်ခင်းကြီးများအတွက်မိုင်းပေါင်းထောင်နှင့်ချီသော ရေသွယ်တူးမြောင်းကို စက်ကိရိယာအကူအညီမရှိဘဲ တူးဖော်စေခဲ့၏။ အာမူဒါရီးယားနှင့် ဆီယာဒါရီးယားမြစ်နှစ်သွယ်မှ ရေတို့ကို တူးမြောင်းမှ တစ်ဆင့် ဝါဂွမ်းစိုက်ခင်းတို့ဆီသို့ ပို့စေ၏။

၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်အထိ ဤရေသွင်းစိုက်ပျိုး မှုစနစ်သည် မပျက်ယွင်းဘဲ ပုံမှန်အတိုင်း ရှိခဲ့ ၏။ ထိုနောက်ပိုင်းမှ စတင်၍ သဘာဝဝန်းကျင် သည် စတင်ပျက်ယွင်းလာခဲ့၏။ ဧရယ် ပင်လယ်၏အခြေအနေသည်ပျက်သုဉ်းရတော့ မည့်အနေအထားသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့၏။ ၁၉၈၇ ခုနှစ်တွင် ဧရယ်ပင်လယ်သည်ရုတ် ခြည်းလျှော့ကျသွားကာ ပင်လယ်နှစ်ပိုင်းဖြစ်သွားလေသည်။ ဧရယ်ပင်လယ်၏ မြောက်ပိုင်းသည် ကာဇက်စတန်နိုင်ငံအတွင်း၌ရှိပြီး တောင်ပိုင်းသည် ကာရာကာလာပက်စတန် ဒေသတွင်းသို့ ရောက်သွား

ထုတ်လုပ်မှုသည် ယနေ့တိုင်ဖွံ့ဖြိုးလျက်ရှိပြီး လူဦးရေ ၂၉ သန်းရှိသော ဥဇဘက် ကစ္စတန်မှ ၂ သန်းသော လူများက ဝါဂွမ်းတို့ကို ခွဲတမ်းအရ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိကြ လေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ လင့်ခရူဇာကားသည်ပင်လယ်မှ သဲကန္တာရအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွား သော ဒေသအတွင်းသို့ မောင်းနှင်လျက်ရှိ၏။ ကမ္ဘာလောက “ယခင်ဒီနေရာဟာ ဧရယ်ပင်လယ် ပြင်ရဲ့အောက် ၉၈ပေ အနက်မှာရှိခဲ့တာပေါ့” ဟု ပြောပြ၏။ ယာဉ် မောင်းသမားကသဲကန္တာရ ပေါ်၌ ရွှေ့လျားနေသောအညိုရောင်တိမ်တိုက်ကြီးကို ညွှန်ပြ၏။ တစ်မိနစ်ခန့်က ဘာမျှမရှိ။ ယခုတော့ ကျွန်ုပ်၏ မှန်ပြတင်းကို ပိတ်ထားရန် ပြော၏။ စက္ကန့်အနည်းငယ်အကြာတွင် သဲဖုန်လုံးကြီးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏မော်တော်ယာဉ် တစ်ခုလုံးကို လွှမ်းခြုံသွား၏။ သဲမှုန်တွေရော၊ ဆားမှုန်တွေပါ ရောနှောနေသည့် လေပွေ ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ကားမှာ သဲနဲ့နှင့် ဆိုဒီယမ်ကလိုရိုင်းနဲ့တွေ့ပါ ရနေ၏။ ပင်လယ်ဘဝမှ သဲကန္တာရ ဖြစ်လာရသဖြင့် အနံ့အသက်တို့ကပျို့အန်ချင်စရာကောင်းနေတော့၏။

ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုခေတ် ဧရယ်ပင်လယ်သည် ဇီဝလက်နက်များစမ်းသပ်ရာ ဖြစ်ခဲ့၏။ ယခုလည်း ဆိုဗီယက်စစ်ဘက်ဆိုင်ရာဇီဝစစ်ဆင်ရေး လေ့ကျင့်ရာ ရပ်ဝန်းဖြစ် ၍ နေပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ စီးနင်းလိုက်ပါလာသည့် လင့်ခရူဇာကားသည် ၅၅ မိုင်အထိ ဆုတ်သွားသော ဧရယ်ပင်လယ်ကမ်းခြေသို့ ကန္တာရကို ဖြတ်သန်းမောင်းနှင်စဉ် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တူးဖော်ထုတ်လုပ်နေသော စက်ရုံနှင့်မီးလောင်နေသော ပိုက်လိုင်း၏ ထိပ်ပိုင်းတို့ကိုတွေ့မြင်ရလေသည်။ ပင်လယ်ရေ ဆုတ်သွားသောနေရာတိုင်းကို သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းတို့က နေရာယူထားကြ၏။

Ref: Robert Kunzig ၏ "The will to change" ကို ပြန်ဆိုပါသည်။

ထုတ်လုပ်မှုသည် ယနေ့တိုင်ဖွံ့ဖြိုးလျက်ရှိပြီး လူဦးရေ ၂၉ သန်းရှိသော ဥဇဘက် ကစ္စတန်မှ ၂ သန်းသော လူများက ဝါဂွမ်းတို့ကို ခွဲတမ်းအရ လုပ်ဆောင်လျက်ရှိကြ လေသည်။

ကျွန်ုပ်တို့၏ လင့်ခရူဇာကားသည်ပင်လယ်မှ သဲကန္တာရအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွား သော ဒေသအတွင်းသို့ မောင်းနှင်လျက်ရှိ၏။ ကမ္ဘာလောက “ယခင်ဒီနေရာဟာ ဧရယ်ပင်လယ် ပြင်ရဲ့အောက် ၉၈ပေ အနက်မှာရှိခဲ့တာပေါ့” ဟု ပြောပြ၏။ ယာဉ် မောင်းသမားကသဲကန္တာရ ပေါ်၌ ရွှေ့လျားနေသောအညိုရောင်တိမ်တိုက်ကြီးကို ညွှန်ပြ၏။ တစ်မိနစ်ခန့်က ဘာမျှမရှိ။ ယခုတော့ ကျွန်ုပ်၏ မှန်ပြတင်းကို ပိတ်ထားရန် ပြော၏။ စက္ကန့်အနည်းငယ်အကြာတွင် သဲဖုန်လုံးကြီးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏မော်တော်ယာဉ် တစ်ခုလုံးကို လွှမ်းခြုံသွား၏။ သဲမှုန်တွေရော၊ ဆားမှုန်တွေပါ ရောနှောနေသည့် လေပွေ ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ကားမှာ သဲနဲ့နှင့် ဆိုဒီယမ်ကလိုရိုက်နဲ့တွေ့ပါ ရနေ၏။ ပင်လယ်ဘဝမှ သဲကန္တာရ ဖြစ်လာရသဖြင့် အနံ့အသက်တို့ကပျို့အန်ချင်စရာကောင်းနေတော့၏။

ဆိုဒီယက်ပြည်ထောင်စုခေတ် ဧရယ်ပင်လယ်သည် ဇီဝလက်နက်များစမ်းသပ်ရာ ဖြစ်ခဲ့၏။ ယခုလည်း ဆိုဒီယက်စစ်ဘက်ဆိုင်ရာဇီဝစစ်ဆင်ရေး လေ့ကျင့်ရာ ရပ်ဝန်းဖြစ် ၍ နေပေသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ စီးနင်းလိုက်ပါလာသည့် လင့်ခရူဇာကားသည် ၅၅ မိုင်အထိ ဆုတ်သွားသော ဧရယ်ပင်လယ်ကမ်းခြေသို့ ကန္တာရကို ဖြတ်သန်းမောင်းနှင်စဉ် သဘာဝဓာတ်ငွေ့ တူးဖော်ထုတ်လုပ်နေသော စက်ရုံနှင့်မီးလောင်နေသော ပိုက်လိုင်း၏ ထိပ်ပိုင်းတို့ကိုတွေ့မြင်ရလေသည်။ ပင်လယ်ရေ ဆုတ်သွားသောနေရာတိုင်းကို သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့တူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းတို့က နေရာယူထားကြ၏။

Ref: Robert Kunzig ၏ "The will to change" ကို ပြန်ဆိုပါသည်။

